NOA

LASKUS
OFFICIAL
MAGAZINE
2021

20 YEARS ANNIVERSARY

LASKUS

May 29, 2021

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

20th
ANNUAL CONVENTION

NEWAH WOMEN: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN BALANCING PERSONAL AND PROFESSIONAL LIFE

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

A Tax Exempt 501(c)(3) Non Profit Public Charitable Organization

20 Years Anniversary

EDITORIAL

सम्पादकीय

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) पाखें दँय् दँसकं पिदना च्वंगु “लसकुस” ख्वाःपौ हलिमे न्यंक्क वयाच्वंगु भ्वःल्वय् (COVID-19) या हुनि छुँ न गतिविधि न्ह्याना मच्वंगु खःसां थुगुसिनं थ्वहे वइगु नेपाल सम्बत ११४१, बछलागा तृतीया (May 29, 2021) शनीबाःखुन्हु Virtually जुइगु नीक्वःगु तःमुज्याया लसतायुसं छिकपिनेगु न्ह्यने पिथने दया जिपिं तसकं हे लय्ताः ।अमेरिकादंक्क च्वनाःच्वँपिं नेवाः तयेत छथासं मुना नुगःखँ ब्वलंकेगु व कला, संस्कृति, नेवा भाय् या प्रवर्द्धन यायेगु व न्हुगु पुस्ताया मस्तयत् झीगु म्हसिका ल्यँका तयेगु प्रयास हे तःमुज्या या आजु खः । नीछगूगु शताब्दी वया नेवाः तजिलजि, कला, संस्कृति, सम्पदा व भाय् नेपालय् जक मखु थौं हलिं न्यंक्क धस्वाना च्वंगु दु । नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकां नीदँ न्ह्योनिसें नेपालभाषा, कला, तजिलजि संस्कृति व मेमेगु गतिविधियात निरन्तर रुपँ न्ह्याका च्वंगु छिकपिन्सं सिका च्वंगु हे खः ।झीगु समाजय् मिसापिसं थःगु समाज व परिवारयात् न्ह्यने यँकेत मिजंपि नापनापं याना योगदान यात नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) नं न्ह्याब्लें हे यक्वः च्वथना च्वंगुदु । थ्वहे झ्वःलय् नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) या थुगुसि या मू थीम “नेवाः मिसाः वैयक्तिक व व्यावसायिक जीवनय् चुनौति व अवशर” तःगु दु ।

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.)पाखें इलय् ब्यलय् न्ह्याका च्वंगु थी थी ज्याझ्वः लय् फयाँफतली फुक्क नेवाः तः मुंकेगु कुतः याना च्वंनागु दु । आशा याये झी फुक्कं छपँ व छ्धी जुया ज्याझ्वः न्ह्याका वन धाःसा अवश्य न ताःलाई धका भलःसा कया च्वना । नापं “लसकुस” ख्वाःपौ लय् एन.ओ.ए.या फुक्कं गतिविधि समावेश यायेगु कुतः यानागु दु । छिकपिनिगु समालोचनात्मक विचाः, टिप्पणी, सुझाव, सल्लाहं थ्व अर्गनाइजेशनं भविष्य याइगु क्रियाकलाप व ज्याझ्वः इत्यादियात सुथां लाकेत तिवः बिइ धैगु मनःतुना । नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) अमेरिकाया कानून कथं सन् २००१ य् दयेकुगु कर पुलेम्वाःगु ५०१ सी३ लवःमकाइगु समाजसेवी संस्था खः । थ्व संस्था या मू आजु धयागु हे नेवाःभाय्, संस्कृति, कला, इतिहास, परम्परा, सम्पदा या जगेर्ना याना नेवाः तजिलजि, नखःचखः, नेवाः संगित, नेवा नसाः आदियात लिपातकं म्वाका तयेगु खः ।

थ्व “लसकुस” पिकाय्त ग्वहाली यानादीपिं हनेबहपिं च्वमी, साहित्वकार, कवि पिंन्त दुनुगलंनिसं आपालं आःपा सुभाय् बिया च्वना । नापं थ्व सफुयात आर्थिकरुपं ग्वहालि याना भिंतुना विज्ञापन बियादीपिं संस्थागत, व्यक्तिगत, व्यावसायिक फर्मनापं मेपिं सक्कसितं सुभाय् देछाना च्वना । एन.ओ.ए. यातः धिसिलाक्क न्ह्याकेत व “लसकुस” यात थ्व रुपय् पिकायेत अथक प्रयास याना ग्वहालि याना दिइपिं कार्यकारिणी दुजः पिन्त सुभायु बिया च्वना । नापं थ्व “लसकुस” या सामग्रीया नितिं नेपाल कोअर्डिनेटर भाजु किरणकेन रंजितजूयात व कोअर्डिनेटर भाजु प्रवीण ताम्रकारजुयात नं यक्वयक्व सुभाय् । थ्व सफुया ग्राफिक्स व लेआउट डिजाइन याना दिइम्ह भाजु सन्जीप प्रधान व बाँलागु प्रिंटिंगया नितिं Dots Printing House प्रेशयात नं सुभाय् मब्यूसें मगाः । आशायाये निकट भविष्य नं छिकपिसं एन.ओ.ए. या ज्याझ्वलय् सक्रिय सहभागिता नापं थुगु व थुगुकिसिमया रचनात्मक ज्याझ्वःयात न्ह्याबलें ग्वहालि बिया दिइ धैगु भलसा कया च्वना । सुभाय् ।

Editors’ Note:

Despite of ongoing Covid-19 pandemic, the Newah Organization of America (NOA) is immensely pleased to bring this edition of official LASKUS annual magazine of NOA on the auspicious occasion of the 20th Annual General Meeting and National Convention scheduled on May 29, 2021 (N.S 1141 Bachalaga Tritiya) virtually. Coincidentally, this year NOA is also celebrating it’s 20th Anniversary of two decades of its incredible journey of pioneering, promoting, preserving unique Newah-Nepali culture, heritage and traditions along with proudly serving the growing and dynamic Nepali-Newah communities in America. NOA recognizes and honor equity, impact and the critical role played by the women standing and working side by side to men contributing to the welfare of the family and society in large. We proudly dedicate this year’s theme as ***“Newah Women: Challenges and Opportunities in Balancing Personal and professional Life.”***

We believe this magazine should provide a glimpse of comprehensive information of NOA’s past, present and future activities and programs. The LASKUS magazine is our principal communication platform managed to ensure our existing members, future members, guests and visitors are informed of key events and activities undertaken by the organization that might be of keen interest to them. We welcome critical ideas, suggestions and comments geared toward the improvement of programs and activities, strengthening relationships, networking and increasing memberships and fostering community interest. NOA was established in 2001 and is a tax exempt 501 c3 non-profit charitable organization with primary objectives to promote, preserve and practice the Newah culture, heritage and traditions underlining history, language, rituals, ceremonies, festivals, food, music, arts, crafts, sculptures and more.

We sincerely express our utmost respect and appreciation to all the individuals and institutions helping us to nurture in the past and present to achieve our goals and objectives successfully and hope for continuation of support to our future endeavors. This publication would not have been successful without the tremendous support from the writers, individuals, families and well-wishers for their outstanding articles, poems, business and personal advertisements. We acknowledge and thank Mr. Kiran Ken Ranjit, NOA Nepal Coordinator and Mr. Prabin Tamrakar for their excellent coordination and contributions to collect the articles, poems, greeting and other materials. Our sincere thanks to Mr. Sanjeep Pradhan for outstanding graphics design and layout and Dots Printing House for their high-quality printing job.

Finally, we would like to acknowledge and extend sincere appreciation to all NOA Executive Committee team members for their unwavering assistance, management and support in preparing and publishing this LASKUS magazine.

20 Years Anniversary

TABLE OF CONTENTS

Anniversary

TABLE OF CONTENTS

EXECUTIVE COMMITTEE

President
Mr. Yagya Man Shakya

1st Vice-President
Mr. Mahindra M.S Pradhan

2nd Vice-President
Mr. Rajesh Lal Shrestha

General Secretary
Mr. Udaya Shrestha

Treasurer
Mr. Divakar Dhaubhadel

Secretary
Mrs. Babita Shrestha

Mr. Navin Mohan Ranjit
Executive Members

Mr. Sugandha Shrestha
Executive Members

Mr. Markandeya M.S Pradhan
Executive Members

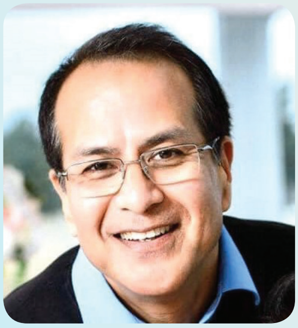

Mr. Rajesh Shrestha
NOA Scholarship Chairman

Mr. Ram Lal Shrestha
NOA Chapters Coordinator

Mr. Kiran Ken Ranjit
Nepal Country Coordinator

Advisors

Late Mr. Beda Pradhan
Mr. Rajesh Shrestha
Mr. Ram Lal Shrestha
Mr.Tribhuvan Tuladhar
Mr. Season Shrestha
Mrs. Babita Pradhan Shrestha

20 Years Anniversary

PRESTDENT'S MESSAGE

यज्ञ मान शाक्य
नाय:
नेवा: अर्गनाईजेशन अफ अमेरिका

नेवा: अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) या नींक्व:गु (२० क्व:गु) दँमुज्याय् जुम पाखें जुयाच्वंगु ज्याभ्वलय् झायादीपिं सकसितं दूनुगलं निसें यक्व यक्व भिंतुना देछाना च्वना। थ्व न्हूगु ज्यासना पुच: थौंया दिनसं दछि क्वचाइगु जुल। थौं जिं जिगु भाग्य तायका च्वना, एन.ओ.ए. या दँय्दसं पिथनीगु लसकुस पत्रिकाय् जिगु छत्वाचा मनया खँ तयखन।

जिं सकल झि एन.ओ.ए. दुज: पासापिं व वयकपिनिं छेँज:, भोलिन्टियर पासापिं, आर्थिक ग्वाहाली याना दीपिं पासापिं, मिडियाया पासापिं, सकल सल्लाहकारपिं व नापं सकल संस्थापक पिंत सुभाय देछाना च्वना। झि सकसियागु गुहालिं एन.ओ.ए थउँ थनतक थेंके फूगु ख:।

दकसिवे न्हापां जिगु छेँज: पिंत सुभाय देछाना च्वना। वयकपिनीगु गुहालि व भलसां याना जिं थौं एन.ओ.ए यात कजिखंगु ख:। अनलिं सकल एन.ओ.ए. या दु:ज: पासापिं व वयकपिनि छेँ ज: पिंत यक्व यक्व सुभाय् देछाना च्वना। वयकपिनीगु गुहालिं थौं जिं एन.ओ.ए. या नेतृत्व कया संस्थायात बाँलागु लँय् यँकेत ता:लानाच्वना। वयकपिं सकलें जिगु म्ह यागु अंगप्रत्याङ्ग जुया जित दनेत व एन.ओ.ए. यात न्ह्योने येंकेत हस्तेलय् हैंस्ते याना भलसा बियाच्वंगु जिं तायका च्वना:।

अनलि एन.ओ.ए. या दक्व आजीवन दुज:पिं, साधारण दुज:पिं, दुनुगलंनिसे गुहालि यानादीपिं भोलिन्टियर पासापिं सकलें जिगु दोक्वयँ जुया जित तप्पेनेत भलसा बिया च्वंगु दु। वयकपिनिगु गुहाली मदयकं छुं न ज्या सुथां लाक्क न्ह्योने न्ह्याके फईमखूगु जिं तायका च्वनागु दु। वयकपिनिगु ग्वाहालिं हे झिगु थ्व संस्था एन.ओ.ए. बाँलाक न्ह्योने ब्वांय ब्वांय वने फया च्वंगु जिं तायका च्वनागु दु।

अथेंन्तुं हनेबह:पिं संस्थापक दुज:पिं, पुलाँपि नायो भाजुपिं, पुलाँगु ज्यासना पुच:या हनेबह: दुज:पिं, हनेबह:पिं सल्लाहकार भाजुपिनीगु मार्गदर्शन व सल्लाह यात कजिना जक हे झिगु थ्व एन.ओ.ए. यागु कर्तब्य यात न्ह्योने ब्वलंके फई धयागु जिं तायका च्वना।

वंगु दँ कोभिड-१९ या प्यान्डेमिकं याना झीगु यक्व ज्या क्व:छिमखंगु जुल। अथे जूसानं

20 Years Anniversary

मिलय् जुथाय् तक अनलाइन पाखें ज्याभ्वः याना वयागु जुल । भिंगुक्वगु (१९) दँमुज्या न भ्कीसं अनलाईन

पाखें हे क्वचाय्काःगु जुल । १९ भिंगुक्वगु दँमुज्यालय् पुलांगु ज्यासना पुच याग‌ु ई फुना न्हूगु ज्यासना पुचः पाखें एन.ओ.ए. या ज्या भाला कयादीगु खः । न्हूगु ज्यासना पुचः या निर्तिं चुनाव या भालाकया गुहाली याना दिपिं एन.ओ.ए. या संस्थापक दुजः भाजु दया शाक्य, संस्थापक दुजः भाजु रत्नकाजी शाक्य व पुलाम्ह नायः भाजु राम लाल श्रेष्ठ जु पिंत यक्व यक्व सुभाय देछाना च्वना । अनलि भ्कीगु मौलिक संवत नेपाल संवत व शंखधर शाख्वायात हनेगु ज्या न अनलाईन पाखें हे क्वचायकाःगु जुल ।

अथेहेन्तुं एन.ओ.ए.एल.सि. (भाषा स्यनाकुथी) पाखें जुयाच्वंगु भाषा, कला तजिलजि स्येनेगु ज्याभ्वः अनलाईन पाखें न्हाका वयाच्वनागु दु । थनया मस्तयत भाषा, कला स्यनेकनेया नाप नापं थूगुसि रञ्जनालिपि न अनलाईन पाखें १२ भ्कींनीन्हुं तक स्यने क्वचागु जुल । थुके अमेरिकाया थी थी राज्य पाखें ब्वति कया रञ्जनालिपि स्यनाकयादीगु खः । वयकपिं सकसित यक्व यक्व सुभाय देछाना च्वना ।

भिगु एन.ओ.ए यागु दयँदसं पिथनीगु लसकुस पत्रिका या निर्तिं ग्वाहालि याना दीपिं सकसितं यक्व यक्व सुभाय देछान च्वना ।

एन.ओ.ए. यागु मु खँ धयागु हे भ्कीगु भाषा, कला संस्कृति, तजिलजि यात संरक्षण, सम्बर्ध्दन व प्रचार प्रसार याना म्वाकातय्गु खः । उकिया निर्तिं न्हूगु पुस्तायात भ्कीगु भाषा, कला यागु परिचय बीत थी थी नेवाः ज्याभ्वः याना वनेमाःगु दु । नेपाः दे व नेपाः दे पिन्हे नेवाः भाषा, कला, संस्कृति पाखे नाँ जाःपिं हनेबहःपिं थन सःता थी थी नेवाः बिषयया मू न्वचु खँ पाखेँ बिचा कया वया च्वनागु दु ।

एन.ओ.ए. या दछि न्येंकं थी थी ज्यायाना भाषा, कला, सस्कृतिया प्रचार प्रसार नापं संरक्षण, सम्बर्ध्दन याना वया च्वनागु जुल । एन.ओ.ए.या दँ मुज्या, पुचः कयतापुजा, यँ या पुन्हि, नेपाल संवत व शंखधर साख्वा हनेगु, म्ह पुजा, योमरि पुन्हि, पाहाँचह्रे, स्वस्थानी व्रत नाप भाषा कला ब्वनाकुथि थी थी ज्या दयँदसं न्ह्याका वया च्वनागु जुल । कोभिड-१९ या कारणंयाना वंगु दँय् यक्व ज्या याय मखन । आ थ्व दँय् ई बाँलाना वन धाःसा भ्कीसं यानावया च्वनागु दक्व ज्या नापं न्हूःन्हूगु ज्या न्हाका वनेगु सूचं न बिया च्वना ।

नेपालभाषा, कला, संस्कृति यागु संरक्षण सम्बर्धन या निर्तिं नेपालं पिने थन अमेरिकाय् च्वनादीपिं दक्व नेवाः पिन्त प्रचार प्रसारया निर्तिं एन.ओ.ए. पाखें अमेरिकाया थी थी राज्यय् थःगु कचाः दय्का नेपालभाषा, कला, संस्कृतियात संरक्षण सम्बर्ध्दन याना वयाच्वनागु दु । अमेरिकाय् थी थी राज्य फ्लोरिडा, बोस्तन, नर्दन क्यालिफोनिया, सदर्न क्यालिफोनिया, सियातल राज्यया एन.ओ.ए. कचाःत पाखे थी थी ज्या भ्वः याना नेपालभाषा, कला, संस्कृतिया प्रचार प्रसार याना संरक्षण व सम्बर्ध्दन याना वयाच्वगं दु । सुभाय् ।

USA-KTM
KTM-USA
Special Offer!
BOOK NOW!
USA Office
5512 Talon Ct
Fairfax VA 22032
Reservation: 1.703.663.8070
Toll Free : 1.888.663.8525
Email: fly@aeronepal.com
aero nepal travel
keep traveling ...
Nepal Office
Shangrila Bldg(behind chhaya Center)
Amrit Marg, Thamel, Kathmandu
Tel: 977.1.4520055/ 4520333 / 4520322
BEST FARE GUARANTEE
BOOK DIRECT
Emirates
QATAR
ETIHAD AIRWAYS
United Airlines
TURKISH AIRLINES
virgin atlantic
KOREAN AIR
SINGAPORE AIRLINES
中国南方航空 CHINA SOUTHERN
Lufthansa
CATHAY PACIFIC
BRITISH AIRWAYS
AIR INDIA
AmericanAirlines
A TRUSTED TRAVEL PARTNER IN USA

The Ambassador

EMBASSY OF NEPAL
2730 34th Pl, N.W.
Washington, D.C. 20007

April 26, 2021

Message of Felicitation

I would like to express my warm wishes to the Newah Organization of America (NOA) for the success of its convention on May 29, 2021, with the theme "Newah Women: Challenges and Opportunities in Balancing Personal and Professional Life." I am also pleased to learn that NOA's *Laskus* magazine is being published during this convention.

Women in Nepal often face triple burden of caring for all family members while rearing children, doing all kinds of domestic work, and carrying outdoor economic activities for livelihood or developing a professional career. Due to several domestic constraints, most women are either confined to their homes or are engaged in an informal job, which generally is unsecured and low paid. A few women who are in business and professional work are within small businesses and are at a lower level of management.

The situation is, however, improving with by and large gender parity in higher education, participation of women in civil service along with the introduction of reservations for women, a larger proportion of women having property ownership in their names, growing political empowerment, and better access to information technology. In this process, while balancing work and life or personal and professional life for women is challenging, the changing political, social, and economic environment has also created several opportunities. Thus, in light of this, none other than the proposed theme could be more appropriate for this convention. I look forward to a very productive and forward-looking discourse and hope that the feedback from the convention would be of great help for public policymakers and the society at large.

This past year has been challenging for all of us across the world as we continue to face the COVID-19 pandemic with its impact on our life and livelihood. The crisis brought about by the pandemic has, nevertheless, invoked us to work together, albeit virtually, to come to the needs of others. Thus, beyond spreading Nepali culture globally, conducting events, and publishing magazines such as this that bring people together, I believe that this organization will also come forward to help the societies at large at times of need.

I am certain that this edition of *Laskus* magazine will also provide insights into Newah culture and serve as a helpful reference for scholars, students, researchers, and others who may be interested in getting to know about this unique cultural heritage of Nepal.

Finally, as I appreciate the organization's active involvement in the promotion and preservation of Newah culture in the United States, I wish NOA every success in its endeavors ahead.

Dr. Yuba Raj Khatiwada

Phone: (202) 667-4550, Fax: (202) 667-5534, Email: info@nepalembassyusa.org
Web: us.nepalembassy.gov.np

भिंतुना

संकृतिविद
वाङ्मय
शताब्दीपुरुष
महाविद्यावारिधि
सत्यमोहन जोशिजुया

१०२ दं
क्यंगु लसताय्
यक्व यक्व

भिंतुना

देछाना च्वना ।

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिका

भिंतुना पौ

थी थी मांभाय् ल्हाइपिं थी थी जातजातीया आदिवासी मनूतय्गु बस्ती ब्वल्हयच्वंगु भ्हीगु देश 'नेपाल' छगू आदर्शभूमी राष्ट्रकथं नं विकसित जुया: च्वन्त्यानाच्वंगु जुल । थुकी दुने भ्ही नेवा: वन्धुजनपिनि पुर्खा स्वनिगलस सभ्यता व संस्कृति ब्वल्हंकेगुली त:धंगु भूमिका निर्वाह यानावंगु जुल । थौं भ्हीगु देशय् च्वंपिं सकल मनूत नेपाल राष्ट्रया हे नागरिक जुयाच्वनिगु जुल । अथेला थौं नेपाली बन्धुजनपिनिहे सन्ततित हलिमय् थी थी देशय् नं थ्यंकाच्वंगु जुल । गुलिं गैर आवासीय नेपालीजुया: तथा गुलि नेपालया नेपालीमूलया नेमाली जुया:। अले नेपाल व नेपाली धायेमात्रं हे स्वदेशय् च्वनाच्वंपिं तथा स्वदेशं पिने विदेशय् च्वनाच्वपिं जूसां सकल नेपाल बन्धुजनपिं तथा नेपा:प्रति पुर्ख्यौली गौरव दुपिं नेपालीमूलया बन्धुजनपिनि गुलिसियां नेपा:दे (नेपाल) जन्मभूमि जुयाच्वनी, गुलिसियां कर्मभूमी जुयाच्वनी अले गुलिसेयां नेपा:देनापं जन्मभूमि व कर्मभूमिया नातां स्वापु मदुसां पितृभूमि या पुर्ख्यौली नाता नं स्वापु दयाच्वनी । तर न्ह्यागु हे नाताया स्वापु व विशेषता दयाच्वंसां थ: थ: पिनिगु जन्मभूमि, कर्मभूमि व पितृभूमि प्रति ज्व:हे मदूगु श्रद्धाभक्ति, दया, माया प्रेमया ल्यू ल्यू थ: थ: पिनिगु जातीय् भाषा व राष्ट्रभाषा तथा साहित्य, संस्कृति व कलाया मौलिकता, पहिचान व विशेषता तथा राष्ट्रिय गौरवया कर्तव्यबोधया भावना नं नैसर्गिक रुपं च्वह्यानाच्वनीगु जुल । अले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपं सुनानं गनं भ्हीगु राष्ट्र " नेपाल" प्रति मखूगु, म्वा:मदुगु, तथ्यहीनगु खँ प्रचारयात धालसा व भ्हीत: सह्य ज्वीमखु । भ्हीसं 'नेपाल' यागु अस्तित्व , गौरव गाथा व इतिहासया संरक्षणार्थ नेपा:देया नेपामितय्सं पहरेदार जुया: खबरदारी नं याये सयेकेमा:गु जुल ।

आ: थ्वहे प्रसङ्गया सन्दर्भय बुखँ छगू न्ह्यब्वये -

काठमाडौं उपत्यका स्वनिगलं प्याहाँ वयाच्वंगु अंग्रेजी पत्रिका English Daily Newspaper The Himalayan Times of April 9, 2021 शुक्रवारया न्ह्य:नेया पौलय् तत:गोगु आखलं थथे छगू बुखँ (सचियाकथं) न्ह्योब्वयात:गु जुल -

Texas Text Book Claims NEPAL WAS BRITISH COLONY
Where people speak languages that fall under the Sino–Tibetan Language family

थ्व धारणा ख: *Jon C. Malinowski* व *David H. Kaplan* नांपिं निम्ह च्वमिपिसं थ:पिन्सं सम्पादन याना: च्वया: पिकयात:गु पाठ्यपुस्तक Human Geography स दुथ्याकात:गु जुल । थुगु सफू USA या Houston, Texas या स्येनेकनेयाइगु स्कूलया पाठ्यक्रमय् दुथ्याकात:गु छगू आधिकारिक सफू ख: । थ्वहे च्वय् न्ह्यथनागु सफूतिइ दुथ्याकात:गु विषय वस्तुयात कया: Houston Memorial H. School य् गुंगू ग्रेडय् ब्वनाच्वंम्ह छम्ह नेपालीमूलया विद्यार्थी मनश्वी पन्थीं सम्वन्धित क्षेत्र व सम्वन्धित लेखकतय्गु नामय् विरोधपत्र च्वया: उजुरी या:गु जुल ।

Jon C. Malinowski j David H. Kaplan पिसं संयुक्त रुपं Human Geography सफूतिस च्वयात:गु नेपाल विषयक विवरण पायि्छ मजू व असत्यगु ख: । छाय्धा:सा जिमिगु नेपा:देश गुबलेसं नं अंग्रेजी साम्राज्यवादतय्गु उपनिवेश जूगु मदु । जिमिगु नेपा:देला न्हापांनिसें हे स्वाधिन व स्वतन्त्रता सार्वभौमसत्ता दुगु देश ख: । हानं जिमिगु नेपा:देशला न्हापांनिसें हे बहुजातीय थीथी जातीय भाषादुगु देश जूसां, जिमिगु राष्ट्रभाषा धा:सा नेपाली भाषा ख:, भारोपेली भाषा परिवार या दुने थ्या: । नेपालीभाषा धैगु Sino –Tibetan Language family दुनेला:गु भाषा मखु । बिद्यार्थी मनश्वी पन्थीया:थ्व खवरदारीया विरोधपत्रं छगू हलचल हल ।

अन्तत:" Judging it what I can tell, you are absolutely correct on the status of Nepal. Nepal was never a British colony. You are also correct that the nepali language fits under the Indo–Aryan rather than the Sino–Tibetan language family. I apologize for these errors. I promise you that we will correct these in any future material."

मयजु मनश्वी पन्थीयात डेभिड कपलानं छ्वयाह:गु पौया छुं छुं बेहोराया सारांश -

इमिसं मयजु मनश्वी पन्थीयात थ:पिनिगु पाखें अज्ञानतवश जूवंगु भूल स्वीकारया:गु लिस:पौय छगू अंश न्ह्यब्वये -

आ: जिमिसं नेपालया ओहदायाबारे बांलाक्क खँ थ्वीकेधुन । छिं जिमित छ्वयादीगु पौलय् च्वंगु खँ पक्कागु सत्यगु हे जुल । छिकपिनिगु देश नेपाल गुबलसं हे साम्राज्यवादीअग्रेजी तय्गु अधिनस्थ जूगु मदुखनी ।थथे हे हानं छिकपिनिगु राष्ट्रभाषा नेपाली नं साइनो-तिब्बेतन परिवारया दुनेला:गु भाषा मखुखनी । जिमिसं सम्पादनयाना च्वयागु सफूतिइ दुथ्याका:गु भूलयात जिमिसं क्षमाफ्वसें स्वीकार यानाच्वना, जिमिसं छित: आश्वासन बियाच्वना, भविष्यय् जिमिगु पाखें थुजोगु भूल ज्वीमखु ।

अन्तत: NOA या नीगू (२०) क्व:गु दँ मुज्याया लसताय् भचा ता:हाक: जूसां आ: भ्हीसं मांभाषा, साहित्य, संस्कृति, कला, नख:चख: जात्राया ल्यू ल्यू - जन्मभूमि, कर्मभूमी, पितृभूमि जुयाच्वंगु 'नेपाल' मांया आस्था, प्रतिष्ठाया सुरक्षार्थ भ्हीपिं सकसिनं ज्वीसयेकेमाला च्वंगु दु । NOA या कर्मठ पदाधिकारी भाजु मय्जुपिन्त यक्व यक्व सुभाय् ।

सत्यमोहन जोशी
यल (ललितपुर)
२०७८ वैशाख ३० गते

20 Years Anniversary

LAMY
safari
penboutique
GIFTS FOR NOW, FOREVER
A modern pen for the young – and the young at heart – and is in a class of its own, the Lamy Safari pens!
Call us:
410-992-3272
Email:
info@penboutique.com
Website:
www.penboutique.com

World Newah Organization
Nonprofit Charitable Organization
Est'd 2011

May 29, 2021

Nepal Sambat 1141 Bachhala- Tritiya

Mr. Yagya Man Shakya
President
Newah Organization of America

Re: **WNO Greetings!**

Jwojalapa, NOA community!

It is my immense pleasure to share congratulations and warm greetings on the auspicious occasion of the Newah Organization of America's 20th Annual Convention and General Meeting on Saturday, May 29, 2021, with the theme "Newah Women: Challenges and Opportunities in Balancing Personal and Professional Life." We are excited you also are publishing your flagship news magazine "Laskus" again this year, even in the middle of this ongoing COVID-19 global pandemic. The Executive Board Members of the World Newah Organization join me in applauding your efforts and wish you great success.

WNO commends NOA for successfully organizing various cultural and ritual activities for the Newah/Nepalese community in the greater Washington, DC metropolitan area for last two decades. Organizing such activities not only supports family and community connections to our culture but also brings greater awareness about our rich Newah heritage and the importance of our history and rituals.

WNO is confident that NOA will continue to contribute to this cause and showcase and strengthen Newah cultural heritage and our mother language (Nepalbhasa) in the days to come. We look forward to working closely with the NOA team to achieve our common goals. Yekwo subhaye.

With best regards,

Season Shrestha
President
World Newah Organization

P. O. Box 5469 Baltimore MD 21285 USA Tel: 01-410-404-5388
E-mail: info@worldnewah.org | Web: www.worldnewah.org | Facebook: World Newah Organization

Nepa Pasa Pucha Amerikaye

नेपा: पासा पुच: अमेरिकाय्

NEPA PASA PUCHA AMERIKAYE
NPPA
Estd. 1991

Mailing Address
1573 Star Stella Drive
Odenton, MD 21113

Email
rjoshee@nppa-usa.org
info@nppa-usa.org

Phone: (443) 597-8301

April 14, 2021

Mr. Yagya Man Shakya
President
Newah Organization of America (NOA)

Bhaju Yagya Man Shakya ju,

Jwojalapa!

On behalf of Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA), I would like to extend my best wishes to you and your team for the upcoming 20th Annual General Meeting and 20th Anniversary of Newah Organization of America (NOA).

For the past couple of years, it has been a great pleasure and honor for me, my family, and the NPPA team to observe and participate in the various Newah cultural activities you and your team have organized in the Metropolitan DC area. NOA has undoubtedly done commendable work to help preserve Newah culture, traditions, and language and I wish NOA a continued success in all of its future endeavors. Please be assured that we, at NPPA, will always support you and your team.

As we did in the past years, I look forward to working together with your organization on various programs to help unite the Newah community and give continuity to our cultural and linguistic heritage in the United States. Me and my team firmly believe that this is the greatest gift we can offer to our community and children.

Once again, I would like to congratulate the entire NOA team for its accomplishments and wish you all a very successful 20th Annual General Meeting and 20th Anniversary!

Subhaye,

Raju Joshee
President
Nepal Pasa Pucha Amerikaye
(NPPA)

Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA), established in 1991, is a Newah organization based in the metropolitan Washington, DC. The Nepa Pasa Pucha Corporation is a registered legal name of NPPA which is a nonprofit tax-exempt organization under the IRC Section 501(c)(3). Its primary mission is the preservation and promotion of Newah cultural heritage, traditions, and customs in the USA.

20 Years Anniversary

Chutney
Fine Indian Cuisine

Our Food – Our Creation
The food we prepare at CHUTNEY is a mixture of
the old and the new, a mixture of flavors from multiple
regions, designed to please the taste buds and the senses.
Our experienced chef uses high quality ingredients
and attention to detail to makefood both taste and look good.

Hours of Operations

Lunch	Dinner
MON–FRI 11:30 AM–2:30 PM	MON-THU & SUN 5:00 PM–10:00 PM
SAT– SUN 11:30 AM–3:00 PM	FRI-SAT 5:00 PM-11:00 PM

9400 Snowden River Pkwy,
Columbia, MD 21045

Ph: 410-381-3600
Fax: 410-381-1709

NEPAL EDUCATION AND CULTURAL CENTER (NECC)
(Pashupati-Buddha Mandir)
(पशुपति-बुद्ध मन्दिर)

Serving Community Since September 2000

April 13, 2021

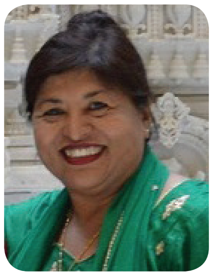

Mr. Yagya Man Shakya
President
Newah Organization of America

Dear Bhaju Yagya Man Shakya Ju,

Jwajolapa! **ज्वजलपा**!

On behalf of Nepal Education and Cultural Center (NECC), I am pleased to extend my best wishes to Newah Organization of America (NOA) on its Twentieth Anniversary and Annual General Meeting in the United States of America. NECC wishes NOA a successful and fruitful Convention in the nation's capital. I applaud NOA's commitment, dedication and service to preserve the Newah language and culture.

NECC is the first Nepali Mandir established outside of Nepal to promote Nepali culture and tradition. As the community is increasingly growing, it has become important for the organizations like NOA, NECC to work together to promote and preserve our culture, heritage, and language to transfer the value to the next generations. Together we can make it a huge success.

Subhaye,

Sincerely,
Saroj Prajapati
Saroj D. Prajapati
President
Nepal Education and Cultural Center (NECC)

20520 Beallsville Rd, Beallsville, MD 20839
Priest: 202-816-NECC (6322)
Mandir: 240-489-3672
info@neccusa.org
www.neccusa.org
facebook.com/NepaliMandirDC/

(NECC is a non-profit tax-exempt organization under the IRC Section 501(c) 3)

Anniversary
20 Years

BALTIMORE ASSOCIATION OF NEPALESE IN AMERICA (BANA)

Estd. 2005

April 5, 2021

Yagya Man Shakya
President, NOA

Message from the President of BANA !

Namaskar

Thank you for the invitation to joint NOA'S 20TH Annual General Meeting and 20th Anniversary scheduled to be held on May 29, 2021 Saturday at Washington D.C, USA. It's my honor and privilege to represent our organization.

On behalf of the Baltimore Association of Nepalese in America (BANA) and myself, I would like to congratulate on the publication of 'LASKUS' magazine 2021, which is the flagship newsletter of NOA.

NOA has played a very important role in preserving and promoting the Newah cultural heritage and overall Nepalese culture and tradition in the United States.

I am very thankful to NOA for their willingness to collaborate with BANA and work for Nepalese Community. I would also like to assure everyone that BANA is always willing to work in collaboration with NOA in days ahead.

Newa Cultural Society of Alberta

4815 122A Street, Edmonton, Alberta T6H 3S8, Canada
Phone: 780-437-5449
www.ncsacanada.com

President
Dr. Hemanta Joshi

Vice President
Mr. Tri P. Dhoubhadel

Secretary
Mr. Birendra Kayastha

Treasurer
Mr. Birendra Piya

Member in Charge
Language, Literature & Arts
Mrs. Sunita Pradhan

Member in Charge
Culture, Tradition & Rituals
Mrs. Beenita Maharjan

Member in Charge
Events & Fund Raising
Mr. Naveen Ranjitkar

Member in Charge
Communications & Membership
Mr. Dhurba Shrestha

Member in Charge
Information & Technology
Mr. Sarad Chitrakar

Auditors
Mr. Sangyan Joshi, CMA
Mr. Swapanil Kayastha

April 30, 2021

Greetings!

On behalf of the Newa Cultural Society of Alberta (NCSA), I would like to extend warm greetings to all the members of the Executive Team and members of the Newah Organization of America (NOA) for the grand success of the 20th Annual Convention and Anniversary Celebration to be held on May 29, 2021.

I strongly believe that the 20th Annual Convention and Anniversary Celebration of NOA will be a historic event in bringing the community members in one platform for celebration of achievements and generating new ideas and resources towards promoting and preserving Newa culture and traditions in Washington, DC and beyond.

NOA's noble initiatives, remarkable activities, and significant achievements made towards preserving and promoting Newa culture and traditions in the community since past two decades are praiseworthy and a source of inspiration to all other organizations having similar mission and objectives. NCSA sincerely appreciates the tireless efforts and valuable contributions made by the past and present NOA leadership teams in the community.

Lastly, I wish all the best and continuous success of the NOA in achieving its noble mission and goals in the community.

Subhaye!

Dr. Hemanta Joshi
President

SAHAJE LLC.
HARATI PASHMINA

CASHMERE - COTTON GARMENTS
ACCESSORIES - HANDICRAFTS

WWW.HARATIONLINE.COM
WWW.HARATIWEAR.COM

Canadian Newa Guthi
Business Number: 853448355

70 Young Dr
Brampton, ON L6Y 0P1

हने बःह म्ह भाजु यज्ञ मान शाक्य जु
नायः
नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिका

न्हिल्याः नेपाल सम्बत ११४१, चौलाथ्व तृतिया

भिन्तुना

दकले न्हापं नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया नीगुगू बु दिं या लसताय् दुनुगलंनिसें लसहना अले भिन्तुना देः छाय्।

थःगु मां देः स्वया ताःपाकः च्वना नं थी थी थासय च्वना च्वंपिं नेवाः भाजु मयजुपिं नापं स्वापू तया फुक्क छधी छप्पं जुया झीगु नेवाः तजिलजि, भायः, कला, साहित्य यात हलिं न्यंकं च्वछायगु अले न्हूगु पुस्ता यात लः ल्हाना यंकेगु आज्जु कया नी स्वंगु नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया ज्याः ङ्व त यक्को च्वछाय् बःहजु ।

छिकः पिनिगु थ्व पला न्ह्यानां तुं च्वने मा धैगु मनं तुंसे क्यानेडियन नेवाः गुथि पाखें हाकन छक लसहना देःछाय। नापं थ्व लसताय् जुइगु तः मुंज्या सुथं लाक न्ह्यायमा धका भिन्तुना देः छाय ।

शुभाय् !

प्रकाश लाल प्रधान
नायः
क्यानेडियन नेवाः गुथि
ब्राम्प्टन, क्यानडा

Email: info@canadiannewaguthi.org Tel: 905·460.8925 http://www.canadiannewaguthi.org

TAJ MAHAL GRILL & BAR

Indian Restaurant

Fine Dining & Cocktails

Love is...the addition of a little spice. Spice up your life a little.
Bringing a little love to Frederick Home of Authentic Indian Cuisine.

Hours

Monday - Saturday
11 : 00 AM - 3 : 00 PM
5 : 00 PM - 10 : 00 PM

Sunday

12 : 00 PM - 9:00 PM

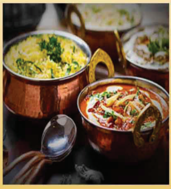

Delivery / Dine-in
Take-out / Catering
Free Delivery
within 5 mile
drivable distance

contact@tajmahal365.com
www.tajmahal365.com

301 682 2213 / 301 682 2237
Fax : 301 682 2702

1301 West Patric Street
Fredrick, MD 21702

We are located in The Fredericktown Mall next to Boscov's.

नेवाः देय् दबू केन्द्रीय समिति

का.म.पा.-१७, पुष्पलालपथ, ताम्सीपाखा

का.जि.का.द.नं. ८८७/०५७/०५८
पान नं. ३०१५५९१५७३
स.क.प.नं. १९३११

NEWA DEY DABOO

फोन नं.०१-४२६९०२९, फ्याक्स : ०१-४२६७६०५

Website : www.deydaboo.org, www.facebook.com/newadey.daboo, Email : deydaboo@ntc.net.np, nddproject@yahoo.com

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय
TRIBHUVAN UNIVERSITY

नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग

CENTRAL DEPARTMENT OF NEPALBHASHA (CDNB)
Email: centraldepartmentofnepalbhasha@gmail.com

चलानी नं-

मिति- ११४१चौलागा:१३।
२०७८/०१/२५
२०२१।०५।०९

मूखँ- *लसकुसयात* भिंतुना ।

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए.) या ख्वाःपौ *लसकुसया* न्हापाथें हे थुगुसी नं पिदने त्यंगु खँ नेने दयाः नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग परिवार व जि थः स्वयं लसतां भएबिल ।

विशेषतःनेपालं पिने चोनाचोंपि प्रवाशीतएगु अनुभुति प्रेम, घृणा, दुख, सुख, पीडा, आनन्द दुथ्याःगु सृजनात्मक साहित्य पिदंगु खनेमदुनि । आतक पिदंगु दँपौ खासयाना नेपाःयापि नेवाः साहित्यकारतएगु चोसु दुथ्याका जक पिदनाचोंगु खनेदु । नेपालभाषा बाहेक अंग्रेजी भाषाया सृजनात्मक साहित्य छपुनिपु जक खनेदु । अंग्रेजी साहित्यया खँ अंग्रेजी विभागं ल्हाइ । उकिं पिने चोंपि चोमितसें परदेशए वनाबले, चोनाबले थःत जूगु अनुभुतिं जाःगु सृजना दुथ्याकेफतधासा नेपालभाषाया प्रवाशी साहित्य (Diaspora Literature of Nepalbhasha) या शुभारम्भ जुइ । थो ज्यां प्रवाशी नेवातएगु अनुभुति पिदनेगु बांलाःगु दबू जुइ ।

सुभेनियरकथं पिथनाचोंगु थो पती छगू निश्चित ढाँचाकथं, न्हूगु सिर्जना, अनुसन्धान, रिपोर्टाज आदि नं दुथ्याकाः दर्ता यानाः नियमित दँपौकथं न्ह्यानावनी धैगु विश्वास, व आशा याना ।

प्रा. डा. ओमकारेश्वर श्रेष्ठ
प्रमुख
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग ।

TAJ PALACE

INDIAN CUSINE

RESTAURANT AND BAR

Taj Palace - Indian Restaurant in Owings Mills

Finest Traditional Indian Cuisine!

Taj Palace offers the finest traditional Indian cuisine served in a warm, contemporary setting. We offer a sumptuous traditional Indian menu, lunch buffet and a full bar. We also offer a large variety of vegan and vegetarian dishes perfectly suited for any appetite. Our restaurant is conveniently located in the heart of New Town Shopping Center in Owings Mills, MD. Come to Taj Palace and experience a wonderful Indian dining experience.

OUR SPECIALS

Lunch Buffet : $12.99

7 Days a Week: 11:30 AM - 3:00PM

Outdoor Catering Available

DELIVERY HOURS

Daily: 12 PM – 9 PM

HOURS

Sun - Thurs 11:30 AM - 10 PM

Fri - Sat 11:30 AM - 10:30 PM

9419 Common Brook Rd,
Ste 105 Owings Mills, MD 21117

CALL (410) 413-6361

WWW.TAJPALACEOM.COM

मांभासं आखः ब्वंकादिसँ, याकनं सयुकेफइ
लुमन्ति दबू
नेपालभाषा एम.ए. ब्वँमि पुचः
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ने.सं. ११२६ एम.ए. नेपालभाषा ब्वँमि पुचः
यलध्वाखा, यल ।
lumantidaboo@gmail.com

नेपाल सम्वत ११४१, चौलागा एकादशी

भाजु यज्ञमान शाक्य
नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका
मेरिल्याण्ड, संयुक्त राज्य अमेरिका

छिस्कर नायः भाजु,

संयुक्त राज्य अमेरिकाय् नेपालभाषा, संस्कृति, साहित्य यात प्रचार, प्रसार, संवर्द्धन, व प्रवर्द्धन यायूत ज्यायाना च्वंगु संस्थात मध्ये दकलय् अप्व कुतःयानाच्वंगु संस्था नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका (एन.ओ.ए) या नीक्वःगु तःमूज्याः (20th National Convention) या नितिं हलिमय् नेपालभाषा विषयलय् एम.ए. याय्गु छगू हे जक संस्था नेपालभाषा केन्द्रीय विभागया विद्यार्थीतय्गु पुचः लुमन्ति दबू पाखें भिंतुना देछाना च्वना ।
थःगु मातृभूमीस्वया न्हयगु समुन्द्र तापाक्क प्रवासय् च्वना नं चा, न्हि मधासें अथक प्रयासयाना झीगु भाषा, संस्कृति, साहित्ययात ल्यंकातय्या नितिं ज्यायाय्गु धैगु अःपुगु खँ मखु। व नं कोरोनाभाइरस महामारीया निक्वःगू लहरया इलय नं थःव समाजयात सुरक्षित जुईगु कथं भर्च्यूयलक ज्याइवः यानादीत्येंगु तःसकंहे च्वछाय्बःह जु। उगु हे ई लाका दछि न्येंक पिथना च्वंगु वार्षिक प्रकाशन 'लसकुस'या नं उलेज्या जुईगु लसताय् छि व छिकपिं सकलसित भिंतुना निसें थुगु तःधंगु ज्यायाना दीगुलिं भिंतुना नं देछाना। सुभाय्।

किरण केन रंजित
नायः/ मू-सम्पादक

Anniversary
20 Years

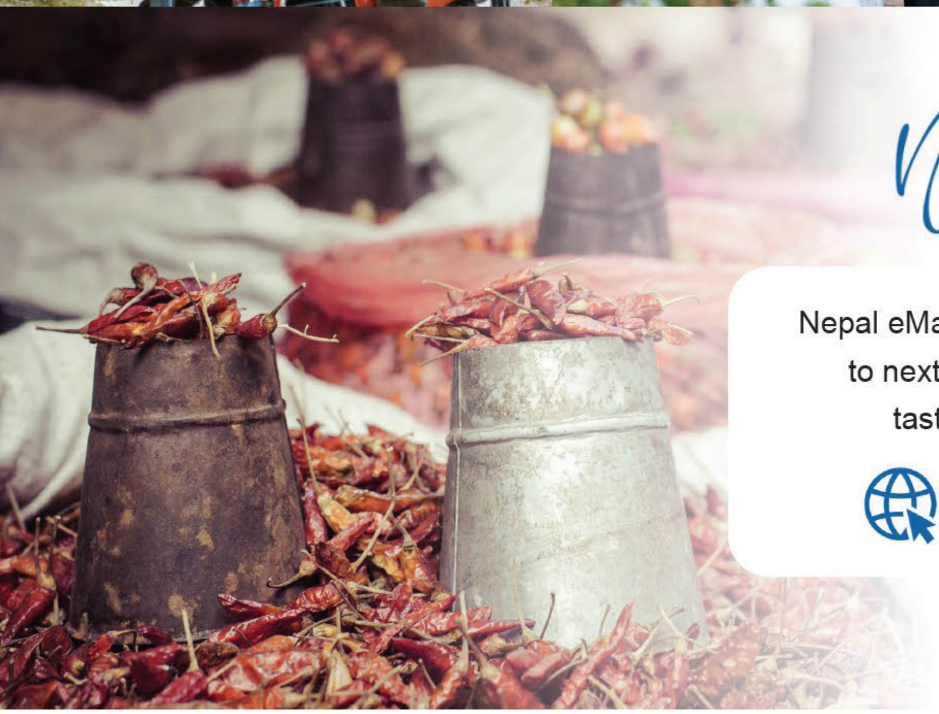

जगत सुन्दर ब्वनेकुथि (माध्यमिक विद्यालय)

Jagat Sundar Bwonekuthi (Secondary School)

CHAGAL, LAKHUTIRTHA, KATHMANDU, NEPAL • Phone No. 4281261 • E-mail: jagatsundar@hotmail.com

तिथि : ११४१ चिल्लाथ्व तृतिया (March 16, 2021)

हनेबहम्ह नायः,

नेवाः अर्गनाइजेसन अफ अमेरिका

मूखँ- भिन्तुना देछाना

छिकपिनिगु संस्था नीदँ क्यंगु लसताय् भिन्तुना देछाना च्वना। अमेरिकाय् च्वना नं छिकपिसं जगत सुन्दर ब्वनेकुथियात यानादीगु मतिनाप्रति सुभाय देछाना च्वना। छिकपिनिगु छात्रबृति दयाः तःम्ह हे मस्तसे मांभाषं आखः ब्वने खंगु दु। अझ गैर नेवाः मस्तसें तकं नेपाल भाषा सयेका च्वंगु दु। छिकपिं पाखें छात्रबृति कया ब्वंपिं मस्त थौं थःगु आज्जुइ तकं थ्यने धुंकुगु दु। थुकिं थौंया मस्त कन्हेया थां खः धैगु धापुयात दसुकथं ब्वया ब्यूगु दु। थुकथं मस्तयत आज्जुइ थ्यंकेत ग्वहालि यानाः इमिगु भविष्य सुनिश्चित याना दिगुलिं दुनुगलं निसें सुभाय् देछाना च्वना। ब्वनेकुथि व छिकपिनिगु स्वापु थुकथं हे क्वातुक न्ह्यानाच्वनी धैगु भलसा कयाच्वना। छिकपिनिगु संस्थाया प्रगतिया कामना यासें भिन्तुना देछाना च्वना।

सुनिता मानन्धर

प्रिन्सिपल

ধানিক বিমব বাড় বাক্সন

Fenwick

BEER AND WINE

The Fenwick Beer and Wine is a different kind of beer and wine shop.
We have an outstanding selection of American craft beers, Belgian, English and German beers and boutique wines.
We offer the largest selection close to 700 kinds of craft beer in Montgomery County.

we have organic beer and wine, gluten-free beer and kosher wines.
Gift certificates available -ask at the counter.

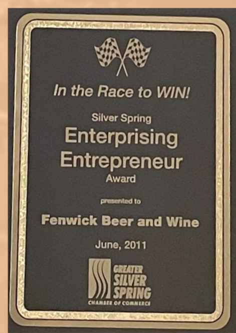

1327 Fenwick Lane,
Silver Spring, MD 20910
(corner of Second Avenue and Fenwick Lane, 2 blocks from the Silver Spring Metro).

Hour of Operation
Mon - Sat : 10 am - 9 pm
sun 12 noon - 7 pm
301-650-5770
email: info@fenwickbeerandwine.com

नवाः अमेरिकासंघ संस्था

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Public Charitable Organization, A 501 c3 Tax-exempt, Non-profit

---

NOA Annual Activities 2020-2021

Presented by Udaya Shrestha-NOA General Secretary

1. September 6, 2020, Sunday

Due to the ongoing Covid-19 Pandemic, Newah Organization of America (NOA) successfully held its 19th Annual Convention and General Meeting (AGM) virtually in Washington D.C. Metropolitan area on Sunday, September 6, 2020. The program was well represented by impressive numbers of the Newah and Nepalese community members from the DMV area, various States and from Nepal. This year's convention theme was **"Newah Civilization: Relevancy of ancient rituals and practices of Quarantine"**. On this AGM election result of new NOA Executive Committee for 2020-23 was announced by Three Member Election Committee Chairman and NOA founding member Mr. Daya Ratna Shakya, members duo founding member Mr. Ratna Kaji Shakya and NOA Past President Mr. Ram Lal Shrestha as following:

NOA Executive Committee 2020-23 Officials:

President:	Mr. Yagya Man Shakya
1st Vice President:	Mr. Mahindra Man Singh Pradhan
2nd Vice President:	Mr. Rajesh Lal Shrestha
General Secretary:	Mr. Udaya Shrestha
Treasurer:	Mr. Divakar Dhaubhadel
Secretary:	Mrs. Babita Shrestha
Member:	Mr. Navin Mohan Ranjit
Member:	Mr. Sugandha Shrestha
Member:	Mr. Markandeya Man Singh Pradhan

2. November 28, 2020, Saturday

The Newah Organization of America (NOA) celebrated Nepal Sambat 1141 "National New Year", commemorating Founder and National Hero Sankhadhar Sakhwa on Saturday, November 28, 2020. Due to Covid-19 pandemic, the event was celebrated virtually this time. Many dignitaries including renowned Newah Scholar Dr. Satya Mohan Joshi, Janakavi Durga Lal Shrestha, Newah Activist Mr. Malla K Sunder, Dr. David Hargreaves and more than 100 participants around the world joined the felicitation program, exchanged cordial greetings and enjoyed National New Year celebration uniquely & proudly named after the country Nepal. Notable large participants and audiences have shared and viewed the program on Facebook as well. On this event, NOA announced a special award to Mr. Yaddhab Lal Kayastha, renown heritage activist in recognition & appreciation for his commendable works in cleaning and restoring ancient archeological monuments, temples, ponds, hitis (stone spouts), and falchas (paati) of Kathmandu valley, Nepal.

20 Years Anniversary

3. January 9, 2021, Saturday

The Newah Organization of America-Language Center (NOALC) successfully organized 1st interactive virtual basic Ranjana Lipi (script) Workshop and live Facebook streaming were conducted every week on Saturday for at least 1-2 hours and voluntarily tutored by renowned artist/dancer, Nepalbhasa enthusiast and NOA President Mr. Yagya Man Shakya. Total of 11 sessions were conducted and the last session was successfully concluded on March 27, 2021. Ranjana Lipi Workshop was immensely popular and highly successful. Participants representing from the DMV area, Utah, Minnesota, Chicago and other states totally enjoyed and had the opportunity to learn the popular Newah Ranjana Script.

4. February 20, 2021, Saturday

The Newah Organization of America (NOA) Executive Committee members attended the funeral service held to honor and pay tribute in memory of founding member and 1st President of NOA Lt. Mr. Beda Pradhan at Robert A. Pumphrey Funeral Home, Bethesda-Chevy Chase, Inc. Maryland, USA. Due to Covid-19 pandemic restriction, the last rite and funeral service was held privately and No public service was held as per the request of family members. NOA President Mr. Yagya Man Shakya addressed the service and delivered heartfelt condolence messages on behalf of NOA founding members, EC and Newah-Nepali community members. NOA also coordinated with eNepalese media team to live stream the entire funeral service on eNepalese platform and Facebook social media.

5. February 28, 2021

The Newah Organization of America (NOA) launched "Newah Talent Hunt 2021"to commemorate NOA's 20th Anniversary celebration. Results and Awards are scheduled to be announced by the team of Judges on May 29, 2021 at virtual NOA's 20th National Convention. The program is primarily focused on encouraging boys and girls from age 6-13 years from around the world and Nepal to compete on various categories of Newah song, dance, poem, acts and instruments.

6. March 27, 2021, Saturday

The Newah Organization of America (NOA) observed and celebrated "4th World Newah Day" called upon by the World Newah Organization (WNO) and dedicated the ongoing 11th Ranjana Lipi Workshop to honor and recognize Newah People around the World for unity. NOA President Mr. Yagya Man Shakya felicitated and highlighted the importance of unity, preservation and promotion of Newah culture, heritage, tradition, language and beyond. Other NOA EC members and participants also exchanged greetings and emphasized remembering our root and identity.

7. May 7, 2021 Friday

The Newah Organization of America (NOA) officials convened a courtesy Meet and Greet program with H.E Ambassador Dr. Yuba Raj Khatiwada at the Embassy of Nepal, Washington D.C. The visit was very cordial. NOA officials welcomed and honored His Excellency with a flower bouquet, Khada and presented LASKUS magazines as a souvenir. NOA officials appraised H.E the important role and objectives of NOA in promoting, preserving and practicing Newah-Nepalese culture, traditions and heritage in the US. H.E Ambassador has expressed gratitude and assured continued support and cooperation to the organizations serving the Newah-Nepalese community.

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Financial Report F.Y. 2019-2020

Rajesh L Shrestha-Treasurer (2017-2020)

INCOME	AMOUNT
DONATION DESIGNATED-CONVENTION & GENERAL MEETING	$4200.63
DONATION DESIGNATED-KAYETA PUJA CEREMONY	$2620.00
DONATION DESIGNATED-YENHA PUNHI CELEBRATION	$7841.71
DONATION DESIGNATED-MHA PUJA CELEBRATION	$920.00
DONATION DESIGNATED-NEPAL SAMBAT CELEBRATION	$3461.32
MISCELLANEOUS INCOME- DONATIONS & MEMBERSHIP DUES	$5508.00
TOTAL INCOME	$24551.66

EXPENSES	AMOUNT
18TH CONVENTION & GENERAL MEETING	$6296.14
KAYETA PUJA CEREMONY	$3017.91
YENHA PUNHI CELEBRATION	$4671.77
MHA PUJA CELEBRATION	$1591.25
NEPAL SAMBAT 1137 CELEBRATION	$3218.43
LUSKUS PUBLICATION	$1550.00
CONTRIBUTION-JSB SCHOLARSHIP	$2504.00
CONTRIBUTION-MISC. PROJECTS & PROGRAMS	$2125.00
KUMARI RATH PROJECT DOCUMENTARY	$1534.24
MEETINGS & OFFICE EXPENSES	$853.26
TOTAL EXPENSES	$27362.00
INCOME LESS EXPENSES	($2810.34)
OPENING BALANCE	$5188.15
ENDING BALANCE	**$2377.81**

Welcome to

SIZZLING BOMBAY

AUTHENTIC INDIAN CUSINE

AUTHENTIC INDIAN CUISINE

Sizzling Bombay

Sizzling Bombay brings the excitingflavors of india using authrntic and fresh ingredients. We carefully prepare each dish for excellent flavor with just the right amount of spice!

We serve **Lunch Buffet**/7 Days a Week
Weekdays : $ 10.99 | Weekend : $ 12.99
Monday - Sunday 11:30 AM to 9:30 PM

We also serve Dinner A La Carte

2108 Emmorton Rd. Suite 3 Bel Air,MD 21015.(Behind Burger King on 924)

Restaurant Hours
Mon - Sat : 11:30 am – 9:00 pm
Sun : 11:30 am – 9:30 pm

Phone : 410 569 0148
Fax : 410 569 0716

Email : info@sizzlingbombay.net

SIZZLING BOMBAY
AUTHENTIC INDIAN CUISINE

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Financial Report F.Y. 2020-2021

Divakar Dhaubhadel-Treasurer

INCOME	AMOUNT
DONATION DESIGNATED- RELIEF FUND	$1255.00
DONATION DESIGNATED-JSB SCHOLARSHIP	$1734.84
LUSKUS 2021 MAGAZINE ADVERTISEMENTS	$990.00
DONATION DESIGNATED-MISCILLANEOUS	$278.25
MEMBERSHIP DUES	$500.00
TOTAL INCOME	$4758.09

EXPENSES	AMOUNT
CONTRIBUTION-FINANCIAL SUPPORT	$1255.00
MEETINGS & OFFICE EXPENSES	$401.87
MISCELLANEOUS EXPENSES	$62.40
TOTAL EXPENSES	$1719.27
INCOME LESS EXPENSES	$3038.82
OPENING BALANCE	$2377.81
ENDING BALANCE	**$5416.63**

Curry Place
Indian Cuisine

Daily Hours
LUNCH - 11:30 AM - 2:30 PM
DINNER - 4:30 - 9:30 PM

We are OPEN for DINE - IN, PICK UP and DELIVERY on regular hours,ensuring customer's & employee's safety.

ORDER @ GERMANTOWN
12951 Wisteria Drive
Germantown,Maryland 20874
Phone : 301 972 1005

ORDER @ SILVER SPRING
11229 New Hampshire Avenue
Silver Spring,Maryland 20904
Phone : 301 593 7222

For more details
www.curryplacemd.com

मिंतुना

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया

नीक्वःगु तः मुंज्या सुथां लायेमा धका

मिंतुना

देछाना च्वना ।

Yagya Man, Mahima Shakya & Family Ellicott city, MD

Krishna, Mahindra, Chhaya, Mala and Manindra Pradhan Gaithersburg, MD

Kamala, Rajesh, Sunita, Pranav and Prisha Shrestha Germantown, MD

Basleswori ,Divakar, Meeli, and Avi Dhaubhadel, Gaithersburg, MD

Udaya, Romee, Elena, Urusha, Alex Shrestha and Derrick Yeo Laurel, MD

Ramu Bishwakarma, Babita Shrestha and Vedah Shrestha Clarksburg, MD

Navin Mohan, Sumeetra,Medhavi and Bidwottam Ranjit Germantown, MD

Sugandha, Anupama and Anuj Shrestha Leesburg, VA

Markandeya Man Singh Pradhan and Family Alexandria, VA

NOA EXECUTIVE COMMITTEE AND FAMILY

RAMRO COLLECTION
Your Destination for CUSTOMIZED PRODUCTS
Your Design Here
T- shirts
Polo shirt
Hoodie
Your Design Here
Mask
Puzzles
Brajesh Maharjan
Team Member
ID Card
Print Your Design
Christmas Theme
PHOTO
Plaque
Your Design or Logo here
Mug
Samsung S20+
Blank
Printed Pattern
Phone Cases
Use Code :
RAMRONOA
for 20% Off
on your
first order
SCAN ME
RAMRO COLLECTION
"Your local customizing store in town."
443-360-0016
ramrocollectionusa@gmail.com
www.ramrocollection.com

Thinking of Buying / Selling Homes?
LET ME HELP YOU
Brajesh Maharjan
Realtor
Call me Today @
443-600-7123
realtorbrajesh@gmail.com
"AGENT OF THE MONTH, MARCH 2021"
AT
GHIMIRE
HOMES

"Congratulations NOA on your 20th Anniversary."
Nadim Photography
•Family
•Portrait
•Weddings
•Commercial
•Fashion
• Events
• Food
•Studio
Call us at
443-440-2199
'IClickPeople'
NADIE
Photography

WISHING

NOA

a grand success on

20th

Annual Convention

and

General Meeting !

ANUP, ANJU, AYUSH AND MEGHA JOSHI

Frederick, MD

WISHING

NOA

a grand success on

20th

Annual Convention and General Meeting !

BALRAM, SALONI, VISHAL, SHRISTI JOSHI AND MANDEEP SINGH

Silver Spring, MD

20 Years Anniversary

एन.ओ.ए.

जनकवि दुर्गालाल श्रेष्ठ

एन.ओ.ए. ! जिगु गर्व छ खः न्हां
अमेरिकाय् नं नेपाः दु !
अन अन तक हे नेपाः दय्मा
हलिमय् गन गन नेवाः दु !

अमेरिकाय् थ्यनेवं हे न्हाप्पां
अन जिं असं बजार खन !
खन खन वंगः,लायकू,यल-ख्वप
मेला,पर्ब हजार अन !

यैंयाः पुन्ही अन गुगु जिं खन खः
स्वस्वं हे थुलि लय्वल जि !
नेपाः गुबलें सीमखु धैगु
विश्वासं मन स्वांह्वल जि !

छ धकाः धाय्वं अय् एन.ओ.ए.
आःनं जिगु छ्यों क्वच्छूनि !
अबलय् अन छं तःजिक हंगु
आत्तले झलझल जि लुमंनि !

११४१ चिल्लागा ०२
२०२१ मार्च ३०

Anniversary 20 Years

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया संस्थापक नायः भाजु वेद प्रसाद प्रधानजुनाप खँल्हाबल्हाः

ट्रान्सक्राइबरः दया रत्न शाक्य

अमेरिकाय् नेवाः व नेपालभाषा टाइम्सया मंकाः ग्वसालय् न्ह्यानाच्वंगु खँल्हाबल्हाया ११ क्वःगु ज्याभ्वःकथं भाजु प्रवीण ताम्राकारजुं कयादीगु नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया संस्थापक नायः भाजु वेद प्रसाद प्रधानजुनाप जूगु खँल्हाबल्हाया मूब्व थन न्ह्यब्वया च्वना ।

न्ह्यसः- थुगु खँल्हाबल्हा ज्याभ्वलय् ब्वति कयाद्यूगुली यक्व सुभाय् ।

लिसः जितः ब्वनादीगुली नं यक्व सुभाय् । थन भ्कायादीपिं सकलयात नं सुभाय् । जिगुपाखें छुं न्ह्यनादीगु दुसा धयादिसँ, जिं स्यूगु थूगु खँ कने ।

न्ह्यसः- जिमिगु थुगु खँल्हाबल्हा ज्याभ्वलय् छि छम्ह तसकं ल्वःम्ह व्यक्तित्व खः । छिं छगू तःधंगु संस्थायात नेतृत्व बियाः १८दँ तक न्ह्याकाः नायः नं जुयादिल । आः छितः न्हापांगु न्ह्यसः छु दु धाःसा थौंया विश्व मानचित्रय् भ्की नेवाः समुदाय थी थी देसय् न्यनाच्वंगु दु, नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया आःया रोल छु खः ? आःया भ्की नेवाः समुदाययात समृद्ध यायेत अर्गनाइजेशनया रोल छु खः ?

लिसः भ्कीगु मांभाय् नेपालभाषा, संस्कृति व सम्पदायात गय् यानाः न्ह्यःने यंकेगु धयागु जिमिगु शुरुनिसें हे बिचाः व कुतः दुगु जुल । न्हापा ला वर्ल्ड नेवाः अर्गनाइजेशन धकाः हे चायेकेगु बिचाः वःगु खः । लिपा छलफल जूबलय् वर्ल्ड नेवाः तयेगु मखु, नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका तयेगु धकाः क्वःजित ।

न्ह्यसः थ्व लिसे स्वापू दुगु छितः मेगु छगू न्ह्यसः न्यने । नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका छिकपिन्सं २००१ स नीस्वना दिल । थथे पलिस्था यायेत गुगु सामुहिक कुतः यानादिल, उबलय् नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकाया आवश्यकता उबलय् छाय् जुल ? चीहाकलं लिसः बियादिसँ ।

लिसः थःपिनि भाय् नेपालभाषायात गय् यानाः च्वन्ह्याकेगु, न्ह्यूपिं मस्यूपिन्त गय् यानाः सीके बीगु खँ हे मू खँ खः । अले भ्कीगु संस्कृतियात प्रचार यानाः थुइका बीगु ल्याखं हे खः । NOA पलिस्था यानाबलय् जिपिं निम्ह स्वम्हस्यां तसकं दुःख सिल । मनूत हे मदु अबलय्, छेँया परिवार परिवार नापं मस्ततकं उकी हे दुथ्यानाः ज्या याना । बहनी ११, १२ ताः इलय् तक नं मनूतय् छेँय् छेँय् वनाः मनूतय्त कनाः NOA या दुजः जु धकाः च्वयेकः जुया । थुकथंया कुतलं पलिस्था जूगु खः ।

न्ह्यसः छिसं २००१ स पलिस्था यायेधुंकाः थुगु संस्थापाखें यक्व हे ज्या याःगु दु, आः छिगु थःगु हे भासं धायेबलय् १८ दँ दुने थुगु संस्थां छु छु ज्या याःगु दु ?

लिसः ज्या ला व हे खः, नेवाः भाय्या प्रचार जुल, लिपा नं प्रचार हे जुयावन । स्कुल चायेका । स्कुलय् मस्तय्सं यक्व स्यनाकाल । अले कुमारी पुजा, किजापुजा, इही यायेगु धयागु अबलय् मदुनि, म्वहनीबलय् सिन्हःसान्हः तीगु उलि हे जक खः । थुगु खँय् जिमिसं गुलि नं ज्याखँ याना, जिपिं तसकं लय्ताः ।

न्ह्यसः छि निक्वः जंक्व सिधयेधुंकूम्ह जुयाः नं छिगु गुगु हिम्मत व साहस खः, थःगु भाय् व जातीय स्वाभिमानया निंतिं छिगु साहस ल्याय्म्ह हे तिनि, सुं स्वयां नं म्ह्व मजू । छिसं स्वयेबलय् थुलि हे ज्याखँय् जक तक्यना च्वनेगु लाकि मेगु छुं भिजन दु लाकि ? छिकपिन्सं पलिस्था यानाबलय्या भिजन व आःया अवस्था व थनं न्ह्यःने यंकेथाय् छु दु ?

लिसः यक्व हे पाये धुंकल । न्हापा छुं हे मदु । आः किजापुजा, म्हपुजा दु । नकतिनि धयाथें यज्ञमानपिं भ्कायाः कुमारी सालेगु ज्या नं जुल, लाखय् प्याखं नं द हे दु । कुमारी सालाः सफल जूगुली तसकं लय्ताः ।

न्ह्यसः गुगु नेतृत्वया खँ खः, छिकपिसं छुं नं ज्याभ्वः यात धाःसा स्वयंसेवकत यक्व हे खनेदइ, तर गुगु नेतृत्वया खँ वइ, स्वयंसेवां थाहां वःपिं व हे मनूत भ्किदँ नीदँ सेवा यानाः थी थी पदय् च्वनाः सेवा यानाच्वंगु दु, तर गुगु नेतृत्वय् वनेत चुनावया माध्यमं धेंधें बल्लाः यानाः जिम्मेवारी गुगु ब्वलनीगु खः थुगु कथंया

Anniversary
20 Years

नेतृत्व आः तक नं खने मदुनि । थुकथंया नेतृत्व भ्रीगु थें जाःगु संस्थाय् जुइगु सम्भावना दु ला कि मदु ?

लिसः मदुगु मखु, दु । तर जिं खनागु छु धाःसा, भोलेन्टरी याये न्ह्यः हे लिडरशीपपाखे वनेधुंकाः त्वःतेगु बिचाः मदु । घितिघिति यानाः गय् यानाः च्वंच्वनेगु धयागु जक दु । बां हे लाः, ज्या यानाः यंकूसा ला खँ हे मदु । तर उकिं यानाः थन भचा सुख मदुगु परिस्थिति ब्वलन । गुगु जितः अतिकं हे लुइ मखाः । अजाःगु गय् यानाः चीकेगु ? मू खँ हे थ्व खः । कुतः थुखेपाखे हे खः । आःतक गुलि नं ज्याखँ यायेत ताः लात, थुकी ला जि तसकं हे लय्ताः ।

न्ह्यसः भ्री नेवाः समुदाय् थी थी देसय् न्यनाच्वंगु दु, नेपालय् तःधंगु नेवाः समुदाय दु उकिया भाषा कला संस्कृतिइ वये फुगु समस्या गथे कि सतक विस्तार या समस्या, गुथि बिधेयक थें जाःगु लिपा वयेफुगु समस्याया अध्ययन वा रिसर्च यायेत रिसर्च सेन्टर माः थें च्वं लाकि नेवाः अर्गनाइजेशनं हे छु याये फु ?

लिसः याये मफइगु मखु यायेफइगु खँ हे खः ।

न्ह्यसः छि फाइन्सियल अफिसर जुयाः ज्या यानादिल । थ्व गुलि नं संस्था दु, संस्थां छु नं न्हू ज्या यायेत आर्थिक रुपं बल्लायेमाः, उकिं आर्थिक रुपं सक्षम जुइत छु याःसा जी थें च्वं ?

लिसः फाइनान्सियल अफिसरया ल्याखं ध्यबा म्हयेगु ला खँ वइ मखु । तर फाइनान्स सम्बन्धि गय् यानाः बांलाक रिकर्ड तयेगु अले गय् यानाः पासापिन्त चित्त बुझे यायेगु धयागु खँ खः । दथुइ दथुइ आलोचना जुयाच्वनी, ध्यबा गुलि म्हल, छु जुल ? थुजाःगु म्वाः मदुगु खँ मवयेमा धकाः हरेक दँय् फाइनान्सियल रिपोर्ट न्ह्यब्वयेमाः, अले फुकस्यां थुइ नि । थाकुगु ला खँ मखु व । NOA याके गुलि हे आम्दानी दुगु धकाः !

न्ह्यसः न्हू पुस्तायात थःपिनि लजगाः व भ्रीगु संस्कृतिइ नं सुशिक्षित यायेमाः । उकिं न्हू पुस्तायात थःपिनि संस्कृति व म्हसीकापाखे नुगः क्वसायेकेत छु याये माः थें च्वं ?

लिसः थ्व भचा थाकुगु हे समस्या खः । न्हापा नेपालय् जि दरबार स्कुलय् ब्वनाच्वनाबलय् अप्वः धयाथें नेवाःत हे खः, खँय्त म्ह्व जक, मेपिं सी क्लास राणातय् सन्तानत दु । तर सुनानं नेवाः खँ मल्हाः । सात साल लिपा नेवाःभाय् ब्वंकेगु शुरु जुल । जिं धया हे च्वनागु खः, मस्तय्त थःगु हे मां भासं खँ ल्हा । थन अमेरिकाय् ला झन थाकुइ । भ्री नेवाः लागाय् च्वनाः ला खँय्तय्सं ट ठ भन त धकाः गिजे याइगु, हेपे यायेत स्वइगु । थुजाःगु अवस्थाय् अःपुगु मखु, तसकं थाकु । थन मस्तय् स्कुलय् थनया भाय् ब्वनेमाल । अले थन नं अंग्रेजी भाय् हे ल्हा धकाः क्वह्यंकाः धायेगु याः । अकिं थः मस्तय्त नेवाः भाय् स्यनेगु खःसा मस्तनाप थकालिपिं सकस्यां थःगु हे मां भासं खँ ल्हा धकाः धायेगु खः ।

न्ह्यसः गुलि नं थन नेवाः संस्थात दु उकी कोअर्डिनेशन व कोलाबरेशन यानावंसा बांलाः धयाथें कयाच्वंगु दु, थुकिं यानाः नेवाः एकता क्यने थें नं जुइ । तर थ्व चीहाः ई तक जक जुल, ताहाः ई तक छाय् जुइ मफुत ? व यायेत छाय् थाकुल ?

लिसः व खँय् ला याना हे च्वंगु दु नि । कय्तापुजा, इही यायेगु, म्हपुजा यायेगु सापारु आदि यायेगु जुयाच्वन । कोलाबरेशन यायेगु वातावरण दयेकूसा ला दयेके फइ । तर जिं स्वयेबलय् सफल जुइ मखु ।

न्ह्यसः भ्रीसं नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका वा छु नं मेगु संस्थाय् भ्रीसं तजिलजिइ जक लिकुना च्वनेमाः कि व बाहेक थुकिं पिहां वनाः खेलकूद, स्वास्थ्य, विज्ञान वा शिक्षा आदि थी थी लागाय् ल्हाः तये माः थें च्वं कि मच्वं ?

लिसः थुखेपाखे ल्हाः तयाः थुकी च्वन्ह्याके फुसा ज्यू, बांलाः ।

न्ह्यसः नेवाःभासं खँ ल्हाइपिं छथ्वः बहुसंख्या दु, तर छथ्वः अल्पसंख्या नं दु- गुम्हस्यां नेवाःभासं खँ मल्हाः, नेपाःया स्वनिगलय् दुने च्वनाः नं खँ मल्हाः, गुलिं नेपालं पिने च्वंपिन्सं नं खँ मल्हाः । थुजाःपिं नेवाःभासं खँ मल्हाइपिन्त नं कःघानाः यंकेगु कथं संस्थात गय् यानाः न्ह्याके फइ ?

लिसः जिं स्वयेबलय् थाकुगु खँ खः थ्व । नेवाः खः धकाः भावना तयाः वल धाःसा यायेफु ।

न्ह्यसः छगू ई सुं नं नेतृत्वय् निर्वाचित जुल धाःसा छु नं कथंया दुर्घटनापाखें बचे जुइत गुगु कथं याःसा ज्यू थें च्वं ? छम्ह नायः जुइधुंकाः व नायलं थःगु ई पूवंकीकथं छिं स्वयेबलय् विधानत गथे यानाः क्वातुक वा संस्थायात गथे यानाः क्वातुक यंके माः थें च्वं ?

लिसः विधान स्वःसा छगू हे टर्म प्रेसिडेन्ट खः । मेमेपिन्त थुलि ई उलि ई धयागु मखना । तयेदःसां ज्यू । ज्या ला यानाच्वंगु दु, तर भोलियन्टरी मदु । खालि पोष्टय् जायेके मफु । थुजाःगु खँ जिं न्यना ।

न्ह्यसः छिगु निक्वः जंक्व नं सिधये धुंकल । छिसं न्ह्याबलें अभिभावकया कथं संस्था वा थःगु समुदायस दुपिन्त हःपाः बियादिल, आः थौं छि संस्थाया लिडरया ल्याखं मखुकि छम्ह अभिभावकया ल्याखं छिसं नेपालभाषा टाइम्स, फेसबुक यूट्यूबया खँल्हाबल्हा स्वयाच्वना दीपिन्त छिं छु मेसेज बियादी ?

लिसः भचा प्रचार प्रसार यायेमाल । गुलि फत उलि भ्रीगु भाय् छ्यले माल । छगू निगू बांमलाःगु खँ नं न्यने दु, यँय् । नेवाः व नेवाः मखुपिनि दथुइ कचवं ब्वलनाच्वन धयागु खँ दु, थ्व जितः लुइ मखाः । थ्व NOA या हे खँ काये का । छम्ह हे मनू ग्वःकः तक छगू हे पोष्टय् च्वनेगु ! Conflict of Interest या खँ दु थन । गय् यायेगु, छु यायेगु धयाखतंया यक्व खँ ब्यात । दकलय् लिपा छिकपिं सकसितं यक्व सुभाय् ।

(We like to conclude this conversation by thanking several people who have helped us to make this interview possible. Our sincere thanks to the camera man Mr. Yagya Man Shakya, Director Mr. Rajiv Shrestha, Technical supports Mr. Markandeya MS Pradhan and Mr. Kin Bajracharya. Likewise for Management Mrs. Vidya Pradhan and Coordinator Mr. Amit Pradhan and lastly producer Mr. Prabin Tamrakar. Thank you and Subhaye!)

20 Years Anniversary

DAYA SHAKYA

CURRENT PRESIDENT
OREGON CHAPTER
2019-21

CANDIDATE FOR BOARD OF DIRECTORS
NRNA NCC 2021-23

GOALS: REMINISCE, REFORMATION, & INCLUSIVENESS

NRNA
Non-Resident Nepali Association

"FOR NEPALI, BY NEPALI"

डब्लू.एन.ओ.दुने सुलाच्वंगु म्हगस

दया शाक्य

सस्थापक दूजः व संरक्षक

नेपाः देशं पिने च्वना च्वोंपिं नेवाः तेत स्वापूतया इमिके दुगु शीपया प्रचार व इमित मालिगु ग्वाहालि नापं हःपाबिया नेवाः सभ्यता हलिंमय् न्यंकेगु तातुनाः छथ्वः नेवाःत थौंकन्ह्यया न्हूगु प्रविधि IT यात कःघाना स्काइपसं सहलहः जुल । अपिं सकलें जाना छु याये माल नत्र नेवाः तेगु थःगु सभ्यतां हलिमय् तना वनीगु अवस्थाय् लाई धैगु च्यूता प्वंका तःको मछि हे खंलावंला जुल । वहे खंला वलाया लिच्वं कथं छगू तदर्थ समिति नीस्वनेगु ज्या जुल । उकेया नाय कथं दत्याति गृहकार्य यानाः न्हापांगु औपचारिक मूज्याः लण्डन विश्वविधालय न्हयात । वहे मूज्याया लिच्वः कथं WNO या जन्म जुल । अले सर्वसम्मती कथं निडरलैण्डया. डा.बालगोपाल श्रेष्ठ यात औपचारिक रुपं नाय ल्यःग जुल । हानं लिपा विस्तारं हलिंया थी थी देशय् च्वना च्वपिं नाप स्वापू ततं न्हापांगु स्वयां तःजिक निकोगु तःमूज्या अमेरिकाय् जुल । आः स्वकगु मुज्या नेवा तय्गु मू थाय् स्वनिगलय् जुगु तसकं च्वछाय् बहःगु भापियेमाः। थ्व भ्रीसं गौरब तायेकेमागु शुभअवसर खः । आसा दु थुकेया स्वनामिं पिनीसं स्वना थकूगु म्हगस पूवंका वी ।

WNO या मू उद्देश्य धैगु हे नेवाः सभ्यता ल्यंका तयेगु खः । तर गथेयाना ल्यंका तयेगु धैगु न्ह्यसःया लिसः बिये अःपु मजू । छाय्धाःसा थौंया नीछगू शताब्दी बिषमतां नेवातयेगु अबस्था तसकं बामलाना वना च्वगु दु । थःगु मूथाय्या समस्या यात सुनियोजित तरिकाहे बिस्थापित यायेत स्वया च्वगु इलय् नेवाःत नेवाः हे धाये मसया नेपाली करणया शिकार जुया वनाच्वंगु दु । थःगु भाय् त्वःता कतःभाय् नालाः कायेगुली गौरब तायेका च्वगु दु । नेवाः खंग्व मालेत गुगल सर्च याइपिं जुयावनाच्वन । न्हिंन्हिं या जीवन नाप स्वाना च्वंगू खंग्व धुकू लोमना वना च्वन । भ्रीसं नखः चखः हना ल्यंका तयेगु सभ्यता न्हू पुस्तायापिसं पाचिना कागु मखना । देया मौलिक(शैक्षिक) नीतिया धरापय् लानाः थगु धैगु छुं मदया वनीगु अवस्था वया च्वंगु दु । चुक, ननि, बाहा, छेलि दुने नेवाः सभ्यता तापना वना च्वन । सीमदयेक बुलुहं भ्रीपिं सुधैगु तकन नेवाः तसे म्हमसिया वने धुंकल। अले जनसंख्या ल्याखं स्वयेगु खःसा ४० प्रतिशतं नेवाः भाय् मल्हाना च्वगु दु । छाय् त्वते मागु धैगु न्हयसः तकनं लुमंका च्वने मफये धुंकल । थुकिया संकेत धैगु हे न्हना वनेगु पाखे लिना च्वंगु खः ।

तः मुज्या सन् २०१६

तः मुज्या सन् २०११

पंचायत कालया मस्त थौ कन्हय् मां बौं जक मखु बाज्या अजि जुइधूंकल । इमिगू दिमागय् पिना ब्यूगु मौलिक शैक्षिक नियमं पिना ब्यूगु पुसा माजुया स्वां हवया च्वंगु दु । तर वासना धाःसा जि नेपाली खः जुया च्वन । थो सुनियोजित ढंगं हे न्हंका छोयेगु बिचा नाप सत्तिगु पक्ष : खः । उकियात पाचिना भ्री न्हया वना च्वना । नेपाली (खस) करणया नाप नापं पश्चिमिकरणया पुसा नं पिना ब्युगु दु । अले मलजल बियास्वां हवयेका च्वंपिं भ्रीपिंहे खः । मेपिन्त दोष बी माःगु मदु छाय् धाःसा लिपा छु जुइ धैगु खंय् भ्रीपिं न्हयलं मचाः ।

थ्वहे अलमलय् जूपिं छपुचः नेवाः त नेपा ल पिने थी थी देशय् निर्वासित जुया अनया मे मेपि मनूतेस थः थः गु म्हसिका नाप स्वापू दुगु गतिबिधि ब्वति काये माः बलेय् तिनि थः भ्रसंक वंगु तायेका" अले जिला नेवाः खःनि धका सीका हयेगु याना वया च्वन । थ्व बारे यक्कों दसि दू ।

नेपालय् च्वना वलय् भाय मसः धका लिचिलिपिं पिने थःगुः भाय् संस्कृति परम्परा नाप नापं ल्यना च्वनी धैगु लुमंका हल । अके वः छुयेगु, भ्वय् नयेगु, सगं कायेगु, यःमरी दयेकेगु न्हूदं हनेगु, म्ह पुजा यायेगु, मोहनीया तिका कायेगु इत्यादि मौलिक संस्कृति थःगु हे दु धैगु मती लुयावःगुयात नेपालय् न्हना वंगु भावना हानं ब्वलंका बीगु न्हुगु रहर खनेदया वःगु दु । वहे रहर यात कयेच्याना Gobal Newah Movement(GNM) न्हयाना च्वंगु खः । नेपाः ल्यंका तयेत पिने च्वना थःगु अमुल्य ई या छुं अंश जूसां पानाः भ्री नेवाः धायेके सया वल । मां बौनं "यस्तो गर्नं पर्दैन धाःसा मस्तसे हामी त नेवार हौ धकाः अखवतं मस्तसें न्हयसः तयेगु याना है च्वंगु दु । थ्व हे हयूपाःयात संगठित रुपं ग्वाकाः यंकेगु तातुना ज्वनाः ध्ल्इ न्ह्या वना च्वंगु भ्रिदं दत । थ्वयात पिने च्वना च्वंपि सकले जाना न्हयाका तु च्वने माःगु दु । अले दुनेंयापिंत न्हाय्कं क्यने थें नं जुइ । छधी जूइगू

Anniversary
20 Years

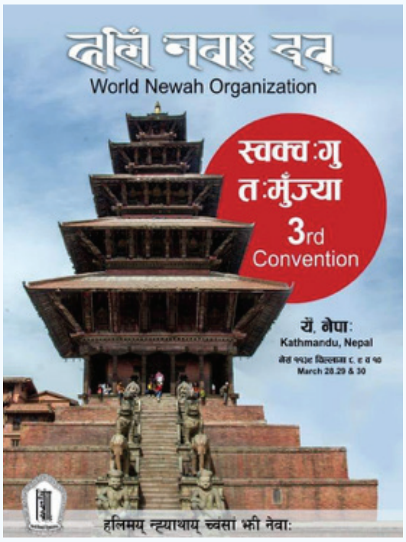

तः मुज्या सन् २०१९

लंपू थ्व हे खः ।

WNO पाखे थौंतक याना वया च्वंगु ज्याया धलः यक्को ताःहाक तर मूखं धैगु हे तनावने त्यंगू नेवाः भावना ब्वलंका वीगु खः । तापालय च्वना थवं थवय् गैर आवासिय नेपाली धकाः २००५ निसें १४ दं दुवलय् सकसितं खंय् याना छोयेगु षडयन्त्रकारी नेपालीपन पिनेपिने नं न्हयाका वया च्वंगु दु । सातसमुद्र पार यानाः च्वना च्वं पिन्त गैआने धका. खसकरण याना यंकेगु मनोभाव बुलुहं न्हय ज्याका च्वंगु इलय् सजगता क्यनेगु WNO नं म्हिता च्वंगु भुमिका लुमंके वहः जू। मूलवासी नेवाःतय्त मुथासं बिस्थापित याना च्वंगु इलय गैआने अभियानया माध्यमं सीमदयेक खसकरण याना च्वंगु दु । थुकिया विरुद्ध WNO नं निरन्तर रुपं सः तयां च्वनेमाः । नेवा अस्तित्व यात गुगुं हालतय् नं न्हंकेगु कुतः जुल धाःसा पनेगु कुतः अवश्य जुइ । WNO या म्हगस म्हिगः थौं कन्हय्या धोः कियाः पिहांवःगु च्वसु कथं आःयाः नायःसुइ यक्को ज्या जुइधुंकूगु दुसां उलिं मगाः। Net Working याना स्वापू तयेमाःगु दे यक्को दनी । मूमूखं व आज्जु तथाय् मछिं थ्यंकेगु माग नं यको दनी । नेपा नाप स्वापु तया Grass Root Level या ज्या न्हयाके मफया च्वन तिनि । WNO छु खः धकाः थुइके बीत दे दे चाहिला मनूत नाप सहलह याये माःगु दु । आतक बर्षाया खुसिबाः वःगु थें जुया च्वन । नेवाः बारे औपचारिक रुपं ब्वनेगु व ब्वंकेगु ब्यवस्था नेपा दुने व पिने सुथां लाके मफया च्वन तिनि । नेवा भाय्या बिशेषता कथं थ्व भासं न्हयागु नं विषय व्वंके फैगु विश्वबिद्यालय नीस्वना भाषिक आधिकार प्रयोग याये फैगु लकस दयेका यंके माःगु दु । झीगू तजिलजि व नसा त्वंसा World Heritage या धलखय् जायेके मानी । स्थानिय तहलय् नीस्वना तःगु संघ संस्था फुकनाप स्वापू

तये फया च्वंगु मदुनी । दुगु संस्थाय् नं WNO या बर्तमान गतिविधि खनाः फस्वया च्वंपिं नं दु । इमित कःघाना यंकेगु ज्याय् WNO ल्युने लाना च्वन तिनि । थुके सुधार याये बाकि हे दनि । नेपाःया पिसं WNO यात दाता संघ भापिया आर्थिक ग्वाहालीया आशा याना च्वन । थुकिया निम्ति थगुने थी थी थासय् हनेगु व सहलह यायेगु यक्को थासय् जुल । उवले वेकःपिं सकसितं आश्वासन जक बिया वयेमाःगु अवस्थाय् लाना च्वन । मूर्त रुपं छुं ग्वहालि याये फैगु अवस्था मदु । थो तःमि पिनिगु संस्था कथं भापिया च्वन । थ्व दाता संघ मखू । इलय् ब्यलय् छता निता ग्वाहालि यानागु भरय् जनमानस थथे भावना पिजोइगु स्वभाविक खः । थ्व छगू गैर मुनाफा युक्त संस्थाया रुपय् दर्ता जुया च्वंगु जूगुलि थुके दुने न Limitation दु ।

थौंतक गुलि ज्या जुल सन्तोषया सासः ल्हाये थाय् दु । आःया कमितीपाखें थपिन्सं फुगु तक ज्या याना थन तक थ्यन । सकलें सुभाय्या पात्र खः । आः या न्हूगु कमितिं मगाः मचागु तना यंकेगु पाखे विश्लेषण यानाः न्हूगु Technology छेलाः WNO या उद्देश्य पूवंकेगु कुतः अबश्य याये माः । अले थ्व संस्थायात जनमानसय् थ्यंका Umbrella Organization कथं धस्वाके माःगु दु । उवले तिनि छगू अविभावक कथं दुने व पिनेयापि नेवाः तयेत छुं परेजुइगु अवस्था प्रतिनिधित्व याना मानव अधिकारया निम्ति सः थ्वयेके फुगु संस्थाया रुपय् धस्वाके माःगु दु । अले आःस्वयां च्वय्या तगिंलय् थ्यनी धैगु विश्वास कायेगु थाय् दै । थ्व ज्या अपु मजु झी छधी जुलकी ग्या चिकुया भावना स्वैपि नं ब्वलना वइ । इमि थःगु फाइदा या लागि कुमिचा थे जुया दुहां वया महिता तयेगु पंलिनाः कुचा थलेगु ज्याया छुं संकेत खने दत धाःसा सकलें सजग जुयाः पनेगु कुतः यायेमा । तर धायेजक अःपु न्हयने वलकि पं लिना जुइगु नेवाः संस्कारं झीपिं तापाक च्वने फै धैगु धुक्क जुइथाय्

Anniversary
20 Years

मदुथौया ब्यस्त जीवनया बिसंगति पूर्ण अवस्थाय् तक्यना थःत म्हमसिका च्वंपि नं मदुगु मखु। इमित खं कनेगु कुतः अवश्य यायेमाः। छाय्धासा इपिं वहे महिता तय् पुचलय् लाना दिगभ्रम जूपिं लात कि WNO या आज्जुया लिच्व लाके अपुइ मखू। कुसिथे सुलाच्वंपिं अःखः बुद्धियापिं महितातेसं न्याका च्वनेमागु अवस्था नाप भ्यलय् पुना च्वने माःगु नेवाः तयेगु बिडम्बना खः। इमिसं न्यात कि घाः जुयाः वई। इलय्हे न्हयलं चायेके बीमाःगु दु।

संस्थां बांबां लाःगु ज्या याना थाहां वनकि नुगः मुइगु भ्मीगु संस्कार नं मदुगु मखु। थ्व नुगलय् दाहा जुया वाक्कू छिना च्वंपिन्त नं थाय् बिया न्हयावने माःगु भ्मी सकसिगु कर्तय खः। तर इमिगु घाःया खंन्यना न्हयावनेगु हे संस्था भिंका यंकेगु खः। WNO छगु अन्तराष्ट्रिय संस्था जुगुलिं भ्मी दुनेया संस्था स्वयाः यक्को पाः। थ्व खं सकस्यां थुइका कायेमाः। देश दुनेया लकस स्वयेगु खःसा एकता यायेगु अःपु मजू। खं छगु ज्या छगु जुया च्वनी। थ्व बिषेशता लाकि ह्यामि पहः खः सीके माः अले तिनि समाधान या लंपु माले फै। न्हयाथासं नेवाः धालकि बेको मिखां स्वइपिनि दथुइ लात कि छुं याये धकाः थत कमजोर सम्झे जुइ मज्यु भ्मी भ्मी मिले जुल कि एकता दै अले मेपिसं बेको मिखां स्वये फैमखु।

२० दं तक पिने च्वना नेपाः लिहां वया बलय् संविधान सभाया चुनाब इलय् लात। छुं ह्वता चूलाई धकाः विचाः यानागू खः। तर सकले थःथःगु धोजक लिना च्वंगु खंबलय् उत्साहित भावना तनावन। भ्मीपि हे जूगुकि भ्मीत याका तःगु सीका काःपिं नं मखना। रंगशालाय् जूगु नेवाः भेला संग्रहालय् ब्वयातगु किपा जक जुल। मूर्तरुप बिया न्हयाका यंकेगु पाखें भ्मीपिं हे छाय् लिचिले माल मसिया च्वन। सायद WNO नं थ्व पलाख्वांय् लिना वने फैला ? न्हयलुवात पाः जुजुं वं थे न्हूपुस्ता तयेके नेवाः हि सुनावना च्वंगु दु। भ्मीसं मैचा बौचा ब्वलंके माःगु दु। ममी डाडी धायेके यःपिं नेवाः जक मखु। IT टेक्निसियन तयेगू ग्वहालिं न्हू न्हूगु Aps तयार यायेमाःगु दु। गुकेंयाना न्हू पुस्तायापिन्त भ्मी नेवाः धायेकेत स्यने माःगु दु। अकें नेवाः नाप सम्बन्धित न्हयागू नं बिषय वस्तुया Aps दयेका प्रचार याये हथाय् जल। थौं भाषा संस्कृतिजक म्वाका तयेमा धयां मगाय् धुंकल। इलय् हे न्हयलं मचाल धाःसा पछुतावे जइ मालिगु सिवाय मेगु मदु Too Late धायेके म्वालेमा। WNO यात सकले जाना म्वाका तयेमाःगु दु। थुकेया आज्जु यात तालाका यंके मागु दु। कोभिड १९ या कारणं भर्चूयल ज्या यको न्हयाका वने फत। थ्व नं छगू उपलब्धी हे खः। थ्व हे भ्मोलय् भ्मिदं क्यगू लसताय् " न्हयोनेया लप बारे निन्हूया तःमृज्या सन २०२० या लिपांगू दिन खूनू भर्चूयल जूल। थथे हे ज्यागू ज्या सकलें जाना धस्वाका वने मानि। थवं थवय मन मिलय् मजुसा कोदली। हानं नीस्वने अःपु मजू। स्वँपू : drasha@aol.com.

घा:या म्ये

प्रतिसरा सायमि

घालं अप्व: वयात हे ध्वइ
ला व लुसि बा:गु घा: सुनां स्यू।
दुघा:या स्या: वं अप्व: थुइ
नुग:या भाय् सुनां बाँलाक थू॥

सत्तिइ तापा: धइगु छुं मखु
न्हिला: छक: नतुयेवं गा:।
दुघालय् मतिना छफुति तनेवं
फ्रीगु नुग: याउँइवं गा:॥

मिखां क्वज्वइगु ख्वबिया धा:
नुगलं पिदनिइगु खुल्ल फ्रसुका:।
म्हतुं पिज्वइगु खँग्व:या खुसिबा:
मिखा तिसिना: लुमंका बियेवं गा:॥

" मांया नुग: "

चिबाखं

ज्ञानी राजा मानन्धर

छम्ह ब्रम्ह् पासाया मदुम्ह मां लुमंका: वृद्धाश्रमय् च्वंपिं बुरा बुरिपिन्त छछा: नकेगु ज्याभ्वलय् वया छेँज:पिं सकल नाप वना जि नं ।
अनं नकेगु ज्याभ्व: क्वचायेका: जिपिं सकलें च्या छगू त्वना: वनेगु तातुना: छथाय् होटेलय् दुहां वना । हथासं च्या त्वना: जि पिहां वया ।
खल्तिं मोबाइल लिकया: अफिसय् भचा लिबाइ धका: सुचं बिया: फोन पाइँतया खल्तिइ तये त्यनाबलय् ल्यूने छम्ह बुरि वया:
" बाबु । जित: नं छक: खँ ल्हाके ब्यु रे छंगु मोबाइलं । "
जिं वयात च्वंनिसें क्वथ्यंक स्वया । म्हस्यूम्ह ला मखु । वया रंगरूप स्वये बलय् चयदँ पुले धुंकूम्ह थें च्वं । न्यता: गा: वं , कय् कय् कं । सुद्धि बुद्धि हे मदुम्ह थें सँ फं फं । मिखाय् पिच: ग्वाराग्वारा । सिनात:गु पर्सि च्व: ब्यना: बँय् लुयाच्वंगु । जिं वयाके न्यना
" सु नाप खँ ल्हानादीगु छि ?"
बुरिं लिस: बिल " जिम्ह काय् भगवान दास नाप । "
" छिके वया फोन नम्बर दु ला ले ?"
" नम्बर निम्बर ला मदु जिके । फ्रिदँ दत जुजु लानि च्वनीगु दरवारय् तये यनेगु छन्त धया: जित: त्व:ता: कला:म्ह नापं बिदेस वंगु । आ: गनं कया हया: नम्बर बीगु जिं ? "
जित: छु याये , छु याये जुल । जिं थ:गु वाध्यता न्ह्यब्वया
" आ: नम्बर हे मदयेक गथे याना: फोन यायेगु सा मां ?"
" भगवान दास धया: फोनय् स:ते मज्यूला बाबु ? नम्बर हे मा:गु ला ?"
" ख: । नम्बर हे मा: । " जिगु नुगलं धयाच्वन कि ' थ:त वांछ्वया वंम्ह काय्यात छाय् फोन यानाच्वने मा:गु जुइ '
अयनं जिं न्यना वयाके " फोन छाय् यायेमा:गु ले छिं वयात ? "
" थौं मांया ख्वा: स्वयेगु न्हि मखुला ? जिगु ख्वा: स्वये मखंसां जिगु स: जक न्यने द:सां गुलि ज्यू धयाथें जुयाच्वन जुइ बफराया । गुलि जित: लुमंका: ख्वयाच्वन जुइ जि काय् । "
बुरिया लिस: न्यना: जिगु मिखा प्यानावल ।

मिंतुना ! मिंतुना ! मिंतुना !

सच्छि व न्हेय्दं (१०७) बुन्हीं हनाच्वना दिईम्ह
अबुजु मोतिकृष्ण तुलाधर (असं,यें) यात

मिंतुना

छिगु मुसु मुसु न्हिला च्वंगु ख्वालं
आशिर्वादया फुतिफुति तिकिनना च्वन
व तिकिनना च्वंगु सुवाःफफं
जिपिं धन्य जुया च्वना !

म्ह्याय् अनिता तुलाधर
जिचाभाजु डा.सुदर्शनमान तुलाधर्

Interview with Dr. Elena Shrestha

Transcriber: Shirbhooshan Razopadhyay

(Following interview was conducted by Ms. Mila Shrestha for "Amerikaye Newah" Talk Program of "Nepalbhasa Times" in continuation on highlighting young, talented and successful personalities representing Newah community. Topics discussed are quite relevant as NOA is celebrating 20th Anniversary and hosting a talk program on the theme "Newah Women: Challenges and Opportunities in Balancing Personal and Professional Life")

Jwojalapa and Namaste! The main objective of this program is to bring out young achievers of the Newah community and help to inspire other younger generations to achieve more in their life. And in this series, we had a conversation with a very talented, beautiful and young achiever Dr. Elena Shrestha. Dr. Shrestha received her PhD in Aerospace Engineering from University of Maryland. Her specializations were rotorcraft and robotics. Currently she is working as an Aerospace Engineer in Johns Hopkins University Physics Lab. She has received several honors and awards such as University of Maryland Outstanding Graduate Assistant Award, University of Maryland Dean's Masters Student Research Award, Department of Aerospace Engineering Masters Student Research Award, Best Paper Award at Advance Vertical Flight Station at the American Helicopter Society's 70th forum and she was selected for MIT-Stanford Women in Aerospace Symposium. She was honored with the National Science Foundation Graduate Research Fellowship. It is a program which organizes and supports outstanding graduate students. Likewise, she received the Amelia Earhart Fellowship which is awarded annually to women pursuing PhD degrees in Aerospace related sciences and Aviation TWENTY20S is where students from around the nation are selected for all around participation on their campus and contribution made to aerospace and different industries. I am really honored to welcome Dr. Elena to our show today.

Mila: Welcome Elena and thank you so much for joining us today.

Elena: Jwojalapa and Namaste! Thank you so much for the warm welcome and thank you to the Nepalbhasha Times for having me on this platform and it is a huge honor. Thank you.

Mila: let us begin our conversation. The very first thing that comes into my mind whenever I hear Aerospace Engineering is building rockets. Correct me if I am wrong and can you explain what are the broad spectrum of Aerospace Engineering, what are the scopes? And once someone graduates where they expected to work?

Elena: Yes, it is a good question and aerospace itself is a very diverse field. At the top level it can be broken down into two main subsets, one is Aeronautics and the other is Astronautics. Aeronautics deals with more aerial vehicles in the Earth's atmosphere so you can imagine things like Aircrafts, Helicopters and Missiles. Astronautics is more about what is operating in space as Space-Shuttles and Satellites. It is a huge field with lots of different opportunities to work on various vehicles and for a person graduating with an aerospace degree, you can work in many companies. You have private industries like Boeing, Airbus, Lockheed Martin Corporation to name a few or you can also work for the Government Agency like NASA or organizations like Johns Hopkins University Applied Physics Lab etc.

Mila: It is a heavy subject matter and what made you choose this field and were there any specific moments or any experience that made and led you to make this decision about becoming an Aerospace Engineer?

Elena: Ok, I have a very funny story and growing up in early high school I was thinking of pursuing the medical route and getting back into society and really wanted to make a difference. I remember visiting NASA's Goddard Space Flight Center and my whole class went there. They put on an exhibit of space exploration, what is going out there, images, videos, halo space telescope and that really inspired me and that was completely surreal. I could not even imagine like there was a whole other place outside of Earth that I wanted to explore and that somehow pushed me from going to the medical route to switching over to aerospace, and then when I told my dad, he was like "I am glad you are going the engineering route and I am glad it is aerospace, any other engineering I may have been disappointed."

Mila: Alright, that is a really great story. I think every child should go around and explore things to understand what the opportunities are there. You just recently achieved your PhD degree, and can you explain what your PhD was about, why is your research important and what are its real implications?

Elena: My background is in aeronautics and my PhD involves designing and developing this unconventional miniature Rotorcraft called the Cyclocopter, and you can imagine how helicopter rotors spin along a vertical axis, and they make a disc like rotor. Now the Cyclocopter is very different, and you have weights spinning around the horizontal axis so instead of a disc you are seeing a cylinder. Whenever I describe this, many people have come up to me and said, "Yes, that sounds like a vehicle with an eggbeater rotor". Imagine that and the reason why we are pursuing this is right now especially due to a huge explosion in the drone industry, everyone can just go to the store and buy a Quad-copter and fly around, there is a lot of interest in that and so my research questions is to ask "Is that really the most efficient vehicle?" These multi copters, these quad rotors and so what I try to prove with my PhD is, there is a different configuration available called the Cyclocopter and has advantages which we should possibly explore in the near future.

Mila: That is great, and I hope all the best for your future endeavors. Right now, you are working as an Aerospace Engineer in Johns Hopkins University, so how does your day-to-day work look like and what do you do when you enter your office-space?

Elena: That is a good question, so I was lucky and fortunate enough that my PhD worked, the skill that developed kind of transferred over to my new job. In my daily life you may find me designing another unconventional aircraft, simulation work and flight testing works. Every day is a bit challenging, exciting, and executing a lot of design works, a lot of meetings with the engineers, team and guiding them as well.

Mila: I must say you are so young and have achieved so much already in your life. I really want to know what and where all these hard work and dedication comes from, what motivates you? Achieving a PhD degree is definitely a great thing, and it must have been very challenging so what keeps you motivated? Well, what made you focused on your task?

Elena: Honestly, I must thank my family for a lot of the support they provided me in the PhD process, and it really was not easy at all. There were many times where you know I hit a wall and I would reevaluate my life choices and just the thought of all those years that my family supported me and the sacrifices my parents made and brought us to the US from Nepal at such an early age kept me motivating. I was born in Nepal and came here in elementary school time and so just thinking back to those memories and I did not want to disappoint them, and I also wanted to represent Nepal, in a way because I wanted to prove that even if you are from Nepal, you can still compete and you can obtain a challenging degree like Aerospace Engineering. I wanted to show that it is possible.

Mila: Wow! That is really a great inspiration for other young generations. You have migrated here and who might be thinking like "Oh, I'm not capable compared to other people out here." You are a great example and I really applaud you for that. Moving forward, I also know that you are a member of several organizations like Society of Women Engineers, Woman Aeronautics and Astronautics and under which I guess you were also the Vice-President of UMD Student Chapter. Historically there has not been much women participation in this kind of engineering field in the whole STEM education, so what did you see when you were involved in all those organizations? How much female participation was there? And how we can encourage other women to be in this field and what parents can do so they can encourage their young girls in this field?

Elena: It is surprising that even nowadays you do not see a lot of women in STEM or specifically aerospace which is such a niche type of field now for the University of Maryland and within the aerospace department itself. I think our department chair told us, around 12% of the undergrads are women, and that is a low number and that the biggest issue is just retaining these women and as years go by the numbers drop. And what is good right now is that people are recognizing it, like realizing this at the system level and at the University of Maryland the department chair was the one who encouraged us to start the woman in aerospace, in aeronautics and we encourage and try to retain as many women in aerospace as possible. It is good to see that people are recognizing this is a problem and starting programs there. At the home level I think there are many things parents can do to encourage women to go into these fields and it starts very early on. You are not seeing a difference between genders and what type of activities you encourage your kids to do. You can push your girls into doing science camp or math camp you can and push them to be more curious about the daily activities. Motivate them to challenge the status quo and do not try to discipline them too much so that they are never asking questions. Those kinds of things should be done very early on at the home family level.

Mila: One question that just came into my mind and you said parents should help their children. When you were a child did your parents bring out the dolls or encourage you to play with dolls or they bought you cars and other things to play with?

Elena: That is a good question, I think I might embarrass my parents real quick hope they are not listening. No, I think it was different and they did not really try to push me into getting those Barbie dolls and things like that. Both my dad and my mum, they made sure I was able to play with Legos and encouraged me to go out and enjoy different clubs and no point from my memory do I remember them saying "You can't do something just because you're a girl." They really pushed me to be independent and did not really restrict anything and so I think it really helped and made me feel more independent and impacted my decision to move forward. Because there are a lot of times where you kind of question yourself and due to the upbringing and support that I received, I just keep pushing forward.

Mila: That is a great thought that you just mentioned, and parents really need to work hard to bring out gender equality. I think it starts from home and every parent should have that in their mind. Ok, let us move forward and I want to know, if someone wants to pursue Aerospace Engineering then what kind of preparation he or

she has to make because I am sure there must be several younger generations who want to get into this field and what kind of skill sets they need to sharpen because I know one is Mathematics and Physics, they have to be really good at it and what else they need to be doing before entering in this field.

Elena: Alright, I think the biggest aspect is having not only the interest in designing these aero vehicles but also having a good work ethic because Aerospace Engineering like other engineering majors, they specialize in Physics, Mathematics. All these general problem-solving skills are taught at the University level, and you will be coached on that or gain more valuable skills as you move forward from University to the workforce. But I think the biggest factor is having that curiosity, wanting to explore, wanting to question why things are happening on a fundamental level. I think that is the most important part and I would not discourage anyone who is you know struggling with Math or Physics in Middle school or High school because there are a lot of opportunities to improve those skills and that is something that happens after multiple years of experience and not something just born with.

Mila: If you want it, you must go and get it with hard work. Hard work is the most important factor, right? I want to take you back a little bit to your childhood and from a very young age you have been involved in a lot of extra-curricular activities and what are those? Do you think those were the factors that made you who you are today and how did it impact your life?

Elena: It is quite a good question and looking back, the most impactful extra-curricular activity has been participating in FIRST Robotics. So, there is a joke going around since FIRST Robotics is a sport for nerdy kids. You could have people go around and play football and you can also see groups of kids building and competing with the robots they built. I was super active in FIRST Robotics very early on throughout high school. My brother is active in Middle school as well and so that activity really helped me understand how to work in a good team, how to lead a few people and find the joy of competing with something that you built. It is an incredibly nice experience and the competition itself is very lively. Students all over the Nation even Internationally meet and compete and that really motivated me to continue my journey.

Mila: Alright, that was nice! Everybody should take their children to all different kinds of organizations and all different kinds of activities. Now I want to take our conversation to a whole different country. Since you are from Nepal and you might already know Nepal does not have an Aerospace Engineering course, is there any suggestion that you would like to give to the students in Nepal who want to pursue this career. Any advice for them.

Elena: First, do not be discouraged at all. What you need about Aerospace Engineering is somewhat of a catch all type of field where at the end, your final product might be an aerial vehicle but there are a lot of different skill sets that you need. For instance, you need to know Mechanical designing, you need to know Electrical systems, how to program the Autopilot and the on-board software program running the vehicle. So, you can easily end up working in the aerospace field, even if you go in a different engineering path like mechanical engineering, electrical, computer science and others. It is a well-rounded field that incorporates many areas of engineering fields.

Mila: Yes, students out there in Nepal should not lose their hopes and keep doing what you are doing. You can end up being an Aerospace Engineer too. Alright, I think you might also be aware that Nepal recently launched its first Satellite in space; it might not be your topic but wanted to get your view on this. So, in your opinion, is that the first basic step of moving to Space Science? And are there any suggestions, what do you think that the Nepal Government should be focusing on to foster this branch of Science in Nepal?

Elena: Absolutely! And this is a huge step as Nepal enters the space era and what the scientist accomplished for that project is truly remarkable. We should be celebrating this huge milestone. This Satellite is taking geological or

geographical imagery, but they are also trying to launch another one in the future, specifically a communication satellite and that opens a door to a lot of different opportunities for Nepal as a country to be independent. And I think what the Nepalese government should do at this moment is to build on that momentum and continue sponsoring either with internal grants or some sort of collaboration with other research institutions around the world and keep building on. Now they have taken the first step and there are a lot of steps to go and should continue.

Mila: That is great advice. We are almost at the end of the conversation and since we are from the Newah community and just wanted to ask you, we Nepalbhasha Times have been putting out effort on preserving our Newah Heritage, Culture and Art. Also, your parents are highly dedicated towards preserving Newah culture and tradition. I would like to know how you see yourself and how much acquaintance you are with the Newah Culture? Do you think our culture has helped you in any way in your Profession or Personal life?

Elena: First, I am very excited and proud of my parents and they have been extremely involved with the Newah Organization of America and similar other activities. I think it is also my responsibility, my sibling's responsibilities to continue the work they are doing and continue expanding our involvement with the community in preserving the Culture. That is very important on my list and it has been a bit difficult growing up in America having bits of involvement in both communities and my parents have done a really good job of keeping me and my siblings well rounded. I want to continue that tradition with our kids in the future generation. In professional life, I think the diversity itself has helped me to comprehend how to communicate with different team members because engineering field is mostly a team type of project and I can practice what I have known and interact effectively with different communities and build support between different team members to achieve similar goals.

Mila: That is pleasant to know and what are your future plans?

Elena: Professionally, I started working at Johns Hopkins Applied Physics Lab. I want to continue working and eventually move on to the leadership roles, hopefully on a chief scientist role in a few years. In my personal life, I have completed my dissertation, finished my PhD, my family is pleased and finally we can spend some quality time together. I want to continue fulfilling that and travel a lot which is something you will find it hard to attain while you are a Grad student.

Mila: All the best for your future plans. Lastly, is there any advice to the younger generations who might be looking at you, who is looking up to you and who wants to be like you.

Elena: I do not know if this is normal advice, but I think I have mentioned this at the panel discussion as well and that is "Fail early on and try different things." and it is very rare for someone to be born with a huge amount of talent for a specific field and that does not really happen to a lot of people. Most of the people, they are building that over the years. Try different things, failing early on and learning from those failures. That is really the key to success here. There are not any special formulas and people have to work hard towards their goal and eventually that turns into being passionate about something. So, if you are feeling lost right now do not worry, that is completely normal. Just keep pushing and eventually you will get exactly where you want to be.

Mila: That is a great piece of advice. Thank you, Dr. Elena, it was a great conversation. It is very enlightening. I learned so much from you and thank you so much.

Let me conclude my conversation by thanking several people who have helped us to make this interview possible. First, I would like to thank the camera personal Mr. Jim Shrestha, Coordinator Mr. Udaya Shrestha and advisors Dr. Roshan Lal Shrestha and Mr. Jayambu Ranjit. Likewise for support we have Mr. Kin Bajracharya, Mr. Markandeya Pradhan, Mr. Alex Shrestha, Mrs. Romee Shrestha and lastly our producer Mr. Prabin Tamrakar. Thank you and Subhaye!

स्वनिगःया छत्वाःचा इतिहास

किरण केन रंजित, नायः लुमन्ति दबू, ने.भा.के.वि.
नेपाः दे प्रतिनिधि, नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका

म्हसीका

नेपाःगालय् लःसुनावने धुंका थन थी थी दिशां मनूत वया राज्य चलेयाय्‌गु यात । उकिमध्ये वर्मा वंशयापिं मनूतय्‌सं राज्यया बागडोर थःगु ल्हातय् कया शासन चलेयात । लिपा गोपाल, महिशपाल, किराँती वयां लिपा लिच्छवीतय्‌सं राज्य सन्चालन याय्‌गु यात । थनया बाँलागु लकस, लःया अभाव मदूगु उर्वर भूमि, सुच्चूगु मौसम आदियाना थन मनूत वया च्वनेगु यात । किराँतीतय्‌त त्याका लिच्छवीवंशया जुजु सुपुष्पदेवं शासन चलेयात । लिच्छवितय्‌सं थन शासन याःबले यक्व बाँबाँलागु देगःत दनावन । अंशुवर्मा, मानदेव, शंकरदेव थजापिं जुजुपिंस नेपाःदेय्‌यात कला व संस्कृतिइ यक्व च्वय् थकाल । लिच्छवीकालय् नर, यङ्गा, ग्वल थयागु बाँलागु शहर दयेकल । विदेशनापं ब्यापारया स्वापुतया देय्‌यात आर्थिक हिसाबं च्वय थकाय्‌त मानदेवं 'मानाङ्क' धेबा प्रचलनय् हया तिब्बतनापं ब्यापार याना देश व जनतायागु हित यात । इपिं जुजुपिं बौद्ध धर्म व हिन्दु धर्म निथिं हे मानेयाइपिं जुल । लिपा इसं १२०० य् मल्ल जुजुपिनिगु उदय जुल । अरि मल्लनिसें मल्ल शासन न्ह्यात । अरि मल्लनिसें यक्ष मल्लतक पूर्व मल्लकाल व यक्ष मल्ल निसें पृथ्वी नारायण शाहं स्वनिगलय् आक्रमणयाना थःगु शासन याःगु तक उत्तर मल्लकाल खः ।

उपसंहार

नेवाःतय्‌गु कुलभुमी स्वनिगः खः । थ्व थाय् परापूर्वकालय् छगू तःधंगु दह खः । थुकिया छचाखेरं घना जङ्गल घेरे जुयाच्वंगु व लिपा बुलुहुं उगु दह सुनावनाः उर्वर भूमीइ विकाश जुया मानव वस्ती दयावन । उगु थाय्‌यात नेपाःगाः धकाः धायेगु यात । उगु गालय् च्वनिपिंत नेवाः धाय्‌गु यात । नेवाःत नेपा या आदिवासी मध्ये छपुचः खः । गोपाल, महिशपाल, किराँती, लिच्छवी व मल्ल तयसं शासन यायिलपा नेवाःत सत्तां पिहाँवनेमाल । जुजु मानदेवं चाँगु नारायणया देगः, मानगृह दयेकलःसा जुजु बृषदेवं स्वयम्भूया चैत्य, जुजु सुपुष्पदेवं पशुपतिया देगःआदि दयेकूगु खः। जुजु जयस्थिति मल्लं जातपातया ब्यवस्था याःगु जुल । जुजु भूपतीन्द्र मल्लं ख्वपया न्यातँपौ देगः, ख्वपया हे न्येय्‌न्यापा भ्याः दरवार दयेकूगु खः। ख्वपया हे नवदुर्गा देय्‌या प्याखँ जुजु सुवर्ण मल्लं न्ह्याकूगु खः । जुजु यक्ष मल्लं ख्वपया दतात्रयया देगः, जुजु प्रताप मल्लं स्वयम्भूया अनन्तपुर व प्रतापपुर, महेन्द्र मल्लं यँया तलेजु देगः दयेकूगु खः । जुजु शिवसिंह मल्लं यलया प्रसिद्ध महाबौद्धया देगः, जुजु सिद्धिनरसिंह मल्लं प्रसिद्ध कृष्ण देगः दयेकूगु खः । जुजु श्रीनिवास मल्लं यलय् कार्तिकलाय् कात्ति प्याखँ क्येनेगु यात ।

नेपाःगालय नेवाः

थौं तक लुयावःगु प्रमाणकथं काठमाण्डु उपत्यकाय् दकलय् न्हापा वर्मा वंशया जुजुपिसं ईशापूर्व न्हापांगु वा निगू शताव्दी निसें हे राज्यया बागडोर थःगु ल्हातय् कयातःगु धैगु सीदु । जुजु जयवर्मा (सम्वत १०७) वर्मा वंशया च्याम्हम्ह जुजु खः धका वंशावलीइ न्ह्येथनातःगु दु । थौं कन्हयया काठमाण्डु उपत्यका परापूर्वकालय् छगू तःधंगु दह खः । थुकिया छचाखेरं घना जङ्गल घेरे जुयाच्वंगु खः। लिपा बुलुहुं उगु दह सुनावनाः उर्वर भूमीइ विकाश जुया मानव वस्ती दयावन । उगु थाय् यात नेपाःगाः धकाः धायेगु यात । उगु गालय् च्वनिपिंत नेवाः धाय्‌गु यात । नेवाःत नेपाःया आदिवासी मध्ये छपुचः खः । नेवाः भाय्‌ल्हाइपिं व मल्हाइपिं, वर्णव्यवस्था मानय्‌याइपिं व मयाइपिं, थीथी धर्म नालीपिनिगु समग्र जाती खः। नेवाः खँग्वः नेपाल खँग्वलं ब्युत्पति जूगु धाइ । जातिकथं आर्य, मंगोल, ड्रभिड, आग्नेयतय्‌गु संमिश्रण खः । हेमिल्टनयात उद्धरणयानाः प्रेमकुमार खत्री नेवाःत विशुद्ध मंगोल खः धयादिल । नेवाःत शिल्पीसमूह खः । नेवाःतय्‌सं थःत नेपाःमि धाइ ।

लिच्छविकालया न्हापांम्ह जुजु

उगु गालय् वस्ती विकाश जुईगु भ्वलय् थीथी शासकत गोपाल, महिशपाल, किराँती, लिच्छवी (गोमकिलि) तय्‌सं शासन यात । वयां लिपा मल्ल जुजुपिसं शासन यात । उबलेतक नेपाःया इतिहासय् यक्व घटनाया विकासक्रम जुइ धुंकल गथेकि कला, भाषा, संस्कृति, सम्पदा आदिया विकाश चरम रुपय् थ्येन ।

नेपाःया दकलय् पुलांगु व प्रमाणित वंशावली 'गोपालराज बंशावली' कथं स्वनिगलय् दकलय् न्हापां गोपालवंश, अनं लिपा महिषपाल वयां लिपा किराँतवंशया जुजुपिसं राज्य यात धका धयातःगु दु । थन सुइनिम्ह (३२) किराँतवंशयापिसं राज्ययात । लिपा थुपिं किराँततय्‌त त्याकाः लिच्छवी वंशया जुजुपिसं राज्य यात । जुजु सुपुष्पदेव लिच्छवीकालया न्हापाम्ह जुजु कथं नालातःगु दु । तर डाक्टर साफल्य अमात्यया 'बागमती सभ्यता उद्‌भव व विकास' सफूली थथे च्वयातःगु दु - 'जुजु मानदेवया चाँगुनारायणय् च्वंगु सम्वत ३८६ यागु स्तम्भलेख (ल्वहंया थामय् कियातःगु), गोपाल राजवंशावली व मेमेगु वंशावली नं न्ह्येथनातःम्ह जुजु वृषदेवयात हे लिच्छविकालया न्हापांम्ह जुजु कथं नालातःगु दु ।

देव व लिच्छवी वंशया जुजुपिनिगु शासन

सुपुष्पदेवया २३ गू पुस्ता लिपा जयदेव न्हापाम्ह जुजु जुल । थ्वया ई इसाया शुरुपाखे माने याः । जयवर्मा लिपा वर्मा वंशया लिच्छवितयसं ६५६ दँ राज्य यायधुंका जक बृषदेव वर्मा जुजु जूगु उल्लेख यानातःगु दु । वंशावलीइ न्हेथनातःम्ह जुजु जयवर्मा लिच्छवी वंशया च्याम्हम्ह जुजु खः । जुजु बृषदेव, देव नां घानातःपिं लिच्छवी जुजुपिं मध्ये थःगु आपालं कीर्ति तयावंम्ह जुजु मानदेवया तापाः बाज्या खः । इशाया निगू शताब्दीया जुजु जयवर्मा (सम्वत १०७) धुंकाः जुजु वृषदेव हे

प्रमाणित जुयाः न्ह्यःने वःगु खनेदु । जुजु वृषदेवं स्वयम्भू चैत्य निसें चाबहीया धन्दोचैत्य व छगू शहर (ग्वल वा मञ्जुपतन) नं दयेकूगु खः धका धयातःगु दु । बृषदेवं स्वयम्भूया चैत्य, पशुपतीया उत्तरपाखे तःधंगु त्रिशुल नं स्थापना यात । वयक बौद्ध जुजु खः । बृषदेव धुंकाः शंकरदेव जुजु जुल । शंकरदेव मानदेवया बाज्या खः । शंकरदेवया राज्यकालय् चाँगुइ गरुडबाहन विष्णु भगवानया मूर्ती स्थापना याःगु खः ।

मानदेवया काय् महिदेव खःसा छय बसन्तदेव (सम्वत ४२८) खः । मानदेवया मानगृह नेपाःया दकले पुलांगु दरवार खः । यलया मङ्गहिति मानदेवया म्ह्याय छय् भारबीनं दयकूगु खः । थ्व जुजुपिं मध्येयाम्ह छम्ह जुजु हरिदत्त वर्मा चंगु, ईचंगु, विशंखु व फम्फीया नारायणद्यःया देगः दयेकूगु धकाः च्वयातःगु दु । गुप्त वंश उपत्यकाया लिच्छवीतय् समकालिन खः। समुन्द्र गुप्तया काय् चन्द्र गुप्त द्धितीया खः । वया काय् विक्रमादित्य खः । विक्रमादित्य उज्जैनया जुजु खः । उज्जैन धैगु अवन्तिकापुर खः। विक्रमादित्य नापं स्वागु दूगु बत्तिसपुतलीया स्वीनिम्ह लापाचाया बाखँ, सांखु वज्रयोगिनीया बाखँ व हरिसिद्धिया बाखँ खः । हरिसिद्धिया बाखँ गुकिं उपत्यकाय् ख्वाःपाः/द्यः प्याखँ न्ह्यात । न्यागूगु शदीइ जुजु मानदेवं श्रीमानेश्वरी देवीयात पूर्णकलशया रुपय् निस्वंगु खः । थुगुकथं लिच्छवीकालय् हे शैव, वैष्णव, अजिमा व बौद्ध धर्म मानेयाइगु खनेदु । लिच्छवीकालय् स्वनिगः दुने नरः, ग्वल, चाबही, यङ्गा, न्हूघः शहरया रुपय् विकास जुइधुंकूगु खनेदु । मानदेवं 'मानाङ्क' या चलनचल्ती यायधुंका स्वनिगः व तिब्बतया ल्हासा दथुइ ब्यापार याय्गु न्ह्यागु खः । अथेखःसां ल्हासालिसे जुयाच्वंगु ब्यापारिक व कूटनैतिक स्वापू न्हय्गूगु (७ गूगु) शताव्दीइ अंशुवर्माया इलंनिसें बाँलाक्क न्ह्यागु खः । शिवदेवया भिंचा अंशुवर्मा खः । अंशुवर्मा चांगुनारायणया देगः दयकूगु खः । अंशुवर्माया इलय् हे पञ्चायत ब्यवस्था धैगु दु । कृषि व बुंज्या लिच्छवीकाल स्वया न्ह्योहे जूगु अनुमान यायफु । न्हय्गूगु शताव्दीइ जुजु अंशुवर्मा कैलाशकूट भवन दयेकूगु खः । उगु भवनय् छ्यलातःगु अप्पा थुकिया दसु खः । स्वनिगः दुने जुजु सुपुष्पदेवया इलंनिसें सभ्यता न्ह्यागु खनेदु । उम्ह हे जुजुं समाजय् वर्णव्यवस्था दयेकाः राज्यय् कानूनी व्यवस्था नालाः न्यायपूर्वक शासन न्ह्याकूगु खः । जुजु सुपुष्पदेवं हे स्वनिगःदुने छगू बांलाःगु शहर निर्माण यानाः श्री पशुपतिनाथया देगः स्थापना याःगु खः । थ्व खँ जयदेवया सन् ७५३ य् च्वयातःगु प्रस्तरय् उल्लेख जुयाच्वंगु दु । न्हापायापिं लिच्छवी जुजुपिं शिव वा महाद्यः भक्त जूसां बौद्ध धर्मप्रति नं उतिकंहे श्रद्धा खनेदु ।

मल्लकालया घटनाक्रम

स्वनिगलय् इसं १२०० य् मल्ल जुजुपिनिगु उदय जुल । इमिसं थःपिंत सूर्यवंशी अर्थात रामचन्द्रया वंश भाःपिया मिथिलां वम्ह जुजु हरिसिंहदेवयात थःपिनि पुर्खा धाइगु खः । अरि मल्ल निसें नेपालय् मल्ल वंश न्ह्यागु खः । व स्वया न्ह्यो देव व कामदेव नां घानातःपिं जुजुपिसं राज्य यानाच्वंगु खः । अरिमल्ल लिपा वया काय् अभय मल्ल सन् १२१६ य् जुजु जुल । मल्लकालयात निगू कालखण्डय् विभाजन याना अरि मल्ल निसें यक्ष मल्लतक पूर्व मल्लकाल व यक्ष मल्लनिसें गोरखाया जुजुं सन् १७६९ य् स्वनिगलय् अक्रमणयाना वयागु गोरखा राज्यय् स्वानाछ्वगु तक उत्तर मल्लकाल धका म्हसीकेगु याः ।

सन् १३२६ य् मिथिला प्रदेशय् कर्नाटक जुजु हरिसिंहदेवया इलय् दिल्लीया सुल्तान गयासुद्दिन तुगलक वयाः लाय्कु सिमरौनगढय् आक्रमण यायधुंका जुजु हरिसिंहदेव थः परिवार व भारदारपिं नापं उपत्यकाय् बिस्युवयेगु भ्वलय् दोलखाया नापं तीनपाटन धइगु थासय् वयक जुजु हरिसिंहदेव मन्त । वयां लिपा सीम्हसिया लानी देवलदेवीं थः काय् जगतसिंह सहित ख्वपया जुजु रुद्र मल्लया शरणय् वल । देवलदेवी जुजु तुङ्ग मल्ल व पदुमलदेवीया म्ह्याय खः । जुजु रुद्र मल्ल वया दाजु जूगुलिं ख्वपय् वयात शरण दत । नेसं ४४६(विसं १३८२, सन १३२५)य् जुजु रुद्र मल्ल मदयेधुंका वया म्ह्याय नायकदेवीयात अजि पदुमलदेवी व निनि देवलदेवीपिसं ब्वलंकल । जयस्थिति मल्लया इहिपा देवलदेवीया छय् राजल्लदेवी नाप जुल । पदुमलदेवी जुजु रुद्र मल्लया मां खः ।
पदुमलदेवी सन् १३३२ य् मन्त । देवलदेवी राज्यया छम्ह हे जक उत्तराधिकारी जूगु कारणं जयस्थिति मल्ल सर्वेसर्वा महाराजाधिराज जुल । जुजु जुइधुंका वं जात व्यबस्थायानाबिल। ख्वपया झिंप्यंगु शदीइया जुजु जयस्थिति मल्लं समाज व्यवस्थित यायेत सामाजिक सुधारया नितिं नीति नियम दयेकाबिल । गथेकि, च्यामखल निसें थजातया द्यःब्रम्हुतकया नितिं नीति नियम दयेकल । जयस्थिति मल्लया इलंनिसें सीदयक तत्कालीन अभिलेख तथा ग्रन्थ रचनाय् नेपालभाषायात थाय् बीगु जुयावल । थथे थाय् बीगु सफूत चिकित्साशास्त्र सम्बन्धि ग्रन्थ 'हरमेखला', 'अमरकोश', 'गोपालराज वंशावली'', 'मानवन्यायशास्त्र', 'महाभारत कथा'' आदि खः। जयस्थिति मल्लं माना, पाथि, पौ, धार्नियां प्रचलन शुरुयात । जयस्थिति मल्ल मदय् धुंका वया तःधिम्ह काय् जयधर्म, वयां लिपा जयज्योती मल्ल जुजु जुल । वं राजधानी यलय् यंकल । वयां लिपा वया तःधिम्ह काय् जययक्ष मल्ल जुजु जुल । लिपा यक्ष मल्ल व किजा जयभीम मल्ल जानाः शासन यात ।
यक्ष मल्लया उदय लिपा राजधानी ख्वपय् जुल । यक्ष मल्लया निधनलिपा काय् रत्न मल्लं राजधानी कान्तिपुर यंका शासन यात । रत्न मल्लया दाजु राय मल्ल थः किजापिं लिसे जानाः संयुक्त शासन यात ।
वया मेम्ह किजा रण मल्लं भ्वतय् (बनेपा) शासन यात । रत्न मल्लया झण्डै स्वीच्यादँया शासन नेपाल मण्डलया नितिं रोमाञ्चकारी काल धायमाः । रत्न मल्लं ल्हासालिसे ब्यापार याय्त सिजःया धेबा प्रचलनय् हल । वं ख्वपं राजधानी कान्तिपुरय् यंकल । रत्न मल्ललिपा स्वनिगः दुने ख्वप, येँ व यल स्थापना जुल । ज्योतिर मल्लया काय् यक्ष मल्लं ख्वपया लायकुलीइ यक्षेश्वर महाद्यःया देगः, तौमढि त्वाःया लुँहिति, दतात्रय्या देगःनिर्माण याःगु खः । महेन्द्र मल्लं तलेजु देगः ताना देगः दय् कल । महेन्द्र मल्लया मोहः यात महेन्द्र मल्ली धाल । महेन्द्र मल्ल लिपा सदाशिव मल्ल व शिवसिंह मल्ल जुजु जुल । शिवसिंहं जामाच्वः (नागार्जुन) जःखः जङ्गल व क्यबः दयेकल । वया तःधिम्ह काय् लक्ष्मीनरसिंह मल्लयात येँया जुजु दयेकल । वया कान्छाम्ह काय् हरिहरसिंहयात यलया जुजु दयेकल । भिममल्लं स्वीनिगू कोथि (तःधंगु पसः, मभउबचक्तभलतर्बा कतयचभ) दयेकल । भीममल्ल जुजु लक्ष्मी नरसिंह मल्लया जिचाभाजु खः । लक्ष्मी नरसिंह मल्लया काय् प्रताप मल्ल कान्तिपुर याम्ह योग्य, लायक, प्रसिद्ध शासक खः । वं प्राचीन मल्ल गुनपो दरवारयात 'हनुमानध्वाखा' दरवारया नामय् प्रसिद्ध याकल । प्रताप मल्लया काय् नृपेन्द्र मल्ल खः ।

विसं १६१९ य् जुजु महेन्द्र मल्लं हनुमानध्वाखा न्ह्योने चतुर्मुखी विष्णुया ल्वहँया प्रतिमा स्थापना यानाः थौंकन्हय्या जगन्नाथ देगः दयेकूगु खः । प्रताप मल्लं स्वयम्भूया अनन्तपुर व प्रतापपुर दयेकूगु खः । वयकं हे येँया तलेजु देगः न्ह्यःने शिलास्तम्भय् सिंह-मूर्ति स्थापना याःगु खः । सक्वय् बज्रयोगुनीया देगः

दयेकूगु, पशुपतिइ गजु छाना: थः व लानिया शालिक तःगु, पशुपतीइ बासुकी नागया देगः दयेकूगु, रानीपोखरीया मध्यभागय् शिवया देगः दयेकूगु खः । प्रतापमल्लं हनुमानध्वाखाया नासःचुक दुहाँ वनेवं खवय् नेसं ७९२ य् नरसिंहया मूर्ती दयेकल ।

जुजु शिवसिंह मल्ल (विसं १६५७) य् यलय् प्रसिद्ध महाबौद्धया देगः दयेकूगु खः । वयकं हे स्वयम्भूइ बिभुति (नौ) रंगया ल्वहँतय् कियातःगु पदमपाणी लोकेश्वरया मूर्ती स्थापना यात । शिवसिंह लिपा लक्ष्मीनरसिंह मल्ल जुजु जुल । लक्ष्मीनरसिंह मल्लं स्वयम्भू थाहाँ वनेगु पूर्वया तकि गय्‌गु थासयया जः खः निखें भूस्पर्श मुद्राया विशाल अक्षोभ्य बुद्धया मुर्ति दयेकल ।

स्वनिगलया अन्तिम मल्ल जुजुपिं

ख्वपया मुख्य जुजुपिं यक्षमल्ल, त्रिलोक्य मल्ल, नरेश मल्ल, जगतप्रकाश मल्ल, जगतज्योती मल्ल, जितामित्र मल्ल, भूपतिन्द्र मल्ल व रणजीत मल्ल खः। रणजीत मल्ल ख्वपया अन्तिम जुजु खः ।

यँया मुख्य जुजुपिं महेन्द्र मल्ल, लक्ष्मीनरसिंह मल्ल, प्रताप मल्ल, भूपालेन्द्र मल्ल व जयप्रकास मल्ल खः। जयप्रकास मल्ल यँया अन्तिम जुजु खः । यलया मुख्य जुजुपिं शिवसिंह मल्ल, सिद्धिनरसिंह मल्ल, श्रीनिवास मल्ल, योगनरेन्द्र मल्ल व तेजनरसिंह मल्ल खः । तेजनरसिंह मल्ल यलया अन्तिम जुजु खः ।

पृथ्वीनारायण शाहया उपत्यका आक्रमण

उबले धायगु यानातःगु बाइसे चौबिसे राज्यमध्ये गोरखाया शाह थरयाम्ह छम्ह जुजुया मिखाय् थ्व बिकाशया च्वकाय् थ्येनेधुंकूगु थाय् थःगु कब्जाय् कायगु इच्छां वयागु न्ह्यो तंकल । उम्ह गोरखाय् च्वम्ह पृथ्वी नारायण शाह धाःम्ह मनुखं थःगु स्वार्थ पूवंकेत थुगु स्वनिगःया स्वंगू देयमध्ये ख्वपया जुजु भूपतीन्द्र मल्ल (१६९६-१७२२) या काय् रणजित मल्ल (१७२२ - १७६९) नापं त्वाय चिनः । त्वायिचनेधुंका उम्ह शाह जुजुं थः त्वायबाःयाथाय् च्वनेगु इच्छा क्येन । थःम्ह त्वाय्काय् थःथाय् वयाच्वने धाःगुलिं झी पञ्जा छक्का छुं मस्युपिं नेवाःतयेगु चलन कथं छुं मभिंगु सोचेमयासें थःगु दरवारय तलः । वयागु थथे च्वनेगुया उद्देश्य दरवारया फुक्क गतिविधि सीका छु छु कमजोरी दु अध्ययन यानाः थःहे त्वाय्‌बौया शासन थमं लाकाःकाय्‌गु जुयाच्वन । झी नेवाःत सोझा, मेपिनिगु भिं खनीपिं। वयागु बक्रदृष्टिं थःगु वंश हे अपदस्त जुइधका भुपतीन्द्र मल्लं बिचाःतक नं यायमफुत । भूपतिन्द्र मल्ल सन् १७२२ य् परलोक जुइधुंका सन् १७२२ य् वयकया काय् रणजित मल्ल ख्वपया जुजु जुल । उगु इलय् स्वनिगःया स्वंगू देय ख्वप, यँ, व यलय् छसिकथं रणजित मल्ल, जयप्रकाश मल्ल व तेज नरसिंह मल्लं राज यानाच्वंगु खः । सन् १७६९ या इन्द्रजात्रा खुन्हु यँय् च्वपिं मनूत नखःहनाः कुमारीया खःसालाः भ्वयनयाच्वंगु ताकेलाकाः लडाइँया नियम बिपरित छुं अग्रीम सुचं मब्यूसें बेइमानि जुजुं झंगःलानाः आकाझाकां आक्रमण यात । उगु बखते यँया जुजु व वया सैनिकत छुं कथं नं ल्वायगु नितिं तयार मजूगु स्थिति जुल । थथे यँ कब्जा यायधुंका यँया जुजु ख्वपय् शरण काःवन । यँ देय् थःगु अधिनय् कायधुंका यलय् आक्रमण यात । यलया जुजु नं ख्वपय् शरण काःवन । पृथ्वीनारायण शाहं यँ व यल थःगु अधिनय् कायधुंका ख्वपय् आक्रमण यात । वं रणजित मल्लयात यँ व यलय् जुजुपिंत लःल्हायत धालः । रणजित मल्लं शरणकाःव पिंत मरण यायमज्यु धका वयात अवज्ञा यात । ख्वप नं थःगु अधिनय् काल । इपिस्वम्हसित नं भ्यालखानाय् कुन । यँया जुजुया मिखा तछ्याना भ्यालखानाय् कुनाबिल । अन हे लिपा वं प्राण त्याग यात । यलय्याम्ह जुजुयात कालकोथरी कैद यात । कैदय् हे वं प्राण त्याग यात । ख्वप थःगु अधिनय् कायधुंका थःत्वाय्यात स्यातकि पाप लाईगु बिचाःयाना वयात देश त्वतेत धाल । जुजु रणजित मल्लं थः काशीवनेगु इच्छा क्येन । वयात काशीइ पितिनाछ्वगु बखते वया ख्वपय् च्वपिं यक्व मनूत वया ल्युल्यु वन । थथे वंबले थाय् थासय् छपुचः छपुचः मनूत अन हे च्वनेगु यात । थ्व कारणं स्वनिगःस्वया पिन्हे च्वनिपिं अप्व ख्वपदेया मनूत खः ।

इपिं आःतक नं ख्वप भाषिकां हे खँ ल्हायगु याः ।

लिधंसा धलः

अमात्य, साफल्य, (वि.सं.२०७५) वागमती सभ्यता उद्‌भव व विकास, यँ - नेपालभाषा एकेदमि

खत्री, प्रेमकुमार, (वि.सं. २०३६), नेपाली समाज र संस्कृति, काठमाण्डौं, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, त्रि.वि.

प्रधान, प्रिन्सिपल भैरवबहादुर, (नेसं १०७६), जयस्थिति मल्लया पुर्खा

मुनंकर्मी, लिला भक्त, (वि.सं. २०५३), बिस्केट जात्राको संस्कृति, भक्तपुर, नगरपालिका, भक्तपुर

रंजित, किरण केन, (वि.सं. २०७५), तन्त्राख्यान, नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, (ने.भा.के.वि.) या स्नातकोत्तर कक्षापत्र

रंजित, किरण, (वि.सं. २०७६), अमेरिकाय् नेवाः प्रकाशन, नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, (ने.भा.के.वि.) या स्नातकोत्तर शोधपत्र

वज्राचार्य, धनवज्र, (वि.सं.२०३०), लिच्छवीकालका अभिलेख, नेपाल र एसियाली अध्ययन संस्थान, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, कीर्तीपुर

"झीगु नखः चखः झीगु म्हसिका"

20 Years Anniversary

Anniversary

20 Years

कवि बुद्ध सायमिदाइया उपहार

च्वमिः डा. जुही गुभानी (क्यानाडा)

बुद्धदाइ, जि यःम्ह बुद्धदाइ
छिं जितः छता ज्वमदुगु उपहार बियाथकादिल
जिगु न्हापांगु कविता-मुना सफुती छिगु गेसुग्यंगु समिक्षा
जि धन्य
- समिक्षा दयाः जक मखु, समिक्षां नुगः थीफयाः जक मखु
मफुमफु, धस्वाये हे थाकुगु लकसे नं जितः करुणा तयाः उलिमछि खँ च्वयादिल,
ज्ञान बियादिल,
जिगु नच्चागु च्वसुइ नं परिपक्वता खंकादिल
थ्व तधंगु उपहार, नुगले थ्यूगु उपहार, जितः यःगु उपहार
सदां ह्वयाच्वनी, थिनाच्वनी
जिगु नुगले, ब्वमिपिं सक्सियां नुगले ।
व उपहारं सँ पित्तुप्यूवै, हपाः ब्यूवै
च्वसा खतंमनकेत च्वेकःवै
वं जितः न्ह्यज्यांवनेत आह्वान याइ जक मखु
घ्वात्तु हे घ्वाः वै
जितः विश्वास दु ।

जि छन्हु कवियत्री मखु कवि हे जुइगुली छितः शंका मदु
जिं छन्हु धात्थें छितः कवि जुयाकेने धैगु क्वातुगु संकल्प नं यानागु दु
अकिं,
जिं स्वीकार यायेमफु जिगु सफुती छिगु दक्के लिपाया छधो
"जित विश्वास दु, जिं म्हगसे लुइकाम्ह जुही छन्हु आज्जुइ थेनी - जिं स्वेखनेमा मखनेमा"
जिं छितः बिन्ति यानागु मखुला बुद्धदाइ, "बिन्ति, जि पियाच्वने धैदिसँ"
"जिं स्वेखनेमा मखनेमा" खँत्वा जितः स्वीकार्य मजू धकाः ।
नुगलं छिं "जि पियाच्वने" धयादीसां
नश्वर म्हं धोकाबिल, पियाच्वने ययेक नं हेयेकायंकल - नकतिनि हे
जिगु बिन्ति-भाव त्वलेचायेक छि सुरुक्क अनित्य संसार त्वताफाल ।

ग्वन्हु दत जिके छिगु पुलांगु नेपाःया लुमन्ति लुयावैच्वंगु
ग्वन्हु दत जिं छिगु लुमन्ती निगः आखः कियेतस्वयागु
ग्वन्हु दत जिं छुं कियेमफुगु
ग्वन्हु दत जिगु नुगः खालि जुइक प्वंगु
तिकिनंगु ख्वबि आखः जुयाबिइफुगु जूसा
जिगु भ्वों खालि मजुइगु खइ
जिगु भाव कविता जुया पिलुइगु खइ
बुद्धदाइ न्ह्याथाये जूसां लयेताइगु खइ ।
अथे मजू
ख्वबि जिगु लः जक जुयाबिल
भाव जिगु अनथन मदेक तनाबिल
नुगः जिगु खालिगु शुन्य जक जुयाबिल ।

जि कवि जुइगु लयँ न्ह्याः ला वने बुद्धदाइ
मखुसा न्ह्याःवनेगु कुतः सां याये
अथेनं
छितः कविता क्यनेमखन धैगु सदां नुगले दीगुजुल
जितः बियादीगु उगु समिक्षा-रूपि उपहार
खयेफु व छिगु च्वसां पिलूगु दक्के लिपांगु नुगः खँ
छिगु दक्के लिपाया उपहार फयाकाइम्ह जि जुइखन - जि धन्य ।
अथेनं
छिगु म्हगस पुवंकेगु जिगु कुतः केनेत, स्वयेत छि मदैगु
जिं स्वीकार यायेमफयाच्वन
"जि पियाच्वने" धकाः छिं लिसः बिइमलाकं व कालं लाकायन
वयागु भुस्य शक्ति केन, वयागु क्रुर कर्तव्य केन - खः उलि हे ।
जिमि छम्ह तधंम्ह कवि तन
छम्ह जहान तन, छम्ह अबु तन, अजा तन
जि छम्ह दाजु तन, प्रेरक तन
व काल त्यात, जिपिं बुत, भी बुत
जिं वैत नापलाइबले यक्को न्ह्यसः तयेमानि - द्वन खः धायेके मानि
उलि हे......
मेगु छु हे याये फै जिं?
छुं यायेमफुसां छता वचन ला बीफु बुद्धदाइ
छिं म्हगसे खंकादीम्ह जुही छन्हु अवश्य आज्जुइ थेनी
भचा लिपा हे थजु !

Congratulations
on NOA's
20th
Annual
Convention
and
General Meeting!

JIM & MILA SHRESTHA
Gaithersburg, MD

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया
नीक्वःगु तःमुंज्या
सुथां लायेमा धका
भिंतुना
देछाना च्वना ।

KIRAN KEN
AND
BABA SHRESTHA RANJIT
Hyattsville, MD

20 Years Anniversary

Jho Bhoye in Edmonton, Canada

Dr. Hemanta Joshi
Presicent of NCSA

Jho Bhoye is an ethnic feast organized by the Newa people of Nepal. In Nepal Bhasha (Newa language), *Jho* means “row” and *Bhoye* means “feast”. Thus, literally *Jho Bhoye* means a feast organized in row setting. *Jho Bhoye* is organized for the purpose of serving ethnic feast to celebrate festivals or special events/occasions in the family. In *Jho Bhoye*, a large number of people sit cross-legged in rows on *Bhoye Suku* (a traditional carpet runner made from straw), and a group of volunteers serve food items to them in an orderly fashion. It is a unique Newa tradition believed to be practiced in the community since ancient time. It is very popular in the Newa community around the globe.

In *Jho Bhoye*, a variety of dishes with vivid taste, flavour and aroma are prepared by a group of *Bhanis* (professional cooks) and served to the guests on *Lapte* (a traditional dinner plate) and *Bwota/Dwoncha* (a traditional bowl) made from *Sal* (Shorea Robusta) leaves stitched with bamboo needles; as well as in *Dwo Salincha* (a traditional clay bowl). Similarly, alcoholic beverages such as *Ayela* (Newa whisky) and *Thon* (Newa beer) are served in *Salincha* (a traditional small clay bowl). Guests consume dishes served to them according to their desire, choice and capacity by hands. Guests have an option to skip the dish they do not like but are required to be seated until *Jho Bhoye* process ends.

In *Jho Bhoye*, *Bajee* (beaten rice), the main dish, is first served to the guests on the centre of *Lapte* set in front of the guests. Then, key side dishes such as *Kwala* (hot buffalo or goat stew) and *Chhyala* (hot vegetable soup prepared from potatoes, daikon, black eyed beans, dried mushroom, and bamboo shoot) are served in *Dwo Salincha*. Similarly, other side dishes such as *Meekwa* (curry prepared from fenugreek seed and small peas), *Simpu* (curry prepared from kidney beans), *Kayegu* (curry prepared from big peas), *Cauli* (curry prepared from cauliflower), *Waucha* (curry prepared from mustard leaf), and *Phashikwa* (curry prepared from sweet pumpkin) are served one after another around *Bajee* in an orderly fashion. Similarly, other side dishes such as *Lain Aalu Achaar* (spicy pickle relish prepared from daikon, potatoes, cilantro, and soaked peas) and *Golveda Achaar* (spicy pickle relish prepared from tomatoes, garlic, cilantro and dried fish) are served on *Bwota/Dwoncha*. *Madhi* (sweets) are served on *Bwota* or simply topping on *Bajee*. *Bhutan* (fried liver or tender meat) is served topping on *Bajee* around mid period of *Jho Bhoye* process. *Paunkwa* (warm sour soup prepared from *Aamali* - Himalayan hog plum) is usually served in *Dwo Salincha* near the end period of *Jho Bhoye* process. After *Paunkwa*, *Dhau* (yogurt) and a pinch of sugar are served on *Lapte*. At the end of *Jho Bhoye* process, *SisaFosa* (mixed fruits – e.g., orange, radish, green peas and a pinch of salt) is served on *Lapte*. There is also a tradition of serving *Gwaa* (mixture of betel nut and other ingredients wrapped in betel leaf), *Gwoye* (betel nut), *Lawo* (cloves), and *Sukumel* (cardamom) to the guests for chewing/refreshment after *Jho Bhoye*.

During *Jho Bhoye* process, *Bajee* is served several times as per desire of the guests. *Kwala* and *Chhyala* are repeated at least once around mid period of *Jho Bhoye* process. Similarly, *Ayela* and *Thon* are served multiple times during *Jho Bhoye* process. The number of dishes served in *Jho Bhoye* depends on the nature and timing of *Jho Bhoye* as well as the interest of the host. Usually, *Jho Bhoye* organized in the winter includes special Newa delicacies such as *Taakha* (Jelly prepared from buffalo meat) and *Sannyakhuna* (spicy jelly prepared from buffalo stew and small dried fish) either as key side dishes or as a substitute for *Kwala*. Usually, dishes prepared from meat and fish, as well as *Ayela* and *Thon* are not served in *Jho Bhoye* associated with *Puja* (religious worship or celebration).

In Edmonton, Newa Cultural Society of Alberta (NCSA) - a voluntary organization to practice, promote and preserve Newa culture and traditions in Canada - has been organizing various cultural events to celebrate festivals like *Mha Puja*, *Yomari Punhi*, and *Yenya Punhi* annually in the community since 2013. At the end of these cultural events, ethnic feast is served to all the guests and participants. However, all these ethnic feasts organized in the past cultural events were served to the guests and participants in buffet style until November 2018 (www.ncsacanada.com).

NCSA started serving ethnic feast to the guests and participants in *Jho Bhoye* tradition beginning from its 6th *Yomari Punh*i cultural event (*Nepal Era 1139*) held at Lansdowne Community Hall on December 23, 2018. In the 6th *Yomari Punhi* cultural event, *Puja* of *Annapurna,* the Goddess of grains, was performed by offering freshly cooked *Yomaries* (unique Newa delicacy). All the guests and participants were served *Yomaries* as divine blessings. Guests and participants were then entertained with speeches and cultural quizzes related to *Yomari Punhi*. At the end of the cultural event, all the guests and participants were served ethnic feast in *Jho Bhoye* tradition. About 40 people including guests participated in this cultural event and *Jho Bhoye*. This is the first ethnic feast served in *Jho Bhoye* tradition in Edmonton, Canada.

In *Jho Bhoye* organized at the 6th *Yomari Punhi* cultural event, a variety of ethnic dishes prepared with the help of community members were served to the guests and participants in an orderly fashion beginning with the main dish. For *Jho Bhoye*, all the guests and participants were cross-legged in rows on the carpet runner (substitute for *Bhoye Suku*) arranged in front of foam dinner plate (substitute for *Lapte*), dessert plates (substitute for *Bwota*/*Dwoncha*) and bowl/cup (substitute for *Dwo Salincha*). *Bajee*, the main dish, was first served on centre of dinner plate. Then, key side dishes such as *Taakha* and *Sannyakhuna* were served on dinner plate beside *Bajee*. *Chhyala* was served in a bowl (substitute for *Dwo Salincha*). Similarly, other side dishes such as *Meekwa*, *Simpu*, *Cauli*, *Waucha*, *Phashikwa*, *Lain Achaar*, *Golveda Achaar* and *Bhutan* were served on dinner plate around *Bajee*. *Madhi* (*Julebi* - sweets) was served on a dessert plate (substitute for *Bwota*). Adult guests and participants were served *Ayela* in a small porcelain bowl (substitute for *Salincha*). Near the end of *Jho Bhoye* process, *Paunkwa* was served in a cup. At the end of *Jho Bhoye*, *Dhau* and a pinch of sugar accompanied by *SisaFosa* were served on dinner plate. During *Jho Bhoye* process, *Bajee* and *Ayela* were served multiple times as per desire of the guests and participants. Similarly, side dishes such as *Taakha*, *Sannyakhuna* and *Lain Achaar* were served one more time around mid period of *Jho Bhoye* process (https://www.enepalese.com/2018/12/209552.html).

NCSA organized its second *Jho Bhoye* at the 7th *Yomari Punhi* cultural event (*Nepal Era* 1140) held at Duggan Community Hall on December 20, 2019. The cultural event was inaugurated jointly by Mr. Richard Feehan, Member of Legislative Assembly and Ex- Minister of Government of Alberta, Canada; and by Dr. Hemanta Joshi, President of NCSA; by lightning the *Twadewas*, traditional artistic oil lamps. They also jointly launched a booklet on *Yomari Punhi* prepared by NCSA. In the cultural event, *Puja* of *Annapurna,* the Goddess of grains, was performed by offering freshly cooked *Yomaries*. All the guests and participants were served *Yomaries* as divine blessings. Then, guests and participants were entertained with speeches and cultural quizzes related to *Yomari Punhi*. Newa dances were also performed in the cultural event to entertain the guests and participants. At the end of the cultural event, ethnic feast was served to all the guests and participants in *Jho Bhoye* tradition. About 60 people including guests participated in this cultural event and *Jho Bhoye* (https://www.enepalese.com/2019/12/256262.html).

Both the ethnic feasts served in *Jho Bhoye* tradition at the 6th and 7th *Yomari Punhi* cultural events of NCSA were enjoyed and appreciated by all the guests and participants. Interest of community members in the *Yomari Punhi*

cultural event and ethnic feast in *Jho Bhoye* tradition is growing each year. However, managing ethnic feast in *Jho Bhoye* tradition at the cultural events is a challenging job. Managing ethnic feast in *Jho Bhoye* tradition needs lots of volunteers especially in preparing ethnic dishes and serving these dishes to the participants in an orderly fashion. Currently, there are no Nepalese restaurants in Edmonton that can provide catering services for *Jho Bhoye*. Similarly, traditional resources such as *Lapte*, *Bwota*, *Dwo Salinch*a, *Salincha*, and *Bhoye Suku* that add authenticity in *Jho Bhoye* are not available in Edmonton, Canada. Despite all these challenges, NCSA is committed to continue organizing ethnic feasts in *Jho Bhoye* tradition in its annual *Yomari Punhi* cultural events in the coming years. NCSA strongly believes that regularly organizing ethnic feasts in *Jho Bhoye* tradition at its cultural events not only bring people together in one platform for socializations and celebrations but also help in promoting and preserving unique Newa culture and traditions in the community and beyond.

A partial view of ethnic feast in *Jho Bhoye* tradition at the 6th tradition at the 7th
Yomari Punhi cultural event in Edmonton: Dec. 23, 2018
Dec. 20, 2019

A partial view of ethnic feast in *Jho Bhoye*
Yomari Punhi cultural event in Edmonton:

लुताहातय तन्त्रय

लुतये यायां लुतये यायां
लुताहात ला देसया शाषण सत्ताया
हामा हे जुइ धुंकूगु जुयाचोन

लुताहात हे शाषण सत्ताया हामा जूसेलिं
गणतन्त्रयात नं चांचां अमिसं
लुततन्त्रय हे हिलाबिल

लुततन्त्रय जुइगु ला
लुताहातय हे राज ख

दकले तधंम्ह लुताहा
दकले तजागु सिंहासनय
दकले तधंम्ह लुताहां छु धाल
व हे कानून जुल

लुताहातय राज जूसेलिं
मेपिनिगु खं नेनिगु सुनां ?
सकभनं लुताहातय हे कासा जुल
लुताहात नांगा नांगां प्याखं हे नं हुला जुल

सत्ताय नं लुत
भत्ताय नं लुत

राष्ट्रपति कार्यालय
प्रधानमन्त्री कार्यालय
मन्त्री परिषदय
मन्त्रालयय
सचीवालयय
न्याथाय नं
लुताहै लुताहात जक जुल

थुखे सो लुताहा
उखे सो लुताहा
सुनां सुनां गुलि गुलि लुतय यात
अपिं उलि उलि हे बलबान जुल

त्वालय, बहालय
चुक, ननिइ, गल्लिइ
शहर, गामय
नगर, महानगरय
प्रदेश अले संसदय
प्रशासनय
न्यायालय
सोसो थाय जुल लुत

बिद्यालय, महाविद्यालय
चिकित्सालय, विर्श्वबिद्यालय
फुकभनं लुताहातय हे मनपरी जुल

सकभनं लुत
लुताहा जुलकिं फुकं थासय छुट

लुततन्त्रय फुपिसं फक्को लुतये याइगु ख
मफुपिं जक न्याथासं ह्याइगु
न्याथासं काइगु ख

हवाइजहाजया नामय नं लुते यात
पानीजहाजया नामय नं लुते यात
रेलगाडी, रेलगाडी धया नं लुते हे यात
इलेक्ट्रिक मोटर न्याके धया नं लुते हे यात
खगुं मखुगु खं न्यागुं खं ल्हाना नं लुतय यात

लंपु दयेका धयासां
कल कारखाना दयेका धयासां
उद्योग धन्दा, कृषि, व्यापार धयासां
आयात, निर्यात धयासां
न्यागु धया नं यग्गु धया नं
केवल लुतय हे जक याइगु जुल

रिंगरोड, आउटर रिंगरोड धयानं
फास्ट ट्रायक, न्हूगु एअरपोर्त धया नं
स्मार्ट सिटि, स्याटालाइट सिटि धया नं
तोनेगु ल, हिति, ध धया नं
मेलन्ची, मेलन्ची धया नं
हाइड्रो पावर, बिजुलि धया नं

सकभनं जुल लुत
फुकभनं जुल लुत
फुफुम्हेसा फुफु थासय

बाल गोपाल श्रेष्ठ

फको यात लुत

थपिनिगु छें वुं बाफ्ह वांछोयेका
बबलापिं ल्यायम्ह ल्यासेत धाको
परदेसय मिया
मरुभूमी हि चति हायेके बिया
रेमिटायन्स दुकया नं ला
लुतय हे याना नल अमिसं

ठेक्कापत्ताय जक गन ख धका
भुखाचं कपिनिगु नामय नं ला
याउंक लुतय यात
कोरोनाया महामारीं
हलिंनंक हे हाहाकार जुल
तर
लुताहातय निंतिं धासा भ्हन
तचोकं तधंगु नख हे जुल

यात फको लुतय यात
च्वात च्वाये फको हे च्वात
लुताहा दोहंत
सोसों अत्थें हे दा खात
भोरिला अमिगु भखारी थें हे खात

लुत तन्त्रय जुइगु, याइगु धयागु
मात्र लुत हे जक ख
गुम्हेस्यां गुलि अपो लुतय यायेफत
व उलि हे महान जुल

महान महान लुताहा
महान महान लुत

लुतय यायेगु हे धर्म जुइ धुंकुसेलिं
लुताहातयसं धर्म, कर्मय विस्वास मयातं छु जुल ?
सा, दोंहं जक नं मखु
मेयात नं पूजा याना हल अमिसं
म्हासु वस पुना जुइपिं
स्वामी, महाराज, बाबापिसं
छु छु धाल, गथे गथे याकल
अथे अथे हे यानाहल अमिसं
रुद्राक्ष माला कोखाया
मार्क्स, लेनिन व माओया नां जपय यायां
यज्ञ, महायज्ञ नं याना हल अमिसं

लुतया धनं निनिया श्राद्ध धाइ
धात्थें नं लुतया धनं ला
निनिया श्राद्ध जक गन ख धया
थगु श्राद्ध थम्हं हे नं
याना जुल अमिसं
थगु हे ल्हातं थत हे तर्पण बिया
हाकु हामो तिका, पिण्ड थया
पकापक नया हल लुताहातयसं

न्ह्याम्हेस्यां न्ह्यागु धासां
यम्हेस्या यग्गु धासां
मताछु याइगु जुयाचोन लुताहातयसं
मछा हे मजूसें
सिं न्हाय छुना
सि गबलें हे म्वापिं थें
छयों धस्वाका फुर्ति याना
पला छिना जुइगु जुयाचोन लुताहात

लुताहातयत
इमान जमान मदुपिं धाइ
लुताहात अपराधी ख धाइ
लुताहात जनघाटी, देशघाटी ख धाइ

लुताहात नं आखिरय
सी हे मापिं जुया चोन

लुताहात सि बलय
खोयेगु कि न्हिलेगु ?

लुताहात सि बलय
बिचा हायेकेगु कि ?
थुकलं बीगु ?

छु यायेगु छु यायेगु !
धा छु यायेगु ?
लुताहात सि बलय ।

नेपाल भासायात सरलिकरण यायेगु अभियान कथं थन जिं गननं विसर्ग छेलागु मदु । मचिंकुसें चोया नं छता हे उच्चारणा जुइगु फुक्क हे खंगोत चिंकेगु तोतागु दु । अथेहे क्रिया याने यासुइ फुकं चोय बोयेकागु दुसा तुतिपाला आख छेलेज्या नं गनं यानागु मदु । नापं चन्द्रबिन्दु मछेसें सकभनं शिरबिन्दु हे जक छेलेगु यानागु दु ।

चिनाखँ

लाकाकाय् फुतले, लाका यंकल छेँबुं

बिनोद सायमि(आल)

लाकाकाय् फुतले

लाकाकाय् फुतल
लाका यंकल छेँबुं ।
ख्याना काय् फुतले
ख्याना यंकल छेँबुं ॥१॥

भ्व:लिं बाय् थुनेगु
ह्व:ता: माला जुल ।
बिकाश नां घाना
नेवा: न्हंका हल ॥२॥

नेवा: सभ्यताया
गां देय् स्यंक वल ।
म्वायत मा:गु बुं व गुँ
तय् मन्त याना हल ॥३॥

सिना म्वाय् त्वति आ:
सकलें दँ छधि जुया ।
मंका: भ्री जायव
महिता ल्यना च्वनिला? ॥४॥

चिनाखं (कविता)
जिमि मस्त

रीतादेवी प्रधान
(रूमाठ)

हे विदेसय् च्वंपिं जिमि मस्त
छिपिं न्ह्याथाय च्वंसा
न्ह्याथाय् वंसां
ल्वोमंकेमते थगु संस्कार थयागु पहिचानयात
नीछगू शताब्दी जुसां संस्कार संस्कृति व सदाचारयात
ख छिपिं बुद्धया सन्तान
ख छिपिं बुद्धया सन्तान
ख छिपिं सीता व भृकुटीया सन्तान

नीछदँ दुम्ह अरनीको थें
फैलेया संसारे थपिनिगु प्रतिष्ठा व खुबी
गथे भ्री पुर्खातसें फैले यात विश्वे
इमान्दारी, सदाचारी व वीरता
न्ह्याको थाकुसां अलासि मचासें
छिमिसं यानाक्यं ।
००
ख जिं धया
धाय् अपु याय् थाकु
छगू धापु न दु गुरु जुइ अपु चेला जुइ थाकु
तर मदिक न्यासी वनाच्वंसा मथेनिगु थाय् गनं मदु
मालाच्वंसा लुया मवइगु वस्तु छुं न मदु
उकिं छुं बालागु चीज प्राप्त याय्गु खसा दुख मयासे मगा ।
००
विदेसे च्वंपि ए मस्त
विदेसे थपिनिगु म्हसिका म्वाकातय्त
थपिनिगु आकांक्षात पुवंकेत
हाय्की थःगु चति
ज्वयेकी ल्हाया लुसि
शरीरया क्वँयात ज्वयेकी
तर गबले न थगु चरित्र व अस्मिता मिमते ।
००

बेइमानी याना याकन धन कमेयाय्बले
सुरुइ भ्रीत यक्व आनन्द जुइ
तर अज्यागु धनं भ्रीत मने शान्ति गबलें हे बिइमखु
आत्मग्लानी व पश्चातापया विषरुपी वाण जुया छाती
हिइकाच्वनी
भ्रीत सदाकाल हे छाती मल जुथे सुया च्वनी ।
उकें हे नेपा मांया मस्त
सदाचार व सात्वीकता पाखे म्वायत् थाकुसां
आते चाये मते ।
दुख ताय्मते ।
मिहेनत या
नेपामी जुया नेपाली चरित्र क्यं
विश्वया न्ह्याने
नेपा मांयागु शिर संसारे धस्वाका क्यं
नेपा मांयागु शीर विश्वया न्हयोने धस्वाका क्यं सगरमाथा थें
थो हे जिगु पुकार खः प्रार्थना ख
हे नेपा मांया मस्त ।
००

न्हनावंगु तजिलजि व वनस्पति

डा. निर्मला जोशी
Email: nirmalaktm@gmail.com

नेपाःदेय् तजिलिजया विविधताय् तःमि धकाः हलिमय् म्हसीकाः च्वंगु दु। तजिलजि दुने नखःचखः व बुसांनिसें सीबलय्तक याइगु कर्मकाण्डया संस्कार नं लाः। भ्रीगु अपो धैथें नखःचखः चन्द्रमाया तिथि ल्याखं वनी। कर्मकाण्डया संस्कार ई कथं इलेब्यले याई। दयँदसं स्वन्ति, पाहाँचह्रे, विस्का जात्रा, बुगःद्य जात्रा, मोहनी, यँन्यापुन्ह्री आदि तजिक हनेगु नखः खःसा, म्ह्याय् मचायात नखत्या ब्वनेम्वागु चथाः, गथांमुग आदि चिधगु नखःयात चखः कथं काइ। नखःया वहुवचन रुप खः–नखःचखः।

पुन्ही बलय् हनीगु तजिलजि सकिमनापुन्ही, योमरीपुन्ही, यँन्यापुन्ही, गुन्हुपुँन्ही, कतिपुन्ही, होलिपुन्ही, सिपुन्ही, बैशाशपुन्ही खः। लक्ष्मीपूजा, मांःया ख्वास्वय्गु, बौया ख्वास्वय्गु औंसी खुन्हु मानय्याइ। बालाचह्रे, पाहाँचह्रे, गथांमद्रगचह्रे, चह्रे खद्रन्हद्र हनी . खायुसंल्हू, हामोसंल्हू ,संल्हू खुन्हु नखः हनीगु याइ। न्हापा न्हापा चह्रेपत्तिक नखः हनेगु चलन न्यनेदु, थौंकनय् न्हनावनः। अथहे यक्को न्हनावंगु तजिलजिलय् कछलाथ्व, अष्टमी खुन्हु हनीगु मुखाअष्टमी नं आ वया हंगु न्यनेमदु। थ्व दिं खुनु अपसच्वनेगु याई। पोहेला थ्व व्दादशीखुनु मुस्याधुलि नख हंगु नं आ न्यने मन्त। थ्व नखःबलय् हाकुगु म्वाः तयाः भैरव पूजायाय्गु, गोमाय् तयाः पीठ पूजायाय्गु, गोमाय् हाकु म्वाः अग्निस होमयाय्गु। सिलाथ्व व्दादशीखुनु भैरव, देव देवीपिन्त संन्या छाया पूजा याय्गु संन्याधुलि धयागु चखःहनीगु नं न्हनावंगु दु। भ्रीगु तजिलजी भ्री आजु अजिपिन्स भ्रीतः थ्व हनेमाः, थ्व मानय् याय्माः धकाः स्यनातःगु दु। भ्रीगु बाजे बजे, तापाबाजे तापाबाजेपिन्स ईब्यः स्वयाः माःमाःगु इलय् नखःचखः हनाः, छु इलय् छु सामग्री दैगु, गुकथ छय्लिगु, स्वास्थ नाप गयोगु स्वापु दु धैगु कथं नखःचखः हनावंगु खने दु।

भ्रीसं हनावयाच्वनागु तजिलजि दुने वैज्ञानिकतां नं यक्व खनेदु। भ्रीसं हनावयाः च्वनागु नखःचखःलय् प्रकृति व जनजीवनया गतिविधि दुविनाच्वंगु नं यक्व खनेदु। उकें धात्थें धाय्गु खःसा भ्रीसं हनेगु तजिलजि सामाजिक मनोरञ्जन व स्वास्थनापं यक्व स्वापु दुगु खनेदु। भ्री न्ह्याबलय् स्वस्थ ज्वीमाः, लय्तायाः च्वनेदय्मा, छुं नं ल्वय् मदय्मा, थथे स्वस्थ ज्वीगुया लागी नसात्वँसा हिलाः नय्गु, मानसिक रुपय् स्वस्थ ज्वीगु लागी न्हाइपुसेच्वंक नखःचखः हना, प्याखं हुइगु, जात्रा याय्गु, थीथी द्यःपिन्त पुज्याय्गु खँयात काय्छिं। नखःचखःलय् नइगु नसा नं स्वास्थ याः लागी ̇ तसकं बाँलाःजू। नःख चखः बलय् थी थी वनस्पति छय्लाबुलाः नय्गु चलन दु। गथेकि अक्षयतृतीया बलय् साखःति त्वनेगु, ज्यापुन्ही बलय् सात्तु नय्गु, दशहरा खुनु फकं तरकारी नय्गु, सकिमनापुन्ही बलय् हलिमली, हि, सकि मनानय्गु, श्रीपञ्चमी खुनु तु व ख्वलचा घाँय्, सिल्ला खुनु न्हाय्कँ कें, स्वन्ति बलय् तःसि, खोसि, स्याञ्गुलि, भोगत्या, चाकुसि, थी थी प्रकारयाःगु सि नय्गु, हामो संल्हू बलय् म्वाः चूंन वालाः पल, तरुल, चाकुइ दय्कातःगु हामोगुलि, चथाः बलय् हलिमलि नापं बसिया पु वस्पति न नय्गु चलन दु।

बैशाख १ गत खुनु, सुथय् तीर्थे स्नान यानाः खायुक्वाति त्वनेगु याइ। खायुक्वाति उगु बखतय् दैगु लैंसि, कछये,, लैंसु, बजिचुं अथवा पोचुं छय्ला क्वाति दाय्केगु चलन दु। थ्व क्वातिइ खाइसे सवाःवगु वनस्पतिइ खालु अथवा खाइबसिंया हः अथवा खाइल्चो अथवा क्यपुघाँय् तःया दाय्केगु क्वातिजुया खायुक्वाति धागु खः। उके बैशाख १ गते याःत खायुसंल्हू नं धाइ। नेपाली क्यालेण्डर अनुसार बैशाख १ गते न्हुदँ खः, थ्व इलय् क्वाति त्वन धाःसा दछियंकं ल्वचं कइ मखु धैगु विश्वास याना भ्री पुर्खां नखः हनाःवगु खः। गुनुपुन्हीखुनु गुंगु प्रकारया बूँब, ललिचा तया दाय्कातःगु क्वातिइ तू चिकंलय् इमूह्वानाः त्वनेगु चलन दु। थ्व क्वातिं स्वास्थ बल्लाकी। श्रीपञ्चमीखुनु ख्वलचा घाँय् नय्गु, बैशाख महिनाय् किमि क्वकाय्त पालाभि नकीगु, पालाभि नय्धुंका स्वास्थ बल्लाकेत सुकुमेल, दालचिनि, एला, साखः तया दय्कातःगु साःखति त्वनेगु, सिल्लाखुनु भिटामिन एक्कोदुगु न्हाँय्क कें नय्गु, धञ्जलिया खुनु स्वास्थयातमाःगु खनिज पर्दाथ दुगु कय्गुफ्वया नय्गु चलन न्हनावंगु दु। गुलिखय् नखचखस स्थानीय नय्गु नसात्वसा आयतित नसात्वँसा विस्थापन जुयावंगु खनेदु।

नखचखलय् स्वां नं माः, गथेकि पाहाँचऱ्हे धैगु लुकुमहाद्यःयात पुजा याय्गु नखः खः, पाहाँचह्रे बलय् लुकुमाहाद्यःयात उराला स्वाँ छाय्माः। लुँगजू थे म्हासुक ह्वइगु स्वाँ, गुकि पाहाँचह्रे स्वाँ थे च्वंगु **Hypericum Lugusum** वानस्पति नाया स्वाँ नं छाय्गु चलन दु। लुँगजू स्वाँ हलिमय् नेपा देशय् जक दु, थ्व नेपा देय् या रैथाने **(Endemic)** वनस्पति खः। पहिचान व संरक्षणया अभावं याःना थ्व स्वाँ लोप जुइधुंकल। लुकुमहाद्यः पुज्याइ बलय् लैंमाय् ह्वइगु तुयुगु बुँ वहबुँ व पाछाइ

तुकंमाय् ह्वइगु म्हासुगु बुँयात लुँबुँ धकाः लुकुमाद्यःयात छाय्गु चलन दु ।

गुँनपुन्ही (गुँलाथ्व श्रावण पूर्णिमा) खुनु सिमि हलय् क्वाति, जा तयाः ब्यांचा ब्व धकाः नेवाःतय् वनस्पति बुँस्वां आदि तयाः ब्यांचित जा नकेगु याइ । यँन्याःपुन्हिबलय् यमांद्यः (इन्द्र द्यः) थनीबलय् बुंस्वां नं छाय्पीगु याइ, व वनस्पति घाजूःया वासः नं खः । न्हापा बुँयासिथे ह्वइगु थ्व स्वाँ, थौकनय् बुँ खनेमदव लिसे थौ स्वांयास्वापु तजिलजि न्हनावनाच्वगु दु ।

गथांमुगःचःह्रेबलय् मिसातय् ल्हातय् लैंचा छीगु याइ । ल्हैंचा असार महिनाय् छीगु लागी केबय् पिनातइ । ल्हातय् लैंचा तय्माः, लैंचा छेन्गु सम्वन्धी लोय् ज्वीमखु धैगु धापु दु । थौकनय् लैंचाया थासय् रासायनिक पाउडर तय्गु चलन वल, तजिलजी हनागु लैंचा तय्गु नं न्हनावन ।

खालु चीमागु घाँय् खः । छेँजःपिं तापालं लिहाँवय् छन्हु न्ह्यः खालु लखय् फ्वय्गु याइ । थुकथं फ्वयातःगु लः तापालं लिहाँवःम्हेसित छेंय् दुहाँवने न्ह्यः त्वंकेगु चलन दु । थ्वं खालु त्वंका छुं न्ही याकचा तया जक छेँ दुत कायगु चलन दु । कोभिड या कारणं तसकं बय् बय् जुयाच्वंगु खंग्व "कारान्तीन, आइसोलेशन" भ्रि पुर्खा न्हापांनसे छ्यलाबुलाय् हगु खने दु । थ्व वासलं मलेरिया रोग मदय्की धइगु धापु दु । थुकेगु सवाः खाइसे च्वनी । खायुगु सवाःवःगु वनस्पतिं ज्वर वय्केबीमखु धैगु धापु दु ।

खिचाभ्वाथः छगू प्रकारया जडिबुटी खः ।, मचा ब्यंकीखुनु मचाःया पाजुपिन्सं ब्यंकेकु छ्वइबलय् खिचाभ्वाथः तयाः छ्वय्गु याइ । ब्यंकीखुनु बजिचुं, इमू व क्वातिलिसें खिचाभ्वाथः नं दाय्काः त्वंकी । थुकिं मचायात माक्व दुरु उत्पादन याइ, नापं मचाया मांया फुक्वातुइ, वायु सचय्जुयाः प्वाः नं बल्लाइ धैगु धापू दु । बुं मदयावंलिसे तनावंगु खिचाभ्वाथ नापं थ्व तजिलजिनं भ्रीपाखें तापाना वंगु दु ।

श्रीपञ्चमीखुनु ख्वल्चा घाँय् किमि क्वकाय्त व प्वाः सफा याय्त नकेगु चलन दु । थ्व घाँय्यात स्मरण शक्तिया वासःकथं नं काइ । जलस्यँय्च्वंगु पत्थरक्वकाय्त नं ख्वल्चा घाँय् नय्गु याइ । बैद्य वासले थुकेया प्रयोग ला न्यनेदु, तर संस्कारकथं श्रीपञ्चमीखुनु नयगु चलन धासा ल्वमनावने धुकल ।

न्हाय्कं/न्हाकं थीवं पुइगु, न्हाबलँय् न्ह्याथसं दैगु, आयुर्वेदिक दृष्टिकोणं तसकं ज्याख्यले दुगु घाँय् खः ।जलास्यँया पत्थर, सुगर, प्रोस्टेट ग्लाण्डया ल्वय्या वासः । तसकं गरम प्रकृतिया थ्व घाँय दँय् छकः जक जूसा नय्माः धइगु दु । न्हाय्कं कँ नल धाःसा प्वाथय् मुनाच्वंगु सँ, पत्थर आदि नष्ट जुइ धइगु धापू दु । न्हाय्कं विशेष यानाः चिकुबलय् सिल्लाथ्वभ्राः नइ ।

यँन्यापुन्हीभ्राः व्हालाव्हाला नस्वावय्क, म्हासुक अप्पोसिया केबय् ह्वय्कातइगु पंखास्वांनं पंखाथे च्वंक दय्का आकाश भैरवयात छायपी । येँन्या बलय् योलासिवा वनेगु धकाः द्य थाय् वनेगु चलन न्हनावन ।

स्वन्ति धैगु यमपञ्चक नं खः यमपञ्चकय् स्वनिगः या वातावरण व वनस्पति रक्षा याय्त न्यानुतक तीर्थस्थलय् स्नान याना देवदेवी दर्शन याय्गु परम्परा दुगु खः । यमपञ्चकया न्हापागु दिन कोपूजाखुनु शोभाभगवती न्ह्यंने च्वंगु भचाखुशी व विष्णुमती दोभानय् च्वंगु निर्मलतीर्थय् कलिहःल्स्वाँन स्नानयानाः लुतिअजिमा पूजा याइ। खिचापूजाखनु टेकुदोभानय् च्वन्गु शोभा चिन्तामणी तीर्थय् पञ्चसुगन्ध (न्यागु नस्वांवगुँ) श्रीखण्ड, कस्तुरी, सुनपाति, कुमकुम, केशरी स्नान यानाः मय्ति अजिमा पूजा याय्गु चलन दु । थ्वं परम्परागत स्नानयाय्त छ्यलावयाच्वंगु वनस्पतिया थासय् थौ आधुनिक् इलय् सावुँ, सेम्पु म्वःल्हुइगु यात । लक्ष्मीपूजाखुनु पञ्चकुमारी तीर्थय् मीकुसि स्वांन स्नान यानाः मय्ति अजिमाय् पूजा याइ । म्हपूजाखुनु लखुतीर्थय् अजुस्वांन स्नान यानाः कंगअजिमायात पूजा याइ । किजापूजाखुनु इच्छामती तीर्थय् सर्वोषधि रुपय् छ्यलावगु नस्वाः, श्रीखण्ड, हलः, लपालु, रत्तचन्दन, नैक्या नं स्नान यानाः दोला अजिमा दर्शन याइगु चलन दु ।

स्वनिगलय् च्वंगु तीर्थय् लः फोहर जुजुंवन, सडक विस्तारया नामं, तीर्थस्थल त्वपुपुंवन, लःया श्रोत मदयावन, स्नान याय्गु चलन नं न्हन्हंवन, तजिलिजि तनावन। तीर्थस्थल, न्हनावंथय्, वनस्पतितन लोप जुयावन, परिस्थितिकथं हनावगु थिथि याय्माःगु चलन मदयावन ।

वनस्पति ज्ञानया कमी व मौलिक वनस्पति तनावगुलिं परम्परागत छ्य्लीगु यानातःगु तजिलजि नेपाः देय् दैगु वनस्पति विस्थापित जुयावन । भ्रिसं संस्कृति व वनस्पति म्वाःका तय्गुलि ध्यान बीइमाःगु दु । तजिलजियाः लागी माःगु वनस्पतिया संरक्षण याय्त मा पिनाः संरक्षण याय्त हपाः बीमागु खनेदु । थ्वं तजिलजि म्वाःकेगु छगू मू आधार खः ।

भ्रीसं तजिलजीयात मदय्के मगाःगु वनस्पति व न्हनावंगु तजिलजि गथेयाना हाकन म्वाःकेगु धयागु खँय् समस्या ब्वलंगु दु । भ्री नेवाः जुयाः म्वाय्त नेवाः तजिलजि नं म्वाकातय्माः ।

मिफुति निसें शिकागो तक माणिक दाई

केशरमान ताम्राकार

माणिक दाई (प्रा. माणिकलाल श्रेष्ठ) यात लुमंकेगु खःसा नेपाल सम्वत १०९४ निसें लुमंकेमा जिं । उगु इलय् नेपालभाषाया साहित्य सम्मेलन त्वाःत्वालय् न्यायेकेगु छगू लहर हे वःगु खः । अप्वः धैथें साहित्य सम्मेलनय् वय्कया दुग्यंगु न्वचु न्येनेत सकलें आसाकुति जुयाः पियाच्वनी । वय्कलं नवाना दिलकि धाप्रवाह कथं बौद्धिक, भाषिक, राजनीतिक, ऐतिहासिक विषयया म्होति बागू घण्टां मयाक न्वचु बिया दी । अथे हे उगु इलय् सम्मेलनय् ब्वति कायेत दुथ्याकः वइगु च्वसु (निवन्ध) या मूल्यांकन यायेगु माला अप्वः धैथें वयकःयात हे बियादी । म्हाः मधासे थःगु तसकं ब्यस्तगु इलय् हे जिम्मा कयादी - न्हापलिउ, लिपां व हःपा सिरपा क्वःछिनादी ।

वयकः छम्ह नांजाःम्ह समालोचक कथं जूगु सफू ‘ समालोचनाया सिद्धान्त’ नेपाल सम्वत १०८८ स् च्वसापासाया लुखां प्रकाशित जूगु खः । उगु इलय् अप्वः धैथें साहित्यकारपिनिगु सफू पिथने मालकि थःगु सफूया भूमिका च्वयेगु ज्याया लागि वयकःयात हे इनाप याई । ‘ मिफुति’ ने सं १०९७ स् पिदंगु जिगु न्हापांगु बाखँ सफूया भूमिका च्वया दीत जिं नं आग्रह यानाः सफूया पाण्डुलिपि वयकःयात बिया । गबलें म्हाः मधाइम्ह माणिकदाइ नं जितः नं म्हाः मधासें जिगु न्हापांगु सफूया भूमिका च्वया बिया दिल । ‘मेगु छगू ग्यसुलाःगु कृति- मि फुति’ । थौं” ‘ कन्हय प्रगतीबादया नाम जनताया आकांक्षाया पँ लयेमाः धकाः बिचारधाराय् जक अप्वः ध्यान बियाः पात्र सकसितं लेखकया थःगुय सिद्धान्तय नुवाकेगु ज्या याइपिं लेखककपिं नं खनेदु, थथे याय्बलय पात्र फूक्क लेखकया कतांमरि थें जुइ, छु सजिवता दइमखु । जनताया पं लिनाः च्वयातःगु साहित्यय् थथे दयेयः धाइपिं आलोचकतय्त लिसः थें केशरमानजुया बाखनय् जनपक्षीय बिचारदाराय नापं उलि हे त्यसूलाक्क पात्र-चित्रण खनेदु’ (मिफुति, १०९७)।

“केशरमानजुया बाखनय् झीसं थौंया मभिं मनिंया विरोध, अथेसा झीगु बांलाःगु परम्पराय् गौरब, अले कन्हय् या आस्था, उज्वल कन्हय् हयेफुपिं अर्थात ‘ध्वःगु सः’ पिकयाः न्ह्यज्याइपिं धकाः जनताय् आस्था खने दु, वयकःया बाखनय् दकले क्वातुगु पक्ष हे थ्व खः । ‘ मिफुति’ बाखँ संकलनया प्रकाशन नेपालभाषा साहित्यया ख्यलय् मेगु छगू ग्यसुलाःगु कृति पिनंगु खः । (मिफुति, १०९७) ।

खःला वयकलं सफूया भूमिका च्वयेगु ज्या दकलय् न्हापां इश्वंरानन्द श्रेष्ठाचार्यया ‘ पसूका’(१०७७) सफुयात च्वयादीगु खः । ‘पसूका’ ब्वनेधुंका नेपाल संवत १११७ तक वयकलं २७गू सफुया भूमिका च्वया दिल । अथे हे थी थी गोष्ठी,पत्र पत्रिकाय् १२० पू मयाक समालोचनात्मक लेख रचना पिथना दीगु दु(समालोचक माणिकलाल व समालोचना साहित्य, श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ, ११२६) । वयकया दकलय् लिपांगु सफू खः ‘समालोचनाया सिद्धान्त - २’, राजा शाक्य, बिमल ताम्राकार व मेपिं भासेवी पिनिगु तलं मेडिसिटि अस्पातालय् न्हापां खुसि भर्ना जुयाच्वंबले अन हे बिमोचन जूगु जुल । वय्कया रचना प्रकाशन यायेगु झ्वलय् नेपाल समवत ११०० स् त्रिचन्द्र क्याम्पस, नेपालभाषा साहित्य पाला पाखें जिगु सम्पादनय् पिदँगु ‘जः’ ल्याः१०य् वय्कःया च्वसु ‘ कवियाके समालोचकया प्रतिभा’ प्रकाशित यायेफूगु नं जिगु लागि छगू तःधंगु खँ जुल ।

माणिक दाई नं जिगु सफूया भूमिका च्वया बिया दिल । जिं सम्पादन यानागु जः पत्रिकायात च्वसु बिया दिल । थुलि जक मखु जितः वयकलं दकलय् बांलाःम्ह ख्यालः च्वमिया सिरपाः बीत नं सिफारिस यानादिल - खँ खः नेपाल सम्वत १०९७ या । उगु इलय् दँय दसं ‘ मुना सः’संस्थाया ग्वसालय् सभागृहलय् नेपालभाषा ख्यालः कासा जुइगु । जिंनं दकलय् न्हापां ख्यालःच्वया ‘ बाह्रा ख्याः’ । अले धें धें बल्लाः कासाय् ब्वति कायेत मदुम्ह श्रीकृष्ण ‘अणु’ या निर्देशनय् दुथ्याका । तर ख्यालः क्येने बाःछि न्ह्यो ख्यालःम्व मध्येय् छमेस्यां म्हितेगु बिचाः यात । छम्ह ख्यालम्वः मदयेवं कासाय् ब्वति काये मफइगु जुयाः ग्वसाःखलःयात न्ह्याथे यानाःसां क्येनादीमाः धका कर यात । म्हाःहे धाये मफयेक । जित छुयाय् छूयाय् जुल । तसकँ मिले जूम्ह पासा रमेशकाजी स्थापितयात व भूमिका म्हितादीत इनाप याना । वयकलं थः मफूगु इलय् नं जिगु इनापयात स्वीकार यानाः म्हितेगु बचं बिल । चा न्हि मधासे रिहर्सल यानाः । ख्यालः बाँलाक प्रस्तुति जुल । नां जाःपिं ख्यालमि तसें ब्वति काःगु उगु ख्यालः कासाय् ‘ बाह्रा ख्याः’ ख्यालकं ल्यू सिरपाः त्याकल । खःला थ्व ख्यालः न्हापां हे परिक्षण (स्क्रिप्त) यानाः माणिक दाइ नं जित बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि धकाः घोषणा याना तये धुंकूगु जुया च्वना । लिपा तिनि सिल। ब्वति मकाःगु जूसा जि अबलय् दकलय् बाँलाम्ह ख्यालः च्वमि जुइ मखनीगु जुइ ।

नेपालं जिगु थाय् बाय् अमेरिकाया शिकागोय् सन् १९९९ निसें जुल । उवसां निसें माणिक दाइ लिसे जि नापलाये मखं । सन् २०13 स् नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमरिकाया १२क्वगु दँ मुज्याय् माणिक दाइयात मू पाहाँ कथं ब्वना तःगु । थ्वहे इलय् अनया ज्या सिधयेकाः शिकागोय नं हनेगु लागि वयकःयात इनाप याना । जिगु इनाप कथं लय्ताया सहर्ष स्वीकार याना दिल । माणिक दाइ वाशिङ्टन डि सीं श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ व डा. बालगोपाल श्रेष्ठ लिसें शिकागोया ओहेर एयरपोर्टय् २०१३ मे ३१ तारिखय् लायण्डिङ्ग जुया दिल । जि वयकःयात नापालयेत मखु, वयकः हे जितः नापलायेत जिगु थाय्

Anniversary

20 Years

शिकागोय् झाया दिल। वयक. झायाः कन्हय् खुन्हु जुन १ तारिख खुन्हु शिकागो पब्लिक लाइब्रेरिया हलय् बयकःयात अभिनन्दन (हनेगु) व प्रेम बहादु कंसाकारया ९५ दँ बुन्हि हनेगु ज्या जुल। शिकागोय् नेवाः अमेरिकन दबूया सकल दुजःतय् दथुइ बयकःयात सगं बिया हनेगु ज्या लिसें उगु इलय् बिदेशं झाया च्वनादीपिं डा. बालगोपाल श्रेष्ठ, बालमुकुण्ड श्रेष्ठ, व श्रीलक्ष्मी पिन्त नं डाय्सय् तया खादा क्वखायेकाः सगं बीगु ज्या जुल। प्रेम बहादुरया ९५दँ बुदिं हनेगु भ्वलय् माणिकदाइ नं बाघौ नं मयाक प्रेम बहादुर कंसाकारया बारे आः तक सुनानं मस्यूगु खँया न्वचु बिया दिल। बयकलं बियादीगु छत्वाचा अंश थन न्ह्योब्वय् - "प्रेमबहादुर दाइयागु ९५ दँया जन्मदिं जूगुलिं प्रेमबहादुर सम्वन्धि छुं छिकपिसं मस्युनिगु खँत प्रकाशित नं मजूनिगु खँत जिं थन कने । जितः खुसि जु कि अमेरिकय् वयाः नेवाः अमेरिकन दबूया पाखें प्रेम बहादुरजुया गुलि महत्वपूर्णगु प्रकाशीत मजूनिगु खँत न्येने। छिकपिन्त नं सन्तोषया खँ जुई। व अले छगू झी नेवाःत थन च्वना झी नेवाःत धैपिं सु खः। थयेक झी नेवाः धायेगु, झीगु भाषा नेपालभाषा धायेगु, उलि जक धया च्वना। नेवाःतय् बिशेषता छु दु, थ्व छता निता कने ''.

अंगलय् खायातयागु बायनर स्वयाः हानं नवाना दिल ''.दकलय् न्हापाला छिकपिसं थन प्रेम बहादु कंसाकार धकाः च्वयातःगु दु। प्रेम बहादुरया नां कंसाकार मखु, कंसकार जक खः। झीगु भासय् फसया फय जुइ, थासया थाय् जुइ, हंसया हँय् जुइ, खसया खँय् धया च्वना। स या उच्चारण याइ। कँय् दयेकीपिं जुयाः कंसकार धाःगु खः, कंसाकार मखु। वयकलं गबलें कंसाकार च्वःगु मदु, जीवनभर कंसकार हे च्वइगु खः। व स्यंकाब्यूलगु ला दयाबीर सिंह व वयकःया छम्ह निम्हस्यां दयाबीर सिंह कंसाकार च्वल। अले कसाः धायेत हे कंसाकार जुया वन। थ्व हे जक खः ''।

वयकया न्वचु पूवंक न्येनादीत थ्यग त्तदभ या थ्व लिङ्कय् झासं - https://www.youtube.com/watch?v=3FIExhToL4c

वयकलं शिकागोय् झायाः बियादीगु भाषा, साहित्य, राजनीतिक व ऐतिहासिक बिषय लिसें प्रेम बहादुर कंसाकारलिसें स्वापु दूगु दुग्यंगु न्वचु जिगु नुगलय् आतकं थाना च्वंगु दनि। थुगु ज्याभ्वः क्वचायेकाः वयकःयात सम्मान याये कथं बहनीया भ्वय शिकागोया छगू रेष्टुराँय् नेवाः अमेरिकन दबूया परिवार लिसें न्हैपुक्क तःजिक कालबिल जुयाः क्वचाल।

कन्हय् खुन्हु जिगु हे छेँय् हानं सकलें मुना ज्यःना यायत थ्यं मथ्यं निघौया मुनाय् नेवाः अमेरिका दबूया दुजःपिंलिसे खँल्हा बल्हा जुल। वयकलं भाषाया खँ लिसें मेमेगु पुलांगु खँ कना दिल। थ्वहे इलय् वयकःयात अमेरिकाय् च्वना च्वनादीम्ह डा. कमलप्रकाश मल्ल लिसे नं फोनय् पलख खँ ल्हाका बिया। स्वन्हुया शिकागो भ्रमण वयकःया अन्तिम दिं थ्व जुल। जिगु छेँय् नं बिदा जुइ न्ह्यो अन्तिम दिं थ्व जुल। जिगु छेँय् नं बिदा जुइ न्ह्यो झस्स लुमन। जिगु दकलय् लिपांगु सफू ' जि बिश्वास म्वाय्'। थुगु सफूया समालोचना छपु वयकःयात च्वकेगु न्हापां निसेंया इच्छा। जिके दनिगु उगु सफू निगू मध्येय् छगू वयकःया ल्हाःती तया धया, " माणिक दाइ, जिगु थ्व सफूया छगू समालोचना च्वया बिया दिसँ, शिकागो नेवाः यात।" सफू थःगु म्हिचाय् स्वथन। म्हिचाय् स्वथंगु सफूया समालोचना च्वय सिधयेके मलावं माणिक दाई लिसेया लु आःतकं झलझल लुयाच्वंगु दनि जिगु आसकुति मिखाय्।

स्वनिगःया इतिहासय् पुलपालु हावालासा

च्वमि- शाक्य सुरेन

नायः, हलिं नेवाः दबू, नेपाः देय् मू कवः

जि इतिहासकार मखु । जि नेवाः व नेवाः भावनां प्रेरित जुया नेपाःया इतिहास व स्वनिगःया इतिहास थीथी कोणं अध्ययन याये मँदुम्ह पाठक धाःसा अवश्य खः । थुकथं नेपाःया म्हसीकाया इतिहास ब्वनेबलय् लुयावइगु असन्तोष, फरक बिचाः प्रमाणितकथं मजूसां तार्किककथं पूर्वानुमान (hypothesis) थन न्ह्योब्वय् त्यना ।

1) गोपालवंशी / हँय्पु, स्येपु, सापु

स्वनिगःया इतिहासय् आदिवासी जातीकथं गोपालवंशीयात न्ह्योब्वइ । गोपालवंशी खँग्वः संस्कृत खँग्वः खः । तर नेपाःया आदिवासी धाःसा मङ्गोल मूलया खः । थनया नेवाःत तिब्बेतोबर्मेली भाय् ल्हाइपिं खः धैगु खँ नेपालभाषाया प्रकृतिं क्यनाच्वंगु दु । नेवाःभाय्या कृया खः, मखु, ज्यु, मज्यू आदि संस्कृत भाय् नापं गुकथं नं स्वापु मदु । गुलि दु मंगोल भायनाप दु । उकिं नेवाः आदिवासी धैपिं हँय्पु, स्येपु, सापु खः, हँय् लहीपिं, स्ये लहीपिं व सा लहीपिं । गोपालवंशी, महिषपालवंशी - सा स्ये लहीपिं भारतं नेपालय् थहाँवल, स्ये लहीत, सा लहीत जक धका अनुमान याय् थाकू । मुस्लिमया दवाबं व विभिन्न कारणं लिच्छवी जुजुपिं, मल्ल जुजुपिं नेपालय् वल, स्वनिगलय् वल धैगु इतिहासं न्वँवानाच्वंगु दु । थ्व हे यथार्थ खः थें च्वं । थुमिसं 'संस्कृत' भाय्यात मूलभाय् नालीगु जुया हे सा लहीपिंत गोपालवंशी व म्ये लहीपिंत महिषपाल धका लिपा जक नां ब्युगु खः । यैंया किलागःया महर्जन गोपालवंशी धाइ । तर अन स्येपु, हँय्पु, सापु स्वथी नं दु ।

2) चोभारं लः पित छ्वःम्ह श्री कृष्ण कि महामञ्जुश्री ?

गुलिस्यां धाइ - श्री कृष्णं चोभारय् सुदर्शन चक्रं तछ्याना लः पितछोगु खः । गुलिस्यां धाइ - चीनं महामञ्जुश्री वया खड्गं पालाः लः पितछोगु खः । स्वनिगःया मूलवासी मंगोल / किराँती खःसा चोभार तछ्याःम्ह महामञ्जुश्री मजूसे श्रीकृष्ण गथे जुइ ?

3) नेवाः समाजय् दलित दु कि मदु?

स्वनिगःया भाय् तिब्बतो बर्मेज भाय् खः । खोप्रीङ्ग पाखें ख्वप, थिम्रीङ्ग पाखें थिमि खँग्वः बनेजुल । स्वनिगःया नेवाःतय्सं थनया वसः पुनीगु गथेकि हाकु पर्सि, उनी गाः आदि । थुगु समाज मातृप्रधानया ल्यू थन तिब्बत / चीनया प्रभाव यक्व दु । यद्यपि लिच्छवीकालनिसें संस्कृत भाय् व हिन्दु धर्मया प्रभाव लात । स्वनिगःया मूल पहिचान धैगु हे मिश्रित खः । मंगोल, आर्य, ड्राभिडियन, अस्ट्रोलाइडया समिश्रण / मूलप्रवाह मंगोल व आर्य । उकिं यद्यपि मंगोल मूलया समाज समतामूलक समाज खःसा आर्य समाज बेद उपनिषदय् आधारित, वर्ण व्यबस्था समाजय् आधारित समाज खः । स्वनिगःया मंगोल समाजय् लिच्छवी व मल्लकालय् आर्य समाज वर्ण व्यवस्थाया तःधंगु प्रभाव लाः । बुद्धधर्मय् हिन्दुधर्मया प्रभाव लात । जयस्थिति मल्लया पालय् भारतं न्याम्ह ब्रम्हु बिद्वानत हयाः नेवाः समाज वर्ण व्यवस्थाय् हीकेत थीथी जात बनेजूगु इतिहास ला दु हे दु । आर्य समाजया आधारय् यद्दपि ब्राम्हण, क्षेत्री, वैश्य, शुद्रकथं प्यंगू वर्ण व्यवस्थाय् हीके मफुसां वर्ण व्यवस्था प्रभावशाली जुल । गुकिया प्रभावं नेवाः समाजय् थी त्यः, थी मत्यः, दलित आदि दत । सुचिकाःयात दमाई, लुंकःमियात सुनार, नकःमियात कामि धायेगुला मयात । तर जातीय विभेद हे मदु धायेगुला मिखा तिसिना संसार ख्युँसेच्वं धायेगु बराबर खः ।

4) नेवाः राष्ट्र खः कि जनजाती खः ?

गुलिस्यां धाइ - नेवाः राष्ट्र खः, गुलिस्यां धाइ नेवाः जनजाती खः । छु खः नेवाः? जनजाती खः कि मखु ? नेवाः सफू ब्वना स्वल धाःसा छम्ह हे लेखकं नेवाः राष्ट्र खः नं धैतःगु दु, जनजाती खः नं धैतःगु दु । नेवाः समाज मंगोल मूलया कारण समतामूलक समाज खः। उकी थी त्यः, मत्यःमदु । तर आर्य समाजया प्रभावं जातीय विभेद दुहाँवल । थुकथं समाज मिश्रीत जुल । तर स्वनिगःया मिश्रीत समाजया मिश्रीत संस्कृति, धार्मिक नेवाः समाज थुलि प्रभावशाली जुल कि थन ब्रम्हु, शर्मा, मिश्र, शाक्य, रंजित, राजकर्णिकार, सँयु, तामाङ्ग न्ह्याम्ह दुहाँ वःसां melting जुया नायाः वना नेवाः जुयावन । गुकियात नेवाः राष्ट्र धाइ । जातजाती मुनाः सलंस / द्वलंद्व दँ लिपातिनि राष्ट्र बनेजुल । थुकथं नेवाःभाषा व संस्कृतिया माध्यमं थी थी जातयापिं नेवाःया नामं एकताबद्ध जुल । स्वनिगलय् नेवाः राष्ट्र बनेजुल । यैंया उदाय समाज धाय्बले थ्व गुंगू जातया समायोजन खः । गथे तुलाधर, स्थापित, ताम्राकार, सिलाकार, कंसाकार , सिन्दुराकार, सिलालिक, बनिया व सिखाकार । अथे हे शाक्य धाय्बले थुकि कपिलवस्तुया शाक्य, देवदहया कोलिय, लिच्छवी, मिश्र आदिपिं विलय् जुयावंगु खनेदु ।

अथे हे ज्यापू धाय्बलय् थूकी महर्जन, डंगोल, प्रजापती, सुवाल, गां मल्ल, हँपु, सापु, स्येपु, पइ, बलामी, गथु, दुइं (पुतवार), व्यञ्जनकार आदि विलय जुयाच्वंगु दु । व्यञ्जनकारयात किराँतवंशी धाइ । व्यञ्जनकार ज्यापु समाजय् विलय जुसां अझं व्यञ्जनकार व ज्यापुया बिचय् दूरी दनि, ज्यापू व व्यञ्जनकारया इहिपा यायेगु चलन मदुनि । थुकथं उदाय् समाज, शाक्य समाज व ज्यापु समाजयात छु धाय्गु ? उपराष्ट्र ? आन्तरिक राष्ट्र ?

5) स्वनिगःया आदिवासी मूलवासी सु ?

गुलिस्यां धाइ - स्वनिगःया आदिवासी गोपालवंशी खः, गुलिस्यां धाइ ज्याप खः । जिं स्वय् - स्वनिगःया ज्यापुत लिच्छवी नं मखु, किराँती नं मखु, आदिवासी खः। इतिहासकार बाबुराम आचार्यनं यलय् ज्यापुया वस्तीइ लिच्छवीया इतिहास् / शीलापत्र आदि लुयावःगुलिं ज्यापु लिच्छवी खः धयादिल । यद्दपि राज्य विप्लबया कारणं किराँत व लिच्छवीपिं विजित जुया ज्यापु समाजय् विलय जुयावंगु खनेदु । ज्यापु समाजया मू व्यवसाय सा, म्ये लहीगु, खेतीपाती यायेगु, म्हय जुया जीविका

यायेगु व इमिके धार्मिक कट्टरपन मदूगु, सिधासाधापिं जूगु कारणं आदिवासी / मूलवासी धका अनुमान यायेफु । किराँत व लिच्छवी शासक जूगु कारणं ज्यापुतयेके नं शासक स्वभाव या अंश दय्माःगु खः । तर अथे खनेमदु । उकिं ज्यापु लिच्छवी / किराँती खःसा आदिवासी मखु । आदिवासी खःसा लिच्छवी / किराँती मखु धका अनुमान याय्फु ।

6) छु दोलखा नेवाः सभ्यताया मुहान खः?

दोलखाया समाजसेवी शान्तकृष्ण श्रेष्ठया धापुकथं नेवाः सभ्यता दोलखां शुरु जुया स्वनिगलय् वःगु खः । तर इतिहासकारपिनिगु धापुकथं धाःसा नेवाः आदिवासीया मू थाय् homeland हे स्वनिगः खः । गुलि नं पिनेया नेवाःत खः, इपिं स्वनिगलं पिहाँवनाच्वंपिं खः।

शान्तकृष्णया धापुकथं -

1) दोलखाली भाषा स्वनिगःसिबें पुलांगु भाषा खः । पाँचपाण्डवपिं गुप्तवास च्वंबलय् ल्हाइगु गोप्य भाय् खः ।
2) महामञ्जुश्री तिब्बतं दोलखा जुया स्वनिगलय् वःगु खः ।
3) हरिसिंहदेव बाराया सिमरौनगढ जुया स्वनिगलय् वःगु खः ।
4) नेपाःया न्हापांगु सिक्का इन्द्र सिंहदेवया पालय् दोलखाय् छापे जूगुखः। स्वनिगलय् बस्ती बसे यायेत दोलखां थी थी जाती छ्वयाहःगु आदि ।

थुकथं स्वनिगःया इतिहासय् थी थी तरङ्ग, थी थी न्ह्सःया हावालासा त्वैच्वंगु दु । थजोगु खँय् छु नं छुं कथं भ्फी नेवाः इतिहासविद् व संस्कृतिविदपिसं चासो कायमाःगु खनेदु ।

अजि

अपर्णा प्रधान, मरुहिति चुकः, यैँ

धनीगु परिवारय् इहिपा जूम्ह अजिया जीवनय् मचाः मगाः धयागु छुं हे मदु । म्हाय् छम्ह दयेका विधवा जूम्ह अजिया काय् मदु । म्हाय्भात याकनं इहिपा याना विया दोलाजी (घरज्वाई) लहिना दिल । अलय् म्हाय् व जिचाभाजु हे अजीया छय् परिवारिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, सांस्कृतिक आदिया ज्या कःघाना विल । काय्मचाया जिम्मा कया च्वन । नीलहिरा छम्ह दयेवं, चन्द्रशोभा तःमांया स्वम्ह मचा व अजि छम्ह नापं याना प्यम्ह परिवार दत । "जिचाभाजुया गथेच्वं आ ? गथे स्वानं कुतुं वःगु अजी नापंलात कि जःलाखःला पिसं न्यनिगु । "पसः भ्काम्ह, मचाया जन्मन्ही धका ज्वने फक्व ज्वना भ्काल। भटुपञ्जलय् बः कायादिगु, ल्हा स्वब्याना स्वाने छपुती कुतुवन । दुगः क्वें त्वधुल धाल । थौ गुन्हू मछि दये धुंकल । ल्हा तुती चलय मजू । नुग मछिंका अजिं लिस वी ।

"चन्द्रशोभाचां बौ जक म्हस्यू धयां भाःतम्ह नापं स्वाने कुतुंवया छुं ज्या याय् मफुत । काय् मचा मदुगु छैं काय्मचा जुया ज्यायाना च्वंम्ह जिचा भाजु अस्पतालय् ग्वारातुला च्वन । जिगु छें अलपत्र जुल ।" अजिं नुगः मछिंकादिल । अजिया छैंय् तक्वःगु क्वथा दु । तर छगू क्वथा हे बालं विया तगु मदु । सीसा ख्वमदु, तंसा मायदुम्ह कुलनारा दाजु छम्ह क्वथाया बा मदु, ज्याया ज्याला मदु याना छकू क्वथा विया तल । अजीयागु छेंय् याना च्वंम्ह कुलनारां दाजु हे लालां अस्तालय तया छेंय हम्ह अजिया जिचाभाजुयात सुसाकुसा याना च्वन ।

नीलहिरा जिपिं पासा पुचलय् दकलय् थकालि । माजु नकिं जुइमाम्ह जुया, उराय्नी जुसां वयात जिमिसं गुरुमां धायेगु । व न्ह्याम्ह नापं नं हालेत ल्वायेत ग्याम्ह मखु । म्हिते बले नं न्ह्याबलें भ्र्यल्ला याइगु । सुनानं छुं धाये ज्युम्ह मखु । वयात सुनानं थीजक थिलकि हे दागुथें याना 'यो अजि' धका चुकः थ्वयेक हालिगु । उकिं पासापिसं वं न्हयागु यासां सहयाना च्वनिगु ।

"नील क्वथाय् दुहाँ वा । छाय् भ्यालय् दना च्वनागु?" नेपालय् वकिलया ल्याः म्होगु इलय् वारिस्तर ज्यायाना दीम्ह बायाथाय् थःगु ज्या याकभ्काःम्ह अजिं मातंया भ्यालय् दना च्वम्ह छय्यात सःति । नीलशोभा बाः खना ग्या । व क्वथाय् दुहाँ वनि मखु । धेवाप्व घाना नीलहिरा चुकय् म्हित वइ । पासापिं सकसितं कान्छीचियु पसलं लत्यापाः, साखःसाला, ग्वफुकिया लड्डु, नानीतताया पसःया पौष्टिक न्यानाः नकिगु । गबलें इमिगु क्यबय् येंका सुन्तला, भोगत्या, आमासि, हलुवाबेच खाना नकिगु । "छन्तला अजिं नीलहिराचित थें हे बाँलागु अँगु न्ह्याका हइतिनि जुइ । " जिमि बाःनं न्यना ह्वाके हःगु अंगु क्येनाः जिमि ततां जित ह्वयेकिगु। अजि जित न्ह्याबलें गथामुगःया भ्कीगु थःछैंयात ज्वरागु अंगु न्ह्याकिगु खः। "अजियागु छैंय्या क्वाति थें भ्कीथाय् दायि्कगु क्वाति उति मसाः" धका अजिनं छैं भ्कीताय् दायि्कगु क्वाति उति मसा" धका अजिया छैंये क्वाटित्वना वाय ८ मांयात धाःवय् । अलय मांया जित ब्वबिगु त्वह दइ । अजिपिं उराय् त गुन्हिपुन्हिबलय् भ्कीगु छैंय् ममचा तया क्वाटि दायकीगु । उकि इमिथाय्यागु क्वाटिसाइगु का । उरायनीया ल्हातं नयावइम्ह", ब्वबियादिगु।

" छिमिबौया न्ह्यलं चाइ ।" 'यैंयाबलय् हनुमान ध्वाखाय् महाकाली प्याखँ हइकूगु, वंगलय् आजुद्यःयात हाथू हायेकूगु, कुमारीया छैंक्वय् त्रैलोक्यनाथया देगलय् दशअवतार क्यंगु, दक्व स्वया छैंय् लिबाक्क वनेगु । मिसामचात जुया योयोथें जुल धकाः छिमि बौनं छन्त जात्रा याइ ।" बौनं चिसलं धयादी । धन्य मांया मतिना । यैंया जिमित दकलय् यःगु जात्रा हे जुल । उपाकु वइ कुन्हुनिसें जानय् धुनेवं जिपिं छैंय् थाइगु मखु । पाल्चा मत तःवपिसं बँयंतये मलाबले इमिगु ल्हाति हे पाल्चा लाकाः कायेगु । गुलिसिनला जिमित लाक्व पाक्व म्हुतु नवाना वाकिगु । लाखे, सवंभत्तु, तानाकिसी (पुलुकिसी) स्वये त जिपिं पासापिं सकले लं सिथय् भ्वलाक्क फ्येतुना च्वनेगु । नानीचा याइकुन्हु भ्कीगु चुकय् हे दिप्याखँ हइकीगु छं स्यु मखुला? छाय् फल्चाय् च्वना डबुली हइकिगु स्वःवनेगु? "डबुली दिप्याखँ हइकूगु स्वया छैंय् वनेवं मां नं जित धयादी । जिमिगु छैंय क्वय् दँय्दंस दीप्याखँ हइकूगु स्वया छैंय् वनेवं मांनं जित धयादी । छिमिगु छैं क्वय् दँयदंसः दीप्याखँ हइके हईगु जि मस्यूगु मखु । जित धाःसा थःगु छैंया भ्यालय् च्वना चुकय् हइकिगु स्वया पासापिं नाप फल्चाय् च्वना स्वयेगु हे न्ह्याइपूता । "पंजरां कुन्हु छंगू जन्मन्हि मखुला नानिचा" ? जित खनेवं अजिं जित न्येनादी । जन्मन्हि धकाः न्ह्यागुसां छगू जित उपहार बियादी । उकुन्हु अजिया छैंय् विशेषकथं छायि्पया तइ । ताःहाकःगु व बैठकय् न्ह्यायकं दराजय् बुद्ध भगवानया मूर्ती, दराज जःखः प्लास्टिकयागु कृतिम स्वाँ ह्वेकातःगु लियागु गमला ब्वया तइ । पंजरां काःवइपिं सन्याकाई तक हे मद्दिक्क वया च्वनि । इमित खिर, मरि, फलफूल, वा, जाकि, धेबा इनाबित जिमिसं इनाब्यू धका छता छता सामान जिम्मा बिया दी । पंजरां फःवईपिं क्वचायवं अजिं जिपिं सकसित नकादी । "छिमिगु छैंय् छिमि बौनं फूलपाटी ग्वन्हुन्त्यो निसें दुगुचा, खसि, हँय, खाः दलान जायक न्याना तयहइगु मखुला ? जिमिगु छैंय्ला हिंसा याय्मज्यु ।" अजिं थःगु छैंया प्रथा कनादी । "थुगुसी मोहनी बलय् किलागः त्वालं हे नवरात्री मेला मुंकिगु जुलनि, सिलला ?" राधां जिपिं पासापिं सकसितं सूचंबी । पासापिं सकलें मेलाय् स्व ल्हू वनेगु क्वजी। स्याकुत्याकु (महानवमी) कुन्हु नं छिपिं सुथे निसें मांकाद्यः पालाःद्यः (संकटा), लुमरी (भद्रकाली), शोभा भगवती आदि पीठय् द्यःयाथाय् वनेगु । 'न्हापा जिपिं मचाबलय् विद्युतीय भ्किसिमिसि मतया चलन मदु । पाल्चा मतःहे च्याकेगु । स्वन्ति जःछि भ्यालय् पाल्चा मतः तयेगु, भ्यापतिकं, लुखाय्, तकुस्वांमाः खायेगु, लुखाय् मन्द च्वयेगु आदि चुकय् च्वंपिं पासा पुचलय् धेंधें बल्लाकासा हे जुइगु । दाजु किजापिं जू म्हितुथाय् मिसा मचात स्ववने मज्यू" । अजिं

Anniversary

20 Years

थ:गु बाल्यावस्था लुमंकादी । "छिपिं सकले योमरि छुइस:मखुला? मचात, भातया छैंय वनेबलय् नं योमरी छुइमस धाय्मालि । हायेकेथें याना अजिं जिमित योमरि छुइगु स्यनाबी । योमरि पुन्ही कुन्हु छय्या पासापिं स:ता योमरि दयेकेबी । न्हिच्छिबिक पासापिं सकेसें जाना: हाम्वचाकु, माय्, ला, खुवा थनागु योमरि ख्यामामां दयेके सिधयिके । छग: निग: योमरि ननं जिमि प्वाजाइ । बहनी फ्वंवपिंत दालचा छगलय् योमरि तया न्ह्योने नयाबी । द्य: ख्युंख्युं धालकि त्वायापिं मचात त्योछिंत्यो हाला योमरि फ्वं वइ । इमित ताउत हायेका जक योमरि बिया छ्वये । "ब्युम्ह ल्यासे, मब्युम्ह बुरी कुती" धका इमिसं जिमित हायेका वनि । "ललिता, कुसुम व सन्ध्या स्वम्ह तताकेहेंपिं वया मांनाप घ्य:चाकु सलुं नख: हनेत गामय् वया पाजुपिंथाय् न्हाच:सुथय् हे वने धुंकल । छिपिं सकसित जिमिगु छैंय वा धका जिमि अजिं सतके ह:गु ।"नीलहिरा पासापिं सकसित चुकय् स:ता धयाथकि । जानय् धुनेवं मांयागु ल्हातिं चिकं ति। अलय् सकलें मुना जिपिं अजिया छेयँ थ्यंक वने । अंजि जिमित न्हिनय् घ्य:चाकु तया कौला याकि । बन्हि तरुल, पल:, मुस्या वालागु, काउलि तरकारी, नवदुगुया ला, त:खा, सन्या खुना तया भ्वय् नकाहइ । "थुगुसी चिकुलां मिलाहेरायात बियाछ्वयेगु । छिमिसं सिलला?" अजिया खँ न्येना जिपिं सकलें वातां जुल। अजिया छेयँ पासापिं तताकेहें नाला: य:त्य: नया य:त्य: पुना: ब्वलंम्ह नीलहिरा, म्हिग: मगानिगु उमेरय् इहिपा जुल । "नीलहिरा बियाछ्वसां निसें भ्वीगु पासापुच: हामा: मदुगु परिवार थें जुल हला?" शारदाचां अजि धायेवं पासापिं सकसियां मिखा ल:ल: धाल ।"न्ह्यागु नख: जूसां पासापिं मुना अजिया छेयँ न्ह्याइपुका: वनेगु। पासा मदुगु छैंय् वनेत भ्वी पला: मन्ह्यात" । लँ च्वतं ख्वबि हुइ राधां "एस.एल.सी. परिक्षा न्ह्य: जि व रुपकेशरी निम्ह बाहेक मेपिं पासापिं सकसिया इहिपा जुल । रुपकेशरीयात नं वया मर्सय् च्वंम्ह त:मां नं थ: नापं मर्सय् ब्वनायेंकल । एस.एल.सी. परीक्षा बिया रिजल्ट मवनि बलय् जिगु नं इहिपा जुल । इहिपायाना पालाय् व:सां निसें जिगु बाल्यावस्था लुमन्ति हे जक जुल । थ:छैंय् वा तसकं म्हमफूगु सूचं न्येने त:दँ लिपा जक जि यँ दे थ्येंगु ख: । म्हमफूम्ह बौ स्वयेत थ:छैं वनागु इलय् हे धेबा फ्वना च्वंम्ह अजि ध्वदुगु ख: । चुकय् दकले धमिम्ह जिमित न्ह्याबलें नका: माया याइम्ह अजिया अवस्था जित बिगत व वर्तमानया दुबातय् थनेहल । न्येतया दुवातय् भ्वाता: जुया जि ताउतक हे अजी वंगु लँय् मिखा लायाच्वना । "राधाचिया भा:तं मेम्ह कला हल । मां बिचा यायेगु त्वह तया राधाया थ:छैंय् हे थात, नानी सिलला?" तताजुं जित हानं मेगु म्हाइपूगु खँ न्येंका दिल । थ:छैंय् निघौति च्वना जि राधाया थ:छैंय थाहाँ वना । क्वथाय् राधा मांम्हनाप खँ ल्हानाच्वन । त:दँ लिपा नापलाम्ह पासा नाप मेमेगु खँ ल्हाय न्हा: अजिया खँ न्येने हथाय् जुल । उकिं मेगु खँ मधासे अजिं जिके धेबा फ्वंगु खँ कन । 'विनासकालय् बिपरित बुद्धि' धाय्थें सुयातं मखुगु मयाइम्ह अजियात परिस्थिति उइं, फ्वगिं यानाबिलका छुयाय्"। परिवार खँखिना वि लि जुल । राधां ता:हाक भ्वसुका तइ । राधायागु खँ जिं बांलाक मथु । अजु चाया जिं वयागु ख्वा वाताहां स्वयाच्वना । " अजि ला जिचाभाजुयात थ:गु जग्गा हे मिया उपचार याकूगु ख: । लांलां अस्पतालय् भर्न याना वास:याका तल । अय्नं म्वाके मफूत । धेबा नं फू मनू नं फू याना चन्द्रशोभा त:मांया भा:त सित । मचासु हे मतेनिम्ह नीलहिरायात बिया छ्वल । कुलनारा दाजु नं दुबइ वन ।" राधां हे खँ न्ह्याकल । "अजी थ: बुरी जुल धका: गबलें नुग: मछिका: मदि । छय्या पासापिं नाप थ:नं मचा हे जुया न्ह्याइपुका च्वनादिगु । काय्मचा यानातम्ह जिलाजंया मृत्युं थ: बृद्धावस्था थ्यंगु ताय्का दिल "। राधा बाखँ कनेथें अजीया खँ कना यंकल । "चन्द्रशोभा त:माँ गन भ्वालले?" नीलहिराया भा:त पिन्थाय् च्वना मां व अजीयात ल्वमंका च्वनला। अजियागु अजागु अवस्थाय् लाका: थ:छैंय् मवला?" राधाया खँ त्वाथला जिं न्येना । बिधुवाम्ह म्ह्यायनं दुख:सी धका: अजिया मन तसकं हे ग्याका दिल । थ: छम्ह मन्त कि वया स्यान्यापिं सुं हे दइमखुत धका विचा:याना दिल खनि । अलय् थ: सिना वने न्ह्यो हे छैं म्ह्याय्यानामय् पास याना दिल खनि । राधा जिगु खँया लिस: हे मकासें थ:गु हे तालं अजीया खँ न्ह्याकाच्वन । "माँबौ म्हमस्युम्ह किजायात चन्द्रशोभाया भा:त हे ब्वलंका ब्याहा यानाबिल । थ:गु भाग छैं किजायात बिया थ: ससलय् च्वंवल । अस्पतालया बेदय् ग्वारातुला च्वम्ह दाजु किजायागु ख्वा छक स्वयेधका द्य:या नां काये थें धा:गुलिं छैंय् सतके ध्वल। अय्नं किजाम्ह पला हे त:मव । अन्तिम अवस्थाय् तकं दाजुम्ह किजायागु नां काकां सिना वन । चन्द्रशोभा तसकं हे नुग: मछिंकल । " खाताय् फ्येतुना च्वंम्ह राधाया मां नं धयादिल। भा:तसिना चन्द्रशोभाया मिखाय् ख्वबि मदिनि । लज्जामचाम्ह, इलम छुं मयासें लतंफतं कय्ता तं यानाजूम्ह किजाभत व नयेनकिं ज्यावकिम्ह पिलि वया चन्द्रशोभाया न्ह्योनेय् गोहिख्वबि हाय्का सहानुभूति क्यंवइ । त्वालय् आयोजना या:गु तीर्थयात्राय् भूवनेश्वरी अजि नं भ्वाइ। तीर्थय् न्ह्याइपुक चाहिला अजि ल्याहाँवइ । चन्द्रशोभा ख्वा:ख्युंक तया मांयात का:वनि । "गनं हयागु मै छं जित?" थ:गु ल्वहँ चुकया छैंय् मयंकूसें यट्खा बहा:या ख्युंक्वथाय् यंकूगुलिं अजीनं न्येनि ।

न्याम्ह ब्वनायंकूगु छैंय् अजी सालायंकूम्ह थें म्ह्याय् ल्यूल्यू वनि । ख्ययुंक्वथाय् तुति भ्व:लाका याउँक फ्येतुइ । अलय् अजुचा ख्वा:याना चाकमाकलिं मिखा ब्वइ । थ:गु छैं मिया थाय्बाय् मदया च्वम्ह किजाभतयात चन्द्रशोभायात दँव:गु छैंय् ' अगचा मालां देग:चा लू'थें हे जुल । अजि तीर्थयात्रा वनाच्वंगु ताकय् वया चन्द्रशोभायात फय्गं खँ ल्हावइ । किजाभतया खँय् चन्द्रशोभा पत्या याइ । जाल भ्वेलयाना ल्वंहचुक या छैं मिया बिइ । धेवा ल्हाती लायवं कला: ज्वना किजाभतम्ह वेपत्ता जुइ । चन्द्रशोभां मांम्हेसित बृतान्त कनि । चन्द्रशोभा ख्वख्वं थ:त किजाभतं ध्वंलाना: ठगय्या:गु खँ न्येना च्वंम्ह अजीया म्हुतु सास बाहेक छगू शब्द हे पिहाँ मव । तीर्थयात्रां ल्याहाँवइम्ह अजि चच्छि मद्यों । अजिया शुद्धि तन । म्ह्याय्म्ह सूज्यायाना मांम्ह्याय् निम्हयि्सयां सुथय् बहनी ल्हा: म्हुतु जूलाकाच्वन । शुद्दि तंका च्वंम्ह अजि लँजुवातय्के धेबा फ्वंवनिगु जुया च्वन । अजिया खँन्येना वयाम्ह जि बाचातक न्ह्योमव ।

CLAY OVEN

Clay Oven Restaurant

Savor the Finest Indian Cuisine & Carryout
1170 F West Patrick Street
Frederick, MD 21703
Phone: 301-631-2004
Fax: 301-631-2007
Email : clayoven@frederick.com

Hours: Mon-Fri: Lunch 11:30-2:30, Dinner 5-10, Sat & Sun 12-10

Welcome To The Clay Oven Restaurant
A Delightful Indian Dining Experience

मिंतुना !

जिमी मां ईश्वरी रंजितया

मिं ज्या जंक्वया लसताय् यक्व यक्व मिंतुना

नापं वय्कया ताः आयुया कामना यानाच्वना ।

जयम्बु, लक्ष्मी,

ज्वयल, लुजला रंजित

गैथर्सबर्ग, मेरिल्याण्ड

Canadian Newa Guthi & "Madal " Training : A common Ground for the Community

Uttam Makaju, Toronto

There is a saying in Sanskrit scripture " A man not interested in literature, music and arts is just like an animal without tail and horns". This saying elucidates importance of literature, music and arts in our life. Because knowledge of literature helps to open the intellect, knowledge of music helps to open heart and knowledge of arts helps to improve character and behavior.

Among these three areas, music carries specific weight as it is a power which motivates people and improve their mood and understanding. Music vibrates our body through positive energy and vibes. In this modern age music has been prescribed as a therapy. The saying of Bob Marley " One good thing about the music, when it hits you, you will feel no pain" explains the positivity and power of music. Music, being an international platform, bridges the differences of culture and can influence every one's identity. The trends of putting musical segment in international event like sports, conference, political function etc proves music becoming integral part of human life.

When we talk about the culture, it can not ignore music, arts, literature and other aspects. Music and culture have close relation because music connects people and it is considered the language of culture. It is now globally accepted that music reflects values of culture. Music, being an imminent part of culture, is important for individual and social identity in binding together.

Canadian Newa Guthi (CNG), a community based organization established in 2005 aiming to preserve, promote and practice Newah culture, has been organizing various programs placing Newah culture and heritage at front row. "Samebaji", " Mhapooja", " Yomarhi Punhi" are the regular programs among the other arrays of events. Being community based organization, CNG has been conducting various program which benefits community as a whole rather than specific Newah community. Free Tax File clinic, Health session, Newcomers services are some to name. These kinds of programs have definitely raised the social reputation of CNG in Nepalese diaspora.

It is obvious that CNG gives high priority to promote Newah culture and heritage. But some time, when you are in the community stand, you have to listen the voice of community members. Among the various requests, CNG was asked to conduct "Madal" training by some community members. Thus, the motion was discussed in the CNG executive meeting. The meeting passed the motion and formed a committee under the convenorship of Guthi's General Secretary Bimal Shrestha to conduct the training. Because of the request being executed, the community members who were very eager to learn Madal, became very happy and helped circulate the news among the community. And it also showed the accountability CNG towards the community.

Madal, a folk instrumental drum of Nepal, has cylindrical body with a slight bulge in the center with having heads in both side which are played rhythmically. Madal is held horizontally and played with both hands. It is used as main percussion instrument for keeping rhythm in Nepalese folk music.

To conduct the Madal teaching training, Guthi contacted " Himalayan Vibes", a Toronto based folk musical group. Mr. Sanuraja Maharjan, an acclaimed percussionist and seasoned Madal trainer of "Himalayan Vibes" agreed to facilitate the Madal training session. Mr. Maharjan planned out the teaching session for three months teaching once in a week, that is of basic course of Madal learning. The training was inaugurated by Guthi's president Mr. Prakash Pradhan on 5th February 2019.

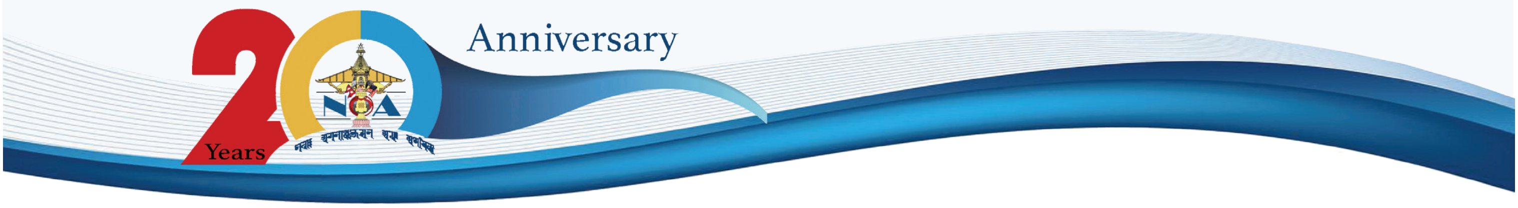

Participants of the training were from different fields including Mr. Gopikrishna Kafle, the NRN Canada President.

Training sessions went very smoothly. The trainees were fortunate to have Mr. Maharjan as trainer, who has two decades experience in teaching Madal in colleges and schools in Kathmandu, is also an author of a book namely 'Madal" with international notation. The way of his teaching won the hearts of the trainees and learned quickly the techniques. Within stipulated time, trainees learned as of the goal set by the trainer. "The training sessions were so joyous, lively and friendly" remarked lot of participants. It is the thought of Mr. Maharjan that the trainees should be given an opportunity to have performance in the community for general public so that they can build confidence in Madal playing. As such the trainees group performed at the 'Meet and Greet" program in April, a regular activity of CNG to celebrate Nepalese New Year. The performance went so well that guests expressed happiness to see people playing Madal in a huge number. Many community members thanked CNG for promoting Madal culture in the community.

Inspired by the huge success of basic training, the trainees group asked to conduct advance session of Madal training. After a conversation, the trainer Mr. Sanuraja Maharjan agreed to facilitate advance session of Madal for three months time span, which started from June, 2019. This training also went very satisfactorily. At the end of the session, again, the trainees group performed at Guthi's "Samebaji" event, an outdoor event attended by 500 plus people. All the guests were astonished to see many Madal players playing so nicely synchronizing with other musical instruments. Community members once again thanked Guthi for arranging the training which helped develop Nepali music culture among Nepalese community members. With the compliments of the community members, CNG felt its reputation being ascended.

The impact of this program, as I see, was completely positive. Because I can see in the social media, the learners enjoying playing Madal during family friends get together. It is hundred times better to have community members singing and playing Madal rather than playing other songs. I also saw in social media, during global pandemic, some of the Madal trainees enjoying playing madal with their family members. Moreover, because of the global pandemic, people were stuck inside their home. With the initiation of Mr. Bimal Shrestha, one of the trainees, started virtual musical fun event every Saturday for two hours from March 2020. The purpose of the event was to ease out the mental stress due to the Global pandemics stay home order. It is not the professional artist forum, but an amateur forum where everybody can sing or play any musical instrument. I am one of the members of this virtual platform and I saw lot of participants have been honing their musical skill within a span of year.

In conclusion, we can say that any activity which has community involvement, brings positive change within the community. And it becomes common ground as it ignores race , group, faith, ideology and so on. Positive changes inspire and lead to conduct other activities to the organizations. These activities harness positive response. So CNG is planning to organize " Dhime" a typical and popular Newah drum training in near future. CNG is hopeful that it will produce a group of cultural cadre to promote Newah musical environment. And learning is never ending process. Plan out some thing for the community and execute it, you will definitely learn something for yourself too.

खँग्वः धुकूया बाखं - अमेरिकां निसें...

प्रमोद अमात्य

जिमि हाकिम अरूण कुमार ढुङ्गाना खर्र नेवाः भासँ खँल्हाये फुगुखनाः जि अजुचाः। अथेला, थन अमेरिकाय् नं पासा क्रिस नेपाली व नेवाः खँ उत्तिकं सः। वय्कः नेपाल भाषाया सफूत च्वया नं तःगु दु। अथेला खर्र नेवाः भासं जिनं खँल्हाये सः। थ्वला जिगु माँ भाय् जुल। अय्नं जि जाग्वारा तिप्यंक व पूवंक नेवाः भासं निध्वः स्वध्वः च्वये सःगु मखु। नाप नापं जि मस्तय्सं जिमित माँ भाय् स्येनामतः धका ध्याचू न्यंकिगु। अथेजुयाः, आःला मजिल बाः! नेवाः भाय् च्वये सय्के माल धका बिचा याना। थुगुसी नेपाः वनेबले नेवाः भाय्या साहित्यिक सफू व खँग्वःकोश न्याना हयेगु मनं तुना। धाथें धायेगु खःसा जिं नेवाः साहित्य बांलाक ब्वना तयागु नं मदु। अय्ला थन अमेरिकाय्नं फयांफत्तले नेवाः पासापिं नापलातकि माँ भासं हे खँल्हायेगु खः। जिमिगु पुचले लाना भाय् मसपिं व भतिभति सःपिं नं जिपिं नाप खँल्हाय्गु यानाहे धुंकल। भाय् भतिचा मसःपिंसं नं छगः निगः खँग्व ल्हायेगु कुतः यात। अय्जुयाः भाय् अझ बांलाक सय्केगु उत्साह वल।

जि यले। यमितय्सं जिमित छुंहे मस्युम्ह गामा भाःपीगु। हेपेयानाः नां मकासे यले धकाः सःतीगु। अय्ला गुलिस्यां ख्याःयानाः यले बाथः नं धाइगु। जि धाःसा बाथः मखु, पाकःका! नेवाः खँग्वः बांलाक मस्यूम्ह! अय् जुयाः भाय् बांलाक सयेके माल धकाः नेपाः वनेबले नेवाः खँग्वः धुकू (शब्दकोश) न्यायेगु बिचाः याना। नेपाल थ्यनेवं खँग्वः धुकू गन न्याये दैधकाः थ्वइतः वइतः न्यने कने याना। रत्न पुस्तक भण्डार वना, अन मदु खनी। भोटाहिती ला किताब पसः नं मखना। छम्ह पासां सत्यमोहन दाइयात न्यले धाल।

सत्यमोहन दाइ जिमि बाःया नं दाइ। धाथें धायेगु खःसा वय्कः झी दक्वसियां दाइ। वय्कः थाय् नं वना। वय्कःया क्यबय् छताजागु छेँ जायक सफू दु। सफू दराजय् दु, टेबलय् दु, बेन्चय् दु, बैं नं दु। तप्यङ्क धायेगु खःसा भद्रगोल। अय्नं अजू चाये मागु खँ छु धाःसा, वय्कः याके छु सफू गन दु। सफू दुने छु दु दक्व कण्ठष्ट। व भद्रगोल सत्यमोहन दाइयात भद्रगोल मखु । वय्कः नं तँपंगु नेपाल भाषा तः खँग्वः धुकू सफू क्येनाः थ्व सफू तसकं बांला, भोटाहिती वा च्वसापासा रक्तकाली दै धैदिल। सफू च्वमि इन्द्रमालीजु जुयाच्वन।

भोटाहिती सफूधुकू मदय् धुंकल खनी। फल्चाय् भतिभति सफू ब्वयातःगु खना। अन दुम्ह सफू थुवाःयाके सफू दुला धकाः न्यनाबले फोटोकपि यानातःगु तर बाइन्डिङ नं बांलाक याना मतःगु सफू क्येन।

'थ्वला मज्यू' धया।

'थ्व सफू मेथाय् गनं न्याये दैमखु, गनं स्वःवनेम्वाः' धाल।

'गजाम्ह मनू खनी' धाधां च्वसापासाय् वनेगु बिचा याना।

जि यले जुयाःला मस्यु, यैं देया त्वाः, गल्ली बांलाक मस्यु। जिमि बाःया पाजुपिं, जि पाजु बाज्यापिं न्हाय्कं त्वाःलय्, माँया पाजुपिं न्यूरोड, जि मल्जु महाबौद्ध स्यू। जि मिलेजूपिं निम्ह प्यम्ह पासा पिनिगु थाय् स्यू उलिका! मेथाय् मस्यू। यैं हानं छपलाः थुके तलकि छगु त्वाः, निपला उखे तलकि मेगु त्वाः, जि न्ह्याबलें अलमल। अय्जुयाः च्वसापासा छेँ रक्तकाली गन खः धकाः मस्यू।

'रक्तकाली गनं वनेगु ?' असनय् छम्ह पसलेयाके न्येना।

'तप्यंक झासँ'

धाथें तप्यंक वना। भतिचा (भचा) वनाबले, मखुथाय् लात थेँ च्वन। जि ला तप्यंक आकाश भैरव पाखे वन खनी। मजिल धकाः ल्याहां वया। हान मेम्ह नेवाः बन्जा छम्हेसिके नेवाः भासँ तुं न्येना। साहूजी नं न्हाय्कँ त्वाः जुयाः तप्यंक झासँ धाल। बल्ल खःगु लँपु लुल थेँ च्वन। वहे लँ मत्वःतुसे वनाच्वना। न्हिनेसियागु ई, तान्वैगु ला अले मनू व मोटर वाहनया हुलमुलं यानाः चःति नाःनाः वल। अय्नं मद्युसे वनाच्वना।

मंका सफू धुकूला कुलांभुलु (रक्तकाली) देगः नाप खनी। बल्ल सन्तोषया झसुकाः तयेखन। सफूधुकू दुने निम्हस्वम्ह गफ यानाच्वंगु खना, छम्हेसियाके खँग्वःधुकू सफू दुला धकाः न्यना। सफू दु खनी। ताःहाकःगु सासः ल्हानाः अले सन्तोषया झसुका तया। मू भचा थिके। सफू तपँ, यक्व पाना दुगुलिं व तसकं ज्यालगे जुगुलि मू मनासिब हे ताल। झिब्वय् छब्व छुट न दत। फोसा नं दुलाकि भाइ? जिं ख्याः याना। भाइ नं फोसा धैगु सिउलाकि मस्यू जिं मसिल। जिमिगु पाले लक्ष्मःबाया पसले सामान न्यातकि काजु, मिश्री, पिपलामेत फोसा नये दु। न्ह्याथें जुसां थ्व सफू दयाः जि तसकं लयेता। अमेरिकां निसेँ वयागु सार्थक जुल।

'चित्तधर हृदयजद्रया किलं नये मफुगु पौ दुला थे?'

'व सफू प्यां मवये धुंकल'

'धुस्वाँ सायमीजुया गंकि दुला थें?'

'व नं मदु'

'अय्सा, नेपाल भाषा साहित्यय् मब्वसें मगागु छु सफू दुले ?' हानं मेगु न्ह्यसः तया।

पलख, पासापिं ताजुब व अलमल जुल। छु धाय् छुधाय् जुल। पसले भाइ नं छपाः सफू पिकानाः प्रेम बहादुर कसाजुया 'न्यँकँ बाखं' नेवाःमि सकस्यांँ नं ब्वनेमागु सफू खः धाल। सफूया मू रू२५/- तका जक। व सफूया न्हापां पिकाकः मू नितका खनि। वहे निपाः सफू ब्वनाः थौं थुलि च्वये फत। गथे च्वन जिगु तःखँग्वः धुकूया बाखं पासापिं? बाँला धैदिसं न्हा। मखुसा जिगु उत्साह व च्वयेगु कुतः तनावनी। मज्यू ला, पासापिं ?

उलिंचा बाखं थुलिंचा
जाकि तय्गु कुलिंचा।

Primary Education in the Mother-tongue : Some Theoretical considerations

Tej R. Kansakar

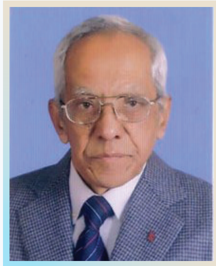

Terms of Reference :

1. What are the benefits of providing Primary Education in the mother-tongue ?
2. How can we motivate learners in order to achieve functional literacy in the mother-tongue ?
3. What pedagogical factors need to be taken into account for devising an effective instructional program in the mother-tongue ?
4. How do we go about preparing instructional materials such as Primers, Graded Readers and local literature ?
5. Who will do the teaching ? If local teachers are to be used, who will train them and how ?
6. What methods and materials will be required to provide a bridge between the mother-tongue and the national/ second language ?

1. The Rationale

Nepal is a multi-ethnic and multi-lingual country. There are languages belonging to four language groups/ families spoken in the country : Indo-Aryan, Tibeto-Burman, Austro-Asiatic (Munda) and Dravidian (Kudux / Urāo). Nepal's constitution 2047 has recognized this ethnic and linguistic diversity, and guaranteed each language community the right to preserve and promote its language, oral / written literature and its cultural practices. In this context, primary education in the mother-tongue is an important part of the people's constitutional right.

The importance of basic literacy in the mother-tongue is taken for granted, and needs little justification. However, it might be relevant here to point out some of the major benefits of mother-tongue education at the primary level :

(1) From a psycho-linguistic point of view, learning in the mother-tongue provides the easiest access to knowledge through better comprehension and rapid development of reading and writing skills.

(2) Primary education in the mother-tongue can lead to significant increase in the literacy rate which in turn can contribute to growth in education and overall development of the country.

(3) Early learning in the mother-tongue eliminates the problem of medium of instruction and thereby allows far more time in the learning of subject content. This also ensures a sound educational base and gradual improvement in academic standards.

(4) Pupils educated in the mother-tongue will not encounter social or linguistic barriers. The language used in school is similar to the language at home, and this is a distinct advantage to the child in socializing within the community.

(5) Many people wrongly assume that primary education in the mother-tongue might isolate the child in a multi-lingual society. This is a misconception because a child with a mother-tongue education can learn the national language Nepali or a second language more efficiently. This transition to the national language serves the purpose of opening up channels of communication between or among various ethnic communities in the country.

2. **Motivation**

The primary motivation in learning a language is to attain functional literacy in that language. By functional literacy we mean the uses an individual can make of his reading and writing skills within and outside his community. To be literate therefore means that ***a person can only learn to read and write in a language he understands in its spoken form.*** This is a simple concept but a highly important one in mother-tongue education.

In a multi-lingual country such as Nepal there are obviously a large number of children whose mother-tongue is not Nepali, the national language. These children are required to attend schools taught entirely in the national language. I have seen many children of minority language groups who emerge after five or more years of primary school with very poor reading ability or those who can only read mechanically without much understanding of what they read.

Motivation therefore begins when a child is taught to read his mother-tongue first. This can give him an awareness of his own language, his own culture and knowledge of the world around him. Further stimulation can come with the discovery that his language can be written, and oral literature in a written form can be both a source of delight and provide excellent reading practice.

Another motivating factor is the relationship of mother-tongue education to the teaching of a second language. The transition from mother-tongue to second language is also a strong factor in motivation in terms of the expanded role and uses the learners can make of the new language.

3. **Teaching in the Mother-tongue**

We would need in the first place to formulate a pedagogically sound strategy for planning and carrying out a program of instruction in the mother-tongue. A complete program would of course include writing of various kinds of instructional materials (which may involve devising a practical orthography for unwritten languages), training of local teachers, preparation of Teachers' Guides or teaching aids, setting up of classes suited to local conditions, etc.

A primary education program in the mother-tongue can have several variables depending on local needs, availability of resources or native manpower, and social attitude to such a program. In a general sense, instructions in the mother-tongue to preliterate children should follow the following stages :

(1) **The pre-reading stage** may have two phases, the informal and formal. An informal

phase includes matters of motivation and first experiences with understanding pictures, handling books, and using paper and pencil. The formal phase includes specific instruction in recognizing pictures, seeing similarities and differences in figures, following instructions, and the like.

(2) **The instructional stage** includes the actual teaching of reading and writing as functional

language skills. The expected learning outcomes should be to enable the children to make independent uses of these skills. Materials for this stage will include primers, graded readers, and teaching aids in the mother-tongue.

(3) **Mother-tongue –Second language link** can be gradually introduced as an integral part

of the basic instruction. The aim here is to provide a bridge to a second language, i.e. to use the ability to read

and write in the mother-tongue as part of the tool for teaching a second language. It will be important in this connection to decide what kind of bridge materials to a second language or dialect are required by the local condition.

(4) **The independent reading stage** includes all the reading materials prepared for the program. These materials should be sufficiently varied in interest to justify the motives for which the child learned to read. He would also need some oral literature in his own language (e.g. folk tales, mythological stories); information about the world (science, geography, history); practical books (on health, agriculture); problem-oriented literature (on domestic, social, environmental themes); and entertainment (picture stories, puzzles, language games, etc).

On the basis of these four stages, each educational body at the local level needs to spell out a concrete strategy of implementation based on the policy guidelines set by the government. We are of course assuming that HMG will formulate such policy guidelines for running and evaluating pilot classes, and organizing / supervising a full-scale program of primary education in the mother-tongue with the help and advice of literacy experts and the local people.

4. **Instructional materials**

We must at the onset distinguish between materials for instruction (Primers and Readers) and literature for independent reading. The two may often overlap as for example, a text prepared for independent reading can also be useful for grammar study and vice-versa. Both types of materials must however be those that are worth reading, that children want to read. If materials are poorly prepared they cannot motivate the children to read. The basic questions we need to ask therefore are : Why do we read at all ? What do we read ? How can we develop indigenous literature with Nepalese context ? These questions would probably include the following points :

(1) Learning to read and then to write in the mother-tongue is the first step to identify a pupil to his social group and bring more relevance to his daily life. These skills can also enhance his future prospects and thereby enrich his life.

(2) In order to properly motivate the pupil, the reading materials should cover subject matters that are familiar and within the range of his experience.

(3) The teaching and learning in the mother-tongue require the development of indigenous literature and Primers prepared by writers of each language and culture.

(4) The style of this literature is probably even more important than its content. If the style can reflect the way people really talk and it reads smoothly, then pupils will read it although the topic may not be something they wanted to know about. This approach therefore has the advantage of ***not only learning to read but also reading to learn.***

(5) The Primers and Readers meant to teach reading should include materials organized into recognition of letters in syllables, the formation of syllables in words, and larger units which carry the meaning, i.e. phrases, whole clauses and sentences.

(6) The instructional materials must also contain lessons in immediate communication and practical skills such as reading and comprehension of labels, notices, instructions, letters, news etc.

(7) The types of literature for independent reading can include topics on science, planting of crops, history and geography, local festivals and well-written fiction or stories.

(8) The preparation of instructional materials and literature for a particular language, however, is not an easy task. Some languages are obviously more developed than others in terms of availability of creative literature, grammatical descriptions, dictionaries, text-books etc (e.g. Maithili, Newar), while languages such as Sunuwar, Thangmi, Jirel, Lapcha, Chantyal, Yamphu, Kaike, Belhare, Sherpa present basic problems in orthography and writing systems. We would therefore need to carry out these tasks by organizing seminars / workshops, study groups and consultations with various professionals and experts such as linguists, educationists, teachers and text-book writers.

(9) **5. Preparing Teachers**

Assuming that we have prepared excellent teaching materials in the mother-tongue, we still require an enormous amount of skill, imagination, and experience to teach them. It is very unlikely that teachers with such qualifications will be found for most languages of Nepal. Once we decide on primary education for a particular mother-tongue, we will certainly have to train inexperienced people as teachers and prepare Teacher's Guides that they can follow easily. In this connection, three points must be considered :

(1) **Choosing teacher trainees.** The potential teacher in a mother-tongue should, as a matter of preference, belong to a local society and be familiar with the local culture. In some cases there might be some social pressure to choose someone who has had work experience and exposure to the 'outside world'. This however is not a necessary qualification for all language groups because such a teacher may be suitable for one group and not for the other. Secondly, a teacher trainee who is chosen must have the basic skills in reading and writing to begin with. His skills will of course be greatly improved through a teacher training program, but it is unrealistic to expect illiterate people to be good teacher trainees.

(2) **Training program.** Apart from improving the reading and writing skills of a trainee, he must be made completely familiar with the materials he is expected to teach, and learn techniques of classroom management such as how to use the blackboard effectively, how to use simple audio-visual aids and how to handle his pupils. Practice teaching is also essential to the teacher's preparation. He would need to try out what he has learnt in real class situations. This will give him confidence and opportunities for developing his teaching methods.

(3) **Teacher's Guide.** A well-prepared Teacher's Guide can serve as a text-book during the training period and as a Reference Book while teaching. A Teacher's Guide should therefore be very specific with clear instructions which a teacher can follow. The actual format of a Teacher's Guide would of course depend on the content of a teaching program and the expected level of expertise required for a teacher of a language group. Normally, however, a Guide should contain instructions on how each lesson is to be taught, what drills to be used, and provide sample lesson plans for teaching, for example, syllables in words, key words in isolation as well as in context, teaching of reading for meaning and practice writing of letters, words and sentences. A Guide should also provide some scope for the teacher to encourage pupil's activities as a part of his teaching method. Such activities can lead pupils from mechanical learning to creative practice and active use of the language.

(4) **6. Mother-tongue and the National language**

As suggested in Section (3) above, a program of instruction in the mother-tongue must necessarily

include certain bridge materials for teaching a second or the national language. The simple truth behind this concept is that the future for most minority language groups does not lie in their mother-tongue. If they are to enter the mainstream of national life or to get anywhere in the modern world, they need at least one more language, i.e. a second language (most likely the national language Nepali), and later a foreign language (e.g. English) for further education and training.

Some emphasis must therefore be given to the provision of a bridge to the second language. We said earlier that the transition from mother-tongue to a second language is a easier process in L2 learning situations. One important reason for this claim can be found in the principle of reading : ***a person learns to read only once***, i.e. if a child has learnt to read in his mother-tongue, he does not need to learn it again even when learning another language. For example, a child literate in Maithili or Newari (written now in Devanagari) may need to learn the sound-symbol values of a Roman script when learning English, but he does not have to learn to read ever again. In other words, the principle of reading is learned only once whether one learns two or more languages. It is therefore easier to teach a second language if the child has the advantage of reading skills in his mother-tongue. Another principle of reading is that learning a set order of letters ('a, b, c, d') or (ka, kha, ga, gha) is not essential in learning to read. The only real purpose in learning the alphabet as an ordered set of letters is to enable the student to use a dictionary.

The question of what kind of bridge materials to a second language are required will depend largely on local conditions and local needs. However these should be prepared simultaneously and on similar lines as the first language instructional materials so that each lesson can be taught as planned. The entire series would need to be outlined, and the lessons worked out in detail. The bridge materials will include the methods and materials to teach both oral as well as reading and writing competence in the second language. These materials may also be used as an integral part of the basic instruction. Although we cannot outline here the entire contents of the Primers and bridge materials, the following components are generally regarded as essential :

(1) Orthography and Spelling : Teaching the script and spelling in key words and in connected material.

(2) Grammatical and content words taught in key phrases or sentences and in connected materials, or with the help of simple pictures and diagrams.

(3) Drill materials for practicing new letters, syllables and words in contrastive phrases or sentences.

(4) Short passages with narrative sequence to illustrate contextual use of words and sentences taught in previous lessons. The stories must be written in simple style on interesting topics that the readers can enjoy, e.g. on market places, excursions, local festivals etc. These can also be used to teach the use of punctuation marks.

(5) Writing lessons to reinforce the reading lessons.

(6) Review and test lessons for appropriate points taught in the Primer and arranged in a proper sequence.

(7) Teacher's Guide which match closely the order of the Teaching points.

(8) Construction of simple teaching aids such as flash cards, paper cut-outs, maps, charts, set of pictures or comic strip for oral and written composition, etc.

7. **Conclusion**

I would like to conclude this brief overview of the theoretical aspects of primary education in the mother-tongue by making two suggestions which I consider important at the planning and implementation stages of the program:

(1) When we plan to implement a program of instruction in the mother-tongue, one major question needs to be answered : ***Which languages or language communities should have priority in mother-tongue education ?*** From a purely linguistic point of view, the ethnic minorities should be given preference for the preservation and development of their languages (many of which are rapidly dying out). But from the socio-economic and political points of view, the language/s which have their own script, literature and social/regional spread in communicatin become the obvious choice because they serve developmental needs and provide administrative support. The question of choice therefore is a difficult one, but I would suggest a pragmatic approach based on the availability of local resources and expertise to set up a well organized program in terms of physical facilities, man-power development and text-book production.

(2) Prior to implementing such a program for certain language groups, it will be necessary to convene ***a comprehensive seminar of government officials, social workers, teachers and local leaders to mobilize ideas, opinions and co-operation.*** Our decisions must be based on the consensus arrived at in the seminar. The next step would be to organize a writer's workshop to train potential writers in a particular mother-tongue. Preferably the writer needs to be a native speaker of the language who can be trained to produce materials written in the style of the local language and in terms of the local culture. All materials produced in the workshop should be completely familiar to the teacher, and be relevant to his intended students. Apart from the materials and other inputs, the success of any instructional program depends ultimately on a proper interaction between the teacher and the taught. Let us never underestimate ***the role of the teacher: s/he is the one who implements a teaching program whose final outcome will depend on his / her expertise, dedication and full commitment.***

गथांमुग:

लसता सिं

न्ह्यखँ

नेवा:तय्सं हनीगु नख:मध्ये श्रावण कृष्ण चतुर्दशी खुन्हु हनीगु नख: गथांमुग: च:ऱ्हे ख: । गथांमुग:यात गथांमो, गंथामो, गथांम्हग:, गठांमो, घण्टाकर्ण, गण्ठकर्ण, भूद्य: आदि नं धायगु या: । नेपाल राजकीय प्रज्ञ ा प्रतिष्ठानपाखें पिकयात:गु शब्दकोश २० ५४ कथं गथांमुग:यात थुकथं धयात:गु दु ।

गथां – थाम – पलिंचीत थनीगु थां

मुग: – गल – स्वचल: लुइक पउ फयत थनीगु थां थ्वहे शब्दयात गं लिसे स्वाका: स्वय्गु नं या: ।

अथे हे वि.सं. २० ६७ स नेपाल प्रज्ञ ा प्रतिष्ठानपाखें पिदंगु वृहत शब्दकोशय् घण्टाकर्णयात थुकथं धयात:गु दु –

क. श्रावणकृष्णचतुर्दशीको साँझमा पूजा गरिने एक रात्रिचर वा कल्पित राक्षस गठेमङ्गल ।

ख. कानमा घण्ट बाँधेर हिँड्ने व्यक्ति ।

भाजु इन्द्र मालीकथं गथांमुग:यात गथांम्व: नं धायगु या: । थुकिया अर्थ रथय् मव्यंक चिनात:गु गथ: ख: (११३०:१४३) ।

कमल प्रकाश मल्लं सम्पादन यानादीगु A Dictionary of Classical Newari (2000:82) सफुती गथांमो यात थुकथं धयात:गु दु – effigy of three legged straw, symbolizing a demon in the festival celebrated in his name of sravana krsna 14.

भाजु सत्यमोहन जोशीया ब:चाधंगु नेवा: खँग्व: धुकू सफुती गथांमुग: शब्दयात थुकथं ब्याख्या यानात:गु दु –

घण्टाकर्ण; श्रावणकृष्णचतुर्दशीखुन्हु स्वनिगलय् प्यकालँय् गथांमुग:यागु प्रतिमूर्ति धस्वाका: जगा: कया: हनीगु नं ख: ।

हरिराम जोशीया नेपालका चाडपर्व धयागु सफुती गथांमुग: शब्दयात थुकथं ब्याख्या यानात:गु दु ।

ग या अर्थ छँ, ठा या अर्थ थां व मो अर्थ चीगु । थुकिया अर्थ छँ व थांया स्वापू गुकिं बल्लाकीगुयात गठांमो धाइ । अथे हे देग:, रथ, देय् वा ब्रम्हाण्डया बल्ला:गु जग हे गथांमो ख: (११२३:६९) ।

ठाकुरलाल मानन्धर (१९८६:४४) या Newari English Dictionary स गथांमुग: शब्दयात थुकथं ब्याख्या यानात:गु दु – an anual festival held on the 14th day of the dark half of Sravan.

शंकरमान राजवंशीकथं गथांमुग: धयागु गणस्थान मूल गढया छोटकरी नां ख: । गणया ग, स्थानया थां, मूलया मु व गढया ग: कया: गथांमुग: जूगु ख: वा गण स्थानया मूल गढपाखें गथांमुग: जूगु ख: (११० ६:३) ।

भूद्य:यात कया: विश्लेषण यायगु ख:सां थ्व पृथ्वी वा भूमि द्य:कथं खनेदु । भाजु सत्यमोहन जोशीया ब:चाधंगु नेवा: खँग्व: धुकूकथं द्य: – ईश्वर, देव, देवता, भिंम्ह प्राणी ख: । भू – पृथ्वी, जग्गा, जमीन जूगुलिं भू व द्य:या समास जुया: हे भूद्य: धा:गु जुइ धका: अनुमान याय्बह:जू ।

गथांमुग: नख:या शुरुवाट गुबलेनिसें जुल धका: थौंतक सुनानं क्व:छीफूगु मदु । अय्सां नेवा: समाजय् थ्व नख: परम्परागत रुपं हनावयाच्वंगु दु । थ्व नख:लिसें बाखंत नं स्वाकात:गु खनेदु । गुलि गुलि बाखनय् गथांमुग:यात राक्षसकथं कयात:गु दुसा गुलि गुलिं बाखनय् मनू व द्य:कथं नं कयात:गु दु ।

राक्षस कथं

अप्व: धयाथें पौराणिक ग्रन्थय् गथांमुग:यात राक्षसकथं कयात:गु खनेदु । रुद्रयामलतन्त्रय् गथांमुग:यात राक्षसकथं कयात:गु दु । अथे हे Vettan Mani या पौराणिक इनसाइक्लोपिडिया धयागु सफुती घ ण्टाकर्ण धयाम्ह बैकुण्ठ बास ला:म्ह राक्षस धका: न्ह्यथनात:गु दु (1975:289) । अथे हे Daniel Wright जुं सम्पादन यानात:गु History या Nepal सफुतिइ घ ण्टाकर्णयात राक्षसकथं कयात:गु दु । थ्वहे राक्षसयात देशं पितिनाछ्व:गुया उपलक्ष्यय् थ्व नख: मानय् या:गु धका: उल्लेख जुयाच्वंगु दु (1983:36) । थ्व बाहेक यें, यल व ख्वपया बाखनय् गथांमुग:यात राक्षसकथं कयात:गु दु ।

द्य: कथं

नेपा:या ऐतिहासिक सक्व देया च्यागू त्वालय् थनीपिं गथांमुग:यात थीथी द्य:कथं कायगु यानाच्वंगु दु । सक्वया धुंला त्वा:या लसकु फल्चाया न्ह्य:ने दय्कीम्ह भूद्य:यात बसुन्धरा द्य:कथं कायगु याइ । गथांमुग:यात लक्ष्मीद्य:या ल्याखं नं कायगु या: । भूमि जक मखुसे धनधान्यया द्य:या सहश्र नांमध्ये घ ण्टाकर्णा जूगुलिं थ्व द्य:यात लक्ष्मीकथं कायगु या:गु खनेदु । अध्येता प्रकाशमान सक्वया धापूकथं बसुन्धरा द्य: धयाम्ह भूमियाम्ह द्य: ख:, अथे हे भूद्य: धयाम्ह नं भूमिया द्य: ख:। अथे हे सक्वया मेमेगु थासय् दय्कीपिं भूद्य:यात भू वायह:गु द्य: भूद्य:कथं कयात:गु दु (जोशी; ११२९:१० ६) । लक्ष्मीद्य:या द्व:छिगु नां दु । व मध्ये घ ण्टाकर्णा लक्ष्मी छगू नं ख: । थ्वहे घण्टाकर्णा लक्ष्मीं वर्षा ज:छि दु:ख बीपिं पति, धँय्, कुसि, मिमचा आदि दक्व जीवयात नष्ट यानायंकीम्ह द्य:कथं कयात:गु दु (सक्व; १३१:११८) । दारुका धयाम्ह राक्षसयात भद्रकालीं स्यात । दारुकाया कला: मन्दोदरीं थ: भा:त सीगुलिं वियोग यात । मन्दोदरीं महाद्य:या तपस्या यात । महाद्य:या तपस्या याना: प्राप्त जूगु च:ति भद्रकालीयात छ्वाका बी । भद्रकालीयात त:कै वइ । थुकथं भद्रकालीया विजोग खना: महाद्यवं घण्टाकर्णयात छ्वया: भद्रकालीया त:कै फयया: लंका बीत धाइ । महाद्य:या आदेशकथं घण्टाकर्ण भद्रकालीथाय् वना: वयाके व:गु त:कै फयया: बी । जव ख्वालय् च्वंगु त:कै फयय् त्यनीबलय् भद्रकालीं घण्टाकर्णयात भद्रकालीं निम्हं त:केहें जूगुलिं दाजुं केहेँया ख्वालय् फयय् मज्यू धाइ । थ्वकथं भद्रकालीया किजा गथांमुग: अर्थात घण्टाकर्ण द्य:कथं कायफु (Mani; 1975:289) स्वनिग:या येँय्

थीथी थासय् थनीपिं गथांमुग:या नं द्यःकथं कायूगु यानाच्वंगु दु । गथांमुग:नखः हिन्दू व बौद्ध निगू हे धर्म मानेयाइपिन्सं हनावयाच्वंगु नखः खः । निथ्वलं हनावयाच्वंगु गथांमुगः नखःया गथांमुग:यात हिन्दूतयूसं शिव व पार्वती अर्धनारिश्वरकथं धायूगु याःसा बौद्धतयूसं भैरव व अजिमाकथं कायूगु यानाच्वंगु दु (बज्राचार्य; ११२०:३५-३६)। येँया न्यतय् थनीम्ह गथांमुग:यात चान्हय् गुथियारतयूसं हे छ्वालिप्वाँय् च्याकाः यंकी । थनया गथांमुग:यात न्यतअजिमाया गंप्याखंया नकिं न्यतअजिमा जूम्हेसिनं मि तयूगु याइ । थन थनीम्ह गथांमुगः वायूयंकीबलय् स्वयूमत्यः धकाः सुनां नं स्वइमखु (श्रेष्ठ; ११०८:९८) । थनया गथांमुगः सालायंकीबलय् गथांमुगः द्यःने न्यतमदु अजिमा च्वनावनीगु जूगुलिं सालायंकीबलय् स्वयूमज्यू धायूगु नं चलन दु । थ्व ल्याखं नं न्यतय् च्वंम्ह गथांमुग:यात न्यतमरु अजिमाकथं कयातःगु दु (जोशी; ११२९:१० ८) । महाद्यःया रौद्र रुपकथं भैरवयात काइ । भैरवया वर्ण वँचुगु जुइ । पंचतत्व पृथ्वी, जल, अग्नी, वायु व आकाश तत्वमध्ये वँचुगु रंगयात आकाश तत्व माने याइ । आकाशतत्व शुन्यतत्व खः । शुन्य धइगु शक्तिया केन्द्र खः । महाद्यःया शक्ति रुप भैरव खः(पिया; ११२२:४२) । येँया वंघलय् च्वंम्ह आकाश भैरवयात आजुद्यः नं धाइ । गथांमुग:खुन्हु आजुद्यःया न्ह्यःने गथांमुगः थनेगु चलन दु । थन थनीम्ह गथांमुग:यात भैरवद्यःया प्रतिककथं थनेगु याइ (जोशी; १११७:३) । गणाधराचार्य कुन्थुं सम्पादन याःगु 'घण्टाकर्णका मूलमन्त्र' धयागु सफुती घण्टाकर्णयात द्यःकथं कयातःगु दु । जैन धर्मकथं घण्टाकर्णयात द्यःकथं भाःपियातःगु दु । थ्व द्यःया मन्त्र ब्वनधाःसा वशीकरण यायूफइ, कायू, ध्यबा, बुद्धि आदि प्राप्त जुइगु नापं रोग नष्ट जुइगु खँ उल्लेख यानातःगु दु (गणाधराचार्य; 1936:3-3 । अथे हे W. Crooke या The Cults of the Mother Goddesses of India धयागु च्वसुती घण्टाकर्णयात तःकै लंकीम्ह द्यः शितलाया शक्तिकथं कयातःगु दु (1919: 305) । Mary Slusser या Art and culture of Nepal धयागु सफुती नं गथांमुगः तःकै निर्मूल याइम्ह द्यः नापनापं पशुतयूत रक्षा याइम्ह कथं कयातःगु दु (Slusser; 2005:105) । थ्व बाहेक दानवराजा बाणासुर व कृष्णदथुइ जूगु ल्वापुया प्रसंगय् नं गथांमुग:यात दुथ्याकातःगु दु । बाखंकथं बाणासुरया म्ह्याय् उषाया लागिं यादव सैन्य व बाणासुरया दानव सैन्यदथुइ ल्वापु जुल । बाणासुरया पंलिनाः शिव, कार्त्तिकेय व शिवगणपिं ल्वाःवन । यादव सैन्यया नेतृत्व यानाः श्रीकृष्ण वल । थुपिं निथ्वदथुइ तःधंगु ल्वापु जुल । थ्व ल्वापुइ बाणासुर पक्षनापं शिवया नं हार जुल । कार्त्तिकेय ल्वापु जूगु थासं बिस्युंवन । थ्वहे ल्वापुयात कयाः गथांमुग:नखः हनेगु व कार्त्तिकेय बिस्युवंगु प्रतिककथं गथांमुग:बलय् गथांमुग:या द्यनय् च्वनावंम्ह हालाहुलुयात सालायंकीबलय् हालाहुलु बिस्युंवंगुयात कयातःगु दु । थ्वहे कथं गठांमोयात महाद्यःया कायू कुमार कार्तिकेयकथं कयातःगु दु (जोशी; ११२३:७०-७१)। कार्तिकेययात नेवाःतयूसं पिखालखु द्यःकथं मानय् यानावयाच्वंगु दु। गथांमुग:यात शिवशक्तिया ल्याखं काइगुलिं नं थ्व द्यः हे खः धायूफूगु आधार दु । त्वाःत्वालय् थनीम्ह गथांमुगः (छ्वासलय् थनीम्ह मिसा व दुवातय् थनीम्ह मिजं)या जननेन्द्रिय ब्वयातःसां गुलिखे थासय् थनीम्ह गथांमुग:या न्ह्यःने मिजं चिं व ल्यूने मिसा चिं तिकाः वा दयूकाः तइ । थ्व ल्याखं गथांमुगः शिवशक्तिया प्रतिककथं कायूछिं । शिवशक्ति वा अर्धनारीश्वरकथं नं काइ (जोशी; ११२९:१० ८) । अथे हे गथांमुग:यात बुंगद्यःकथं नं काइ । यलय् बुंगद्यःया रथ दतले गथांमुग:खुन्हु त्वाःत्वालय् गथांमुगः थनेम्वाः । बौ तःवनेमालधाःसा बुंगद्यःया रथ दिकातःगु थासय् वायू यंकी । बुंगद्यःयात हे गथांमुगःकथं कयातःगु दु (जोशी; ११२३:७० -७१) ।

मनू कथं

राजवली पाण्डेयूया हिन्दू धर्मकोशय् घण्टाकर्ण धयाम्ह छम्ह पाशुपत दीक्षा बीम्ह गुरुकथं नालातःगु दु । शैव ऋषिमध्ये व्यास महर्षियात पाशुपत दीक्षा ब्यूम्ह धकाः उल्लेख जुयाच्वंगु दु (११२४:२५६) । प्रकाशमान सक्वया कथं गथांमुगः छम्ह आदर्शवादी पर्यावरण शुद्ध यानाः मानव समाजया हित व उन्नति यायूगुली ग्वाहालि याइम्ह ग्वाहालिमिकथं कयातःगु दु (सक्व; १११८:३) । प्रदीपमान श्रेष्ठया कथं गथांमुगः छम्ह नेवाः समाजसेवी खः । गुगुं इलय् नेपाः देशय् नेवाःसमुदाययात तःधंगु गुण यानावंम्ह खः । वयागु लुमन्ती हे गथांमुगः नखः न्यायूकूगु खः (११३०:५४) । थ्व बाहेक मेमेगु थी थी बाखंया आधारय् नं गथांमुग:यात मनूकथं कयातःगु दु ।

लिधँसा

कुन्थु, गणाधराचार्य, १० ५६, घण्टाकर्ण । गन्थमाला समिति (ईस १९३६) ।

जोशी, रास, ११२९, गथांमुगः छगू अनुशीलन, नेपालभाषा, ३:१० २-१११ ।

जोशी, हरिराम, ११२४, नेपालका चाडपर्व । यल : जोशी रिसर्च इन्स्टिच्यूट ।

पाण्डेय, राजवली, ११२३, हिन्दूधर्म कोश । स्वंगूगु संस्करण । लखनऊः उत्तर प्रदेश हिन्दी संस्थान (ईसं २००३) ।

पिया, रमेशमान, ११२२, हाथु छाय् हायेकी, झीगु संस्कृति । येँ: अर्थ प्रकाशन प्रा.लि. ।

माली, इन्द्र (सं) ११३०, नेपालभाषा तःखँग्वः धुकू । येँ: नेपालभाषा आकादेमि ।

वज्राचार्य, चन्दा, ११२०, नेवाः तजिलजिइ नखःचखः । येँ: नेपालभाषा एकेदमि ।

श्रेष्ठ, प्रदिपमान, ११३०, गथां म्हगः, लुमन्ति पौ । येँ: नेवाः देय् दबू ।

श्रेष्ठ, सुरेन्द्रमान व वलदेव जुजु, ११०८, कान्तिपुर । येँ: पासापिं ।

सक्व, प्रकाशमान, १११८, गथांमुगः चःह्रे सक्वया परम्परा, सन्ध्या टाइम्स, ३:२६०:३ ।

-------------- , ११३१, सक्वया गथांमुगः चःह्रे, न्हू हिसु, ५:५: ११६-११८ ।

Manandhar, Thakur Lal, 1986, *Newari English Dictionary: Modern Language of Kathmandu Valley*. Edited by Anne Vergati. Delhi: Agam Kala Prakashan.

Mani, Vettan, 1975, Pauranic encyclopedia. Delhi: Motilal Banarasi Dass.

Wright, Daniel (ed), 1983, *History of Nepal*. Reprint. New Delhi: Cosmo Publication.

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया

नीक्वःगु तः मुंज्या

सुथां लायेमा धका

भिंतुना

देछाना च्वना ।

RAM LAL, CHITRA,
SABAL, AND
SABRINA SHRESTHA
Greenbelt, MD

RABINDRA ,
RAMA & ADITYA SHAKYA
Laurel, MD

Congratulations
on NOA's
20th
Annual
Convention
and
General Meeting!

सिकलेस–कपुचे

राजित वहादुर श्रेष्ठ

न्ह्यखँ

नेपालय् नं थौकन्हय् आन्तरिक पर्यटनया संस्कृतिं थाय् कयाच्वंगु दु । गुकिंयाना: ग्रामीण लागा नं चहल पहलया केन्द्र जुयाबिल । नेपा:या हिमाल, पहाड व तराई लागां क:घाना च्वंगु अमूल्य, अद्‌भूत प्राकृतिक धरोहर हे पर्यटन बिकासया आधार भूमि जुयाब्यूगु दु ।

जिपिं सिकलेस थ्यन

नेपालभाषा केन्द्रीय विभागया गुम्ह शिक्षकत सिकलेस वनेगु क्वछिना । जिपिं माघ ९ गते ९:०० बजे बल्खु थ्यन । सकलें न्हूगु थाय्, न्हूगु उमंगया निर्तिं तयार जुया । गाडीं थ:गु गति काल । हिमाल व तालया नामं प्रख्यात नगरी पोखरां जिमित ३:३० बजे लसकुस यात । पोखरां ४४ किमि उत्तर सिकलेस थ्यंकेत काहुँखोला जुया: गाडी तिंतिं न्हुन्हुं थ:गु हे रफ्‌टारय् न्ह्यात ।
तब्या जुया: ल्याय्‌म्ह जुइगु कुतलय् न्ह्याना च्वंगु थथ्या:क्वथ्या: व नागबेली लपुं सकसित धुलं छ्वाका: होली म्हिता च्वन । गाडीइ च्वना: नं किसिम्हय् च्वनागु महसुस जुयाच्वन । पोखरां सिकलेस वनेगु तप्यंगु लँपु दयेके क्वमचानि । मादि खुसिया सिथं सिथं कच्ची लँ जुया: गाडी न्ह्याना च्वन । मादि हाइडो पावर स्वस्वं पहाडया लँपु जुया: जिपिं ता[a]ति[a] h’ जुं न्ह्यांवना । लँया अनभिज्ञतां जिमित लँय् जुइपिं स्थानियत लिसे सत्तिकल । उमिके न्यंन्यं न्ह्यांवने मा:गुलिं ४४ किमि पुलेत नं प्यघौ माल । आखिर बहनीसिया ७:३० य् सिकलेस थ्यंकां त्व:ता । सिकलेस थ्यनेवं भरतया ख्वालय् न्हिलासु पिज्व:गु स्वयेबह जू । सिकलेस यात्राया जिमि नेता भरत हे ख: । माइला दाइ (धनवहादुर गुरुंग)या नमस्ते लजं जिमित क्वाक्क च्वनेत सिं च्याकेगु व्यवस्था यात। अझ दिपाया बोटलं जिमिगु न्यता च्याकल । शरदया सलं सिकलेस नं प्याखंपा: काल । छ्चाखेरं ह्वया च्वंगु स्वांयात क्यामेराय् कैद याना । छत्थुं हुसुसुं खसु न्ह्यांवल । जिपिं सकसित त्व:पुल । बेली क्वचायेका: सिकलेसया मुलय् याउँक मिखा तिसिना बिया ।

जिमिसं सिकलेस म्हसिल

१० गते सुथय् ६:०० बजे जिमित सिकलेसं ख्वा: सिकल । नमस्ते लजया गुरुंग दाजुं पोखरां ४४ किमी उत्तर, कास्की मादी गाउँपालिका– १ या सिकलेस आन्तरिक व वाह्य पर्यटकीय रमणीय केन्द्रविन्दु जूगु व समुद्रसतहलं २००० मिटर च्वय् ला:गु खँ कन । गुरुंग दाजुं हाकनं धाधां वन– सिकलेस अन्नपूर्ण हिमश्रृंखला व लमजुङ हिमालया क्वसं लाना च्वंगु तधंगु गुरुङ बस्ती ख: । गुरुंगतय्‌गु प्राचिन उद्‌गमस्थल क्होल सोंथर टहौं
ख: । उगु थासं थ्यंमथ्यं झिंनिगू शदीपाखे गुरुंगत सिकलेसय् च्वंव:गु अनुमान दु । प्राकृतिक सुन्दरता, मनमोहक हिमाल, पहाड दथुइ धपक्क ह्वयाच्वंगु गुरुंग बस्ती हे सिकलेसया मुख्य विशेषता ख: । पहाडया दथुइ परम्परागत दक्षिणाभिमुख ल्वहतं दयेकात:गु ४५० ति छेँखां सकसित मोहित याइ । खेतीपाती, जडिबुटि व पशुपालन हे सिकलेसया प्रमुख आम्दानीया श्रोत ख: । थन चिकुलां च्वापुइ याउँक म्हितेखनी । अन्नपुर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजना कार्यालय लिक्क चायेकात:गु गुरुंग संग्रहालय व लमजुङ हिमालया च्वंनिसें च्वापु (हिउँ) कुतुं वइगु प्रत्यक्ष दृष्यावलोकनं पर्यटकतय्‌त याउँक साली । सिकलेसयात सांस्कृतिक भिलेज घोषणा या:गु दु । माघे संक्रान्तिखुन्हु थन विशेष रुपं मेला हे जुइ । कोरानाया प्रभाव न्ह्य: न्हिं झिंछस: मनून सिकलेस चा:ह्यूव:गु रिकर्ड दु । कोरोनां याना: थौकन्हे सच्छिम्हति जक दु ।
सिकलेसयात स्थानीय भाषां च्युले नासा धाइ । गुरुंग भाषां च्युले धैगु लुमंकेगु व नासा धैगु गां ख: । न्ह्याबलें नुगलय् लुमनाच्वनीगु गां । थ्वहे च्युले नासायात थौकन्हे पश्चिमीकरणया प्रभावं सिकलेस धायेगु यात । sick+less<sickless सिकलेस गुबलें ल्वचं मकइगु थाय् । थौकन्हे च्युले नासायात चीहाकलं चिली धायेगु यात । सिकलेसं च्युले नासायात विस्थापित यात ।
सिकलेसय् ल्वय् दैमखु धा:गु जित: ला पत्या: जुल न्हि । लिक्क न्यनाच्वंम्ह राकेशं गुरुंग ततायात स्वस्वं सकसित न्हिकल ।

कपुचे हिमतालया निंतिं न्ह्यांवना

कपुचे हिमताल समुद्री सतहलं २४५० मीटर च्वय् लाः । नेपाःया हिमताल दृष्यावलो कन यायेगु दकले अःपुगु व सत्तिगु थाय् थ्वहे खः । सिकलेसं थ्यंमथ्यं २२ किलोमिटर च्वय् हुगु थ्यनी । हुगुं मेगु १० किलोमिटर च्वय् वनकि कपुचे थ्यनी । जिमि गाइडं कपुचे बारे सबिस्तार बयान याःबलय् याकनं थ्यंकेगु कौतुहल जुल । ८ः४५ बजे नमस्तेया ब्रेकफास्ट क्वचायेकाः हिमताल दर्शनया निंतिं जिपिं तयार जुया । तुतां छपु छपु ज्वं न्हिं । साहुनीया मतिनां भय्ब्यूगु सलं जिमित तुतां ज्वंकल । सिकलेस वस्तीया दथुं क्होल्मैं टावर, सभाथर जुयाः पूर्व स्वस्वं न्ह्यांवना। न्हूम्ह भम्चायात गां त्वःपुयातःथें अन्नपुर्ण व लमजुङ हिमालयात खसुं त्वःपुयातल । १० बजे निभाः बुलुं जिमित तय्जु यायेवं जिमिगु छ्यं च्वसं हे हिमाल क्वस्वःवल । जिमिगु लसताया थागा मन्त। स्वनिगलय् च्वनाः हिमालया च्वका जक स्वयाः लुदंकाच्वनापिन्त हिमाल छम्हं भ्वातां दंवःबलय् जिमिसं छत्थुं सर्गानुभुति याना । तपुलि कुतुं वइगु हिमाल थ्वहे खनी धाधां थःथःगु मोबाइल, क्यामेराय् अद्‌भुत हिमाल कैद याना । हिमाल स्वस्वं च्वकां च्वापु कुतुं वःगु खन । जिपिं भन लय्ताल । थ्वला छुं हे मखु, स्वस्वं हुं ले छिपिं गुलि लय्ताइतिनि । गाइडं जिमित पलाः न्ह्यज्याकेगु कुतः यात ।

छता खँ स्यूला छिमिसं ? गाइडं थःगु मौनता भंग यात । धा हे मधायेकं सी ला ? जीवनं न्ह्यसः द्यःने न्ह्यसः तयाः थःगु जीवता प्रदर्शन यात ।

मुसुं न्हिलाः गाइडं धाल– जनआन्दोलन २०६२/६३ या सफलता लिपा प्रचण्ड व बाबुरामं सिकलेसया शान्ति स्तम्भ उद्घाटन यानाः भूमिगत जीवन त्वःतुगु खः । उबले पोखरानिसें सिकलेसतक पीच यायेगु वचन नं ब्यूगु । गाइडं सिकलेसया सुखद् भविष्यया लुखा चाःगु खँ कन ।

वज्रमुनिं बज्रं कयेके थें प्वाक्क न्यन । थज्याःगु घना जंगल । धुँ, भालु मवइ ला ?

बज्रमुनिया कौतुहलताया शान्त याये थें गाइडं धाल– आःतक धुँ, भालु वःगु मस्यू । तर वइ हे मखु धकाः धायेफुगु अवस्था मदु । वाघं मनू नःगु पौराणिक बाखं धाःसा दु । सिकलेसया च्वसं च्वंगु जंगलं छन्हु बाघ पिहांवल । उम्ह बाघं सिकलेसया न्यागू गामय् च्वंपिं पालंपाः न्हिं छम्ह छम्ह नयेगु यात । गुकिंयानाः मनू पाः जुजुं वन । छन्हु सकलें मिले जुयाः पुरोहितया सल्लाहकथं सिकलेसया उत्तररिखे च्वंगु योंचु टहोका धैगु थासय् च्वंगु पुखुली च्वंम्ह द्यः हयाः स्थापना यात । उम्ह द्यः स्थापना यासेंलि बाघ सित । सकसित याउँसे च्वन । सिकलेसया मिथकं जिमित साल । किपुली लाखेनं छम्ह छम्ह किपुमी नइगु बाखं लुमन । महाभारतय् घटोटकचं छम्ह छम्ह मनू नइगु बाखं लुमन । बाखनय् पात्र पाइ, तर परिवेश छता हे जुइखनी ।

सिकलेसया जंगल गुलि तक तधं स्वयेत जिं गुगल माय्प चायेकेत स्वया । तर नेट मदु खनी । जिपिं संचारविहीन जुल । यँलिसेया जिमिगु स्वापू त्वादःगु वाःचाल । घना जंगल, नांगां पहाड, सिंया चिब्यागु पुल, भ्रुलुंगे पुल, भ्वाला, नुगः हे काइँया मिनीगु छम्ह जक न्यासी वनेज्यूगु पहाडया दथुं दथुं वनेगु चिब्यागु लँ । वा वइगु इलय् सुल्यां दुःख बीगु जुयाच्वन । यदिखोला सिथय् सरकारं च्या दायेकात्वनेत सार्वजनिक थलबल तयातःगु जुयाच्वन । उगु थलबल छ्यलाः हाकनं गथे खः, अथे हे तयातइ । उगु सुनसान थासय् थलबल सुनां खुयायंकीमखु खनी । अन आराम यायेत पंया भिखाचा नं दयेकातःगु जुयाच्वन । जिपिं अन हे च्या त्वनाः जीवनया न्हून्हूगु अनुभव यायां न्ह्यांवना । लँय् गनं नं प्लाष्टिक वांछ्वयातःगु मदु । प्लाष्टिक वांछ्वयेनं मदु खनी । जिपिं छपुचः तुतां चुचुं बुलुहुँ न्ह्यांवना । भारी कुबिया स्थानिय मनूत हुसु हुसुं पहाड गःबलय् जिपिं स्वःगु स्वलं जुया । धन्य गांया जीवन । तुतिइ मल्हम बुबुं, मि च्याकाः चिकं बुबुं जिपिं थहावना । न्ह्यःने वंपिं पासापिन्सं जिपिं थुलि बजे थुगु थासय् थ्यन धकाः सिमाय् सूचं पौ यखाना तइगु । जिपिं सूचंपौ ब्वब्वं भ्रनाया लः त्वत्वं न्ह्यांवना ।

जिपिं ५ः०० बजे हुउ, हुगु थ्यन । समुद्री सतहलं २१०० मिटर च्वय् लाःगु थुगु थासय् थ्यंकेत जिमित च्याघौ माल । न्यासे वनेफुपिन्त सिकलेसं न्याघौ जक दःसा गाः । हिमखुसीया दोभानय् माइला दाईया चिकिचाधंगु पंकथिं जक ग्वयातःगु नमस्ते होटलया शाखा । कपुचेहिमतालया बेसक्याम्प । प्यखेरं पहाड व हिमाल जक । बस्तीहीन । निखें लिमलाः फमलाः भ्वारारा सः पिकयाः खुसि न्ह्याना च्वन । पासापिं फोटो काःजुजुं लिमलाः । सुथय् ब्रेकफाष्ट यानागु तिनि । माइला दाईया तःधिकःम्ह दाजुं छिमि नयेपित्यात जुइ । जा नि न धकाः जिमित भु न्ह्यचिकेहल । बहनी जिपिं मि च्याकाः न्ह्याइपुकाच्वना। त्वनेत जक मखु, तुति स्याइबलय् बुलेनं ज्यू धाधां रविनं तुतिइ अय्लाः बुल । बहनी माइला दाई तुपुक्क थ्यंकवल । गितारया लसय् म्ये थ्वल । होटलया निम्ह प्यम्ह ज्यामीत व जिपिं जक । स्वतन्त्र जीवन । छम्ह पासा तुति स्यानाः ज्वर वइथें च्वन धकाः हाल । वयात वासः नका । तुति स्याःपिं कन्हे सुथय् नापलाये धाधां टेन्टय् ग्वारातुवन । खुल्ला थासय् धुं वइ ला धैगु ग्याःचिकु मतं । पशुपतिनाथ व स्वयम्भूनाथया साथ दुपिं भ्रीपिं । छाय् ग्यायेगु ? लसताया लसय्हंगु सलं जिपिं धुक्क जुया ।

जिपिं कपुचे थ्यन

कन्हे सुथय् ७ बजे हे ब्रेकफास्ट याना । ८ बजे कुपुचे वनेत हाकनं तुतां ल्ह्वना । कपुचेया लँ तस्वाः । गनं चलः वनाच्वंगु, गनं सिमा क्वदलाच्वंगु । हकुं न्यासीवनाः निघौत्यां कपुचे थ्यनी, गाइडं धाल । जिपिं वास्याक्क न्हिलाः धया– अय्सा जिमित प्यघौ माली । जिमिसं गथे धया, अथे हे जुल । कपुचे थ्यंकेत प्यघौ हे माल । जिपिं न्हिने १२ बजे थ्यन । सिकलेसया छम्ह खिचा जिपिं ल्यूल्यू कपुचेतकं वल । अन मेपिनिगु पुचः नं वयाः हिमालया रसपान यानाच्वन । लमजु[a] हिमालया क्वसं वँचुसे च्वंगु हिमताल खंबलय् जिमिगु त्यानु ल्वमन । लमजु[a] हिमालं त्वइक गां न्ययातल । ६००० मिटर च्वं हिउँ कुतुंवइगु आशं जिमिगु मिखा च्वय् च्वय् लानाच्वन । न्हिं निकः स्वकः कुतुं वइ हं ।

कपुचेय् दुर्घटना

कपुचे हिमताल थ्यंकेगु बाःछि न्ह्यःनिसेंया म्हगस । जिमिगु म्हगसं साकार रुप काल । समुद्री सतहलं २४४० मीटर च्वय् लाःगु कपुचेहिमतालं जिमिगु नुगः साल । गुरुङतय्गु पैत्रिक थलो क्होंलासोथार नं थनं हे वनेज्यू खनी । गुरुंग भाषां क धैगु हिउँ (च्वापु), पु धैगु कुतुंवइगु, चे धैगु मैदान । च्वापु कुतुंवइगु थाय् हे कुपुचे जुयाच्वन । थन नमस्ते होटेलं छम्ह जक च्वनेज्यूगु डुंगा (नांचा) तयातल । मेगु पुचःया मनूत वहे नांचाय् च्वनाः किपा काःजुल। नांचाय् च्वनाः किपा कायेगु रहर जिमि पासापिन्सं नं यात । जिं विरोध याना । जोखिम मकायेगु सल्लाह बिया। छम्ह निम्ह पासापिं जोखिम कायेत तयार जुल । इमिसं किपा कयां त्वःतल । जिमि गाइडं नं नांचा तापाक्क मयंकेत धया जुल । तर मेगु पुचःया गाइड भतिचा अल्लारे खनी । मग्यायेत इनाप यात । छुं नं जुइमखु धाधां व नांचाय् च्वना । तापाक्क वन । न्यासी चाचां लिहांवःबले नांचा फारापुल । मनू छखे, नांचा मेखे । व लालकयाः सिथय् वयेगु कुतः यात । तर विवश । ख्वाउँगु लः । ख्वातुसेच्वंगु ज्याकेट । वयागु असफल प्रयास । विस्तारं लखय् तुनावन । व चिल्लाय्दना हाल । पलख न्ह्यःतकया रसमय लकस, छत्थुं भयावह जुल । जिपिं मुकदर्शक । हिमतालय् लालकायेगु आँट सुयाके मदु । हिमतालय् पेटी दयेकेत वयाच्वंपिं न्याम्ह खुम्ह गुरुंगत नं नयेत तापाक्क वनाच्वन । जिमिसं इमित सःता । तर, सुं मवः । जिमिगु सः जिमिथाय् जक लिकुन । इमिथाय् मथ्यन । व गाइड सनेमफुत । ख्वाः जक खनेदयाच्वन । उघ्रिमय उगु हे पुचलय् च्वंम्हेसिया नुगलय् द्यः खात । सकसिगु मिखा पीकाः वं लं त्वःतल । कथि छपु ज्वनाः हिमतालय् लालकाल। सकलें ख्वाः ह्याउँकाः हाल । गाइडया लिक्क व थ्यन । वयागु लपु ज्वनाः लिहांवल । पलख जिमिगु सासः दित । दुई सेकेण्ड लिपा लाःगु जूसा मखुथें जुइगु । छि ला जिमिगु निंतिं द्यः जुयाबिल । जि वयागु लिक्क वनाः धया । निम्हं ख्वाउँगु लखं वँचुसे च्वन । काचाकाचां मि च्याका । वयागु साहस खनाः वयात शरदं घेपुल । इमिगु पुचलय् नापंवःम्ह मेम्ह मिसाम्हं त्वालां स्वयाच्वन । लिपा उम्ह मिसां नं घेपुल । गाइडयात ब्वःबीमास्ती वः, तर अज्याःगु इलय् पाय्छि मतायेका । लिपा अन ज्या यानाच्वंपिं नं थ्यंकवल । वयात छम्ह ज्याथः वंम्हं मन्त्र ब्वनाः फुफा यात । व नांचा कयाः थ्वहे मी दुयाब्यु । दिपा आक्रोशित जुल । जिमिगु नुगः भाराभारा मिना च्वन तिनि ।

जिपिं छघौ ति च्वनाः लिहाँवया । लँ दथुइ थ्यंबलय् उम्ह गाइड ब्वाँय् ब्वाँय् वल । जिमिसं छु जुल धकाः न्यना । थौंया घटना सुयातं कने मते न्हि धाल । जिपिं अजू चाल । छाय् धकाः न्यना । थज्याःगु घटना सिल कि सुं हे मनूत कपुचे वइमखु हँ, वयात नं अफिसं लिकाइ हँ । जिमिसं वयागु खँय् सहमति क्यना । जिमिसं ब्वःबीमफुगु जिमि गाइडं वयात ब्वःबिल । वयागु ख्वाः च्याः । हुगुं वनाबलय् प्यघौ माःगु, लिहाँ वया बलय् न्याघौ माल ।

जिपिं लिहाँवया

कपुचें लिहाँ वया बलय् दिनिक्क मिंक च्वापु कुतुंवःगु सः ताल । जिमिसं लिफः स्वयाः क्यामेराय् कैद याना । कपुचें हुगु थ्यंबलय् ५ बजे जुल। तप्यंक सिकलेस वनेगु कि छन्हु हुगुइ हे बास च्वनेगु धैगु खँय् विवाद जुल । आखिर हुगुइ बास च्वनाः कन्हय् सुथय् लिहाँ वनेगु क्वजित । जिपिं बेली यानाः मि च्याकाः न्ह्याइपुका । न्हिनेसिया घटना ला अन च्वंपिं माइला दाई व वया दाई अले ज्यामि तय्सं नं सीधुंकल खनीसा । व गाइड (साइला) तसकं हे अल्लारेम्ह धकाः ब्वःबिल । जिपिं माइला दाई लिसें वर्षौं न्ह्यःनिसें म्हस्यूपिं थें सामिप्य जुल । पारिवारिक खँ तकं जिमित कन । सिकलेस व अनया रीस फुंलु (प्राचीन दरवार), हेउरो कुइरो (देवदेवी स्थल), म्होउतु क्यू फु (चोखोपानी), थोयाका प्राचीन दरवार, म्हि च्हूपै युंमा (मनू मुनेगु ल्वहं), अपक्हार्पो को मे व वयागु धारा, तानी ह्वोल्तो (गुफा) आदि थीथी सम्पदाबारे जिमित ध्वाँथुइकल । जिमिसं सिकलेसया प्राचिनता थुइका । सिकलेसलिसे गुरुंगतय्गु स्वापू सीका ।

कन्हे खुन्हु जिपिं सुथय् दनेखत ब्रेकफास्ट यानाः सकसिके बिदा फ्वनाः मादिखुसि जुजुं जिपिं लिहाँवया । छम्ह पासा बगरय् दःगुलिं न्यासेवने मफुत । वयात जिमि गाइडं कुबिया यंकल । लालपुर्जा टेलि फिल्मया ट्याक्सी ट्याक्सी धकाः हालाजुइपिं लुमनाः जिपिं दंग जुया । लिफः स्वया । जिमित हाकनं वा न्हिं धकाः वास्यां वा क्यनाः लमजुंग हिमाल न्हिलाच्वंगु खना ।

The Role of Youths in Preserving Culture: Our Experience

Ayushna Shrestha

Avis Shrestha

Nepalese and Newah culture are very rich and diverse. However, growing up in Canada and away from home, it has often been more difficult to keep in touch with our roots. Our names are Ayushna and Avis Shrestha and we are members of the Canadian Newa Guthi's (CNG) youth committee. CNG has played an integral part in helping us reconnect with our cultural heritage and identity. Youth have an essential role in the preservation of Newah Culture, and we are pleased to celebrate Newah rituals in timely manner.

Personally, the moment we became really interested in Newah culture and with our community was at a CNG event a few years ago where we had CNG members Prakisha Pradhan and Nabin Maharjan talked to us about leadership and community involvement. While the presentation itself was interesting, the part that stuck with us the most was the discussion between the Newah youth participants after the event. We spoke about our personal experience living in Canada and dealing with our cultural identity. We all had similar stories about our experiences visiting back home and growing up abroad. Our shared experiences helped us bond and connect better, as it was the first time many of us had that type of conversation outside of our homes. Additionally, Prakisha Didi expanded on that by bringing up what it means to be Newah specifically. She mentioned the deep roots of Newah people in Kathmandu valley and told us the history of our land. We felt a sense of pride knowing that our current capital city with over 1.4 million residents once belonged to our ancestors. This event and discussion really opened our eyes about how much history lies within the Newah culture and how valuable it really is.

With that, we began to be more involved in CNG and participated in more and more events, not only catered for youth but around Newah culture as well. Being so far away from home, it is really easy to lose track of our cultural identity, so it is important that we get involved and take steps to preserve our culture and also make sure to practice it and promote it as best we can. A large part of CNG's recent mission has been around empowering and engaging youth, as in any culture, when you empower the younger generation, you bring about positive change and bring in new ideas while maintaining tradition.

CNG has done this by providing volunteer opportunities for youth such as at our annual Samayabaji picnic, during the Newah Samaybaji food festival at University of Toronto Scarborough Campus, as well as teaching cultural and traditional dances, including Nepali, Newah, and Buddhist dances. Additionally, CNG has directly engaged youth through the Nepali Newcomer and Youth Bridging Program, where youth worked with Dr. Tom O'Neil and Nabin Shrestha to host a series of events and workshops that provided newcomers with information and resources on a variety of topics including Health, Child Care, Women Empowerment, Jobs and Employment, and more. Previous CNG programs have also been developed to promote youth leadership and public speaking. Through all these events, we have seen a great increase in the amount of youth interest and engagement in Newah culture and it is through these events that we really see new ideas emerge. With our CNG Youth committee, we all feel a sense of community and family. This is our strength and this strength will

help us move forward into establishing ourselves and our cultural identity, even if we are far from home. In a multicultural and diverse place like Canada, and more specifically Toronto, there are a lot of cultural groups that have already established themselves and I think it is important to learn from them moving on as well. We see this particularly in the way other communities engage youth through cultural programs, the establishment of community centers, schools, and more. We would love to extend this to the Newah community as well. This would be a good long-term goal in engaging youth we believe, but for more short term goals, a suggestion for focus would be the teaching of Newah language to youth. Whether this is at home personally, or within a community program.

Growing up, Nepali language classes have been offered and we have both had the privilege of attending them and learning from them, as well as speaking the language at home. An important part of preserving culture is also preserving language. However it is something that we see increasingly less youth (even in Nepal) knowing. This is something we are learning and working on personally at home with our family, but also something that we would like to see youth do more in our community.

Overall, Newah culture is very rich, unique and special and to preserve it moving on, the youth play a very important role. Personally, our involvement with Canadian Newa Guthi programs have increased our interest in our culture and traditions while also having fun with family friends and contributing to the community! We would love to see more of this in the future, and we are so happy to be able to celebrate various Newah cultural events. Subhaya.

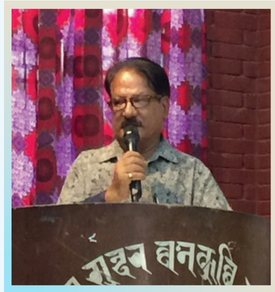

भुषण प्रसाद श्रेष्ठ

‘न्ह्यलुवा:’

‘न्ह्यलुवा:’ सुं छम्ह नं ग्यंथे मच्वं !
न्हिप्यं न्हिप्यं फुक, छ्यंथे मच्वं !
गुँच्वकाय् तुति भ्व:लंकूपिं सुं थ:गु तुतिं च्वय् थ्यंथे मच्वं !
नेतां ह्ययय् का: थ: ना:सां नं सुंलिस्य नातां क्यंथे मच्वं !
हँय्,हँय् पू ब्यंसां पुखू मब्यं थें जीवनया गथि ब्यंथे मच्वं !
त:क्व: त:क्व: पाय् धुन ज्यान !
क्रान्ति गुगुं तिप्प्यंथे मच्वं !

‘सर्ग:’

स्वय् बलय् चक्कंगु ‘सर्ग:’!
भाग्य जिगु ह्वग्गंगु ‘सर्ग:’!
थीत स्व:लिस्य न्ह्याय् मदैवन !
थ:गु छ्यंच्वय् खंगु ‘सर्ग:’ !
नगु, सुपाँय् थें चन्द्र-सूर्य दु !
किन्तु थ: ‘ज: तंगु सर्ग:’ !
ब्व:गु दुसां दथुं दथुं सुं जिगु लँ हत्तिक पंगु ‘सर्ग:’ !
मजा:निवं यल्य धुंकूगु !
मयल ह्याकिं वंगु ‘सर्ग:’!

नेपालभाषा व चित्तधर 'हृदय'

रविन श्रेष्ठ
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग, यल

नेपालभाषा तसकं पुलांगु इतिहास दुगु भाय् खः । नेवाःतय्सं थःगु मांभाय्कथं ल्हानावयाच्वंगु नेवाःभाय्यात नेपालभाषा धाइ । थ्व भाषाय् गौरव ताय्कीपिं सकल नेवाःतय्सं थुगु भाषायात नेपालभाषा धयाच्वंगु दु । अथेखःसां जनसाधारणं खं ल्हाइबले नेवाः भाय् जक धाइ । न्हापान्हापा थ्व भाय्यात नेपालभाषा, नेवारभाषा, नेपार भाखा, डेपार भाखा, नैपालीक (नेपालीय) भाषा नं धाः । थौंकन्हय् नेपालभाषायात नेवारी नं धाय्गु याः । नेपाः देय्या नामं क्वकयातःगु थ्व भाषाया नां नेपालभाषा धकाः धयातःगु यक्व हे ऐतिहासिक प्रमाणत दु । नेपालभाषा धकाः च्वयातःगु आःतकया दकले पुलांगु हस्तलिखित ग्रन्थ नेसं ५०० या मानवन्यायशास्त्र सफू खः । अथे हे यँया जुजु प्रताप मल्लया शासनकालय् नेसं ७७४ सालया हनुमान ध्वाखाया ल्वहँपती अथः स्वदेशभाषा, अथः देशभाषा, अतःपरं देशभाषा धकाः नं च्वयातःगु दु ।

थुकथं नेपालभाषायात नेवारभाषा, नेपारभाषा, नेपारभाखा, डेवार भाखा, डेपार भाखा, नैपालिक भाषा, नेपालीय भाषा, देश भाषा, स्वदेश भाषाया नामं म्हसीकाः वया च्वंगु दु । थ्व चलन नेसं ५०० सालं निसें मल्ल शासनया लिपांगु ईतक व वयां ल्यू स्थापना जूगु पृथ्वी नारायण शाहया ई निसें जुजु सुरेन्द्र विक्रम शाहदेवया ईतक अर्थात नेसं १००१ तक खनेदु । नेपाःया जनगणना सन २०११ कथं नेपालय् मुक्कं १२३ मातृभाषा दु । उकी मध्ये नेपालभाषा खुगूगु थासय् लाः श्रेष्ठ, नेसं ११३८:५०)।

नेपाःया थीथी भाषा मध्ये तसकं समृद्ध भाषा नेपालभाषा खः । थ्व भाषां आपालं आपाः साहित्य सिर्जना जूगु दु । थ्व सिर्जनां नेपालभाषा साहित्यया धुकू जाय्केत तःधंगु गुहालि जूगु दु । थथे नेपालभाषा साहित्यया धुकू जाय्केत गुहालि यानादीपिं साहित्यकारपिं मध्ये छम्ह तसकं च्वछाय्बहम्ह साहित्यकार खः चित्तधर'हृदय'।

नेपालभाषा साहित्यया प्यँगः थाः सिद्धिदास महाजु, माष्टर जगत सुन्दर मल्ल, निष्ठानन्द वज्राचार्य, योगवीर सिं थें हे च्वन्ह्याःम्ह, नेपालभाषा साहित्य ख्यःया तसकं नां जाःम्ह, नेपालभाषाया निति थःगु जीवन पर्यन्त सर्वस्व पानादीम्ह छम्ह महापुरुष 'साहित्य शिरोमणि कवि केशरी' चित्तधर'हृदय' खः (तुलाधर, विस. २०७५:३७)। राणा प्रधानमन्त्रीपिनिगु इलय् लुँयागु कल्लि न्ह्याय्गु छुट बियातःपिं यँया तुंछे त्वालय् 'धर साहु' खलकय् नेसं. १०२६ बछलागा ११ शुक्रवाः खुन्हु साहु द्रव्यधर तुलाधर व ज्ञानलक्ष्मी तुलाधरया कोखं निम्हम्ह काय् जुया जन्म जूगु खः । वय्कःया च्वय् दाजु छम्ह नं दु, दच्छि दय्का मन्त । अनं लिपा चित्तधर'हृदय'या क्वय् प्यम्ह केँहेपिं दु । उकिइ मध्ये तःधिम्ह केँहे मोतीलक्ष्मी उपासिका खः (शाक्य, नेसं ११२६) । वय्कलं न्यादँ दुबले श्रीपञ्चमी खुन्हु निसें आखः ब्वनेगु शुरु यानाः लिपा पृथ्वीवानन्द वज्राचार्य व सिद्धिहर्ष थें जाःपिं पण्डित तयाः संस्कृत भाषाया सारस्वत व्याकरण, काव्य नं ब्वंकल । व्यापारया लागिं ल्हासाय् भ्कायाः च्वनादीम्ह थः अबुयात पौ च्वय्माःगुलिं वय्कलं अंग्रेजी भाय् नं सयकादिल । वय्कःया इहिपाः १३ दँ दुबले नेसं. १०३९ य् भाजुरत्न कसाःया म्ह्याय् ज्ञानप्रभा कसाः लिसे जुल (श्रेष्ठ, नेसं ११०२: क) ।

थः बौलिसे गुंलां तुतः ब्वनेत स्वयम्भुइ वनीबले न्ह्यदँ च्यादँ दुम्ह चित्तधर नं नापं वनीगु जुल । अन बौपिसं ब्वनीगु तुतः, बाहा पुजा याइबले ब्वनीगु, छाइगु श्लोकया भ्वं लानाः ब्वनेगु यात । पं निष्ठानन्द वज्राचार्य ध्वानाः पितहःगु 'ललित विस्तर' सफू नं ल्हाती लाःगुलिं न्हिन्हिं ब्वनेगु यात । थथे जुजुं चित्तधर यात गद्य व पद्यपाखे नं भ्कुकाव जुल । लिपा कवि शिरोमणि लेखनाथ पौड्यालया नेपालीभाषाया रामायण, महाभारत व मेमेगु छगू निगू सफू ब्वब्वं थःम्हं नं छुं छुं च्वय्गु यानाहल । योगवीर सिंहं छन्द, मात्रा मिलेयानाः च्वय्गु स्यनाबिल ।

नेसं. १०४५ स्वांया पुन्हि खुन्हु धर्मादित्य धर्माचार्य (जगतमान वैद्य) जुं कलकत्तां नेपालभाषां 'बुद्ध धर्म'नांया पत्रिका पिकयाः नेपालय् छ्वयाहल । छगू निगू यानाः नेपालभाषां च्वय्गु यानाच्वंम्ह चित्तधरयात अगःचा मालां दय्गःचा लू थें जुल । चित्तधर व वैकुण्ठ प्रसाद लाकौलपिंसं बौद्ध धर्मयागु थुगु पत्रिकाय् नेपालभाषा साहित्य नं दुथ्याकेत पौ च्वया छ्वयादिल । वय्कःपिनिगु इनाप कथं निगूगु दँनिसें पत्रिकाया नां हे भचा पाकाः 'बुद्ध धर्म व नेपालभाषा' नामं साहित्य नं दुथ्याका पिहांवल । थ्व पत्रिकाय् हे वय्कःया बुद्धोपासक चित्तधरया नामं 'बुद्धोपासकया पापदेशना' कविता नेसं. १०४६ स पिहांवल । थुकथं वय्कः २० दँ दुबले निसें साहित्य प्रकाशनया शुरुवात जुल (शाक्य, नेसं ११२६:१)। थुकथं नेपालभाषां च्वय्गु याय्वं छक्व राणा कालय् च्वःपिंत जुद्ध शमसेरं दरवारय् सःताः छिमिसं नेवाः भासं च्वय्मते यदि च्वय्माःसा राजभाषा नेपालीं जक च्व मखुसा भीम शमसेरं थें सजायँ बी माली धकाः हुकुम जुल । थ्व हुकुम न्यंसांनिसें चित्तधर'हृदय'जुं भ्कन नेवाः भासं जक च्वय्गु निर्णय यानादिल (तुलाधर, विस. २०७५:३७) ।

व्यापारया सिलसिलाय् नेसं. १०५३ य् कलकत्ताय् भ्काःबले थम्हं च्वयातःगु छुं कविता मुंकाः ज्वनाभ्काल । छापय् याय् त्यंगु उगु कविता सफुतिइ थःगु पूवंक नां तलकि सरकारं ज्वनी धकाः 'हृदय' धकाः छद्म नां तयाः छापय् यानादिल । लिपा थ्व छद्म नां हे बिनां कथं छ्यलादिल (शाक्य, नेसं ११२६:२)। उगु नां तयाः हृदय कुसुम व पद्य निकुञ्ज नांया दकले न्हापां कविता सफू पिकया दिल । वयां लिपा पद्य निकुञ्जय् 'मातृविहीन बालक हृदय' या नामं कविता पिकाःगुलिं राणा सरकारं अर्थया अनर्थ जुइक अर्थ छ्यानाः वय्कःयात नेसं. १०६१ निसें १०६७ तक कैद यात (श्रेष्ठ,नेसं ११०२: क)।

जेलय् दुने वय्कलं जेलरं मखंक च्वयातःगु कविता संग्रहत 'हृदयकथा' (नेसं. १०६७), गौतम बुद्ध (नेसं. १०६७)'अन्तर ध्वनी'(नेसं. १०६८), सुगत सौरभ' महाकाव्य (नेसं. १०६९) जेलं पिहांभ्काया पिकयादिल । वय्कःया पिहांवःगु थी थी सफू थुकथं दु :

पद्य निकुञ्ज (कविता)	नेसं. १०५३	हृदय कुसुम (कविता)नेसं. १०५३	
गौतम बुद्ध (कविता)	नेसं. १०६७	हृदय कथा (कविता)	नेसं. १०६७
खुपु बाखंचा (बाखं)	नेसं. १०६७	झी मचा १ (मचा सफू)	नेसं. १०६८
ह्वनागा (फुक्कं मुना)	नेसं. १०६९	बभ्रु वाहन (खण्डकाव्य)	नेसं. १०६९
अन्तर ध्वनी (कविता)	नेसं. १०६९	सुगत सौरभ (महाकाव्य)	नेसं. १०६९
याकःमिया चा (कविता)	नेसं. १०७०	झी मचा (मचा सफू)	नेसं. १०७०
योगसुधा (सम्पादन)		नेसं. १०१०७१	
नेपालभाषा गय् च्वय्गु (व्याकरण)		नेसं. १०७२	
झीगु साहित्य (समालोचना)		नेसं. १०७४	
मंजुश्रीयात नेपालया बुखँ (कविता)		नेसं. १०७६	
चीन लुमनाः (कविता)		नेसं. १०७७	
थाय्‌भु (बाखं)		नेसं. १०७८	
देगः (कविता, अंग्रेजी अनुवाद नं जुगु)		नेसं. १०७९	
नेपालभाषा अन्त्याक्षरी (सम्पादन)		नेसं. १०७९	
बुद्ध वचनामृत व नेपालया बौद्ध दृष्टिकोण		नेसं. १०८१	
धर्मादित्य धर्माचार्य व नेपालभाषा व थ्वया साहित्य		नेसं. १०८४	
महाचीनय् नेपाल संस्कृति (च्वखँ)		नेसं. १०८४	
मिं मनः पौ (ताहाः बाखं)		नेसं. १०८८	
नेपालभाषा साहित्यया जातः(वाङ्मय)		नेसं. १०९१	
नेपाल संस्कृति (च्वखँ)		नेसं. १०९२	
छुं म्ये (म्ये)		नेसं. १०९३	
झीगु साहित्यया तँसा (समालोचना)		नेसं. १०९४	

अंग्रेजी भाय् हिलाः

Chittadhar hirday's Nepalese Music A.D 1957

Chittadhar hirday's Nepal Bhasa Short Stories A.D 1977 (श्रेष्ठ, नेसं ११०२ः क, ख)

थुकथं कविता, बाखं, च्वखँ, समालोचना आदि थी थी विधाय् कलम न्ह्याका दीम्ह चित्तधरजुं नेपालभाषा परिषद नीस्वनाः नेपालभाषाया सफू प्रकाशन यायागु, नेपाल ऋतुपौ पिथनेगु व नेपालभाषा स्कूल तगिं निसें एम.ए तगिं तक ब्वने दय्केगु नितिं नं वय्‌कःया तःधंगु योगदान दु ।

जन्मकाःछि थः च्वनाच्वंगु छेँ चित्तधर'हृदय' जुं नेसं. १०९१ थिंलागा १३ खुन्हु नेपालभाषा परिषदयात च्वयाबिल । वय्‌कःया भाषाप्रतिया योगदानया कदर यासें नेसं. १०७५ बछलागा ११ खुन्हु च्वसापासां वय्‌कःया ५० दँ बुदिं हन । नेसं. १०७६ तछलां च्वसापासा पाखें साहित्य शिरोमणि व विसं. २०१३ असार २० गते उबलेया जुजु महेन्द्रं 'कवि केशरी' उपाधिं छायि्‌पया बिज्यात (शाक्य, नेसं ११२६ः३)। नापं वय्‌कःया लुमन्तिइ वय्‌कःया छेँ तुंछेगल्ली नेसं. ११३३ दिल्लाथ्व १२ खुन्हु चित्तधर'हृदय' स्मृति संग्रहालय नं चायके धुंकुगु दु (तुलाधर, विस. २०७५ः४१)।

नेसं.१०९१ स केदारनाथ न्यौपाने मदया च्वसापासां असं दगू बहालय् ग्वसाःग्वःगु बिचाः मुंज्याय् न्ववाना च्वनादीम्ह चित्तधर'हृदय'आकाझाकां बुलुंहुं ग्वःतूवन । अस्पतालय् येंकूबले वय्‌कःयात पक्षघात जूगु सीदत । उबले निसें गनं झाय् मफत,छुं नं च्वयादी नं मफुत । वय्‌कः ५४ दँ दुबले वय्‌कःया जहान ज्ञानप्रभा नं दमया ल्वचं मन्त । वय्‌कःयात सुसाःकुसाः वय्‌कःया केँहे मोतीलक्ष्मी उपासिकां यानादिल ।

थुकथं नेपालभाषा साहित्य, कला, संस्कृतिया नितिं ज्वःमदुगु योगदान बियाः झाःम्ह चित्तधर'हृदय'या जीवन नेसं. ११०२ तछलागा तृतिया खुन्हु क्वचाल । थज्याम्ह महापुरुषया देहवसानं नेपालभाषा ख्यःयात तः धंगु क्षति जूगु दु । थज्याम्ह ख्यः तब्या याना यंकेत वय्‌कःया लँपु लिना न्ह्याः वनेगु झी फुक्कसिया कर्तव्य खः ।

लिधंसा :

तुलाधर प्रेमहिरा. (विस. २०७५), कविकेशरी चित्तधर'हृदय' . नेवाः न्ह्यलुवाः। अमेरिका : नेवाः अर्गनाइजेशन अफ न्यू इङ्लैण्ड ।
शाक्य शान्तराज. (नेसं ११२६), 'कविकेशरी चित्तधर'हृदय' . नेपालभाषाया नीनिम्ह च्वमिपिं ।यल : शान्ताराज शाक्य
श्रेष्ठ भूषण प्रसाद. (नेसं ११०२)(सं), झी नेपालभाषाया लय् पौ. । यँः पद्मरत्न तुलाधर.
श्रेष्ठ रविन. (नेसं ११३८). भाषा योजना. लुमन्ति दबू ल्याः ८ । यल : लुमन्ति दबू

त्वा:मयजु

बिमल मान श्रेष्ठ, क्यानडा

जिमिगु साँल्ह त्वा: यल महानगरपालिकाया वडा नम्बर १६य ला । थुकिया पुर्वय् नक: बही, पश्चिमय् छाय बहा,उत्तरय् पिम्बहा: पुखू व दक्षिणय् गा: बहा: व देपा पाखे धपगाल त्वा: दु। साँल्ह त्वालय् जिमिगु पुर्खा न्यास: दँ न्ह्य: निसें च्वना वयाच्वंगु खने दु। अथे हे जिबूगु छें नं स्वस: दँ स्वया: न्ह्य:यागु धैगु खँ छेँय् या प:खा:लय् च्वयातगु अभिलेखं पुष्टी या:गु दु।

जिमि तापाय बाज्या रत्नमान श्रेष्ठ वयक:या अबुजु धिर्जमान श्रेष्ठ ल्हासा बंजा:, फै च्यांग्रा या ब्यापार याना दी। ल्हासां फै च्यांग्रा यें हया: मोहनी व स्वन्तिबलय् मीगु जक: मखु उकिं व:गु उन नं अनं हया: मीगु ज्या नं याना दीगु जुयाच्वन ।वयक: पिं जक मखु जिमि त्वा:या पुर्वज कका बाज्या पिं नं ईलय ब्यलय ल्हासा वय वनेगु याना दी। उकि मध्य गुम्ह गुम्हस्यां उखेनं समिनी पिं नापं ईहिपा याना, काय् म्ह्याय पिं नं दयका च्वंगु जुयाच्वन । ल्हासा वनेगु ईलय् गुम्हं गुम्हं कका बाज्यापिं सलं कुतुवया:, खुसिं चुईका:, च्वा:पुं ल्हाना: सिनावंपिं नं दुगु जुयाच्वन। जिमि बाज्या व ककापिं तिब्बतया केरुङ धैगु थासय् लजगा: याना च्वंगु जुया च्वन। आ: नं जिमि परिवारया दुज:पिं अन ज्या याना च्वंगु दयेमा:। अनुसन्धान याना स्वत धा:सा:अबश्य लुया वई तिनि।

जिमिगु साँल्ह त्वा: (बाकुन:नी) या पूर्व पाखे गणेद्य या छग: देग: दु। अन तान्त्रिक गयो: बाज्यां थ:गु तान्त्रिक शान्तिया लागिं स्थापना या:गु धका: जिमि पुर्खां धया वया च्वंगु न्यने दु। नापं जिमि पुर्वज कका काकि पिसं नारायण देग: नं दयेकूगु दु। छगू थासय पिंग: द्य: व मेगु चिवा द्य: दु ।थन मतया: जात्रा व कृष्ण जात्रा बले मनूत चाह्यु वयेगु या:। गणे देग: व गणेश पूजाया दिनय् नं म्व: म्व: मनूत व ।साँल्ह त्वा: नं यलया मत या: वईगु लँय् ला:। प्राय: यलय् जुईगु अप्व: धैथें जात्राय् चाहिलेगु लँय साल्ह त्वा: ला:।

भ्री नेवा:तय खास याना यें च्वनी पिंत यमि, य:लय च्वनी पिंत यले व ख्वपय् च्वनी पिंत ख्वपय् अथें हे हिमाल पाखे च्वनी पिंत भोटे/सँय्,पहाडय् च्वनी पिंत खँय्, तराई पाखे च्वनी पिंत मधेसी धायेगु चलन दु । थौंकन्हे थज्यागु चलन तना: वंगु दु ।

जिमिगु त्वा:या मेगु छगू बिशेषता धैगु गुगु नं त्वा:लं जिमिगु त्वा:या बाज्या, बा:, ककापिं, दाजु किजा पिं लिसें ईहिपा याना वई पिं मयजु पिंत ईमिगु धात्थेंगु नां कया सम्बोधन मयाईगु जुया च्वन ।धात्थेंगु नांया पलेसा
ईपिं गुगु त्वा:या म्ह्याय् मचा ख: व हे त्वा: या नां न्ह्योने तया: मयजु धका: सम्बोधन याई ।गथेकी येंया त:बहा त्वा:या म्ह्याय् मचा जिमिगु छेँ या भौमचा जुयावल धा:सा वयागु नां कया भमचा मधासें त:बहा मयजु धका: नां कया: स:ति। जिमि अजि दौबहा त्वा: या म्ह्याय् मयजु जिमि बाज्यां बिहा यात। जिमि अजिया थ:गु नां ला द हे दु ।अथेसां जिमिगु छें भौमचा जुया वये धुनेवं जिमि अजि यात दौबहा मयजु धका: सकस्यां सम्बोधन याईगु ।

अथे हे जिमि मां थ:बहिया म्ह्याय् मचा जिमिगु छें वयवं जिमि मां या नां थ:बहि मयजु जुल ।जिमि छें ज:पिं गथे कि बाज्या, तापा बाज्या, कका, दाजु किजा पिंसं यलया जक मखु यें व यें पिने या जिल्ला जिल्ला यापिं म्ह्याय मस्त नं ईहिपा याना त:गु दु। यलयया खँ ल्हायेगु ख:सा थी थी त्वा: नुग त्वा: , सौग: त्वा:, तंग: त्वा: , हौग: त्वा: , मंग: बजा, न: बही, वकु बहा, न: पस, गा: बहा, छु बहा, दगु बहा, बा:फल, पिं बहा, छय: बहा, पुच्व:, क्वा: लखु, अथेहे यें या किला ग:, मरु त्वा: , नेत त्वा: . असं त्वा: , खिइल त्वा: यापिं म्ह्याय मयजु पिं भौमचा जुया: जिमिगु छें व फुकी पिंथाय् व: गु दु । ईहिपाया ब्वना पौ:लय् इमिगु ईहिपा जुइगु न्ह्योया नां तया: छापे याई । भौमचा जुइवं इपिं त्वा: मयजु , अथे धैगु हौग: मयजु, किला ग: मयजु जूवनी। थुकिं इमिगु थ: छेँया पहिचान ल्यंका ब्यूगु खने दु ।अथे हे जिमि फुकी दुने छम्ह कका राणा कालय् मीर सुब्बा जुया: दरबारय् ज्या याइगु। खला ककाया कलायात ककाया दर्जा कथं काकीयात सुब्बानी धायेमागु ख: ।अथे मधासें त्वा:या नां कया: सम्बोधन याई। जिमिसं त्वा:या नां न्ह्योने तया: काकी धका: स:तेगु याना।

जिमिगु त्वा:लय् च्वनि पिं फुक्क:श्रेष्ठ खलकया आजुपिं छगू हे ख । छें नं छगू नापं मेगु लिसें स्वा: जु । प्राय ज्या: दईबले छम्हे सिनं मेम्ह सित स:ति मा:सा भ्यालं , क:सीं, चुक:य् च्वना क:का, काकी, दाई, किजा, तता:, क्यहें, कायचा, म्ह्यायचा धका स:तेगु या:। खासा याना: चुक:या मयजु पिं (मां, काकी, तता:जु) थ:गु त्वा: या कथं नां कया: स:ता त:घौ बीका छें या बिषय कया: खँ ल्हाना च्वंगु जिं खना ।

जिमिगु त्वा:या मेगु छगू बिशेषता धैगु त्वा: या: सु नं दाजु, किजा व क:का पिं ज्या: बिशेषं स्वनिग: पिहाँ वना लिहाँ वइबले मौसम अनुसारया फलफूल, तरकारी गथे की- अँ, सन्त्रासी, पा:सी,परवल, भान्टा ईत्यादि ज्वना वयगु चलन जुया च्वन। थथे छें सुनानं ज्वना व:गु जुसा फयां फत:ले त्वा:लय् ईना बियगु चलन दु । थन्यागु चलन बि. सं. २०३० तक: जुया च्वन धासा वयां लिपा बन्द जुया वंगु जुया च्वन। थुगु चलनं त्वा: या क:का, काकी, दाजु, किजा, तता:, क्यहें व थ:थिति पिनिगु दुने क्वा:तुगु माया, प्रेम व स्वा:पु ब्वलंगु खने दु ।

थौं कन्हे साँल्ह त्वा:लय् जिमिगु श्रेष्ठ खलकया न्हयगु च्या:गू परिवार जक: बसोबास याना च्वंगु दु । अप्व धैथें परिवार न्ह:गु छें दयका मे मे थाय् च्वंवने धुंकुगुलीं न्हापयाथें न्ह्यईपुगु लकस आ मदु। नापं आ अन थी:थी:जाति व बर्गया मनू तयत बा:लं बियात:गु खने दु। उकें याना: पुलां पुलांगु चलन ल्ह:ना वंगु महशुस जु।

जिमिगु परिवारय् न्ह्यैपुकेगुया लागिं दछी निक: कूलदेबता थाय् वना दिगु पूजा याय‌गु चलन दु। जिमिगु कूल द्य: यलया बालकुमारी ख:। दिगु पूजा वने बले जिमिगु छें निसें बालकुमारी तक न्यासि वनेमा:। सकलें मुना: दिगु पूजा वने बले नं व हे त्वा:या नां कया: सता च्वनीबले उगु दिगु पूजाया लकस हे

Anniversary
20 Years

न्ह्यइपुसे च्वनी ।जिमिगु श्रेष्ठ खलं : पिने मेगु छगगू खलः जोशी खलः नं दु। ईमिनं जिमि थें हे खः, अथेसां छक छैंया नां कयाः प्राणमाया धकाः सम्बोधन याःगु जिं ताया । अथे हे जिमि खलकःय् नखः चखः बले ग्वाहाली यायत वइम्ह न्ह्योनेसं च्वम्ह महर्जन खलः या भौ मस्तयत नं नां कया मखु गुगु त्वाः लं वपिं ख उगु त्वाः या मयजु धका सतेगु चलन दुगु जुयाच्वन ।

अथे हे जिमि त्वाःया त्वाः मयजुपिं दँय् दँय् पतिकं गाःबहालय् जुइगु बुंगः द्यया जात्राय् न्हुगु बांलागु पर्सी सिना सुथः न्हापं बुंग द्य व चाकु वाः द्य दर्शन या वनेगु याई। अले सुथय् भ्भीताः भ्भींछता इलय् छें छें नं फुक्कः दाजु किजा पिं मिलेजुया बुंग द्य व चाकु वाः द्य पूजा यायत लस्कर जाना भुज्याः हःनेत गाः बहाः पाखे वनी । पूजा याय धुंका अन हे साखःसला न्याःना लिहाँ वया चल्खु गणेः द्यया नापं च्वंगु फल्चाय् च्वना थकाली पाखें सिन्हं व प्रसादया स्वरुप साखःसला लःल्हाना काई ।थथे भुज्या वनेबलय् ब्याहा जुइ धुंकु पिं
तता क्येहे, निनी, भिन्चापिं व कायचापिं नं ब्वना यंकेगु चलन दुगु ख, आ वया थुगु दक्को मुनाः वनेगु चलन तःना वने धुंकुगु दु।

जिमिगु खलकय् मचा बुइकः वइम्ह अजी लिसें छँ सुं म्हंमफया छ्वासय व मेथाय बौ तयेत वइम्ह यलया क्वन्ति (कुम्भेस्वर) याम्ह जुयाच्वन । वयकः यात नं वयकःया थःछेंया त्वाःया नामं सतेगु याः, क्वन्ति अजि धका । थथे भाःत जूपिसं नं ससः यात च्वः छायेगु व त्वाःया प्रचार प्रसार जक यायगु मखु इमि दाम्पत्य जीबन नं बांलाक न्ह्याके फुगु सी दु।

जिमिगु साँल्हः त्वाःया न्ह्ययगु चुकय् नं छगु मंकाः साःगाः नं दयेका तःगु दु । जिमि दाजुपिनि बि. सं २०२८ पाखे इहिपा जूगु ईलय् तक थथे भौमस्तयत थः छेँया त्वाःया नां कयाः सःतेगु चलन दुगु ख। लिपाः छगूःहे त्वाःया निम्ह भौ मस्त बिहाः जुया वसां लिसें थ छेँ त्वाःया नां कया मयजु सम्बोधन यायगु चलन दित। थौंकन्हे जिमिगु त्वाःलय् थथे त्वाःया नां दुपिं मयजुपिं निम्ह जक दनी। अप्वः धैथें नां कयाः सतिगु नां थथे दुः- दौबाः काकी, कील मां, नुगमां, नःपस मां, भबि मां, थबहि भस्ताजु खः। थौंकन्हे जिमिगु त्वाःलय् न्हुपिं भौ मचापिंत थः छेँया नां क्वकया मयजु धका सतेगु चलन मन्त, भौमचा या नां कयाः हे सतेगु याः।

थथे त्वाःया नां कयाः सतेगु चलनं यानाः भ्भी नेवाःतये न्ह्ययगु पुस्ता तकः ही या थः लापिं नापं इहिपा यायमज्यू धैगु परम्परायात स्वाका तयेत ग्वाहालि जूवनी धैगु तायेका । छायधाःसा त्वाःया कारणं याना इहिपाया लागिं मिजं मचा व मिसा मचा स्वयेगु भ्वलय् मिसा मचाया थः थिति म्हसिकेत ग्वाहालि जूवनी । शुभाय्

पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्रा

दीपा महर्जन

स्वनिगःया पुलांगु नेवाः बस्ती मध्ये पांगा नं छगू खः । पांगा स्वनिगःया दक्षिण भेगय् धिनाच्वया क्वसं लाःगु गां खः । पांगय् किपू नगरपालिकाया वडा ल्या ५ व ८ ला । मेमेगु नेवाः बस्तीइ थें हे थन नं बस्तीया रक्षार्थ स्थापना यानातःपिं अष्टमातृका मध्ये निम्ह मातृका विष्णुदेवी व बालकुमारीया जात्रा हनीगु यानावयाच्वगु दु । दँयदसं मार्ग शुक्लपक्षया सप्तमीखुन्हनिसें नवमीतक पांगाय् मातृकाया जात्रा न्ह्याकीगु चलन दु । स्वनिगःया दक्षिण पश्चिमय् लाःगु न्हय्गामय् हनीगु न्हय्गां जात्रा मध्ये पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्रा नं छगू खः । मेमेगु खुगू गामय् छम्ह जक मातृकायात मूलम्ह माने याना जात्रा हनी सा थ्व गामय् धाःसा निम्ह मातृकाया जात्रा हनीगु खः । थ्व गामय् पीठ नं निगू हे दु अले उगु निगू पीठयापिं निम्ह मातृकापिं खः बिष्णुदेवी व बालकुमारी । बालकुमारीया पीठ गांया दुने दीख्यः धैगु थासय् दुसा मेगु विष्णुदेवीया पीठ गामं भचा ताःपाक्क भाजंगल धैगु थासय् दु । तर थुपिं निम्ह मातृकाया द्यः छैं धाःसा बस्तीया दथुइ लाछि धैगु थासय् दु । पांगाया जात्रा न्ह्याकेत थनया थीथी गुथि-तःगुथि, चीगुथि, देय्गुथि, याःगुथि आदिं मू भूमिका म्हिताच्वंगु दु । मार्ग शुक्लपक्षया सप्तमी अर्थात थिंलाथ्व सप्तमीखुन्ह थन मन्दः मेय् बलि बिया छ्वयलाभू हनीगु याइ । अथेहे अष्टमीखुन्ह मूयाः याइसा नवमीखुन्ह सिन्हःयाः याना जात्रा क्वचाय्की । खय्तला जात्राया शुरुवात धाःसा चतुर्थीखुन्हनिसें हे जुइ । थ्व दिं मन्दः मेय् ल्यय्गु व भैर वया उपासना यानाः भेलुथ्वँ थुइगु याइ ।

पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्राया थःगु कथंया पद्दति दु । थ्व पद्दति थुइकेगु नितिं जात्रायात प्यंगू भागय् ब्वःथलेछिं ।

३.१ थिंलाथ्व चतुर्थी / मन्दः मेय् ल्यय्गु दिं / नीतँ

३.२ थिंलाथ्व सप्तमी / मन्दः मेय् बलि बीगु दिं / छ्वयलाभू

३.३ थिंलाथ्व अष्टमी / मूयाः

३.४ थिंलाथ्व नवमी / सिन्हःयाः

थ्व बाहेक पांगाया छगू बिस्कं महत्व नं दु । थन गांमय् निम्ह मातृकायात देय् चाहीकाः जात्रा क्वचाय्वं तःगुथि, चीगुथि नापं देय् गुथियापिं सुं गुथियारत बःखु धैगु थासय् च्वंगु विष्णुदेवीया पीठय् पूजा वनेगु चलन दु । पांगाया थुग पूजा वनेधुंका तिनि मेगु न्यागू गां किपू, मच्छेगां, ल्वहंखा, सतुंगल व बोसिगांमय् दशमी सिन्हःयाः याइगु चलन आःतक नं कायम हे दनि । न्हय्गां मध्ये छगू गां नगांमय् धाःसा धाल्चा खाकेगु जात्रा धकाः पांगाय् सिबें छन्हु न्ह्यः हे बालकुमारीया जात्रा याइगु खः ।

३.१ थिंलाथ्व चतुर्थी / मन्दः मेय् ल्यय्गु दिं / नीतँ

पांगाया मू जात्रा थिलांथ्व सप्तमी, अष्टमी व नवमीखुन्ह जुइगु खःसां नं चतुर्थीखुन्हनिसें हे जात्राया तयारी सुरु जुइ धुंकी । थ्व दिं सप्तमीखुन्ह बालकुमारी द्यःयात बलि बीगु नितिं मन्दः मेय् ल्यय्गु ज्या जुइ । मन्दः मेय् ल्यय्गु नितिं पांगाया धुसि धैगु उमेर यापिं जुइ । द्यःयात बलि बीगु नितिं उपिं मेय् मध्ये छम्ह ल्यय्ग जिम्मा धाःसा देय् थकालियात जिम्मा बी । थकालिं गोलाप्रथा पाखें छम्ह मेय् ल्यइ । न्हापान्हापा मन्दः मेय् ल्यय्गु ज्या पांगाया स मचा धैगु थासय् च्वंगु तःधंगु चौरय् च्वना याइगु खः तर लिपा अन मनूतय्गु बस्ती दयावसेंलि धुसि त्वाःलय् च्वंगु महांकाल द्यःया परिसरय् याःगु खः । थ्वहे दिं मन्दः मेय् ल्ययाः उम्ह मेय्यात पूजा यानाः तःगुथिया गुथिछेँय् कुनेगु याइ । मेय्यात कुने न्ह्यः गुद्यः पालाम्हेसिया छैं च्वंम्ह थकालि मिसां मेय्या तुति सीका, नीचि पूजा याना गुथिइ दुकाइ । मन्दः मेय्यात दुकाइम्ह मिसा व दिं न्हिछि निराहार व्रत च्वनेमा । अथेहे मन्दः मेय् दुकाइगु इलय् 'बेन्हाबीधकाः धाय्गु चलन नं दुमन्दः मेय् कुने धुंकाः मेय्यात स्वन्हुतक अर्थात् बलि बगि दिं सप्तमीतक नसा नकेगु, ल त्वंकेगु जिम्मा तःगुथि, चीगुथि व देय्गुथिं काइ । थुकथं चुतुर्थीनिसें हे जात्राया पूजा न्ह्याइ ।

अथेहे थ्व हे दिं तःगुथि, चीगुथि, देय्गुथि नापं दुवाः जातियागु याःगुथि अर्थात ह्वंकिला गुथिइ भेलु थुइगु धकाः कःथ्वँ थुया भैरवया थापना नं

याइ । थ्वँ थुइगु ज्या धाःसा गुथिया थःथः गूद्यः लहिना च्वंपिं पालाया थाय् याइ । भेलु थुइम्ह मनू भेलु थुइगु ज्या सिमधःतले द्यांलाना च्वनेमाः । अथेहे व हे दिं याःगुथिं पांगाया लाछिइ च्वंगु विष्णुदेवी व बालकुमारीया देगलय् च्वंपिं निम्हं द्यः पिन्त छम्ह छम्ह खा बलि बियाः नित्य पूजा याइ । नित्य पूजा क्वचाय्काः सम्बन्धित गुथियारपिं गुथिया थकालिया थाय् वना समय् नइ । थुकथं चतुर्थीया दिं जात्राया सुरुवात जुइ ।

३.२ *थिंलाथ्व सप्तमी/मन्दः मेय् बलि बीगु दिं/छ्वयलाभू*

थिंलाथ्व सप्तमीखुन्हुनिसें तिनि पांगाय् विशेष रुपं जात्राया चहलपहल खने दइ । थ्वखुन्हु थन छ्वयलाभू हनी। छ्वयलाभूया बहनी प्यन्हु न्हयः अर्थात चतुर्थीखुन्हु ल्यये्या तःगुथि कुनातम्ह मन्दः मेय्यात थनया दीख्यः धैगु थासय् विशेष पुजाआजा याना बालकुमारीयात बलि बी । पांगाय् निगू पीठ दु अले उगु पीठय् निम्ह मातृका विष्णुदेवी व बालकुमारी दु । थ्व दिं धाःसा थनया बालकुमारी द्यः दुगु पीठ दीख्यलय् मन्दः मेय् बलि बी । मन्दः मेय् स्याय् न्हय् न्हापा न्हापा जूसा जुगी जातिपिंसं म्वाःलि पुया देसय् च्वंपिं फुक्कसित मन्दः मेय् बलि बिइत्यनागु धकाः च्वय्कीगु खः । तर थ्व परम्परा आः धाःसा न्हंनावने धुंकल ।

बालकुमारीया पीठय् मन्दःमेय् स्याय्गु नितिं पांगाया थीथी गुथिया गुथियारतय्गु उपस्थिति अनिवार्य दु । तःगुथिपाखें १६ म्ह गुथियारतय्गु उपस्थिति दइसा चीगुथि नापं देय्गुथियापिं गुथियारतय्गु थःथःगु भूमिका कथंया उपस्थिति दइ । अथेहे नाय्तय्गु नायःगुथि पाखें मन्दः मेय् स्याइपिं, बालकुमारी नापं पीठय् दुपिं देवीगणपिन्त हि त्वंकीपिं याना करिब २० म्ह गुथियारत उपस्थित जुइ । मन्दः मेय् स्याय्त ४ म्ह नाय्त अनिवार्य दय्हे माःगु नियम दु । थ्व दिं मन्दः मेय् स्याय् न्हय् गूद्यः पाःलाम्हेसिनं धुसि च्वंगु नाय् त्वाःया तनय् वना *'नाय् नइँ याकनं भ्फासँ'* धकाः स्वक्वःतक सम्बोधन याय्माःगु चलन आः तक नं दनि । थ्व सम्बोधन लिपा तिनि नाय्त मन्दः मेय् स्याय्त दीख्यलय् वनी ।

तःगुथिया थकालिं दीख्यलय् च्वंगु बालकुमारी द्यःया विशेष पूजा याइ । थ्व पूजा क्वचाय्वं स्वम्ह नाय्त पाखें हःगु स्वपू हे खड्ग नापं तया नाय्तय्सं खड्ग पूजा याइ । मन्दः मेय् स्याय्गु मन्दलय् तक बालकुमारी द्यःया देगलं निसें ह्याउँक बँ थिलाः द्यः सालाः काय्गु धकाः याइ । पुजा क्वचायवं मन्दः मेय्यात पुजायाना सने मफय्क चिनाः गलः कियाः हि पासःपासः लिकया छसिकथं मूद्यः बालकुमारी नापं वया जलाःखलाःपिं गंछि द्यःपिन्त हि त्वंकी । थ्व भ्वलय् बालकुमारी पीठय् दुने दुम्ह छम्ह द्यः गंगायात धाःसा तुयू कापतं त्वःपुया तइ । लिपा उम्ह द्यःयात दुरु त्वंकी ।

छखे मन्दः मेय् स्याना द्यःपिन्त हि छाय्गु ज्या जुयाच्वनीसा वहे बालकुमारी देगः दुगु लागाय् ग्वंसिँ च्याकेगु ज्या नं जुयाच्वनी । ग्वंसिँ च्याकेगु निंतिं ग्वंसिँ गुथि नीस्वनातःगु दु । न्हापा उगु गुथिइ १२ म्ह दुजः दूगु खः तर आः धाःसा छम्ह जक ल्यं दनि । ग्वंसिँ च्याकीगु निंतिं नं विशेष पुजा विधि याइ । धापु कथं प्राचीन इलय् जात्रा स्वय्गु निंतिं तापाक्क तापाक्क च्वंपिं मनूत वैगु खः । अले उपिं मनूत जात्रा स्वया अनसं हे बास च्वनेमालिगुलिं स्थानीयतय्सं ग्वंसिँ च्याका बीगु परम्परा न्ह्यातःगु धैगु धापू दु । अथेहे तःगुथि व चीगुथि पाखें २-२ म्ह गुथियारपिंसं नालुया कथिया तीप्वालय् मिँ च्याकाः मतं खय्केगु चलन नं दु ।

मन्दःमेय् बलि बीगु ज्या क्वचाय्वं मेय्या ला फुक्क गुथिया निंतिं ब्वथलेगु ज्या जुइ । देगः न्हयःने च्वंगु दबुलिइ तया मेय्या ला ब्वथली । ला ब्वथलीगु ईलय् ला यात मुख्य प्यंगू ब्वः याइ । नाय्तय्सं मन्दः मेय्या मू चिज धकाः नुगःचु लिकाइ । अनलिं उमिसं गपः नापं मेगु छप्वः ला काइ । अले ल्यंदनिगु ला प्यंगू ब्वथली । गुकी मध्ये तःगुथिं निगू ब्वः, व चीगथि व देय्गुथि छब्वः छब्वः ला भाग काइ । नाय्तय्सं लिकागु मेय्या नुगःचु धाःसा तःगुथिइ तयातइ । थ्व हे नुगःचु ज्वना बखुइ पुजावनेमा । अथेहे मेय् छ्यँ धाःसा तःगुथिया गूद्यः पालाया छ्यँ् यंकी । न्हापा न्हापा मन्दः मेय् बलि बिया फुक्क ला नाय्तय्सं हे यंकीगु खः । अले उमिसं गांमय् फक्कसित छगू छगू याना प्रसाद धकाः इनाबिगु खः तर आः वया नाय्तय्त माःगु भाग कया मेगु भाग स्वंगूलिं गुथियात बीगु खः ।

मन्दः मेय् ब४िल बिया ला भाग नं तयेधुका अनसंतुं च्वना नाय् व नइँ थकालि याना समयबजि नकेमाःगु चलन नं आःतक ल्यं हे दनी । थकालिजुया नइम्ह नाय् व नइँ थुखुन्हु अपसं च्वनेमाःगु परम्परा दु । थुखुन्हु स्याम्ह मन्दः मेय्या छ्यँ तःगुथिया गूद्यः पाःलाःया थाय् फं लुनां ताःचां सालाः भम्चा दुकाय् थें याना दुकाय् धुंका अन नं नाय् व नइँ थकालि याना हाकन भ्वय् हे नकेमाः । अथेहे चीगुथिया गूद्यः पालाथाय् नं उगु गुथिया थकालि न्वकूयात भ्वय् नकेमाः । भ्वय् नके धुंका थनया लाछि च्वंगु द्यः छैँय् च्वपिं विष्णुदेवी व बालकुमारी नापं गंछि द्यःयात याःगुथि अर्थात ह्वंकिला गुथिपाखें विशेष पुजा याना क्वकया बिस्कं बिस्कं द्यःखतय् बिज्याकी । विष्णुदेवीया द्यःखः तःखः जुइसा बालकुमारीया चीखः जुइ । थुखुन्हु हे बहनी बालकुमारी द्यःखःयात बाजागाजा सहित जात्रा याना दीख्यलय्

बालकुमारी देगलय् थ्यंकी । अन द्यःखःयात स्वक देगःया परिक्रमा याका अनसंतु तई । थुकथं छवयलाभू क्वचाइ ।

३.३ *थिंलाथ्व अष्टमी / मूयाः*

पांगाय् थिलांथ्व अष्टमीखुन्हु मूयाः हनी । थ्व दिं सनिलय् थनया लाछिइ दिकातःगु विष्णुदेवीया द्यःखःयात बाजागाजा सहित जात्रा याना भाजंगलय् च्वंगु विष्णुदेवीया देगः दुगु पीगनय् यंकी । पीगनय् यंकीगु झ्वलय् लँय् द्यःयात थीथी पशुपंक्षीया बलि बीगु चलन नं दु । पीगनय् थ्यनेवं द्यःखःयात देगःया स्वःचाः परिक्रमा याइ । थ्व हे चान्हय् दुवाःतय्गु याःगुथि अर्थात ह्वंकिला गुथिपाखें विशेष पुजा याना होम याना द्यः खः कुबिपिं चिर्पातय्त समयबजि नकी । अनं लिपा द्यःखःयात पांगाया द्यः चपातय् तय् हइ । अथेहे दीख्यलय् तयातःगु बालकुमारीया द्यःखःयात नं उगु हे चान्हय् द्यःचपातय् तय् हइ । थथे द्यःखः हय्बलय् चान्हय् सुनां नं मसिक मचाय्क हय्माः धैगु चलन दु । न्हापा न्हापा ला अझ द्यःखःतय् च्वंगु गंत न्याइ धकाः गंत कापतं हिना हइगु खः । द्यःचापातय् द्यः हयाः तइबलय् विष्णुदेवीयात पश्चिम व बालकुमारीयात पूर्व दिशाय् स्वका तयाः छसिंकथं पूर्व व पश्चिम पाखे तइ । थ्व चान्हय् चन्छिं ग्वंसिँगुथिपाखें द्यःचपातय् ग्वंसिँ च्याकेगु याइ । थुकथं मूया क्वचाइ ।

३.४ *थिंलाथ्व नवमी / सिन्हःयाः*

थिंलाथ्व नवमीखुन्हु पांगाय् सिन्हःयाः याइ । थ्व दिं द्यः चपातय्तयातःगु निखः नं द्यःखःतय् सुथ न्हापांनिसें द्यःपुजा याइपिनिगु भीड जुइ । द्यः पुजा याय्त विशेष प्रकारया मरि चौमरि माः । जाकिचुं नं छुयातइगु थ्व मरिपाःया दुथइ दथुइ प्वाः दइ । पुजा याय्गु झ्वलय् दकले न्हापां विष्णुदेवीयात पुजा याइ अले बालकुमारीया पुजा याइ । अथेहे पुजा ज्वलं नं विष्णुदेवीया नितिं कलखय् पुजा तयाहइसा बालकुमारीया नितिं पुजाभलय् बिस्कं बिस्कं हे तय्गु चलन दु । द्यः पुजाया भ्वलय् खा, हँय्, दुगु वा खैं स्याना बलि बीगु चलन दु । थुखुन्हु सुथय् गांया थीथी बाजं खलःतय्सं द्यःखःयात छाय्पाःयाय्गु थीथी वस्तुत नापनापं पुजाज्वलं फलफूल मरिचरि आदि ज्वनाः पुजा वइ । दकले लिपा सरकारी पूजा कथं द्वारे पुजा वइ । न्हापा न्हापा जूसा किपुलिं द्वारे पुजा वय् धुंकाः जक जात्रा जुइगु खःसा थौकन्हय् थनया स्थानीय निकायपाखें द्वारेपुजा याय्गु यानावयाच्वंगु दु । द्वारे पुजा क्वचाय् धुंकाः द्यःचपातं बालकुमारी व विष्णुदेवीया खः ल्ह्वना देय् चाहीकेगु तयारी याइ । द्यःखः कुबिइत चिर्पाया व्यवस्था यानातःगु दइ । तःगुथिं १२ म्ह व चीगुथिं ६ म्ह व देय्गुथिं ६ म्ह चिर्पाया व्यवस्था यानातःगु दु । द्यःखः ल्ह्वने न्ह्यः दकले न्हापां काहाः बाजं, अनलि नाय्खिं बाजं, अले धिमे बाजं थानाः निखः नं द्यःखः ल्ह्वना सिन्दूर जात्रा यानाः थनया ध्वाखासि धैगु थासय् दिके यनी । थन थ्यंकाः ग्वं स्या बुँ गुथिं निम्हं द्यःया पुजा याय्माः थ्व पुजा

याइबलय् द्यःखः दिकातःगुया प्यखें चाकः मत च्याकी अथेहे दाफा बाजं खलकं छम्ह दुगु वा फै भोग बीमाः । अनं लिपा द्यःयात लाछि, धुसि, महँब्व, लखु, दथल, दीख्यः, भुजिन्द, सालिक, याकछेँ लगायतया त्वाःलय् सिन्दूर जात्रा यानाः पुजा फयाः चाःहीकी । देय् न्यंक द्यःखः चाहिकेवं दकले लिपां निखः द्यःखः नं थनया लाछिया द्यःछेँ न्ह्यःने हया दिकी । थ्व धुंकाः याःगुथिया थकालि पाखें द्यः खतय् च्वंपिं विष्णुदेवी व बालकमारी निम्ह द्यःयात विशेष पुजायाना खतं लिकया द्यःछेँय् बिज्याकी । द्यःपिन्त यथास्थानय् द्यःछेँय विराजमान याकेवं खतय् यानातःगु फुक्क सजावट लिकया छ्वइ । थुकथं थ्व दिं पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्रा क्वचाइ ।

सिन्हःयाः क्वचाय्वं थ्व हे बहनी मेगु दँय् द्यः कुबीगु पाःलाःपिं स्वंगु नं गुथि तःगुथि, चीगुथि व देय् गुथियापिं चिर्पात मध्ये स्वम्ह चिर्पात बःखुया विष्णुदेवी पीठय् विशेष पुजा वनी । थुगु पुजा वनीबलय् छम्हेसिन सप्तमीखुन्हु लिकयातःगु मन्दः मेय्या नुगःचू गुकियात गुह्य वस्तुनं धाइ, व हे निपा ल्हातं ज्वनी अलय् मेम्ह निम्ह मध्ये छम्हेसिन प्रत्येक गुथियारपिनि पाखें बियाः छ्वइगु खैं व पुजाज्वलं खमुली तयाः कुबियाः वनीसा मेम्हसिन समय् ज्वलं ज्वनाः वनी । थथे पुजा ज्वना वनीबलय् गुह्य वस्तु ज्वनावंम्ह मनुखं सुयांत नं न्वंतुइ मज्यू नापं सुनां नं मथीक वनेमाःगु परम्परा दु । थुकथं पुजा वनीबलय् पांगां नगां वनाः

अनया बालकुमारी द्यःया पीठयात जवय् लाकाः बुँया चीबलागु लँ जुयाः सल्यानथान पाखें बःखु जुकः वनी। थ्व पुचः बःखुया विष्णुदेवी पीठय् थ्यनीबलय् अनच्वंपिं सकसिनं लँ त्वःता बीमाःगु परम्परा दु। गुह्य वस्तु विष्णुदेवी द्यःया त्वलंया विचय् दुगु छप्वाः ह्वतय् तइ। थुलि याय् धुंकाः द्यःयात पुजा यानाः खमुली तयाः ज्वनावंगु खँय् भोगबियाः पुजा क्वचाय्काः समय नइ। अनं लिहां वइबलय् लँ दथुइ न्याथाय् चिपं थियावय् माःगु परम्परा दु। दकलय् न्हापां बखुया ख्यलय्, खनलि मूल खुसिइ, अनलि किपूया क्वसं च्वंगु गाः हिटि, अनलि तःगः वपिइ अले दकलय् लिपां पांगाया पाछिं दोपाचाय् याना जम्मा न्याथाय् च्वना समयबजि नये माःगु चलन दु। थथे पांगाया विशेष पुजा वनेधुकाः जक बःखुया जात्रा न्ह्याइगु चलन दु। थनलि दशमीखुन्हु मेगु न्यागू गां किपू, मच्छेगां, ल्वहंखा, बोसिगां व सतुगलय् सिन्हः याः जुइ। थुकथं पांगाया विष्णुदेवी व बालकुमारी जात्रा क्वचाइ।

प्रत्येक नेवाःसमाजय् जात्रा याय्गु चलन परापूर्व कालनिसें हे दु। जात्रा विशेषयाना तान्त्रिक शक्ति नापं स्वानाच्वंगु दइ। गथेकि समाजया रक्षार्थ हेतु थापना यानातःपिं मातृका, भैरव आदिया जुइ। मेमेगु नेवाः बस्ती थें हे स्वनिगःया दक्षिण लागाय् च्वंगु न्हय्गां किपू, पांगा, नगां, बोसिगां, मच्छेगां, ल्वहंखा, सतुंगलय् नं तान्त्रिक शक्ति पुजा याय्गु झ्वलय् अष्टमातृका नापं भैरव व गणेशया जात्रा याय्गु चलन दु। थ्वहे झ्वलय् विशेषयाना थ्व अध्ययन पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्राय् केन्द्रीत जूगु हुनिं थ्व जात्राया सामाजिक-सांस्कृतिक सम्बन्धयात थीथी पक्षया आधारय् न्ह्यब्वय्गु जुइ।

सामाजिक संवेदनाय् सांस्कृतिक संरचान हे न्हय्गां जात्राया छगू पहिचान खः। पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्रा नं सामाजिक संवेदनायात सांस्कृतिक मूर्त व अर्मूत संरचनाया आधारय् निर्माण यानातःगु खनेदु। थ्व जात्राया सामाजिक-सांस्कृतिक सम्बन्धयात क्वय् बिया कथं थीथी आधारय् न्ह्यब्वय् फइ।

(साभार : महर्जन, दीपा (नेसं ११३७), *पांगाया विष्णुदेवी-बालकुमारी जात्रा*। ये : ज्यापु महागुथि किपू नगर समिति)

बुंद्यो जात्राया सालिगु र चाकुवा द्यो (मिन नाथ) र एक एक वर्षमा गर्ने जात्रा
बुंद्यो जात्रा

Surendra B. Amatya
Mahapal-16, Lalitpur
Chakupat-11, Bagdol Lalitpur

अब १/१ वर्षमा गरिने बुँद्योः जात्राको आरम्भ गरिन्छ। जात्रा शुरु गर्न कृष्ण मन्दिर अगाडीको ठूला ठूला १६ दलिन भएको साईत हेर्ने ठाउँ छ। जोशिहरु मण्डपमा बसी छलफलबाट निर्णय गरिन्छ। यहि निर्णय अनुसार कार्यान्वयन गरिन्छ। पहिलो कार्यकर्ता एक समूहबाट श्री लोकनाथको सामान्यतया अन्न चामल फलफुल तथा अन्य सर सामानहरु खर्पनमा एक जनाले पुजा आजा गरी तहःबहाल बाहिरबाट उत्तर तिर भएर महापालतिर भएर एक पछि अर्को ठाउँ भएर भिमसेनथान कृष्ण मंगल भएर चाकुवा द्येः अगाडि पट्टि मुल भएर भित्रसम्म भएर लैजान्छ र त्यसपछि आ-आफ नो जिम्मेवारीहरु बुझ बुझाएर सुम्पेर जान्छन् ति समूहले हिड्दा कुनै कसैले नाघेर जाँदा उनीहरुको टोपी र अन्य जे छ टिपेर सँगै लैजान्छ र पैसा प्रस्तुत विषयमा श्री मत्स्येन्द्र नाथ, करुणामय, बुंद्यो १२ वर्षमा बुँगद्य ललितपुरमा १२ वर्षमा एक पटक, वर्षेपिच्छे १ पटक पुल्चोक महानगरपालिकाको अलिक सोझै ठाउँमा निर्माण बैशाखमा कार्य शुरु हुनेछ।

बुंद्यो खट निर्माण कार्य शुरु मत्स्येन्द्र नाथ बस्ने तःबहालको कार्यालयमा रहने कार्य, राम्रै बाट विभिन्न कार्यहरु सिघ्र बुद्धिशील योग्यता अनुभवी कार्यहरुले पाको भएका आ-आफनो शिप कार्यहरु दर्शाउन अति सफल भएकाहरु कार्य गर्न आर्ट हुने, कार्य हस्तशील भएकाहरु कार्य गर्ने तत्परता साथ आटवाला अनुभवीहरु हुनु पर्छ। निर्माण तथा बनाउन विभिन्न प्रकारका सामानहरु दिइएको दृष्य भएका हरु साधनहरु तथा बुट्टा किटान गर्ने दक्षता, अनुभवीबाट किटानी साथ आमन्त्रित सत्य साँचो खालका कार्यहरु पूरानो वा पुराकालदेखि उन्मुखि हुने कार्यहरु प्रोत्साहन तथा बुद्धि र अनुभवी व्यक्तिहरुलाई उत्साहित गराउँ छ। मौका अवसरहरु, सिप र अनुभवीहरुलाई प्रदान गर्न उत्साहित गरिएको छ।

१२ वर्षमा एक पटक बुँःद्योः रथ बनाउन ढोकासि नेर सोकार्यको लागि सुहाउँदो लायकका अनुभवी पुरानो शिपवाल श्रमिकलाई कार्य गर्न लगाउँछन। यी कार्य करुणामय चोकमा निर्माण गर्नु परेको नयाँ नयाँ कार्यहरु बनाउन वा निर्माण गर्नको लागि अनुभवी कामहरुलाई छनौट गर्नका लागि प्रस्ताव गरिन्छ। कार्य समयमा सम्पन्न गर्न बुःगमती जात्रा गरी पाँग्रा र धमाः ईत्यादि पौराणिक ढंगबाट पहिले देखि चलन चल्तिमा आएका धःमा र धःमा अगाडि ढल्केर माथि उठेको भैरबको मुकुण्डो (ख्वापा) टासेको जस्तै लगाउछ। धमाःको लम्बाई १० मिटर जति लामो होला। त्यस्तै २० मिटर पाँग्राको र ८ मिटरको ४ वटा विभिन्न रङ्गको ३२ मिटरको पाँग्राहरु रथ गुडाउनको लागि राखिन्छ। घचाः अगाडि तानेर लान तान्नको लागि (खिपः) डोरी ठूलो मोटाईको कम्तिमा शुरुमा ३/४ वटाको व्यवस्थाको लागि र अरु लामो १/२ राखिन्छ। करुणामयको रथको चार गोल भएका फाँट ४/४ को प्रत्येकको लागि नयाँ घःचा सहित भैरब ख्वापा र ४ पाग्राहरु बुँगमतीमा जात्रा लगेर ललितपुर, पुल्चोक तानेर लैजान्छ।

भगवान बस्ने आश्रमको कक्ष चौडाई ३X४=१२ फिट हुन्छ। भगवानको ढोका बाहिर बस्नेहरुको र अरुको बाहेक अरु खटमा बस्नेहरुको लागि पनि चाहिन्छ। ब्राम्हणहरु पनि शुरुमा बस्दछ। २३३ फुटको अग्लो र मोटो भै माथि उकाली माथि जान्छन् ।

घःकु (नकिगु द्यचभबप लगाउने) जङ्लः सालिगु घर बचाउन घःकुले पाग्राहरुलाई नियन्त्रणमा राखी रथ रोकी रोकी विस्तारै लैजान्छ। पाग्रालाई कस्ने गरी ठामहरु पनि राख्दछन्। यसले रथ २२३ फिटको उचाईलाई घिर्साउँदै तान्दै लगेकोलाई आफनो ठाउँमा टिकाउछ। स्वामा, पटा रातो राम्रो अगाडी देउतामा चढाउंछ।

तयारी भएको बुँथ्द्यो १२ वर्षको एक पटकमा हस्ते हाँस्ते गरि तानेर बुंगमतीबाट ल्याउंदा बुंगमतीमा बनाएको बुंद्यो रथ बुँगमतीबाट होसियारका साथ विस्तारै तानी तानी पुल्चोकमा जहिले पहिला बनाउनेमा जस्तो जसरी बनाई निर्माण हुने १२ वर्षमा बुँगमतीबाट पुल्चोक ल्याउँदा बिचमा रोकी रोकी पुरानो बाटोबाट तानेर ल्याउँदा पनि जस्तो थियो त्यस्तै नयाँ पिचबाट ल्याउँदा १२ वर्षको एक पटक तान्दा नख्खु खुसिभएर माथि भुईमा जमिन माथि तानेर ल्याउँछ। भगवानको बाटो सोझो हुने भएकोले त्यहाँबाट ल्याउँदा धोविघाट भै दमकल को बाटो भएर तानी घकु राख्दै धिमे र भुस्याहा झ्याः झ्याः गर्दै बजाउँदै सो स्थानको झिलिमिलिमा करुणामयलाई लसकुस गर्दै बिचमा बत्ति बाली लगाउदै गर्दै आउँदा प्रहरी पनि हिड्दै र पृथ्वी नारायण शाह पालाको गोर्खाली पल्टन बाजा बाँसुरी बाजाहरुको राम्रो गीतहरु बजाएर पुल्चोकको जहाँ पहिले देखि मत्स्येन्द्र नाथ बास गर्ने आश्रम हो। त्यहाँ नै स्थापनाको लागि धन धान्य पूर्ण बास सुवास वाली घर घरबाट बत्ति बालेर झलमल गरी स्थानीय आश्रमको लागि प्रभुमा भनि स्थापना गरिन्छ। १२ वर्षको बुँद्योः उत्सव समारोह निरन्तर पुल्चोकमा ४ चार दिनसम्म स्थापनाको व्यवस्था हुन्छ।

१२ वर्ष पछि अर्को १/१ वर्षसम्म नयाँ सामानबाट रथ निर्माण सम्भार भै पुल्चोबाट जात्रा हुरु हुन्छ। तहःबहालबाटै शुरु हुने पुल्चोक मार्फत १/१ वर्षमा गरीने मत्स्येन्द्र नाथको जात्रा शुरु हुन्छ। अब मत्स्येन्द्र नाथको पुजा शुरु हुँदा अगाडि साईत जुडाएर श्री प्रभुको यात्रा जात्राको शुरुआत हुन्छ। मत्स्ये न्द्रनाथको मुख सुन्दर पारी र अर्को सिँगार गरी तिथिमित अनुसार मत्स्येन्द्रनाथलाई कयता पुजा र बाऱ्हा दुईटा मिलाएर सम्पन्न गर्दछ। त्यसै मत्स्येन्द्र नाथ

देवतालाई रुख मूनि राखी न्हवँ गरी तामाको घैंटामा दुध पानी राखी स्नान गरी न्हवँ कार्य सम्पन्न गरी तहःबहालमा आफ्नो आश्रममा जात्रा गरी लगिन्छ। तःबहालमा पुनः मत्स्येन्द्रनाथलाई बाह्रा, गुफा लगाउने र दुलही जस्तो गरी राम्रो गरी उक्त उत्सव जात्रा गरी मूल आश्रममा लैजान्छ। मण्डपको निर्णय अनुसार मत्स्येन्द्रनाथ अनुसार जात्राको लागि खटमा राखी जात्रा गरी व्यवस्थापन अनुसार मत्स्येन्द्र नाथको रथमा वा मत्स्येन्द्रनाथलाई आश्रममा विराज गरेर गुरुजु पल्टनले भगवानको उद्घाटनको रुपमा आरम्भ गरी बन्दुक पट्काई समापन गरिन्छ। यसलाई नेवारीमा न्यहो: भनेर भनिन्छ।

पुल्चोकबाट बुँग्यो: तानिन्छ

रथ तान्न अब पुल्चोकमा चार (४) दिन राखेर रथ तानिन्छ। त्यही दिनमा धर्मात्माहरुले महर्जन र ज्यापूहरुले ४ दिनको संचालनको लागि मत्स्येन्द्रनाथमा बिहान राति १२:०० बजे अघि तन्त्र मन्त्र गरी रातिनै प्रभुको लागि प्रसाद जल अर्पण गरी २३०/४५ मा आश्रीत बासुकी नागराजलाई भित्र राखे कोले बाहिरबाटै बाहिरप्राथनाको लागि भक्तिपूर्ण श्रद्धा रुपमा पुकारिन्छ। रातको कार्यक्रम पछि भोलि गाःबहालको लागि तानिन्छ।

गाःबहालमा रथ न्या: गर्ने हुन्छ

गाःबहालमा भुज्या भएकोले बिहान देखि बजारमा त्यहाँको नखः हुनेछ। त्यहाँका मानिसहरु बजारमा व्यस्त छ भने करुणामय वा बुँद्यः पुजा, फल विभिन्न प्रकारका खाद्यान्न वस्तुहरु पनि सजाई देउता कहाँ दर्शन गर्न जान्छ। बजारमा भएको सामानहरु किन्छन र देउतामा प्रसादको लागि चाकुसाला र अन्य खाद्य वस्तुहरु राखेर बत्ति, धुप समेत बाली विभिन्न बासनाहरुमा र रंग विरंग भएका सामानहरु बच्चा केटा केटीहरु किनी दिन्छ। परिवारको पिता दाज्यू भाई र बहिनीहरु जमात भै भगवानको प्रसाद र पुतलीहरु बाँडफाँड गरी लिन्छन्। त्यसपछि भोजनको लागि तयार भएको लागि आगन्तुक पाहुनाहरु साथ ख्याल ठट्टा गरी भगवानको प्रसाद दिन्छ, भोज गरिन्छ।

नुगः पुग्छ

दिउंसोको दिनदेखि धेमे बाजा झ्याँय् झ्याँय् गरी बुँद्यः जात्रा ल्याउँन तान्नेहरु र व्यक्तिका मानिसहरु हेर्न घुइँचो लाग्छ। जब बुँद्यः तानिन्छ गुरु पल्टनले गोलि पट्काउँछ। जात्रा शुरु हुन्छ। तानेर लैजान्छ र (हस्ते हैंसे गरि हा:हा:हा: गरी अघितिर हेर्न जाने भिड लाग्छ। धिमेय् भुस्या अन्य भीडका मान्छेहरुको आवाज धमाँमा बस्ने हस्ते हाइसे धाँ:धाँ: अन नुगलय न्या न्याकी) अर्थात नुगः (पाटन सुन्धारा) मा बुँग्यो (थगु आश्रमे थेनी) भिड लस्कर सबैले ताली बजाई रथ सँगै बाजा बाँसुरी डोरी छोई गुरुजु सिपाईहरुले पनि बाजा साथ तोप बन्दुक तल तश्रो लगाएर लैजान्छन्। नुगले भुज्याको छोयलाभु शुरु हुन्छ। भोलि पल्ट मत्स्येन्द्रनाथ र मिन कुमारी पुजाको सामान भोजका लागि पाहुनालाई निमन्त्रणाको व्यवस्था तर्जुमा हुन्छ। भोलिको दिनमा भुज्या हुन्छ। भगवान दर्शन गर्न सम्पूर्ण परिवारका बच्चाहरु पनि बुद्यःसँगै दर्शन गर्न जान्छन्। गाःबहालको जस्तै गरि भोज समाप्त हुन्छ।

अब लखनखेलमा बुँग्यो तानेर लैजान्छ।

अब लगनखेलको भुज्या शुरु हुन्छ। हपा गर्दै मत्स्येन्द्रनाथको रथ हाय्से गर्दै घःकु राख्दै रोक्दै गरि पांग्रा घुमाउंदै लगनखेलमा तान्दै मत्स्येन्द्रनाथ साथ मिननाथ पनि सँगै लगनखेल भगवानको आमा जहाँ ठूलो रुख हुन्छ ३ पटक त्यहाँ हैसय गर्दै घुमाई समाप्त गर्दछ। मत्स्येन्द्रनाथको आमा अलि नजिक रोकिन्छ। भोलि करुणामयको सिँगार पटार गरिन्छ। भिड भिडको मानिस देउता कहाँ आउँने दर्शकहरुको दृष्यहरुले रङ्ग रङ्गिनहरुले मनमोहक हुन्छन्।

करुणामयको रंगलाई झन शोभा बढाउन अर्कषक गर्न विभिन्न मनुष्यहरुको कार्य कला योग्यता र दक्षताको तिब्र अनुभवको पाराले झन राम्रो हुने देखिन्छ। दर्शकहरुको र भक्तजनहरुको दृष्यले करुणामयको अनुहार झन उमङ्ग बढेको देखिन्छ।

अब मत्स्येन्द्रनाथको रथको प्रत्येक पाँग्रामा धँमामा र अन्य रथको पुजा गर्नु पर्ने र होम गर्ने स्थानमा जल, धुप, बत्ती, बाल्न सानो सानो यमरी पुजाहरु सम्पूर्ण पूजाका आदि व्यहाराहरु सम सके पछि धँमा, पँग्राहरुमा बलिचढाउं छ। पूजाको विधि विधान समाप्त पछि देवता खुसी हुन्छ भन्ने धारणामा विश्वास गर्ने राष्ट्रहरु कम छैन।

अब लगनखेलमा धःमा पँग्रा (घःचा) सम्यक रुपमा भगवानलाई लगँख्य रथे चा कोय साला (कोय) तल अलि ल्याई रोक्छ। पछाडि मिन नाथ भगवान सँगै अलि पर तानेर ल्याउँछ।

लगनखेल भुज्या: नरिवल खसाल्ने

लगनखेलको भुज्या हुने दिउँसो लगनखेलको टोल बासीहरुको पुजा आजा गर्छन। माथि चुचुरोबाट नरिवल खसाल्ने पनि भनिन्छ। माथिबाट खसाल्नेले माथिबाट खसाल्दो तलका दर्शकहरु जसले त्यो नरिवल पाइयो त्यसले टिप्छ र टिपेर लैजान्छ अब भोलिको दिनमा आईमाईहरुले रथ तानेर अलि चौबाटो नेर राख्दछ। पुरुषहरु पनि तान्नेहरुको लागि लहरै बसेर ल्याउँदछ। मत्स्येन्द्र नाथको अनुहार उत्तरतिर मुख हुन्छ त्यही नेर केही दिनसम्म राखी रहन्छ। बिहान देउताको पुजा त्यही नेर राखिने गरिन्छ। त्यहाँबाट जावलाखेल लैजान साईत हेरिन्छ। साईतको निर्णय अनुसार जावलाखेलको मण्डपमा हुने गरी तानेर लैजान्छ। सायकाल सम्ममा पुग्छ। दर्शकहैका भिडभाग हुन्छ। राति घर घरबाट बत्ति तेजिलो गरि बाल्न प्रभुकहाँ पुग्छ। त्यहाँका जनताहरु भुस्याहा गर्छन् भोज खान्छन् र मत्छिन्द्रनाथ र मिमनाथ देउताहरुलाई आफ्ना देवतामा बालि तयार हुन्छ।

जावलाखेलमा जात्रा

जावलाखेलमा असंख्य मान्छेहरुको भिड यसरी हुन्छ की एकले अर्कोतिर हेर्न गाह्रो र सवारीका भिडभाड त्यसरी नै हुन्छ। पुजा गर्नेहरु पनि त्यत्तिकै हुन्छन्। फुटपाटमा सामानहरु बेच्ने पसलहरु पनि त्यतिकै हुन्छन् र किन्नेहरु पनि त्यत्तिकै हुन्छन्। कसैको फुर्सद हुँदैन। यसरी जावलाखेलमा पुगेपछि पर्सिपल्ट भोटो

जात्राको आयोजना गरिन्छ। जुन जात्रामा ईष्टकोटको प्रमाण जनतामा र सरकारको र निजामति सरकारी कर्मचारीहरु, भद्र तथा भलादमी जनताहरुमा बुँग: वा मत्स्येन्द्र नाथ रथका सारा दुनियादार समक्ष प्रमाणको लागि हालसम्म सहि रुपमा श्री मत्स्येन्द्र नाथ बुँग:को भोटो ईष्टकोटको सही रुपमा यसको प्रमाण साथ संलग्न गरी प्रभुको तन मनमा संलग्न भएको ज्यापू तथा राक्षसमा विवाद भै झगडा हुँदा सम्पूर्ण आगन्तुक समक्ष साक्षी भएको करुणामय सबै जनता र सरकार र सबै जनताहरु साक्षी भएकोमा उक्त ईस्टकोट दुवैको झगडाको साक्षी सहित जसको हो भनि प्रमाण साथ यही सबैमा ल्याएमा सबैको सहमतीमा दिइने छ भनी चारै दिशा तर्फ पटक पटक रथको कुनामा उभि सारा जन समारोहमा हेर्न आउभनु भएको सबैको रोहवरमा दिने। अहिले सम्म प्रमाणित साथ प्रमाण पेश हुन आएको छैन।

यो वर्ष संसारमा कोरोना भाइरस कोभिड-१९ को कारणले सारा मानिसलाई दर्द परेको कारणबाट धेरै मुलुकमा हाल घर घरमा आईपरेका मर्का कठिनाईको अवरोधले धेरै मर्का परेको छ र ठाउँ ठाउँमा आर्थिक समस्या भएको ठाउँमा भोक र भोकले मरेको र आसाध्यै सास्ति जनजीवन अनिकाल युगमा जस्तै मर्का स्थिति जस्तो कृषिको अनुत्पादन औषधिको अभावले गर्दा अकालमा मरण हुनु परेको छ। यो भार कठिनाइले एसिया, युरोप,अमेरिका, चाईना अष्टिपलिया अफ्रिका जस्तो मुलुकमा पनि त्यस्तै शारिरीक मनको कठिनाई, दुःख, दर्द मनस्थितिको अप्ठेरो मनोवैज्ञानिक कठिनाई, बाटो घाटो, हवाई जहाजको उदानमा परेको कठिनाईले मनुष्यलाई धेरै कठिनाई परेको छ। त्यसको परिणामले अझ भोगेको छ र भोगिरहेको छ। यसको खतरा भए भित्र डरलाग्डो स्थिति संस्कार संस्कृति सामाजिक पुजा आजा टड्कारो परेको छ। यसैको सन्दर्भमा नेपाल जस्तो साना मुलुक धार्मिक कुरामा धर्म र संस्कारमा कठिनाई परेको कारणले श्री मच्छिन्द्रनाथ जस्तो जात्रामा पुल्चोकमा अलि मात्र तानेर बन्द गर्नु पर्‍यो र यसमा जनशक्ति आर्थिक संस्कृति संस्कारमा धेरै बाधा अवरोध परेकोले विभिन्न क्षेत्रमा क्षति परेको छ। यस्को नकारात्मक पक्षमा धेरै हानी सहनु पर्‍यो। सात्विक संसारमा भएको अवस्थामा सम्पूर्णलाई नमस्कार गर्दै दिदै गर्दै परिस्थितिमा भगवान बाहेक अर्को कोही छैन। प्रभुका परमात्माको नाम भजन गरे मात्र हामी आफनो कर्ममा तारण गर्न आवश्यक मात्र होईन। प्रभुको नाम ॐ परमात्माको गीत गायन हुन पनि आवश्यक छ।

NOA Language Class Students

Abhi Dhaubhadel

Aditya Shakya

Alex Shrestha

Anuj Shrestha

Aryan Shrestha

Bibhusha Pikha

Bidwottam Ranjit

Lochanitara Shakya

Lujala Ranjit

Mala Pradhan

Manindra Pradhan

Mega Joshi

Prisha Shrestha

Roseeta Shrestha

Vani Aryal

Vedah K . Shrestha

Wonjala Prajapati

20 Years Anniversary

NOA Life Member's Graduated Children

Ms. Rosie Shrestha
Master of Education - May 2021
James Madison Universtiy, VA
Parents :
Rajesh & Rohini Shrestha

Ms. Apekchha Pradhan
Bachelor of Science - May 2021
University of Virginia ,VA
Parents :
Ram & Kabita Pradhan

Mr. Apurva Shrestha
Bachelor of Arts - May 2021
University of Virginia, VA
Parents :
Sushil & Samjhana Shrestha

Mr. Bibhas Amatya
Bachelor of Science - May 2020
The George Washington University, DC
Parents :
Dr. Birendra & Benny Amatya

Mr. Labu Tamrakar
Bachelor of Science - May 2019
University of Central Florida, FL
Parents :
Raju & Kalpana Tamrakar

Mr. Sam Shrestha
Bachelor of Science - May 2021
University of Maryland, MD
Parents :
Season & Heather Shrestha

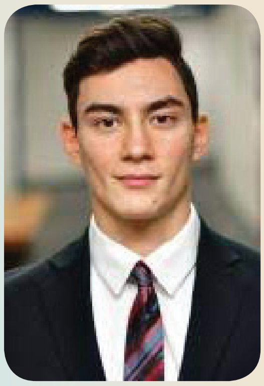

Mr. Sudin Amatya
Bachelor of Science - Dec 2020
University of Maryland, MD
Parents :
Sunita Amatya

Mr. Tejaswi D. Shrestha
Bachelor of Science - May 2020
University of Maryland, MD
Parents :
Lok Darshan & Melina Shrestha

20 Years Anniversary

NOA Life Member's Graduated Children

Ms. Kriti Shrestha
Bachelor of Science - Dec 2020
University of Maryland, MD
Parents :
Pancha & Shanti Shrestha

Ms. Monique Rajbhandari
Bachelor of Science - May 2020
University of Virginia, VA
Parents :
Ishwar & Pramila Rajbhandari

Ms. Roz Shrestha
Bachelor of Science - Dec 2019
Virginia Commonwealth University, Virginia
Parents :
Jayaswor & Rekha Shrestha

Mr. Jwoyal Ranjit
High School - June 2019
Watkins Mill High School, MD
Parents :
Jayambu & Laxmi Ranjit

Mr. Neil Kantha P Shrestha
High School - May 2019
Northwood High School, MD
Parents :
Suman & Catherine Shrestha

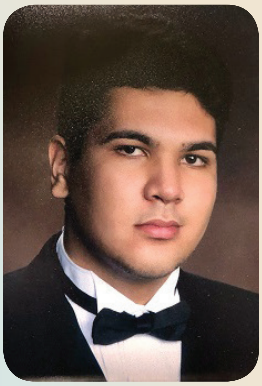

Mr. Pranav Shrestha
High School - June 2019
North West High School, MD
Parents:
Rajesh Lal & Sunita Shrestha

Mr. Rojan Shrestha
High School - June 2019
Robinson Secondary School, VA
Parents :
Rajesh & Rohini Shrestha

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

20 Years Anniversary

Congratulations
on NOA's
20th
Annual
Convention
and
General Meeting!

**Rajesh, Rohini, Ruby, Rosie,
and Rojan Shrestha
Woodbridge, VA**

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया

नीक्वःगु तः मुंज्या

सुथां लायेमा धका

भिंतुना

देछाना च्वना ।

Ravi, Meena, and
Kriti Pradhan
Baltimore, MD

NOA LIFE MEMBERS

FOUNDING MEMBERS

Late Mr. Beda Pradhan
Silver Spring, Maryland
Mr. Tribhuvan Tuladhar
Herndon, Virginia
Mr. Ganesh Kayastha
Silver Spring, Maryland
Mr. Balaram Joshi
Silver Spring, Maryland
Mr. Hariman Shrestha
Adelphi, Maryland
Mr. Ratna Kaji Shakya
Silver Spring, Maryland
Mr. Shyam Lal Shrestha
Rockville, Maryland
Mr. Daya Ratna Shakya
Portland, Oregon
Mr. Krishna Charan Shrestha
Silver Spring, Maryland
Mr. Deepak Tuladhar
Silver Spring, Maryland

HONORARY LIFE MEMBERS

Dr. Satya Mohan Joshi
Lalitpur, Nepal
Mr. Durga Lal Shrestha
Kathmandu, Nepal
Late Prof. Manik Lal Shrestha
Kathmandu, Nepal
Late Dr. Padma Ratna Tuladhar
Kathmandu, Nepal
Mr. Madan Krishna Shrestha
Kathmandu, Nepal
Dr. Juhi Gubhani
Edmonton, Canada
Dr. David Gellner
Oxford, United Kingdom
Prof. Gautama Vajracharya
Madison, Wisconsin
Mrs. Ambica Shrestha
Kathmandu, Nepal

LIFE MEMBERS

Mr. Rajesh and Mrs. Rohini Shrestha
Woodbridge, Virginia
Mr. Season and Mrs. Heather Shrestha
Baltimore, Maryland
Mr. Ravi and Mrs. Meena Pradhan
Cockeysville, Maryland
Mr. Kiran & Mrs. Babita Shrestha
Lorton, Virginia
Dr. Prajwol and Dr. Mitsu Joshi
Richmond, Virginia
Mr. Bikas Man and Mrs. Anita Shrestha
Springfield, Virginia
Mr. Arendra and Mrs. Asha Shrestha
Hanover, Maryland
Mr. Upendra and Mrs. Jeena Shrestha
Woodbridge, Virgini
Mr. Rajeev and Mrs. Komal Karmacharya
Chantilly, Virginia
Mr. Dhruba and Mrs. Anita Shrestha
Saginaw, Michigan
Dr. Sudarshan and Mrs. Anita Tuladhar
Silver Spring, Maryland
Mr. Manoj and Mrs. Sunita Shrestha
Chicago, Illinois
Mr. Prabin and Mrs. Saroja Shrestha
Damascus, Maryland
Dr. Sanjip and Mrs. Sony Shrestha
Richmond, Virginia
Dr. Bibhakar Shakya and Late Dr. Dina Bangdel
Richmond, Virginia
Mr. Buddha Maharjan
Rockville, Maryland
Mr. Ajaya and Mrs. Aarati Pradhan
Frederick, Maryland
Mr. Jayambu and Mrs. Laxmi Ranjit
Gaithersburg, Maryland
Mr. Eros and Dr. Anita Tuladhar
Vienna, Virginia
Mrs. Sunita Shrestha
Falls Church, Virginia
Mr. Bishomver and Mrs. Elva Pradhan
Baltimore, Maryland
Mr. Dinesh Gurung
Baltimore, Maryland
Mr. Ishwor and Mrs. Pramila Rajbhandari
Woodbridge, Virginia

20 Years Anniversary

NOA LIFE MEMBERS

Dr. Maheswor and Mrs. Beena Baidya
Laurel, Maryland
Mr. Suman and Mrs. Arpana Poudel
Annandale, Virginia
Mr. Suchitra Bahadur and Mrs. Nisha Shrestha,
San Antonio, Texas
Mr. Bimal Tamrakar
Fairfax, Virginia
Mr. Rajendra Shrestha
Richmond, Virginia
Late Mrs. Saraswati Maharjan
Springfield, Virginia
Mrs. Pratima Shrestha
Falls Church, Virginia
Mr. Mahendra and Mrs. Anita Shrestha
Woodbridge, Virginia
Mr. Rajesh Lal and Mrs. SunitaShrestha
Germantown, Maryland
Mr. Mahindra and Mrs. Chhaya Pradhan
Gaithersburg, Maryland
Mr. Anup and Mrs. Anju Joshi
Frederick, Maryland
Mr. Divakar and Mrs. Meeli Dhaubhadel
Gaithersburg, Maryland
Mr. Bhuban and Mrs. Beena Pikha
Germantown, Maryland
Mr. Sagar and Mrs. Laxmi Lata Manandhar
Woodbridge, Virginia
Mr. Suman and Mrs. Edlyn Singh
Middle River, Maryland
Mr. Amrit Man and Mrs. Arachana Singh
Baltimore, Maryland
Mr. Sanjay and Mrs. Salina Bajracharya
Jupiter, Florida
Mrs. Laxmi Pradhan
Silver Spring, Maryland
Mr. Ananta Man and Mrs. Mamata Joshi
Towson, Maryland
Mr. Birendra and Mrs. Sharmila Pradhan
Queens, New York
Mr. Pushkar and Mrs. Bimala Prajapati
District of Columbia
Mr. Basav Rajopadhyay
Towson, Maryland
Mr. Bijendra and Mrs. Bindu P. Shrestha
Woodbine, Maryland
Mr. Dwarika and Mrs. Nirmala Shrestha
Greenbelt, Maryland

Mr. Hira Das and Mrs. Sharmila Shrestha
Columbia, Maryland
Mr. Purna Krishna and Mrs. Madhuri Shrestha
Germantown, Maryland
Mr. Ram Lal and Mrs. Chitra Shrestha
Greenbelt, Maryland
Dr. Roshan and Mrs. Sabita Shrestha
Laurel, Maryland
Mr. Sabin Lakhe and Mrs. Sharmila Shrestha
Burtonsville, Maryland
Mr. Shrihari and Mrs. Anjali Shrestha
West Palm Beach, Florida
Mr. Shyam K. Shrestha
San Francisco, California
Mr. Robin Man and Mrs. Rupsi H. Singh
Irving, Texas
Mr. Raju and Mrs. Kalpana Tamrakar
Wellington, Florida
Mr. Dil Bahadur Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Nakul Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Prabin Man Pradhan
Los Angeles, California
Mrs. Anita Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Bimal Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Gajindra Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Kanhaiya Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Narayan K. Shrestha
Los Angeles, California
Mrs. Sarada Shrestha
Los Angeles, California
Mrs. Sarita Shrestha
Los Angeles, California
Mr. Suresh Shrestha,
California
Mr. Radheshwar Shrestha,
California
Mr. Narayan Somename
Santa Rosa, California
Mr. Budha Maharjan
Santa Rosa, California

20 Years Anniversary

NOA LIFE MEMBERS

Mr. Shivjee Shrestha
Santa Rosa, California
Mr. Sunil Shakya
Santa Rosa, California
Mr. Ramesh Shrestha
Santa Rosa, California
Mr. Yagya Shrestha
Santa Rosa, California
Mr. Raju Shrestha,
Oregon
Dr. Deepak Shrestha
Springfield, Virginia
Mr. Mitra and Mrs. Khadga Laxmi Shrestha
North Hollywood, California
Mr. Sushil Lal and Mrs. Samjhana Shrestha
Fairfax, Virginia
Ms. Sunita Amatya
Silver Spring, Maryland
Mrs. Vijaya Shrestha
Bowling Green, Ohio
Mr. Krishna and Mrs. Saroj Prajapati
Rockville, Maryland
Mr. Dibya Hada
Rockville, Maryland
Mr. Bobby and Mrs. Reena Shrestha
Falls Church, Virginia
Mr. Raman Singh Shrestha
Glen Burnie, Maryland
Mr. Kiran Ken Ranjit
Hyattsville, Maryland
Mr. Shrijan & Mrs. Lalima Maskey
Virginia
Mr. Ramu Bishwakarma & Mrs. Babita Shrestha
Clarksville, Maryland
Mr. Ramji and Mrs. Durga Prajapati
Rockville, Maryland
Mr. Uday and Mrs. Romee Shrestha
Laurel, Maryland
Dr. Birendra and Mrs. Bemy Amatya
Vienna, Virginia
Mr. Kumar Sindurakar
Everett, Massachusetts
Mr. Khil Narayan Shrestha
Malden, Massachusetts
Mr. Sunny Kanskar (Sandeep)
Massachusetts

Mr. Bimal Chuke
Massachusetts
Mr. Ravi Raj Rajkarnikar
Massachusetts
Mr. Buddha Dongol
Massachusetts
Mr. Raju Man Shrestha
Malden, Massachusetts
Mr. Surendra Napit
Massachusetts
Mr. Roop Shakya
Malden, Massachusetts
Ms. Heena Bajracharya
Maryland
Mr. Uttam and Mrs. Galina Pradhan
Burtonsville, Maryland
Mr. Lok Darshan and Mrs. Melina Shrestha
Fairfax, Virginia
Mr. Yagya Man & Mrs. Mahima Shakya
Ellicott City, Maryland
Dr. Narayan and Mrs. Nirmala Rajbhandari
North Carolina
Mr. Madan Bahadur Shrestha
Arlington, Virginia
Mr. Rakesh Tuladhar
Fairfax, Virginia
Mr. Raj &. Mrs. Champa Shrestha
Connecticut, Massachusetts
Mr. Suman and Mrs. Pushpa Shah Tuladhar
Odenton, Maryland
Mr. Ram & Mrs. Kabita Pradhan
South Riding, Virginia
Dr. Suresh & Mrs. Sajani Shrestha
Rockville, Maryland
Mrs. Ratna Ranjit
Wheaton, Maryland
Ms. Sabrina Shrestha
Greenbelt, Maryland
Dr. Roshan Lal and Mrs. Sita Shrestha
Rockville, Maryland
Mr. Rabindra and Mrs. Rama Shakya
Laurel, Maryland
Mr. Manish and Mrs. Subha Rajbhandari
Hyattsville, Maryland

20 Years Anniversary

NOA LIFE MEMBERS

Mr. Prabin and Mrs. Rohinee Banepali
Germantown, Maryland

Mr. Narendra Shakya
Baltimore, Maryland

Mrs. Shanta Kamal Shrestha
Burtonsville, Maryland

Mr. Jayaswor & Mrs. Rekha Shrestha
Centerville, Virginia

Mr. Narayan & Mrs. Chanda Ghalan
Alexandria, VA

Mr. Pancha & Mrs. Shanti Shrestha
Gaithersburg, Maryland

Mr. Navin Mohan & Mrs. Sumeetra Ranjit
Germantown, Maryland

Mr. Sunil & Mrs. Ami Mathema Pradhan
Cleveland, Ohio

Mr. Rajiv Menon & Mrs. Leena Shrestha-Menon
Ellicott City, Maryland

Mrs. Sarita Dongol,
Laurel,Maryland

Mr. Sachin Baidya & Mrs. Diwa Malla
Germantown, Maryland

Mr. Ganesh & Mrs. Ranjita Shrestha
Clarksburg, Maryland

Mrs. Hira Devi Shakya
Silver Spring, Maryland

Mr. Markandeya Man Singh Pradhan
Alexandria, Virginia

Mr. Rahendra & Mrs. Kanchan Suwal
Silver Spring, Maryland

Mr. Brajesh Maharjan
Laurel, Maryland

Mr. Raja & Mrs. Heena Shrestha
Springfield, Virginia

Mr. Samip Man Shrestha & Mrs. Richal Pradhan
Chantilly, Virginia

20 Years Anniversary

NOAs 19th Anual General Meeting and Activities

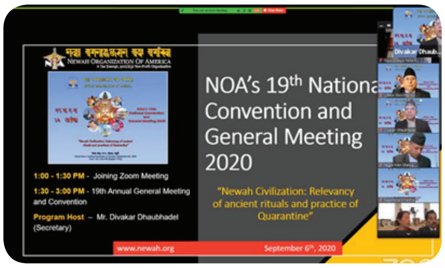

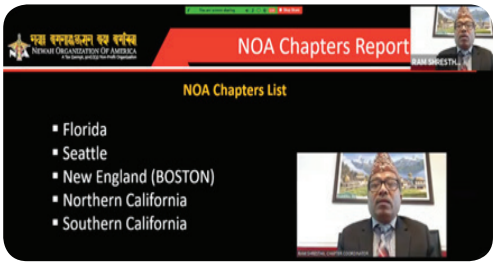

NOA ACTIVITIES

20 Years Anniversary

Nepal Sambat 1141 Celebration

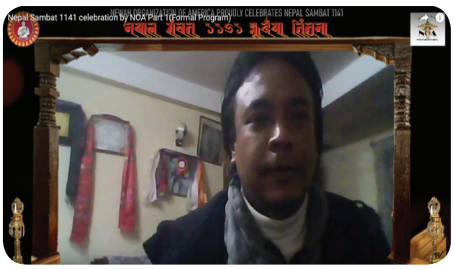

20 Years Anniversary

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

A 501c3 Tax-exempt, Non-profit, Charitable Organization Established 2001

सुभाय-पौ

हनेबहम्ह भाजु यादवलाल कायस्थ जु

नेपाः गालय् दुगु ऐतिहासिक, पुरातात्विक, भौतिक संरचना, ल्वहँ हिति, गाःहिति, फल्चा आदिमहत्वपूर्ण सम्पदा संरक्षण, सम्बर्द्धन व जिर्णोद्धार यायेगु ज्याय् छिगु नेतृत्वय् जुगु ज्यायात च्वछासे अमेरिकाय् सन् २००१ स पलिस्था जुगु नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका पाखें छितः हनाबना देछासे थ्व *सुभाय-पौ* लःल्हाना च्वना ।

भविष्यय् नं छिगु पलाः मदिक्क न्ह्यानातुं च्वने फयेमा धइगु भिंतुना नं देछाना च्वना ।

यज्ञ मान शाक्य
नायः

उदय श्रेष्ठ
मू छ्याञ्जेः

ने.सं.११४१ कछलाथ्व त्रयोदशी, शनिबा (सन् २०२० नोभेम्बर २८ तारिख) ।

Anniversary

20 Years

NOA Officials Meet and Greet program with H.E Ambassador of Nepal

Anniversary

WISHING
NOA
a grand success on
20th
Annual Convention
and General Meeting !

SUBASH, SULOCHANA,
SUDEEP, SHRISTHI,
AND SAURAV JOSHI FAMILY
Centerville, VA

WISHING
NOA
a grand success on
20th
Annual Convention
and General
Meeting!

Sudersan
and
Anita Tuladhar
Silver Spring, MD

NOA L C ACTIVITIES

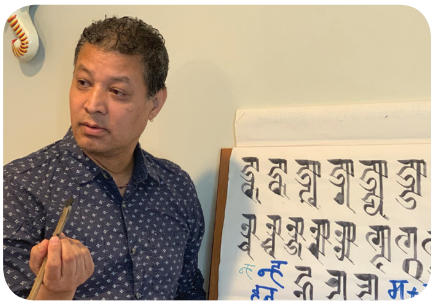

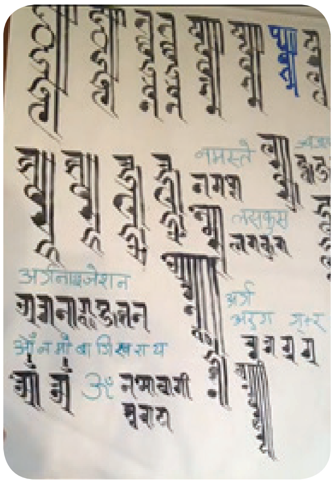
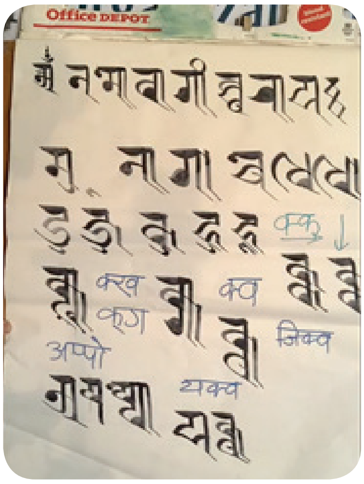

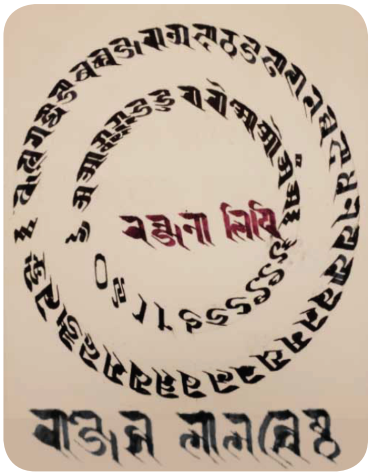
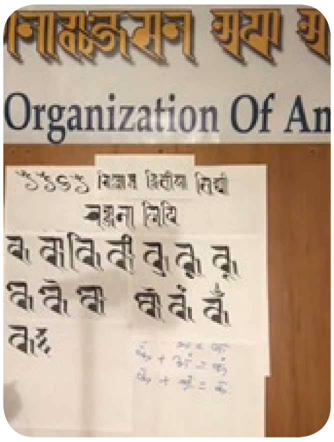

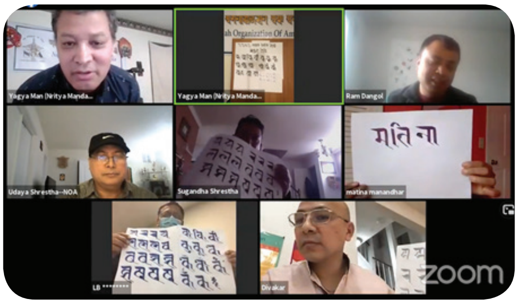

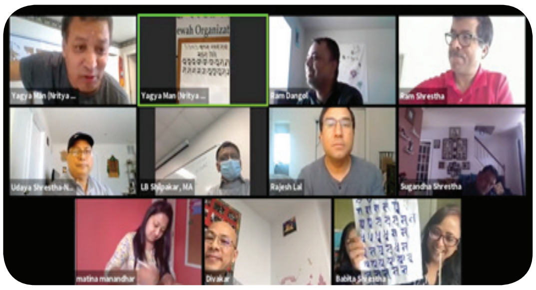

NOA L C ACTIVITIES

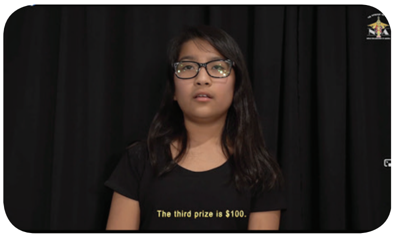

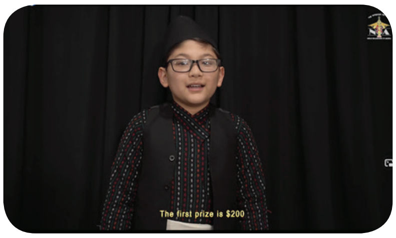

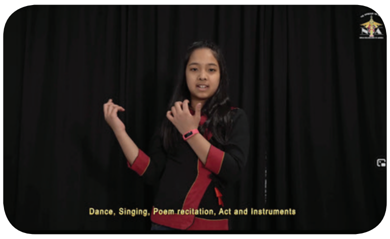

20 Years Anniversary

NOA SPONSORSHIP PROGRAM - JAGAT SUNDAR BWONE KUTHI

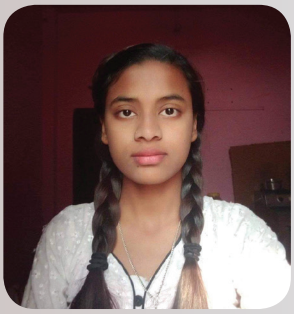

Aiswortha Sonam — Sponsor by : Mr. Rajesh Lal & Mrs. Sunita Shrestha

Dinesh Tamang — Sponsor by : Mr. Divakar & Mrs. Meeli Dhaubhadel

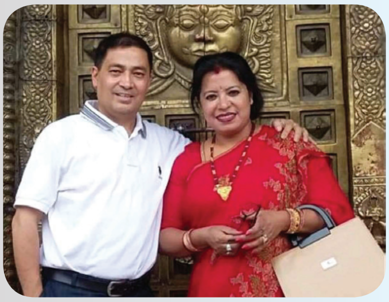

Ankit Shahi — Sponsor by : Mr. Kiran Ken & Mrs. Baba Ranjit

Fida Khatun — Sponsor by : Mr. Prajwol & Mrs. Neetu Karmacharya

Saroj Shrestha — Sponsor by : Mr. Mahindra & Mrs. Chhaya Pradhan

Sohan Balami — Sponsor by : Mr. Ravi & Mrs. Meena Pradhan

Bhisan Lama — Sponsor by : Mr. Sushil & Mrs. Samjhana Shrestha

Kusi Lamichane — Sponsor by : Mr. Udaya & Mrs. Romee Shrestha

20 Years Anniversary

NOA SPONSORSHIP PROGRAM – JAGAT SUNDAR BWONE KUTHI

Bibesh Lama — Sponsor by : **Mr. Srihari & Mrs. Anjali Shrestha**

Suhani Balami — Sponsor by : **Mr. Ram Lal & Mrs. Chitra Shrestha**

Prince Lama — Sponsor by : **Mr. Rajesh & Mrs. Rohini Shrestha**

Yanchang Lama — Sponsor by : **Mr. Rajesh & Mrs. Rohini Shrestha**

Risika Rana — Sponsor by : **Mr. Samip Man Shrestha & Mrs. Richal Pradhan**

Yurika Maharjan — Sponsor by : **Mr. Rajeev & Mrs. Komal Karmacharya**

Rohan Maharjan — Sponsor by : **Mr. Ishwar & Mrs. Pramila Rajbhandari**

Nabina Shrestha — Sponsor by : **NOA**

20 Years Anniversary

NOA SPONSORSHIP PROGRAM - JAGAT SUNDAR BWONE KUTHI

Apurva Karmacharya

Sponsor by :
NOA

Kiran Nakarmi

Sponsor by :
NOA

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया
नीक्वःगु तः मुंज्या
सुथां लायेमा धका
भिंतुना देछाना च्वना ।

RATNA KAJI, HEERA
AND ARUN SHAKYA
Silver Spring, MD

DIBYA RATNA AND SHAUBHAGYA HADA
ROCKVILLE,MD

नेवा अर्गनाइजेसन अफ अमेरिकाया
नीक्वःगु तः मुंज्या
सुथां लायेमा धका
भिंतुना
देछाना च्वना ।

WISHING
NOA
a grand success
on 20th
Annual Convention
and General Meeting!

EROS, ANITA,
BARDAN & DEVEN TULADHAR
Viena, VA

20 Years Anniversary

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
NORTHERN CALIFORNIA CHAPTER
P.O. BOX: 14547 | SANTA ROSA, CA 95402-6547 | 707-508-9814 | http://www.newah.org
2020/21-2023
NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA
NORTHERN CALIFORNIA CHAPTER
NEW EXECUTIVE BOARD MEMBERS
Mr. Deben Shrestha
(PRESIDENT - SANTA ROSA)
Mr. Madan Maharjan
(1ST VICE PRESIDENT)
SANTA ROSA
Mr. Yagya Raj Shrestha
(2ND VICE PRESIDENT)
SANTA ROSA
Mr. Roshan Joshi
(GENERAL SECRETARY)
SANTA ROSA
Mr. Suraj K. Mali
(SECRETARY)
SANTA ROSA
Mr. Rajendra K. Shrestha
(TREASURER)
SANTA ROSA
MEMBERS
Mrs. Gita Dongol
(BERKELEY)
Mrs. Gauri Manandhar
(SAN FRANCISCO)
Ms. Namrata Shrestha
(RICHMOND)
Mr. Krishna Maharjan
(RICHMOND)
Mr. Kedar Maharjan
(SANTA ROSA)
Mrs. Santu Maharjan
(SANTA ROSA)
Mr. Anup Raj Joshi
(SANTA ROSA)
Mr. Ram K. Shrestha
(SAN RAMON)
Mrs. Sunita Bajracharya
(BERKELEY)
ADVISORS
Mr. Amrit Karmacharya (IPP)
(BERKELEY)
Mr. Dikendra Maskey
(SANTA ROSA)
Mr. Narayan Somname
(SANTA ROSA)
Mr. Buddha Maharjan
(SANTA ROSA)
Mr. Yagya Lal Shrestha
(BERKELEY)
Mr. Ram Shrestha
(HERCULES)
Mr. Surendra Malla
(SAN FRANCISCO)
Mr. Bhoopati Rajopadhyaya
(SAN LENANDRO)

NOA
Seattle Chapter
Executive Committee

Iswor Lal Khosin
(President)

Devendra Manandhar
(Vice President)

Deepesh Bajracharya
(Treasurer)

Shreejan Sharma
(Secretary)

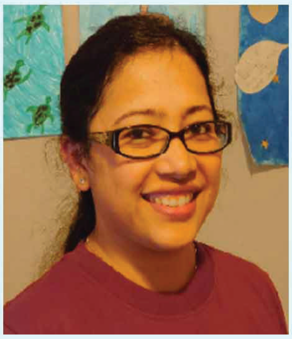

Pragya Shrestha
(ExecutiveMember)

Suman Shrestha
(Executive Member)

Sanjeev Shakya
(Executive Member)

NOA

Southern California Chapter

Executive Committee

Bimal Shrestha
(President)

Narayan Shrestha
(Vice President)

Kanhaiya Shrestha
(General Secretary)

Suresh Shrestha
(Treasurer)

Rabin Shrestha
(Member)

E. Kumar Shrestha
(Member)

Dhiren Manandhar
(Member)

Rajendra Pradhan
(Member)

Sumitra Manandhar
(Member)

Durga Lal Shrestha
(Imitated Past President)

NOA
Florida Chapter
Executive Committee

DR.Rajendra Shakya
(President)

Mrs. Sarita Pradhan
(1st Vice President)

Mr. Lochan Shrestha
(2nd Vice President)

Mrs. Kalpana Tamrakar
(Treasurer)

Mr. Anil Malla
(Member)

Mrs. Shalina Bajracharya
(Member)

NOA

New England Chapter

Executive Committee

Raju Man Shrestha
(President)
617 458 6663

Khil Narayan Shrestha
(Vice President)
617 669 3357

Buddha Maharjan
(Secretary)
857 756 2902

Nirajan Mani
(Treasurer)
702 338 4341

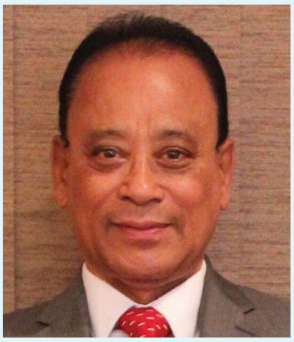

Roop Shakya
(Member)
617 602 5195

Surendra Napit
(Member)
617 309 8450

Ravi Rajkarnikar
(Member)
857 413 2227

Rabin Bajracharya
(Member)
617 595 3067

20 Years Anniversary

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Public Charitable Organization, A 501 c3 Tax-exempt, Non-profit

Late Mr. Beda Pradhan
(July 23, 1936---February 15, 2021)

Dear NOA Founding Members, Life Members, Friends & Community Members!

Jwojapala! Namaste!
The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of Founding Member and 1st President of NOA Mr. Beda Pradhan, beloved husband of NOA's Life Member (LM) and dedicated volunteer Mrs. Vidya Pradhan, father of Mr. Birendra Pradhan former 1st VP of NOA and father-in-law of Mrs. Sharmila Pradhan (LM), father of Mrs. Saroj Shrestha (LM) and father-in-law of Mr. Prabin D Shrestha former General Secretary of NOA. He passed away at the age of 85 years on Monday, February 15th, 2021 at the Suburban Hospital, Bethesda, Maryland, USA. He was born on July 23rd, 1936 in Kathmandu, Nepal.

Late Mr. Pradhan is one of the senior-most Newah community members who had devoted his long career in USAID Nepal as a Chief Certified Accountant and after immigrating in US worked at Family and Medical Counseling in Washington, DC as a Certified Accountant. He was a visionary community leader, mentor and played a crucial role in pioneering, preserving and promoting Newah-Nepali culture, heritage and tradition in the US. He was a well-respected, inspirational and valuable asset to the community.
Late Mr. Pradhan was instrumental as a founding member and 1st President of NOA (2002-05), he was also a founding member & Vice-President of Nepa Pasa Pucha Amerikaye (NPPA) and affiliated with many community organizations. He is survived by his wife Mrs. Vidya Pradhan, two sons, two daughters, two daughters-in-law, two sons-in-law, five grandsons, two granddaughters, three granddaughters-in-law and one grandson-in-law. We regret the loss of one of our own very prominent Newah-Nepali community members who touched many lives, served and contributed so much.
The NOA would like to extend heartfelt condolences to the entire Pradhan family. May god give strength and peace to the entire bereaved family members. Our thoughts and prayers are with Mrs. Vidya Pradhan and loved ones during this difficult time. Let us pray for the eternal peace of the departed soul.

Sincerely,
The Executive Committee
The Newah Organization America (NOA)

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Public Charitable Organization, A 501 c3 Tax-exempt, Non-profit

Late Mr. Manik Lal Shrestha

Dear NOA Founding Members, Life Members, Friends & Community Members!

Jwojalapa! Namaste!

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of NOA Honorary Member, Mentor and Friend Prof. Manik Lal Shrestha. He was a well-known Political Analyst, Intellect, outstanding Newah Scholar and legend of Newah Culture, Heritage and Language. He passed away in Lalitpur, Nepal on Tuesday, March 16, 2021 at the age of 89 years. He was born in 1932.

NOA is honored to have Lt. Mr. Shrestha's graceful presence as a Chief Guest & Keynote Speaker in 12th Annual General Meeting & National Convention held on May 25, 2013 at Silver Spring, Maryland, USA. He is survived by his two sons, two daughters-in-law and three grandchildren. We regret the loss of one of our own very important Newah community members who touched many lives and contributed so much during his lifetime.

The NOA would like to extend heartfelt condolences to the bereaved Shrestha family. May God give strength and peace to the entire family members. Our thoughts and prayers are with Mrs. Shrestha and loved ones during this difficult time. Let us pray for the eternal peace of the departed soul.

Sincerely,
The Executive Committee
The Newah Organization America (NOA)

NEWAH ORGANIZATION OF AMERICA

Public Charitable Organization, A 501 c3 Tax-exempt, Non-profit

(Late Mr. Indra Mali)

Dear NOA Founding Members, Life Members, Friends & Community Members!

Jwojalapa! Namaste!

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of NOA's friend and supporter Mr. Indra Mali, a Nepalbhasa scholar, researcher and renowned analyst. Lt. Mr. Mali was a critical editor of numerous papers, Nepalbhasa Dictionary writer, introduced "Haiku" and was a former member-secretary of Nepal Bhasa Academy. He passed away on Thursday, May 6, 2021 in Kathmandu, Nepal.

NOA is honored to have Lt. Mr. Mali's graceful presence as a Chief Guest in "Nepal Sambat 1132" Celebration held on November 12, 2011 at Maryland, USA. We regret the loss of one of our own very important Newah community members who touched many lives and contributed so much during his lifetime.

The NOA would like to extend heartfelt condolences to the bereaved Mali family. May God give strength and peace to the entire family members. Our thoughts and prayers are with all loved ones during this difficult time. Let us pray for the eternal peace of the departed soul.

Sincerely,

The Executive Committee
The Newah Organization America (NOA)

Anniversary

(*Lt. Mr. Manjul Kumar Shah*)

The Newah Organization of America
(NOA) families are
deeply saddened and extends
heartfelt condolences on untimely demise of
Mr. Manjul Kumar Shah,
son of NOA's close friend and great supporter
Dr. Sukh Dev Shah & Mrs. Vijaya Shah
on September 6, 2019
at the young age of 43 in Virginia, USA.

(*Lt. Mr. Ananda Man Pradhan*)

The Newah Organization of America (NOA) families
are deeply saddened to share the sudden passing of
Mr. Ananda Man Pradhan,
beloved father of
NOA's Past Executive Committee Member
Mr. Bishomver Pradhan
and
Father-in-law of Mrs. Elva Pradhan.
He passed away atage 83
on Thursday November 21, 2019 in Lalitpur Nepal.

(Lt. Mr. Ganesh Bhakta Pradhan)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mr. Ganesh Bhakta Pradhan,
beloved father of NOA's Close friend, contributor,
well-wisher & Renown Nepalese Pop Singer
Mr. Sanjeep Pradhan and Father-in-law of
popular Singer Mrs. Sarishma Amatya.
He passed away at age 76 on Wednesday
February 5th, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(***Lt. Mr. Tri Ratna Man Tuladhar***)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened
to share the sudden passing of
Dr. Tri Ratna Man Tuladhar,
beloved father of NOA's Life Member
and dedicated volunteer
Dr. Anita Keshari Tuladhar and father-in-law of
NOA's Past Treasurer Mr. Eros Tuladhar.
He passed away at age 85
on Wednesday March 18, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Shree Laxmi Rajopadhyay*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mrs. Shree Laxmi Rajopadhyay,
beloved mother of NOA's Life Member and
Newah Priest Mr. Basav Rajopadhyay.
She passed away at age 75 on Thursday March 26,
2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Maya Devi Shrestha*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the suddenpassing of
Mrs. Maya Devi Shrestha,
beloved mother of NOA's Life Member and
dedicated volunteer Mrs. Samjhana Shrestha and
mother-in-law of NOA's Past 2nd Vice President
Mr.Sushil Lal Shrestha, beloved mother of NOA's Life Member
Mrs. Kabita Pradhan and mother-in-law of
NOA's Life Member Mr. Ram Pradhan
and beloved mother Mrs. Kalpana Shrestha
and mother-in-law of Mr. Kamakshe Prasad Shrestha.
She passed away at age 84
on TuesdayMay 19, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Sushila Singh*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mrs. Sushila Singh Shrestha,
also known as Shilu Singh,
first female Justice of Supreme Court, Nepal,
beloved wife of NOA's Honorary Life Member
and Mentor Prof. Manik Lal Shrestha.
She passed away at age 86
on Friday May 22, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Padma Shrestha*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mrs. Padma Shrestha,
beloved mother of NOA's Life Member
and dedicatedvolunteer Mrs. Sabita Shrestha
and mother-in-law of
NOA's Past Executive Committee
Member Dr. Roshan Shrestha.
She passed away at age 81 on Tuesday May 26, 2020 in
Kathmandu, Nepal.

20 Years Anniversary

(Lt. Mr. Pradyumna Dass Shrestha)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mr. Pradyumna Dass Shrestha,
beloved husband of NOA's Life Member
& dedicated volunteer
Mrs. Shanta Kamal Shrestha and father of
Mr. Prabhash Shrestha, a dedicated supporter
and well-wisher of NOA.
He passed away in Kathmandu, Nepal
on Tuesday, August 4, 2020, at the age of 81 years.

(Lt. Mr. Ramji Prajapati)

The Newah Organization of America (NOA) families are
deeply saddened to share the suddenpassing of
Mr. Ramji Prajapati,
NOA life member and beloved husband
of Mrs. Durga Devi Prajapati,
father of NOA life member Magan Devi Shrestha
and father-in-law
of Mr. Nani Babu Shrestha.
He passed away in Maryland, USA
on Thursday, August 13, 2020, at the age of 82 years.

(Lt. Mr. Dwarka Prasad Shrestha)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened
to share the sudden passing of
Mr. Dwarka Prasad Shrestha,
beloved father of NOA life member
and active volunteers
Mrs. Samjhana Shrestha, Mrs. Kabita Pradhan,
and father-in-law of NOA's Past 2nd Vice President
Mr. Sushil Lal Shrestha
and NOA life member Mr. Ram Pradhan.
He passedaway in Lalitpur, Nepal
on Monday, October 5, 2020 at the age of 86 years.
He was bornon April 17, 1934.

(Lt. Mrs. Bishnu Devi Kakshapati)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mrs. Bishnu Devi Kakshapati,
beloved mother of NOA's life member and
active volunteer Mrs. Chitra Shrestha,
mother-in-law of NOA's Past President and
Adviser Mr. Ram Lal Shrestha and grandmother of
NOA's life members and active volunteers
Ms. Sabrina and Mr. Sabal Shrestha.
She passed away in Kathmandu, Nepal
on Tuesday, October 6, 2020
at the age of 73 years. She was born on March 22, 1948.

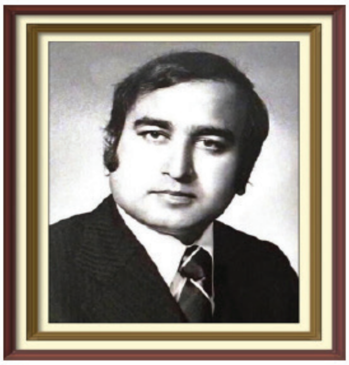

(*Lt. Dr. Sukha Dev Shah*)

The Newah Organization of America
(NOA) families are deeply saddened to share
the suddenpassing of
Dr. Sukhdev Shah,
a renowned economist
and husband of NOA supporter and well-wisher
Mrs. Vijaya Shah, ANWA President.
He passed away in Alexandria, Virginia
on Sunday, October 11, 2020,
at the age of 78 years.
He was born on January 9, 1942 in Saptari, Nepal.

(*Lt. Mrs. Bhawani Devi Shrestha*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mrs. Bhawani Devi Shrestha,
beloved mother of NOA's Life Member
Mr. Bijendra K. Shrestha and
mother-in-law of Mrs. Bindu Pradhan Shrestha.
She passed away at age 86
on Monday January 27, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Champa Devi Tuladhar*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened
to share the sudden passing of
Mrs. Champa Devi Tuladhar,
beloved mother of NOA's Past Treasurer and Life Member
Mr. Eros Tuladhar and mother-in-law of
NOA life member Mrs. Anita Tuladhar.
She passed away in Kathmandu, Nepal
on Tuesday, B.S. 2077 Bhadra 9 at the age of 78 years.
She was born on B.S. 1999 Chaitra 28 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mr. Pashupati Raj Joshi*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mr. Pashupati Raj Joshi,
beloved father of NOA's Founding Member's spouse
and dedicated volunteer Ms. Saloni Joshi
and father-in-law of NOA's Founding Member
and Former Vice PresidentMr. Balram Narshing Joshi.
He passed away at age 90 on Thursday March 19, 2020
in Kathmandu, Nepal.

20 Years Anniversary

(*Lt. Mr. Manik Ratna Tuladhar*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mr. Manik Ratna Tuladhar,
beloved father of NOA's Past Treasurer and Life Member
Mr. Eros Tuladhar and father-in-law of
NOA life member Mrs. Anita Tuladhar.
He passed away in Kathmandu, Nepal
on Sunday B.S. 2077 Ashwin 25
(October 11, 2020) at the age of 79 years.
He was born on B.S. 1998 Magh 2 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Kalindi Baba Joshi*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share the
sudden passing of
Mrs. Kalindi Baba Joshi,
beloved mother of NOA's Founding Member's
spouse and dedicated volunteer
Ms. Saloni Joshi and father-in-law of NOA's Founding
Member and
Former Vice President Mr. Balram Narshing Joshi.
She passed away at age 81
on Friday November 13, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mrs. Krishna Kumari Shrestha*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened
to share the sudden passing of
Mrs. Krishna Kumari Shrestha,
beloved Mother of NOA's life member
and dedicated volunteer
Mr. Raj Shrestha and Mother-in-law of
NOA's life member Mrs. Champa Shrestha.
She passed away at the age of 84
on Sunday November 15, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(*Lt. Mr. Bhakta Bahadur Malla*)

The Newah Organization of America (NOA)
families are deeply saddened to share
the sudden passing of
Mr. Bhakta Bahadur Malla,
beloved father of NOA's Life Member
and dedicated volunteer
Mrs. Chhaya Malla Pradhan
and father-in-law of NOA's 1st Vice President
Mr. Mahindra Man Singh Pradhan.
He passed away at the age of 73 on Saturday
December 26, 2020 in Kathmandu, Nepal.

(Lt. Mr. Chhetra Bahadur Karmacharya)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the suddenpassing of
Mr. Chhetra Bahadur Karmacharya,
beloved Father of NOA's life member and active volunteer
Mrs. Rekha Shrestha
and Father-in-law of NOA's life member, friend & active volunteer
Mr. Jayaswor Shrestha.
He passed away in Kathmandu, Nepal on Wednesday, March 3, 2021 (19 Falgun 2077 BS) at the age of 78 years. He was born on August 18, 1943 (2 Bhadra 2000 BS).

(***Lt. Mr. Mohan Sundar Shrestha***)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of Veteran Classical Musician
Mr. Mohan Sundar Shrestha,
beloved Grandfather of NOA's life member, friend and active volunteer
Mr. Samip Man Shrestha
and Grandfather-in-law of NOA's life member, friend and active volunteer
Mrs. Richal Pradhan.
He passed away in Green City Hospital, Kathmandu, Nepal on Monday, March 8, 2021 at the age of 80 years.
He was born on February 18, 1941 (7th Falgun, 1997 B.S).

(Lt. Mr. Radha Krishna Joshi)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of
Mr. Radha Krishna Joshi,
beloved father of Mrs. Leena Shrestha, Mr. Subash Joshi, NOA Life Member & dedicated volunteer Mrs. Heena Shrestha and Mrs. Sona Joshi at the age of 97 on Saturday March 27, 2021 in Virginia, USA.

(Lt. Mr. Ganesh Bhakta Saakha)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of
Mr. Ganesh Bhakta Saakha,
beloved father of NOA's Life Member and dedicated volunteer Mrs. Komal Karmacharya and father-in-law of NOA's Life Member and big supporter Mr. Rajeev Karmacharya.
He passed away peacefully on Friday, April 16, 2021 at the age of 92 in Kathmandu, Nepal.
He was born in 1986 B.S in Kathmandu, Nepal.

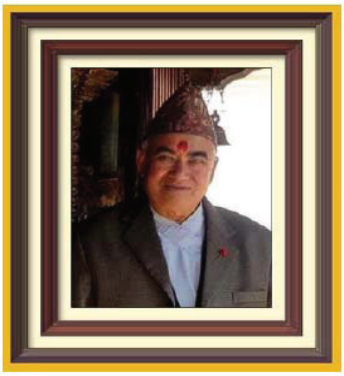

(Lt. Mr. Hari Chandra Shrestha)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of
Mr. Hari Chandra Shrestha,
beloved brother of NOA's Past President, Adviser and WNO's President Mr. Season Shrestha.
He passed away in Kathmandu Medical Center, Kathmandu, Nepal due to Covid-19 complications on Monday, May 10, 2021 at the age of 65 years.
He was born on B.S. 2013, Bhadra 11.

(Lt. Mrs. Pancha Maya Shrestha)

The Newah Organization of America (NOA) families are deeply saddened to share the sudden passing of
Mrs. Pancha Maya Shrestha,
beloved mother of NOA's life member and active volunteer Mrs. Anju Joshi and mother-in-law of NOA's life member, active volunteer and friend Mr. Anup Joshi.
She passed away in Bhaktapur, Nepal on Friday, May 14, 2021 at the age of 81 years.

हलिमय् कोरोनाभाइरस (Covid -19) या हुनिं आपालं मनूतय्सं ई मत्य:निबलय् हे थ्व धरती त्व:ता: वने मालाच्वंगु दु । वयक:पिं सकलसित नेवा: अर्गनाइजेशन अफ अमेरिकापाखें दुनुगलंनिसें बिचा: हायेकूसे दुखंक:पिं सकल छेँज:पिंसं नुगलय् क:गु असह्य घा: सह यायेगु क्षमता भगवानं बीमा धका: फ्वनाच्वना । लिसें कोरोनाया विश्व महामारी हलिमं याकनं तनावनेमा सकल प्राणी ल्वय् अले भय मुक्त जुया: म्वाये खनेमा ।

नेवाः अर्गनाइजेशन अफ अमेरिका

Newah Organization of America (NOA)

air zone

Travel with us!

air zone travel

Great Service. Best Price.

GUARANTEED

FEATURING

- Discounted Business Class Fares
- Special Group Fares
- Cruises
- Hotel Reservations
- Car Rentals
- Tour Packages
- Treking Packages
- Vacation Packages
- Travel Insurance

Reservations:

Washington, DC Metro: 301.979.7397
Denver, Colorado: 720.399.4623
Nepal: +977-1-5546766

Rajesh
EXT 100

Biyush
EXT 101

Mona
EXT 102

Kavita
EXT 103

OPEN 24/7/365
FOR YOUR CONVENIENCE

Our travel specialists have served travellers for over 20 years, and have experince with all major airlines all over the world. We will provide you with options that will match your travel budget.

CALL AIR ZONE TRAVEL FOR A HASSLE FREE, LOWEST AIRFARES TO NEPAL, INDIA AND WORLDWIDE.

We also offer lowest air fare tickets from Nepal to USA

Toll Free: 1.888.597.8798
info@airzonetravel.com

Join our mailing list by emailing info@airzonetravel.com and be the first to know of airfare specials, amazing deals, and other important travel news.

www.airzonetravel.com

Wishing

NOA

a grand success

on **20**th **Annual convention**

and

General Meeting !

Crisper Diagnostics

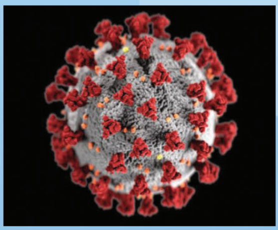

COVID-19 RT-PCR Test

अमेरिका बाहिर जानु परेमा भरपर्दो Real Time PCR Test को लागि सम्झिनु होला ।
११ बजे सम्ममा Sample Collection भएमा सोही दिनको बेलुका
Result उपलब्ध हुनेछ ।

Lab result available within 24 hrs

Test Early
Detect Early
Stop Spreading to your loved ones!!!

Physician Order not required
On site Experienced Microbiologist Available
HIPAA Compliant and Printable Online Result Available

We may be able to provide service beyond our regular service hours. Please call to check

Rapid Antibody test for COVID coming soon!!!

Ph : 240 200 9093
Email : crisperdiagnostics@gmail.com
Website : crisperdiagnostics.com

Service Hours:
Weekdays(M-F): 9AM-5PM
Weekend(Sat&Sun):9AM-2PM

Address :
5618 Shields Dr,
Bethesda, MD 20817